

Begroting

2026

Begroting

2026

Dit is een uitgave van de gemeente Hellendoorn: oktober 2025

Willem Alexanderstraat 7
7442 MA Nijverdal
Postbus 200
7440 AE Nijverdal

T: (0548) 630 000
E: gemeente@hellendoorn.nl
W: www.hellendoorn.nl

Inleiding	4
------------------	----------

Financieel meerjarenbeeld 2025-2028	7
--	----------

Programma's

Programma 1	Werk, economie en inkomen	29
Programma 2	Jeugd en Wmo	34
Programma 3	Cultuur, onderwijs en sport	39
Programma 4	Mobiliteit en bereikbaarheid	43
Programma 5	Woon en leefomgeving	47
Programma 6	Bestuur, veiligheid en dienstverlening	53
Programma	Overhead	58

Paragrafen

Paragraaf 1	Lokale heffingen	61
Paragraaf 2	Weerstandsvermogen en risicobeheersing	74
Paragraaf 3	Onderhoud kapitaalgoederen	87
Paragraaf 4	Financiering	97
Paragraaf 5	Bedrijfsvoering	104
Paragraaf 6	Verbonden partijen	109
Paragraaf 7	Grondbeleid	114
Paragraaf 8	Informatieveiligheid en privacy	126
Paragraaf 9	Duurzaamheid	129
Paragraaf 10	Trends en ontwikkelingen	133
Paragraaf 11	Open overheid	136

Bijlagen

Bijlage 1	Kerngegevens	138
Bijlage 2	Overzicht baten en lasten per product	140
Bijlage 3	Autonome ontwikkelingen, nieuw beleid en vervangingsinvesteringen	147
Bijlage 4	Overzicht baten en lasten per taakveld	150
Bijlage 5	Beleidsindicatoren	153
Bijlage 6	Reserves en voorzieningen	155
Bijlage 7	Lijst specifieke subsidies	158
Bijlage 8	De 17 Global Goals	166
Bijlage 9	Investerings 2025-2028	169

Inleiding

Voor u ligt de programmabegroting 2026 van de gemeente Hellendoorn. Deze begroting bouwt voort op de kaderbrief 2026–2029, die in juli is vastgesteld.

De kaderbrief schetste het kader en de financiële bandbreedte. De begroting geeft invulling aan de uitvoering voor 2026. Hierbij houden we vast aan de koers die eerder is bepaald.

Het jaar 2026 is een overgangsjaar. In maart 2026 worden de gemeenteraadsverkiezingen gehouden en start de nieuwe raad, ook start een nieuw college. Landelijk treedt een nieuw kabinet aan. In deze programmabegroting zijn daarom vooral de noodzakelijke en onvermijdelijke zaken opgenomen. De nieuwe beleidskeuzes sluiten zoveel mogelijk aan bij het afronden van het collegeprogramma.

Samen doen in een veranderende samenleving

De samenleving verandert snel. Inwoners zijn beter geïnformeerd, mondiger en verwachten een overheid die luistert, uitlegt en samenwerkt. De participatievisie, die in 2025 is vastgesteld biedt hiervoor een stevige basis. We bewegen van ‘zorgen voor’ naar ‘samen doen’. Dat vraagt om duidelijke processen en een inclusief beleid, zodat alle inwoners de kans krijgen om mee te doen in de samenleving.

Ook de grote maatschappelijke opgaven gaan in 2026 door. Woningbouw, verduurzaming, zorg en welzijn, en digitalisering vragen om blijvende inzet. Tegelijkertijd is 2026 een jaar van consolideren: projecten afronden, de basis op orde houden en zorgvuldig prioriteren. De omgevingsvisie ‘Hellendoorn 2040’ helpt ons om integraal te kijken en koers te houden. Zo bouwen we stap –voor stap aan een gemeente die klaar is voor de toekomst.

Zorg, leefbaarheid en vitaliteit

De druk op zorg en welzijn neemt toe, terwijl de beschikbaarheid van personeel afneemt. De vergrijzing, de groeiende zorgvraag en de druk op de jeugdzorg maken dat we anders moeten organiseren en sterker moeten inzetten op preventie en sociale verbondenheid. Het versterken van de sociale basis is daarbij onmisbaar: inwoners moeten zich thuis voelen in hun dorp of wijk en elkaar weten te vinden bij vragen of problemen.

Ook leefbaarheid en vitaliteit staan hoog op de agenda. We willen voldoende en passende woningen realiseren en tegelijkertijd de kwaliteit van dorpen en wijken behouden. Vitale dorpen, een gezonde bevolkingsopbouw en een sterke sociale samenhang zijn randvoorwaarden om de gemeente aantrekkelijk te houden voor huidige en toekomstige generaties.

Toekomstbestendige keuzes

Naast sociale vraagstukken zijn er ook fysieke en economische opgaven. Klimaatverandering, energietransitie en digitalisering stellen ons voor nieuwe uitdagingen. We willen keuzes maken die bijdragen aan een duurzame leefomgeving, een sterke lokale economie en een veerkrachtige organisatie. Daarbij staan samenwerking, innovatie en verantwoord omgaan met middelen centraal.

Als gemeente hebben we niet overal directe invloed op, maar we kunnen wel richting geven, verbinden en mogelijk maken. Dat doen we samen met inwoners, ondernemers, maatschappelijke organisaties en regionale partners. Op deze manier kunnen we de transities die op ons afkomen het hoofd bieden en kansen benutten.

Organisatie en financiën

De financiële ruimte van gemeenten blijft beperkt. Hoewel we door extra middelen uit de voorjaarsnota van het Rijk in 2026 en 2027 tijdelijk lucht hebben, nemen de tekorten vanaf 2028 weer toe. Schaarste dwingt ons om keuzes te maken. We kunnen niet alles doen en richten ons op die taken die onmisbaar zijn voor onze inwoners en de continuïteit van onze dienstverlening. De val van het kabinet eind 2025 onderstreept de onzekerheid waar gemeenten in opereren: over financiën, stikstof en andere landelijke dossiers.

Met deze begroting houden we rekening met het advies van de VNG en de provincie Overijssel om de begroting voor 2026

sluitend te maken, onder meer door een beroep op de vrij aanwendbare reserve. Daarmee voorkomen we dat de gemeente direct onder verscherpt toezicht komt te staan.

Ook de gemeentelijke organisatie zelf staat niet stil. Inwoners verwachten een betrouwbare overheid die dichtbij is en die digitale dienstverlening combineert met persoonlijke aandacht. We blijven investeren in moderne dienstverlening, professionalisering van onze processen en verantwoord gebruik van data en technologie. Daarbij is de menselijke maat steeds het uitgangspunt.

Tot slot

Hoewel beleidsarm, is deze begroting niet betekenisloos. We investeren waar het echt nodig is: in vitale dorpen, een gezonde sociale basis en een betrouwbare gemeentelijke organisatie. Ook werken we aan de verdere professionalisering van onze dienstverlening en organisatie, zodat we wendbaar en toekomstgericht blijven.

Zo vormt de programmabegroting 2026 een stevige schakel tussen de kaderbrief en de keuzes die straks door de nieuwe raad en het nieuwe college gemaakt zullen worden. Het is een fundament waarop gebouwd kan worden: realistisch en nuchter, met vertrouwen in de kracht van onze inwoners en partners. Samen werken we aan een sterk, veerkrachtig en toekomstgericht Hellendoorn.

Financieel meerjarenbeeld

2026-2029

Inleiding

In 2026 loopt de huidige raadsperiode van 2022-2026 ten einde. Deze begroting is dan ook de laatste begroting die het huidige college opstelt.

In deze programmabegroting 2026 leggen we uit wat we komend jaar willen doen én wat dit betekent voor de financiën van onze gemeente. Daarnaast kijken we ook verder vooruit: hoe staan we er financieel voor de komende jaren.

Gezien de gemeenteraadsverkiezingen in 2026 en daarmee de start van een nieuw college, vinden wij het van belang om enige beleidsruimte te behouden en sturen we tegelijkertijd op een duurzaam financieel evenwicht. Het is aan het nieuwe bestuur om op basis van de uitgangspunten die wij vaststellen in deze programmabegroting 2026 keuzes te maken die aansluiten bij de wensen van een nieuwe raadsperiode.

De begroting is financieel sluitend in 2026 door het tekort van € 247.000,- te dekken vanuit de vrij aanwendbare reserve. Meerjarig laat de begroting een structureel tekort zien, oplopend tot € 2,9 miljoen in 2029.

Uitgangspunten programmabegroting 2026

Het vertrekpunt van de programmabegroting 2026 is de programmabegroting 2025, het collegeprogramma in afronding en de vastgestelde Kaderbrief 2026. Naast het bestaande beleid zijn de verwachte autonome ontwikkelingen, nieuw beleidsvoorstellen en vervangingsinvesteringen opgenomen.

Daarbij hebben we de onderstaande uitgangspunten verwerkt in deze begroting:

- Raadsbesluiten t/m april 2025 met structurele effecten, waaronder de najaarsrapportage 2024.
- Bestuursrapportage 2025.
- De effecten uit de meicirculaire gemeentefonds 2025.
- Prijsstijgingen: voor de gemeentelijke materiële uitgaven is 2,8% meegenomen.
- Loonontwikkelingen: De basis is de huidige Cao Gemeenten die is ingegaan op 1 april 2025. Deze loopt tot 31 maart 2027. Er is rekening gehouden met 4,5% loonstijging, 2% stijging pensioenpremie en 1,5% stijging sociale lasten.
- Verhoging tarieven, leges, heffingen en belastingtarieven met 6,0% met uitzondering voor riool- en waterzorg en afvalstoffenheffing (2,8%).
- De OZB stijgt met het inflatiepercentage van 2,8%.
- Voor de berekening van kapitaallasten over nieuwe investeringen/ vervangingsinvesteringen hanteren we een gemiddelde rente-omslag van 1,5%.
- De verwachte CDOKE-middelen voor 2026-2030 zijn nog niet opgenomen in de meerjarenbegroting.
- De tekorten in 2026 en 2027 worden gedekt vanuit de VAR.
- Voor onvoorziene uitgaven is € 75.000,- opgenomen.

Meerjarenperspectief 2026-2029

We bieden een realistische meerjarenbegroting aan met uitgaven en inkomsten die gebaseerd zijn op het huidige takenpakket, nieuwe beleidsvoorstellen, de noodzakelijke investeringen en de huidige inschatting ten aanzien van inflatie.

Onderstaand overzicht geeft de specifieke baten en lasten per programma weer. De algemene dekkingsmiddelen en overhead presenteren we apart van deze lasten en baten. De vennootschapsbelasting (Vpb) is op netto € 15.000,- geraamd. Dit betreft het onderdeel Vpb over reclameopbrengsten op lichtmasten, rotondes enabri's. De Vpb over de eventuele fiscale winst op grondexploitatie komt ten laste van de bufferreserve.

bedragen x € 1.000

Overzicht baten en lasten	Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	MJR 2027	MJR 2028	MJR 2029
Saldo van baten en lasten						
Programma's						
<u>Lasten</u>						
01 Werk, Economie en Inkomen	- 23.667	- 26.025	- 24.415	- 24.132	- 19.487	- 19.430
02 Jeugd en WMO	- 30.891	- 33.634	- 34.407	- 34.094	- 33.287	- 33.373
03 Onderwijs Cultuur en sport	- 14.414	- 18.816	- 14.842	- 14.807	- 15.265	- 15.437
04 Mobiliteit en bereikbaarheid	- 11.121	- 11.529	- 11.979	- 12.149	- 12.065	- 12.298
05 Woon en leefomgeving	- 16.416	- 20.586	- 17.144	- 15.546	- 15.812	- 15.236
06 Bestuur, veiligheid en dienstverlening	- 7.711	- 8.512	- 9.134	- 9.435	- 9.576	- 10.022
Totaal Lasten	- 104.220	- 119.102	- 111.920	- 110.163	- 105.492	- 105.796
<u>Baten</u>						
01 Werk, Economie en Inkomen	16.810	15.694	14.994	15.009	10.438	10.442
02 Jeugd en WMO	2.114	1.225	1.395	1.193	1.677	1.678
03 Onderwijs Cultuur en sport	4.595	4.266	4.386	4.179	4.179	4.179
04 Mobiliteit en bereikbaarheid	5.327	5.372	5.364	5.364	5.364	5.364
05 Woon en leefomgeving	12.025	14.035	10.472	8.831	9.176	8.564
06 Bestuur, veiligheid en dienstverlening	1.228	1.246	1.505	1.665	1.411	1.404
Totaal Baten	42.099	41.839	38.116	36.241	32.245	31.630
Programma's	- 62.121	- 77.263	- 73.804	- 73.922	- 73.247	- 74.166
Alg. dekkingsmiddelen, overhead, vpb en onvoorzien						
<u>Lasten</u>						
OZB woningen	- 506	- 467	- 509	- 517	- 519	- 520
Treasury	- 2.107	- 1.314	- 744	- 561	- 420	- 337
Overhead	- 15.695	- 16.509	- 17.395	- 17.510	- 17.245	- 17.210
Onvoorzien	-	- 75	- 75	- 75	- 75	- 75
Heffing Vpb	- 14	- 15	- 15	- 15	- 15	- 15
Totaal Lasten	- 18.322	- 18.380	- 18.737	- 18.678	- 18.273	- 18.158
<u>Baten</u>						
Uitkeringen Gemeentefonds	75.505	79.307	79.988	79.774	77.580	78.411
OZB woningen	6.198	6.361	6.534	6.534	6.534	6.534
OZB niet-woningen	3.557	3.667	3.767	3.767	3.767	3.767
Belastingen overig	- 0	82	87	87	87	87
Treasury	2.769	1.715	1.185	921	867	820
Overhead	259	- 4	1	1	1	1
Totaal Baten	88.288	91.129	91.563	91.085	88.836	89.621
Alg. dekkingsmiddelen, overhead, vpb en onvoorzien	69.967	72.749	72.825	72.407	70.564	71.464
Saldo van baten en lasten	7.846	- 4.514	- 978	- 1.515	- 2.684	- 2.703
Mutatie reserves						
Mutatie reserves						
Toevoegingen	- 20.700	- 2.081	- 815	- 199	- 503	- 809
Onttrekkingen	15.479	8.173	1.794	1.714	632	553
Mutatie reserves	- 5.221	6.093	978	1.515	129	- 257
Resultaat	2.625	1.579	-	0	- 2.555	- 2.959

De opbouw van het budgettair perspectief voor de jaren 2026-2029 is hieronder weergegeven. Vervolgens lichten we de achtergronden van de verschillende ramingen toe.

Meerjarenperspectief		Begroting 2026	MJR 2027	MJR 2028	MJR 2029
Bestaand beleid					
a	Saldo begroting 2025	- 1.562	- 1.521	- 1.461	- 1.158
b	Structurele doorwerking najaarsrapportage 2024	- 232	- 30	102	73
c	Effect startersleningen exploitatie	- 18	- 30	- 33	- 24
d	Amendement begroting 2025 - Speelruimtevisie	- 127	- 137	- 147	- 158
e	Meicirculaire gemeentefonds 2025	4.114	3.923	3.489	3.439
e	Meicirculaire gemeentefonds 2025 Hervormingsagenda Jeugd	1.943	1.822	- 618	- 566
f	Structurele doorwerking bestuursrapportage 2025	- 1.242	- 1.365	- 1.175	- 984
Totaal bestaand beleid		2.876	2.662	157	622
Financiële ontwikkelingen					
g	Loonontwikkeling cao-consequenties en overig	- 743	- 989	- 1.051	- 1.043
h	Indexatie materiële budgetten (2,8%)	- 631	- 630	- 631	- 635
i	Indexatie zorgbudgetten Wmo en jeugd (5,17%)	- 815	- 815	- 815	- 815
j	Indexatie zorgbudgetten HO	- 500	- 500	- 500	- 500
k	Autonome ontwikkelingen en vervangingsinvesteringen	- 1.007	- 1.109	- 1.102	- 1.311
l	Nieuw beleid en uitbreidingsinvesteringen	- 902	- 717	- 797	- 1.052
m	Deels laten vervallen taakstelling jeugd (t/m 2027) - rijksdeel	- 686	- 588	-	-
m	Extra taakstelling jeugd ivm indexatie hervormingsagenda jeugd v.a. 2028	-	-	618	566
n	Aanpassing voorziening riool en afval	- 862	- 844	- 636	- 633
o	Rente-ontwikkelingen en financiering	- 213	- 34	- 301	- 657
p	Interne doorbelastingen	725	739	764	752
q	WMO beschermd wonen	347	-	-	-
r	Vrijval stelpost kapitaallasten	149	167	24	54
Totaal financiële ontwikkelingen		- 5.138	- 5.320	- 4.427	- 5.274
Belastingmaatregelen					
ab	OZB inflatiecorrectie (2,8%)	267	267	267	267
ac	Inflatiecorrectie overige tarieven (6%) incl. riool en afval (2,8%)	481	489	476	476
Totaal belastingmaatregelen		748	756	743	743
Dekkingsmaatregelen					
ba	Jaarlijkse storting in Financieringsreserve intrekken	600	600	600	600
bb	Jaarlijkse storting in VAR intrekken	50	50	50	50
bc	Ruimte onder BCF	300	300	300	300
bd	Eénmalige dekking uit VAR (incidentele dekking van voorstellen)	317	168	22	-
be	Eénmalige dekking uit VAR (tekorten 2026 en 2027) o.b.v. VNG advies	247	784	-	-
Totaal dekkingsmaatregelen		1.514	1.902	972	950
Totaal meerjarenperspectief		-	-	- 2.555	- 2.959

Bestaand beleid

De begroting 2025 liet een negatieve meerjarige doorkijk zien, voornamelijk veroorzaakt door een forse terugval van de inkomsten uit het gemeentefonds (a). Daarnaast zijn er door de raad een aantal besluiten genomen waarvan de structurele effecten in bovenstaand overzicht zijn verwerkt (b - d).

Gemeentefonds (e)

De gevolgen van de meicirculaire op de begroting 2025 en de meerjarenbegroting 2026-2029 zijn positief voor onze gemeente voor alle jaren. Het grootste deel hiervan is het gevolg van het bijstellen van de accressen. Uit deze accressen moeten een groot deel van de loon- en prijsbijstellingen worden gedekt en ook het grootste deel van de volumegroei (toename door groei op bestaande beleidsterreinen) in onze begroting.

Om de terugval van de inkomsten uit het gemeentefonds -het 'ravijn'- iets te dempen ontvangen we een extra structurele bijdrage van circa € 800.000,-. Daarnaast zijn er extra middelen beschikbaar gekomen voor jeugdzorg naar aanleiding van het onderzoek van de commissie Van Ark. Op basis van de uitkomsten van dit onderzoek worden gemeenten deels gecompenseerd voor de tekorten, en wordt de korting als gevolg van de taakstellingen pas op een later moment doorgevoerd. Dat wil zeggen dat het ingroeipad voor de maatregelen uit Hervormingsagenda voor 2026 en 2027 wordt opgeschoven. Anderzijds blijft de structurele taakstelling voor de hervormingsagenda Jeugd in stand voor de jaren vanaf 2028 en wordt zelfs verhoogd voor inflatie (m).

De meicirculaire heeft een budgettair meerjarig voordeel van € 5,6 miljoen in 2026, € 5,4 miljoen in 2027 en € 3,8 miljoen in de jaren vanaf 2028. Deze middelen worden ingezet om de loon-, prijs- en volumestijgingen in de begroting te kunnen dekken.

We zien dat het ravijnjaar van 2026 wordt verschoven naar 2028. Dit zien we ook terug in algehele tekort in de meerjarenbegroting 2026-2029: de tekorten lopen naar de toekomst steeds verder op.

Bestuursrapportage 2025 (f)

De bestuursrapportage 2025 laat een meerjarig nadelig effect zien. De grootste tegenvaller betreft hierin de jeugdzorg door autonome groei en duurdere zorgtrajecten na herziening van de inkoop. Daarnaast moeten een aantal budgetten gecorrigeerd worden na afronding van het traject Zero-based begroten. Hier tegenover staan voordelen op het budgetten schoolvervoer en de algemene uitkering (decembercirculaire gemeentefonds 2024).

Financiële ontwikkelingen

Autonome ontwikkelingen

De autonome ontwikkelingen zijn ontwikkelingen die niet direct door het gemeentelijke beleid te beïnvloeden zijn, maar die wel invloed hebben op de gemeentelijke financiën. De verschillende loon- en prijsontwikkelingen (g t/m j) zijn doorberekend conform de eerder genoemde uitgangspunten van deze programmabegroting 2026. Ten aanzien van de loonontwikkeling houden we rekening met een stijging van 4,5%, 2% voor stijging pensioenpremie en 1,5% voor stijging sociale lasten.

De cao-ontwikkelingen bij gesubsidieerde instellingen zijn doorgevoerd op basis van de afspraken conform ons vastgestelde subsidiebeleid.

Bij het actualiseren van de budgetten zijn er diverse voorstellen tot autonome ontwikkelingen en vervangingsinvesteringen ingediend (k):

In bijlage 3 is het volledige overzicht van de autonome ontwikkelingen opgenomen. De belangrijkste autonome ontwikkelingen

bedragen x € 1.000					
Autonome ontwikkelingen	Investering (nieuw)	Begroting 2026	MJR 2027	MJR 2028	MJR 2029
Totaal autonome ontwikkelingen	-	- 992	- 971	- 889	- 1.099
Totaal	-	- 992	- 971	- 889	- 1.099

(> € 50.000,-) zijn hieronder toegelicht. De nummers achter de autonome ontwikkelingen verwijzen naar de tabel in bijlage 3.

Loonkosten sociale werkvoorzieningen (1.02)

Voor 2026 is er een financiële berekening gemaakt van de verwachte kosten voor medewerkers met een WSW-indicatie. Daarbij is rekening gehouden met het nieuwe cao-loonpeil per 1 januari 2025. Ook is gekeken naar de verwachte uitstroom van medewerkers die met pensioen gaan en een schatting gemaakt van andere vormen van uitstroom. De veranderingen hebben niet alleen invloed op de loonkosten, maar ook op de vergoedingen die we als gemeente ontvangen voor het uitlenen van WSW'ers aan bedrijven en (overheids)instellingen. Dit levert een voordeel op van € 97.000,- in 2026, € 108.000,- in 2027, € 40.000,- in 2028 en een nadeel van € 100.000,- in 2029.

Cao-consequenties gesubsidieerde instellingen (3.04)

De gesubsidieerde instellingen hebben te maken met CAO-ontwikkelingen, dat betekent dat bij gelijkblijvende subsidieafspraken er extra subsidie moet worden verstrekt. Dit is een bedrag van € 185.000,-.

Hogere gemeentelijke bijdrage Samen Twente (6.02)

De begrote bijdrage aan SamenTwente bedraagt voor 2026 € 2.516.252,-. In vergelijking met de vorige begroting betekent dit een stijging van € 92.324,-. Deze toename wordt met name veroorzaakt door stijgende structurele kosten voor Veilig Thuis Twente en forensische geneeskunde, taken waarvoor landelijke normen en toegenomen vraag leiden tot hogere financiële inzet. Deze stijging is noodzakelijk om blijvend uitvoering te geven aan wettelijke taken. Daarnaast zijn ook de bezuinigingsmaatregelen die voortkomen uit de kerntakendiscussie verwerkt in de begroting.

Informatieveiligheid - Implementatie BIO2/NIS2 maatregelen (99.08)

Als gemeente moeten we voldoen aan de regels voor informatiebeveiliging uit de BIO en de NIS2-richtlijn. De BIO geldt sinds 2019 en bevat basismaatregelen voor veilige omgang met informatie. De NIS2-richtlijn komt in 2025 in de wet en stelt extra eisen, zoals beter risicobeheer en het beveiligen van de hele keten van leveranciers en systemen. We hebben hiervoor in 2026 en 2027 een bedrag van € 377.000,- voor opgenomen en vanaf 2028 een bedrag structureel van € 227.000,-.

Liftrevisie oude bouwdeel HvCB 2029 (99.04)

In 2029 dient er groot onderhoud plaats te vinden aan de lift in het oude bouwdeel van het Huis voor Cultuur en Bestuur. We hebben hiervoor een bedrag van € 70.000,- opgenomen.

Functieboek

De financiële consequenties worden verwerkt in de najaarsrapportage 2025. We hebben daarom een stelpost opgenomen van € 400.000,-.

Vervangingsinvesteringen

In de begroting 2026 en de bijbehorende meerjarenraming 2027-2029 wordt voorgesteld om aanvullend € 7.085.000,- aan vervangingsinvesteringen op te nemen. Deze investeringen zijn aanvullend op de in eerdere meerjarenramingen geraamde vervangingsinvesteringen. Het betreft de volgende aanvullingen (> € 100.000,-):

- Hogere kosten vervangende nieuwbouw VSO De Elimschool 2026 (€ 335.000,-)
- Hogere kosten vervangende nieuwbouw VSO De Elimschool 2027 (€ 554.000,-)
- Vervanging theatertechniek – trekkenwand 2027 (€ 300.000,-)
- Uitvoering Mobiliteits- en Fietsvisie 2029 (€ 500.000,-)
- Vervanging gemalen 2029 - besturing, mechanisch, pompen (€ 130.000,-)
- Klimaatadaptieve maatregelen (water) 2029 (€ 536.000,-)
- Renovatie/relining riolering 2029 (€ 245.000,-)
- Vervanging riolering 2029 (€ 852.000,-)
- Voorbereidingskrediet reconstructie Joncheerlaan 2027 (€ 150.000,-)
- Vervanging wegen 2029 (€ 600.000,-)
- Vervanging veegmachine (straatreiniging) 2029 (€ 130.000,-)
- Afvalbrengpunt - Vervanging deklaag asfalt en reparatie afvoergoot 2029 (€ 300.000,-)
- Renovatie parkeerplaats Begraafplaats Ninaberlaan 2027 (€ 216.000,-)
- Speelruimtevisie 2029 (€ 259.000,-)
- Vervanging tractiemiddelen 2029 (€ 375.000,-)
- Investeringsbudget ICT 2029 (€ 400.000,-)
- Raadzaal - Vervanging Audio Visuele Middelen (AVM) 2027 (€ 250.000,-)
- Raadzaal - Vervanging meubilair 2027 (€ 250.000,-)
- Theaterfoyer - Vervanging meubilair 2026 (€ 150.000,-)

Van deze vervangingsinvesteringen weten we dat die zich aandienen. Ze vloeien voort uit de noodzaak tot vervanging of renovatie of ze zijn al genoemd in door uw raad besloten beleidsvoorstellen (zoals bijv. de investeringen vanuit de speelruimtevisie).

Vervangingsinvesteringen	Investering (nieuw)	Begroting 2026	bedragen x € 1.000		
			MJR 2027	MJR 2028	MJR 2029
Totaal vervangingsinvesteringen	7.085	- 15	- 138	- 214	- 212
Totaal	7.085	- 15	- 138	- 214	- 212

In bijlage 3 is het overzicht van de vervangingsinvesteringen opgenomen die nog niet in eerdere begrotingen zijn vermeld. Daarnaast is bijlage 9 Investeringsbegroting 2026-2029 opgenomen in deze begroting. Deze geeft een meerjarenbeeld weer van alle investeringen waarvoor middelen beschikbaar zijn gesteld. En waarvan de kapitaallasten in de meerjarenraming zijn verwerkt.

Nieuw beleid en uitbreidingsinvesteringen (I)

Naast het bestaande beleid en autonome ontwikkelingen zijn er voorstellen voor nieuw beleid en uitbreidingsinvesteringen. Gezien het jaar 2026 in het teken staat van de gemeentelijke verkiezingen is het nieuw beleid beperkt gebleven. Het gaat hoofdzakelijk om voorstellen die bijdragen aan de afronding van het collegeprogramma, reeds aangenomen raadsvoorstellen (zoals het Groenbeleidsplan), en voorstellen met betrekking tot onze bedrijfsvoering.

bedragen x € 1.000					
Nieuw beleid	Investering (nieuw)	Begroting 2026	MJR 2027	MJR 2028	MJR 2029
Totaal nieuw beleid en uitbreidingsinvesteringen	235	- 902	- 717	- 797	- 1.052
Totaal	235	- 902	- 717	- 797	- 1.052

In bijlage 3 is het volledige overzicht van de voorstellen nieuw beleid opgenomen. Hieronder worden de voorstellen kort toegelicht. Deze zijn ook terug te vinden onder de programma's in deze begroting.

Programma 1:

Centraal Ondersteuningspunt inkomen, armoede en schulden - nieuw beleid (1.02)

We stellen voor om een centraal punt op te richten waar inwoners terecht kunnen met sociaal-juridische en financiële vragen. Vrijwilligers en een sociaal raadslid zorgen voor coördinatie en hulp bij complexe kwesties. Het doel is preventie van financiële problemen en betere toegang tot voorzieningen. Structureel budget: € 30.000,- vanaf 2026.

Verlenging pilot verruiming lokale bijverdienregeling Participatiewet tot 1-1-27 (1.03)

Door de pilot voor de lokale bijverdienregeling Participatiewet in de gemeente Hellendoorn met één jaar te verlengen werken we toe naar een naadloze aansluiting op de landelijke bijverdienregeling in de Participatiewet in balans per 1-1-2027. De éénmalige kosten van € 27.000,- kunnen gedekt worden uit de te verwachten besparing op de uitkeringslasten Participatiewet.

Programma 2:

Continueren Welzijn op recept (2.01)

Dit programma ondersteunt inwoners met psychosociale problemen, eenzaamheid en overgewicht via welzijnstrajecten. Het voorkomt zorgkosten en verlicht de druk op huisartsen. Na 2026 vervalt financiering, daarom wordt € 30.000,- structureel voorgesteld vanaf 2026 om het programma voort te zetten en uit te breiden.

Lokaal Preventieakkoord en JOGG 2026 (2.02)

Met het preventieakkoord en JOGG wordt ingezet op een gezonde leefstijl en het verkleinen van gezondheidsachterstanden. Voor de uitvoering is in 2026 €53.000 extra nodig naast GALA-middelen, om coördinatie en uitvoering van activiteiten te borgen. Zonder deze bijdrage is voortgang van de programma's onzeker.

Bijdrage nieuwbouw MFA (2.03)

Op dit moment heeft er nog geen besluitvorming plaatsgevonden over het vervolg van de multifunctionele accommodatie in Daarle aangezien er nog een haalbaarheidsonderzoek loopt. We hebben daarom dit nieuw beleidsvoorstel niet financieel vertaald.

Uitbreiding E-diensten Sociaal domein (2.04)

De gemeente wil digitale dienstverlening verbeteren via E-diensten en het Inwonerportaal van Centric. Dit verhoogt snelheid, veiligheid en efficiëntie. Eenmalige kosten in 2026: € 126.000,- structurele kosten vanaf 2027: € 48.000,-. Tegelijk wordt een structurele bezuiniging op personeelsinzet van € 48.000,- voorgesteld.

Eén tegen eenzaamheid (2.06)

Om de lokale aanpak tegen eenzaamheid in 2026 te continueren, wordt voorgesteld € 20.000,- toe te voegen aan een reeds beschikbare € 8.500,-. Dit voorkomt terugval van initiatieven en behoudt samenwerking tussen partners, in afwachting van structurele financiering na 2026.

Programma 5:

Licentie planningstool Planning.nl Openbare ruimte (5.01)

Voor efficiëntere planning in het team Openbare Ruimte wordt de tool Planning.nl ingevoerd. Kosten: € 20.000,- per jaar vanaf 2026. De tool vervangt Excel, biedt real-time inzicht en verlaagt fouten. Vanaf 2027 wordt een structurele bezuiniging op personeel van € 20.000,- verwacht.

Nieuwe woonwagenstandplaatsen (5.02)

Vijf extra standplaatsen zijn nodig volgens beleid. In 2026-2027 wordt € 235.000,- geïnvesteerd in aanleg en voorzieningen. Doel is wettelijke verplichtingen na te leven en het tekort te verkleinen. Structurele lasten vanaf 2028 bedragen € 11.000,- per jaar.

Uitvoering Groenbeleidsplan 2025-2035 (5.04)

Op 8 juli 2025 is door uw raad het groenbeleidsplan vastgesteld. De uitvoeringskosten van het basis-scenario en van het plus-scenario 4 'Groen doen we samen' zijn meegenomen in deze programmabegroting. De bedragen zijn voor 2026: € 381.000,-, voor 2027: € 418.000,-, voor 2028: € 403.000,- en voor 2029 en verder: € 430.000,-.

Uitbreiding formatie 1 fte Coördinerend projectleider OR (5.07)

Wegens toename van projecten binnen Openbare Ruimte wordt uitbreiding met 1 fte voorgesteld. De kosten van € 102.000,- vanaf 2026 worden voor de helft (€ 51.000,-) gedekt uit investeringsprojecten. De functie ondersteunt woningbouw, civiele techniek en herinrichting.

Programma 6:

Incidentele subsidieverhoging Avedan voor inzet buurtbemiddeling (6.01)

Voor het verminderen van burenruzies en woonoverlast wordt voor 2,5 jaar een extra subsidie aan Avedan voorgesteld. De inzet van vrijwilligers voorkomt escalaties en ontlast professionals. Gemeentelijke bijdrage: € 111.000,- verdeeld over 2026-2028. Er wordt 25% gedekt door Reggewoon.

Programma 99:

Sparen voor dekking exploitatielasten Renovatie/nieuwbouw Gemeentewerf (99.02)

Voor de verouderde gemeentewerf wordt renovatie of nieuwbouw voorbereid. Om kapitaallasten te dekken wordt vanaf 2028 jaarlijks € 250.000,- extra gereserveerd, oplopend tot € 1.000.000,- vanaf 2031. Dit bouwt tijdig een reserve op zonder besluitvorming te vertragen.

Tijdelijke personele inzet informatiebeheer (99.03)

Door achterstanden in informatiebeheer is extra inzet nodig om te voldoen aan wetgeving en toezicht te voorkomen. Beoogd is een 'groene' beoordeling van de archiefinspectie. Voorgesteld wordt € 75.000,- per jaar beschikbaar te stellen in 2026 en 2027.

Doorontwikkeling interne controle (99.05)

We willen de interne controle verbeteren wegens toegenomen wettelijke eisen zoals rechtmatigheidsverantwoording. Meer inzicht en grip zijn nodig voor risicobeheersing en procesverbetering. Voorgesteld wordt € 70.000,- beschikbaar te stellen in 2026 en 2027.

Aanpassing voorziening riool en afval (n)

De indexeringen en aangepaste budgetten hebben invloed op de kosten die we toerekenen aan de egalisatievoorzieningen voor riool- en afvalstoffenheffing. Dit heeft een negatief effect op de exploitatie.

Rente-ontwikkeling en financiering

Voor de aankomende jaren staan veel investeringen gepland, hierdoor daalt ons schatkistsaldo wat leidt tot lagere renteopbrengsten. Daarnaast verwachten we nieuwe leningen aan te moeten trekken, welke een hogere rente hebben dan onze huidige leningen. Dit zorgt voor hogere lasten.

Interne doorbelastingen (p)

De doorbelasting van de uren en toerekening van overhead naar de grondexploitaties en investeringen zorgen voor voordelig effecten in de exploitatie. De lasten worden dan binnen een grondexploitatie en investering opgevangen en gaan mee in de reguliere afschrijvingsmethodiek.

WMO beschermd wonen (q)

We ontvangen vanuit centrumgemeente Almelo een afrekening voor Bescherm Wonen. Dit wordt veroorzaakt door een hogere rijksbijdrage voor 2025 ten opzichte van de te verwachte werkelijke kosten. Gezien de hoogte van het bedrag en de zekerheid van ontvangst is dit bedrag opgenomen in de begroting.

Stelpost vrijval kapitaallasten (r)

Een aantal investeringen voeren we later uit dan gepland. Daardoor ontstaan er tijdelijk lagere kapitaallasten. Deze ruimte hebben we als stelpost opgenomen. De investeringen vinden op een later moment alsnog plaats. In de exploitatie is hiervoor dekking beschikbaar. Zo voorkomen we onverwachte financiële tegenvallers.

Belastingmaatregelen (ab, ac)

De indexatie van de verschillende tarieven is berekend op 6% met uitzondering van de onroerende zaakbelasting, en afvalstoffenheffing en riool- en waterzorgheffing. Over deze tarieven is een indexatie berekend van 2,8%.

Dekkingsmaatregelen (ba t/m be)

Onze begroting is zonder de dekkingsmaatregelen niet sluitend voor begrotingsjaar 2026 en verder. We mogen conform de gestelde adviezen van de VNG en de begrotingsbrief van de provincie onze begroting sluitend maken.

Sinds 2015 storten we jaarlijks een bedrag in de financieringsreserve (nu € 600.000,-) en in de VAR (nu € 50.000,-) om onze financieringspositie te verbeteren. Inmiddels is onze financieringspositie op een zodanig niveau dat deze stortingen niet meer nodig zijn (ba, bb). Het BTW compensatiefonds (BCF) kent een plafond over het deel dat gemeenten kunnen terugvragen. Als de aanvragen onder het plafond blijven wordt het restant uitgekeerd aan gemeenten. Een deel van deze vrijval ramen we en een ander deel houden we uit behoedzaamheid nog geen rekening mee (bc).

Daarnaast dekken we incidentele voorstellen vanuit nieuw beleid ook uit de vrij aanwendbare reserve (bd). Het resterende tekort voor 2026 en 2027 dekken we ook uit de vrij aanwendbare reserve (be).

Financiële positie

Een gezonde financiële positie van een gemeente voor een begrotingsjaar bestaat uit drie onderdelen: een sluitende begroting en meerjarenraming, een goede liquiditeits-solvabiliteitspositie en voldoende weerstandsvermogen. Om meer inzicht te krijgen op de liquiditeits- en solvabiliteitspositie, is de begroting en meerjarenraming vertaald naar een geprognostiseerde meerjarenbalans. Net als de balans in de jaarrekening geeft die inzicht in de ontwikkeling van onze bezittingen en schulden over de diverse jaren.

bedragen x € 1.000

Prognose meerjarenbalans	Realisatie Ultimo 2024	Begroting Ultimo 2025	Begroting Ultimo 2026	MJR Ultimo 2027	MJR Ultimo 2028	MJR Ultimo 2029
Activa						
Vaste Activa						
Immateriële vaste activa	1.305	1.345	1.224	1.107	991	893
Materiële vaste activa	119.041	134.891	146.710	159.147	156.862	157.614
Stelpost lagere boekwaarde- vertraging investeringen	-	- 5.000	- 7.000	- 11.000	- 4.000	- 1.000
Financiële vaste activa	6.116	12.993	13.186	13.377	13.225	11.066
FVA: Kapitaalverstrekkingen	137	137	137	137	137	137
FVA: Leningen	5.916	12.861	13.054	13.245	13.094	10.934
FVA: Uitzettingen > 1 jaar	63	- 5	- 5	- 5	- 5	- 5
Totaal vaste activa	126.462	144.229	154.119	162.631	167.078	168.573
Vlottende Activa						
Voorraden	1.102	800	- 101	515	618	435
VR: Bouwgronden in exploitatie	1.077	775	- 126	490	594	410
VR: Overige voorraden	25	25	25	25	25	25
Uitzettingen met rentetyp. looptijd < 1 jaar	59.331	35.296	19.133	3.700	3.700	3.700
Liquide middelen	1.015	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000
Overlopende activa	8.627	7.000	6.000	6.000	6.000	6.000
Totaal vlottende activa	70.076	44.096	26.032	11.215	11.318	11.135
Totaal activa	196.538	188.325	180.151	173.846	178.396	179.709
Passiva						
Vaste Passiva						
Eigen Vermogen	58.787	54.273	53.294	51.709	51.580	51.837
Begrote exploitatieoverschotten en -tekorten (cumulatief)			70	70	- 2.485	- 5.445
Stelpost inzet reserve gelabelde middelen		- 500	- 1.500	- 2.500	- 3.500	- 4.500
Voorzieningen	12.734	11.785	12.073	7.199	7.081	6.944
Langlopende schulden	103.338	103.338	97.785	94.463	99.283	105.237
Totaal vaste passiva	174.858	168.895	161.721	150.941	151.959	154.074
Vlottende Passiva						
Netto vlott. schulden met rentetyp. looptijd < 1 jaar	6.430	6.430	6.430	11.905	16.437	15.635
Overlopende passiva	15.250	13.000	12.000	11.000	10.000	10.000
Totaal vlottende passiva	21.680	19.430	18.430	22.905	26.437	25.635
Totaal passiva	196.538	188.325	180.151	173.846	178.396	179.709

Vaste activa

Als we de cijfers vergelijken met de laatst vastgestelde balans van de jaarrekening 2024, dan zien we de boekwaarde van de vaste activa op papier zal stijgen met ruim € 35 miljoen tot € 161 miljoen eind 2026. De uitvoering van de geplande investeringen hangt mede af van externe factoren. Daarom hebben wij een stelpost lagere boekwaarde opgenomen, rekening houdend met mogelijke vertraging van investeringen.

Momenteel heeft uw raad diverse wijk- en dorpsonderzoeken lopen, evenals naar de bouw van een nieuwe werf, herinrichting van het Huis voor Cultuur en Bestuur, maatschappelijke accommodaties, etc. De kosten van de onderzoeken zijn gedekt en gefinancierd, maar voor uitvoering van hieruit volgende wensen is nog geen krediet of budgettaire ruimte gemaakt in de meerjarenbegroting. Dit komt pas in beeld als uw raad kredieten beschikbaar stelt, waarbij u uitdrukkelijk meegegeven wordt de budgettaire gevolgen ook structureel te dekken en de meerjarige tekorten niet verder te laten oplopen. We vragen u dan ook een zorgvuldige afweging te maken in de projecten.

Investeringsniveau

bedragen x € 1.000

Investeringsniveau	Begroting 2026	MJR 2027	MJR 2028	MJR 2029
Uitgaven				
Begraafplaats	-	- 270	- 118	- 30
Rioleringen (VGRP)	- 828	- 3.349	- 1.248	- 1.271
Rijksweg N35 c.a.	- 600	- 6.507	-	-
Mobiliteits- en fietsvisie	- 400	- 400	- 400	- 500
Groen-Blauw Koperserf	- 688	-	-	-
Reconstructie Wierdensestraat	- 100	-	-	- 3.240
Fietspad Helmkruidlaan	- 150	- 1.214	-	-
Verkeersregelinstanties	-	- 100	-	-
Openbare verlichting	-	-	-	-
Investeringsprogramma wegen	- 890	- 1.053	- 460	- 600
Straatreiniging	- 280	- 1.009	- 215	- 130
Klimaatadaptatie	- 200	- 686	- 536	- 536
Speelvoorzieningen	- 259	- 259	- 259	- 259
Onderwijshuisvesting	- 7.150	- 8.727	- 70	- 70
Ravijn	-	- 60	-	-
Sportvelden aanleg en renovatie (kunstgras + natuurvelden)	- 40	- 40	- 35	- 35
Sport - groot materieel	- 35	- 50	-	- 100
Sport -gebouwen	-	- 175	-	-
Afvalinzameling	- 749	- 1.144	- 310	- 300
Automatisering	- 460	- 613	- 466	- 400
Huisvesting - Huis voor Cultuur en Bestuur	- 245	- 95	- 65	- 65
Inrichting Huis voor Cultuur en Bestuur	- 105	- 585	-	-
Theater ZINiN	- 585	- 300	- 100	-
Interne uren	- 1.159	- 1.107	- 1.052	- 969
Woonwagenstandplaatsen	- 144	- 92	-	-
Nieuwbouw/verduurzaming Vrugtenveen	-	- 100	-	-
Aanschaf tractiemiddelen	- 355	- 553	- 355	- 375
Subtotaal uitgaven	- 15.422	- 28.486	- 5.689	- 8.880
Inkomsten				
Fietspad Helmkruidlaan	-	469	-	-
Rijksweg N35 c.a.	-	7.379	-	-
Bijdragen in wegen	20	-	-	-
Groen-Blauw Koperserf	416	-	-	-
Subtotaal inkomsten	436	7.848	-	-
Totaal	- 14.986	- 20.638	- 5.689	- 8.880

Het begrotingsjaar 2026 en de bijbehorende budgetten worden vastgesteld door uw raad. De budgetten in de meerjarenraming 2027-2029 worden niet vastgesteld. Het belangrijkste doel van de meerjarenraming is een doorrekening van het beleid dat in de begroting is opgenomen, het geeft daarmee inzicht in de financiële consequenties. Dit sluit aan op de regelgeving (BBV).

De nu in de begroting opgenomen investeringsbudgetten voor 2026 zijn enerzijds budgetten die uw raad al in eerdere begrotingsjaren heeft vastgesteld en die zijn doorgeschoven en anderzijds budgetten die nog niet zijn vastgesteld (met name budgetten die vanuit de meerjarenraming komen).

De nog niet vastgestelde budgetten zijn opgenomen in onderstaande tabel. Met het vaststellen van de begroting 2026 stelt uw raad ook deze budgetten vast.

Deze budgetten komen met name voort uit beleidsplannen (bv. de speelruimtevisie) of uit vervangingsschema's (bv. tractiemiddelen en meubilair).

Investeringsbudgetten 2026 die nog niet eerder door de raad zijn vastgesteld	Begroting 2026
Uitgaven	
03 Onderwijs Cultuur en sport	
IHP - Nieuwbouw VSO Elimschool	- 335
Integraal huisvestingsplan onderwijs/calam	- 150
Renovatie natuurgras voetbalveld	- 40
Vervanging veeg/verticuteermachine sport	- 35
Theatertechniek - afstoppen en tribune	- 185
Theatertechniek - fase 2 licht	- 125
Theaterfoyer - Vervanging meubilair	- 150
Subtotaal programma 3	- 1.020
04 Mobiliteit en bereikbaarheid	
Vervanging wegen	- 456
Uitvoering mobiliteits- en fietsvisie	- 400
Klimaatadaptieve maatregelen	- 200
Vervanging gemalen	- 150
Vervanging riolering	- 100
Vervanging veegmachine Ravo (straatreiniging)	- 215
Vervanging Pick-Up met veegvuilopbouw	- 65
Subtotaal programma 4	- 1.586
05 Woon en leefomgeving	
Speelruimtevisie - investeringen	- 259
Uitbreiding volumecontainers afvalbrengpunt	- 100
Aanleg w.w.standplaatsen	- 144
Subtotaal programma 5	- 503
06 Bestuur, veiligheid en dienstverlening	
Begrote uren investeringen	- 1.159
Subtotaal programma 6	- 1.159
99 Overhead	
Investeringen ICT	- 360
Vervanging Gebouwenbeheersysteem (GBS)	- 100
Calamiteitenbudget gem. accommodaties	- 65
Vervanging tractiemiddelen	- 355
Lounge - vervanging meubilair	- 75
Renovatie archiefruimte HvCB	- 30
Subtotaal programma Overhead	- 985
Subtotaal uitgaven	- 5.253
Inkomsten	
Subtotaal inkomsten	-
Totaal	- 5.253

Voorraden

De boekwaarden van de voorraden zijn in de afgelopen jaren sterk gedaald doordat de 'oude' grondexploitaties op hun eind lopen. In 2025 worden weer enkele exploitaties afgesloten. Ondertussen loopt de nieuwe exploitatie De Grave Haarle voortvarend en wordt onderzoek gedaan naar andere locaties voor toekomstige ontwikkeling van bedrijventerreinen en woningbouwlocaties. In 2025 zijn de meeste kavels uit de eerste fase van De Grave geleverd en wordt uitgifte van fase 2 in 2026 verwacht. Voor alle lopende projecten worden kosten gemaakt voor bouw- en woonrijp maken.

Inmiddels zijn er diverse Wvg's gevestigd op gebieden in en rond kernen in onze gemeente. Dit om eigen grondexploitaties te kunnen ontwikkelen om aan de woningbehoefte (Routekaart naar 1.000 woningen) en de behoefte aan bedrijventerreinen te kunnen voldoen in de toekomst. Er zijn in 2025 diverse voorbereidingskredieten beschikbaar gesteld om te kunnen onderzoeken of hier grondexploitaties kunnen komen: is dit op alle terreinen haalbaar? Op het moment dat uw raad hier grondexploitaties voor vaststelt en de kredieten beschikbaar stelt, kunnen de gronden verworven worden en de terreinen (al dan niet gefaseerd) bouwrijp gemaakt worden. Ten opzichte van de 'oude' grondexploitaties hebben we in de huidige tijd echter ook te maken met

stikstofrestricties en netcongestie. Welke investeringen voor nieuwe exploitaties nodig zijn, is nog niet bekend en/of ze zijn nog niet vastgesteld en daardoor komen ze niet voor in de meerjarenbalans. Zeker is echter dat in de toekomst de waarde in de balans zal toenemen en dat hiervoor nieuwe geldleningen moeten worden aangetrokken.

Reserves en voorzieningen

bedragen x € 1.000

Reserves en voorzieningen	Realisatie Ultimo 2024	Begroting Ultimo 2025	Begroting Ultimo 2026	MJR Ultimo 2027	MJR Ultimo 2028	MJR Ultimo 2029
Reserves						
Rekeningsaldo	2.625	70	70	70	- 2.485	- 5.445
Algemene Reserve	35.240	31.864	31.254	30.297	30.321	30.439
Bestemmingsreserves	20.922	22.340	21.971	21.413	21.259	21.398
Totaal Reserves	58.787	54.273	53.294	51.779	49.095	46.393
Voorzieningen						
Voorzieningen personeel	5.154	5.099	5.186	162	162	162
Voorzieningen van derden verkregen middelen	4.173	3.809	4.039	4.227	4.109	3.973
Onderhoudsvoorzieningen	2.237	2.237	2.237	2.237	2.237	2.237
Overige voorzieningen	1.169	640	610	572	572	572
Totaal Voorzieningen	12.734	11.785	12.073	7.199	7.081	6.944
Totaal	71.520	66.057	65.367	58.978	56.176	53.337

Algemene reserves

Ten opzichte van de primitieve begroting 2025 (eindstand € 29,8 miljoen) zijn de algemene reserves met € 1,5 miljoen gestegen naar € 31,3 miljoen. De stijging wordt veroorzaakt door toevoeging van de positieve resultaten van de najaarsrapportage 2024 en de jaarrekening 2024. Daar tegenover staan onttrekkingen waarbij dekking vanuit de VAR is gevonden voor het nadelige saldo van de bestuursrapportage 2025, de herinrichting van de raadzaal en hal, incidentele nieuw beleid uit deze begroting 2026 en dekking van het tekort 2026 en 2027.

Bestemmingsreserves

De bestemmingsreserves zijn, ten opzichte van de begroting 2025 met € 4,7 miljoen gestegen tot € 22,0 miljoen ultimo 2026 door mutaties in de reserve Armoede- en schuldenaangepak, de reserve Uitkeringen Participatiewet, IOAW en IOAZ, reserve 1/3-Regeling accommodatiebeleid, reserve Wachtgelden huidige wethouders, reserve Invoeringskosten Omgevingswet, reserve Statushouders en ontheemden (Oekraïne), reserve Gelabelde middelen en de reserve Kapitaallasten.

Voorzieningen

De verwachte hoogte van de verschillende voorzieningen bedraagt ultimo 2026 € 12,1 miljoen. We zien een stijging van € 1,2 miljoen ten opzichte van de begroting 2025, door stortingen in de voorzieningen APPA, de voorziening Egalisatie rioolheffing, de voorziening Onderhoud wegen en de voorziening Onderhoud kunstwerken. Meerjarig laten de voorzieningen personeel een daling zien door de overheveling van middelen van de voorzieningen APPA naar het pensioenfonds ABP. De meerjarige fluctuaties bij de voorzieningen van derden verkregen middelen betreffen de egalisatievoorzieningen voor riool en afval.

Stand van de reserves

bedragen x € 1.000

Reserves	Realisatie Ultimo 2024	Begroting Ultimo 2025	Begroting Ultimo 2026	MJR Ultimo 2027	MJR Ultimo 2028	MJR Ultimo 2029
Rekeningsaldo						
Reserve Rekeningsaldo te bestemmen	2.625	70	70	70	- 2.485	- 5.445
Totaal Rekeningsaldo	2.625	70	70	70	- 2.485	- 5.445
Algemene Reserve						
Vrij aanwendbare reserve	21.676	17.700	17.091	16.133	16.158	16.276
Financieringsreserve	9.422	10.022	10.022	10.022	10.022	10.022
Bufferreserve grondexploitatie	4.142	4.142	4.142	4.142	4.142	4.142
Totaal Algemene Reserve	35.240	31.864	31.254	30.297	30.321	30.439
Bestemmingsreserves						
Reserve Armoede- en schuldenaanpak	908	797	648	615	583	583
Reserve Uitkeringen Participatiewet, IOAW en IOAZ	1.245	1.245	1.245	1.245	1.245	1.245
Reserve Groenrenovaties	7	7	7	7	7	7
Reserve 1/3-Regeling accommodatiebeleid	195	245	295	345	395	445
Reserve Kunst	124	25	25	25	25	25
Reserve Rood-voor-rood	80	80	80	80	80	80
Reserve Reconstructie plattelandsvernieuwing	136	136	136	136	136	136
Reserve Wachtgelden huidige wethouders	300	400	500	600	700	800
Reserve Co-financieringsfonds N35	741	741	741	741	741	741
Reserve Invoeringskosten Omgevingswet	1.789	1.412	1.101	818	548	278
Reserve Revolverend fonds energiewerkgroepen	120	120	120	120	120	120
Reserve Statushouders en ontheemden (Oekraïne)	6.460	6.231	6.139	6.113	6.096	6.088
Reserve Gelabelde middelen	4.950	7.131	7.375	7.221	7.449	7.928
Reserve Kapitaallasten	3.866	3.770	3.558	3.346	3.134	2.922
Totaal Bestemmingsreserves	20.922	22.340	21.971	21.413	21.259	21.398
Totaal	58.787	54.273	53.294	51.779	49.095	46.393

In de tabel ziet u per reserve de stand in de afgelopen en aankomende jaren. Als de stand verandert ten opzichte van het voorgaande jaar, betekent dit dat er een mutatie plaatsvindt of heeft plaatsgevonden (storting of onttrekking). De grootste mutaties (> € 50.000,-) lichten we hieronder toe.

VAR

In de VAR storten we € 122.000,- voor Generatiepact en onttrekken we € 138.000,- voor de Vitaliteitsregeling. Daarnaast onttrekken we € 317.000,- voor de dekking van incidenteel nieuw beleid 2026 en € 247.000,- voor de dekking van het begrotingstekort.

Reserve Armoede- en schuldenaanpak

Uit de reserve Armoede- en schulden aanpak wordt € 116.000,- onttrokken ten behoeve van het amendement voor wijziging referteperiode en inkomensgrens individuele inkomenstoelag. Ook wordt er € 33.000,- onttrokken voor het project jongeren en geldzorgen.

Reserve 1/3-Regeling accommodatiebeleid

In de reserve 1/3-Regeling accommodatiebeleid wordt de jaarlijkse storting gedaan van € 50.000,-.

Reserve Wachtgelden huidige wethouders

De structurele storting van € 100.000,- in de reserve is bedoeld voor toekomstige wachtgeldverplichtingen.

Reserve Invoeringskosten Omgevingswet

De middelen uit de reserve Invoeringskosten Omgevingswet zijn verdeeld naar diverse budgetten binnen de exploitatie vanwege het beëindigen van het programma Implementatie Omgevingswet. De budgetten worden ingezet voor de uitvoer van concrete projecten (omgevingsvisie en omgevingsplan) in de lijn. Voor 2026 gaat het om een onttrekking van € 331.000,-.

De middelen Wet kwaliteitsborging bouw uit het gemeentefonds van € 21.000,- zijn gestort in de reserve.

Reserve Statushouders en ontheemden (Oekraïne)

Uit deze reserve wordt een totaalbedrag van € 92.000,- onttrokken voor de meerkosten van particuliere huur statushouders en voor huurderiving Reggewoon.

Reserve Gelabelde middelen

De middelen die de gemeenteraad voor bepaalde zaken wil inzetten staan in deze reserve geparkeerd. Daarnaast wordt de reserve ingezet voor budgetoverhevelingen.

Uit het gelabelde budget voor het opstellen en uitvoeren routekaart woningbouw wordt voor 2026 € 125.000,- onttrokken.

De stortingen in deze reserve zijn een uitwerking van de nota Investeren, waarden en afschrijven 2024. Hier zijn lagere kapitaallasten berekend en de vrijgekomen middelen worden gereserveerd om toekomstige investeringen zonder vervangingsplicht uit te dekken. Dit kan dan via een storting in de reserve Kapitaallasten.

Reserve Kapitaallasten

Van een aantal investeringen uit het verleden die niet vervangen hoeven te worden, worden de kapitaallasten gedekt uit deze reserve. De storting in de reserve betreft de rente hierover. De onttrekking is de rente en afschrijving over deze investeringen.

Geactiveerde voorzieningen

Naast de voorzieningen, die we als passiva presenteren, zijn er ook voorzieningen die we aan de activakant in mindering brengen op het betreffende onderdeel. Om u een beeld te schetsen, vermelden wij deze geactiveerde voorzieningen.

bedragen x € 1.000						
Geactiveerde voorzieningen	Realisatie Ultimo 2024	Begroting Ultimo 2025	Begroting Ultimo 2026	MJR Ultimo 2027	MJR Ultimo 2028	MJR Ultimo 2029
Geactiveerde voorzieningen						
Voorziening Toekomstige verliezen grondexploitatie-activa	315	322	328	335	341	348
Voorziening Dubieuze debiteuren algemeen	244	243	241	240	239	237
Voorziening Dubieuze debiteuren PW, IOAW en IOAZ	492	492	492	492	492	492
Voorziening Dubieuze debiteuren BBZ	5	5	5	5	5	5
Totaal Geactiveerde voorzieningen	1.056	1.061	1.066	1.071	1.077	1.082
Totaal	1.056	1.061	1.066	1.071	1.077	1.082

Op de geactiveerde voorzieningen wordt aanspraak gemaakt als de verwachte verliezen zich daadwerkelijk voordoen. Voor de voorzieningen dubieuze debiteuren is het lastig om meerjarig een inschatting te geven van het verloop. De voorzieningen brengen we op het moment van de jaarrekening op peil.

Langlopende geldleningen

Het bedrag aan opgenomen langlopende geldleningen daalt vanaf 2016. De komende meerjarenperiode verwachten we vanaf 2027 nieuwe leningen te moeten aantrekken. De huidige doorkijk geeft aan dat we ultimo 2029 een langlopende schuld hebben van € 105,2 miljoen. Dit is gebaseerd op een jaarlijkse investering in (materiële) vaste activa van circa € 13 miljoen per jaar. In de jaren na 2028 verwachten we een toenemende financieringsbehoefte door de investeringsopgave. De afgelopen jaren is het saldo in de schatkist fors opgelopen; hieruit wordt de primaire financieringsbehoefte van de investeringspiek in 2025, 2026, 2027 gedekt. In hoeverre de financieringsbehoefte in 2027 en 2028 daadwerkelijk moet worden ingevuld, hangt voor een groot gedeelte af van de uitvoering van investeringen in vaste activa of voorraden grond. Of we volgens planning kunnen investeren, is afhankelijk van voldoende personele capaciteit in onze eigen ambtelijke organisatie, maar ook bij derde partijen. De krapte op de arbeidsmarkt speelt ons parten.

Ook beschikbaarheid van nutsvoorzieningen en inzet van nutsbedrijven is momenteel een beperkende factor, buiten onze invloedssfeer. Verder is regelgeving vanuit de stikstofproblematiek een remmende factor. De extra rijksinkomsten in de coronaperiode, de positieve jaarrekeningresultaten, de voorspoedige verkopen in de grondexploitaties en de voorschotten op subsidies (waarvan de uitgaven nog niet gedaan zijn) hebben een positieve invloed gehad op onze financieringspositie. We zien ook dat projecten op het gebied van verduurzaming, infrastructuur en onderwijs extra financiële middelen zullen vragen. En niet in de laatste plaats de inzet van middelen in nieuwe gemeentelijke grondexploitaties. Als de huidige prijsstijgingen doorzetten, zal dit zich vertalen in een hoger investeringsniveau.

Het huidige meerjarenbeeld laat tekorten in de toekomst zien, waardoor onze reservepositie vermindert en we als gevolg hiervan extra leningen moeten aantrekken.

In hoeverre dit leidt tot een extra financieringsvraag is afhankelijk van veel factoren, waaronder de ontwikkeling van de gemeentefonds uitkering.

Uitzettingen met rentetypische looptijd < 1 jaar

Het betreft hier voor een groot deel het overtollige geld dat we hebben uitgezet bij de schatkist. Bij de omzetting van de geldleningen in het voorjaar van 2020 kon niet worden voorzien dat er veel kavels zouden worden verkocht en evenmin dat de uitvoering van investeringen achter zouden blijven door de krapte op de arbeidsmarkt waardoor de uitvoering achterblijft. Het liquiditeitsoverschot moeten we in de zogenaamde schatkist van het Rijk wegzetten, maar is altijd op te nemen. Bij het verwachte uitgavenpatroon voor de komende jaren zullen deze middelen toereikend zijn tot en met 2027. Daarna zullen we nieuwe kortlopende en langlopende geldleningen aan moeten trekken.

Overige balansposten

De overige balansposten (kortlopende vorderingen, liquide middelen en overige vlottende passiva) zijn sterk afhankelijk van incidentele, toevallige factoren, zoals het exacte moment waarop rekeningen worden betaald en inkomsten worden ontvangen. We zijn in onze meerjarenbalans ervan uitgegaan dat de ontvangen voorschotten zullen worden ingezet en daardoor zal de overlopende passiva afnemen. Overige bedragen worden op een constant niveau begroot.

Conclusie balanspositie

Door de grote investeringen die het afgelopen decennium zijn gedaan en de leningen die daarvoor moesten worden afgesloten, was onze solvabiliteit laag. Door het beperken van het investeringsniveau en het aanvullen van de algemene reserves is die solvabiliteit verbeterd. We zien dat het opheffen van het investeringsplafond in combinatie met de telkens meevallende jaarrekeningresultaten leidt tot meer ruimte voor wensen en investeringen. De langjarige tekorten in de exploitatie zorgen wel voor onzekerheid in de meerjarenbalans en de reservepositie. Hoewel de solvabiliteit nu nog prima is, zien we dat al in de meerjarenbalans terug. Daarom wordt een plan uitgewerkt om te komen tot een sluitende meerjarenraming bij de begroting 2027.

Vennootschapbelasting

Vanaf 2016 zijn gemeenten belastingplichtig voor de vennootschapbelasting (Vpb) voor ondernemersactiviteiten.

De gemeentelijke grondexploitaties vallen hier in principe ook onder, indien zij winstgevend zijn. De Vpb is een winstbelasting.

Voor het onderdeel grondexploitatie is nu duidelijk dat we voor de jaren t/m 2023 niet fiscaal winstgevend zijn geweest, gezien de vele verliezen die er op de destijds nog lopende grondexploitaties zijn genomen. Hierover hebben we overleg gevoerd met de belastingdienst en die is akkoord met het standpunt dat we “niet door de ondernemerspoort” komen. We hoeven dus ook geen vennootschapsbelasting af te dragen. Of we bij de grondexploitaties in de toekomst winstgevend zullen zijn, is afhankelijk van de dan geldende resultaatverwachtingen. Op het moment dat we per saldo op de grondexploitaties winstgevend zijn moet er ook een fiscale openingsbalans worden opgesteld. We zijn in gesprek met de fiscus over de mogelijke vennootschapsbelastingplicht in de jaren erna. Ongeacht de uitkomst blijven hierover met de fiscus in overleg.

De fiscus slaat de gemeenten aan voor de ontvangen middelen wegens reclame-inkomsten op lantaarnpalen,abri's en rotondes en over 1% van de opbrengsten van huishoudelijke afvalstromen moet ook vennootschapsbelasting worden afgedragen. Hiervoor hebben we in de begroting meerjarig een stelpost opgenomen van € 15.000,-, gebaseerd op een Vpb-percentages van 19% over de 'winst'.

Incidentele baten en lasten

Niet alle baten en lasten keren jaarlijks terug; een deel is van incidentele aard. Voor een goed beeld van de financiële positie is het daarom van belang dat we de begroting corrigeren voor dit soort incidentele zaken. Ook het toezicht vanuit de provincie Overijssel is gericht op het duurzaam financieel evenwicht van de begroting en bijbehorende meerjarenraming van gemeenten. Een van de toetspunten is het materieel evenwicht. Dit betekent dat de structurele lasten worden gedekt door structurele baten. De structurele baten dienen dus gelijk of hoger te zijn dan de structurele lasten.

Incidentele baten en lasten	Begroting 2026	MJR 2027	MJR 2028	MJR 2029
Incidentele lasten				
01 Werk, economie en inkomen				
Gemeentelijke opvang Oekrainers	- 4.288	- 4.288		
Leefgeld Oekrainers en particuliere opvang	- 144	- 144		
Individuele inkomenstoeslag	- 116			
Project jongeren en geldzorgen	- 33	- 33	- 33	
Huisvesting statushouders	- 75			
Bijdrage Leaderprojecten	- 55	- 55		
Verlening pilot verruiming lokale bijverdienregeling Participatiewet*	-			
02 Jeugd en Wmo				
Buurtbemiddeling door Avedan*	- 61	- 57	- 29	
Een tegen eenzaamheid*	- 20			
Extra inzet Oekraïene opvang	- 25	- 25		
Welzijn op recept (GALA)	- 29			
Volksgezondheid - Lokaal preventieakkoord *	- 10			
Volksgezondheid - JOGG*	- 43			
03 Cultuur, onderwijs en sport				
Huur tijdelijke huisvesting Marijkeschool	- 30			
IHP: Onderzoek basisscholen Kruidenwijk		- 31		
Lokaal Sportakkoord (GALA)	- 22			
Houtsnippers 't Ravijn - laatste jaar vóór ingebruikname warmtepomp	- 67			
04 Mobiliteit en bereikbaarheid				
-				
05 Woon en leefomgeving				
Aankoop bomen	- 88			
06 Bestuur, veiligheid en dienstverlening				
Stelpost Rijksvoornemens: inzet DU bibliotheken	- 107			
Toegerekende rente lening HMO	18	- 20	- 22	- 13
Kwaliteitsverbetering VTH - Toetsing medewerkers*	- 35			
99 Overhead				
Renovatie liften*				- 70
Informatieveiligheid - Implementatie BIO2/NIS2 maatregelen	- 150	- 150		
Uitbreiding eDiensten sociaal domein - implementatie*	- 126			
Tijdelijke inzet op informatiebeheer*	- 75	- 75		
Inzet WOO middelen - softwarepakket	- 62			
Doorontwikkeling interne controle*	- 70	- 70		
Totaal incidentele lasten	- 5.713	- 4.948	- 84	- 83
Incidentele baten				
01 Werk, economie en inkomen				
Normvergoeding gemeentelijke opvang Oekrainers	4.288	4.288		
Rijksvergoeding particuliere opvang Oekrainers	144	144		
Reserve Armoede- en schuldenaankpak - individuele inkomenstoeslag	116			
Reserve Armoede- en schuldenaankpak - jongeren en geldzorgen	33	33	33	
Reserve Statushouders en ontheemden - huisvesting	75			
02 Jeugd en Wmo				
Buurtbemiddeling door Avedan - bijdrage Reggewoon*	15	14	7	
Welzijn op recept (SPUK GALA)	29			
Beschermd Wonen - afrekening 2025	347			
03 Cultuur, onderwijs en sport				
Lokaal Sportakkoord (SPUK GALA)	22			

04 Mobiliteit en bereikbaarheid				
-				
05 Woon en leefomgeving				
-				
06 Bestuur, veiligheid en dienstverlening				
Rente op uitstaande gelden bij schatkist	313	51		
Rente over uitstaand geld bij HMO	61	61	61	13
99 Overhead				
-				
Totaal incidentele baten	5.443	4.591	101	13
Totaal	- 270	- 357	17	- 70

Van de posten groter dan € 50.000,- lichten we hieronder toe waarom ze incidenteel van aard zijn. De posten met een * zijn reeds in dit hoofdstuk toegelicht bij de onderdelen 'autonome ontwikkelingen' of 'nieuw beleid'.

Gemeentelijke opvang Oekraïners inclusief leefgeld en particuliere opvang

Ook in 2026 zijn er opvangplekken voor Oekraïners beschikbaar in onze gemeente. De inkomsten en uitgaven voor zowel huisvesting als leefgeld zijn voor de jaren 2026 en 2027 budgettair neutraal geraamd. Ter dekking van de uitgaven ontvangen we een specifieke uitkering.

Individuele inkomenstoeslag

De doelgroep die in aanmerking komt voor de individuele inkomenstoeslag is in 2026 groter door wijziging van de inkomensgrens en de referteperiode.

Huisvesting statushouders

Voor de meerkosten van particuliere huur van woningen is incidenteel geld beschikbaar gesteld vanuit de reserve Statushouders en ontheemden.

Bijdrage Leaderprojecten

Tot 2028 is er extra budget beschikbaar gesteld voor leaderprojecten. Na 2027 dient dit opnieuw te worden herzien.

Houtsnippers het Ravijn – zwem sport zorg

Zwembad het Ravijn wordt verwarmd door twee houtgestookte ketels. De houtsnippers hiervoor komen in principe uit onze eigen gemeente. Het is gebleken dat onze eigen snippers te vochtig zijn om te worden gebruikt. We moeten daarom gedroogde houtsnippers bijkopen. We zijn momenteel bezig met het project om het Ravijn te verduurzamen, waarbij de houtkachels worden vervangen door warmtepompen. Dit is het laatste jaar waarin we extra houtsnippers nodig hebben.

Aankoop bomen

Dit bedrag gaan we gebruiken voor het aankopen van 4.000 bomen en 2 km heggen extra. We nemen hiervoor de tijd tot en met 2026.

Stelpost Rijksvoornemens: Inzet DU bibliotheken

Er wordt een wettelijke zorgplicht voor gemeenten ingevoerd ten aanzien van de openbare bibliotheek. Voor het uitvoeren van deze taak zullen gemeenten vanaf 2027 een structurele bijdrage via het gemeentefonds ontvangen. Vooruitlopend op deze structurele middelen ontvangen we van het Rijk voor de jaren 2025 en 2026 financiële middelen om de opgebouwde bibliotheekcapaciteit voort te zetten en de bestaande bibliotheken te verbeteren. Bij het opstellen van deze begroting was er nog geen subsidie aangevraagd door Zinin, vandaar dat de middelen nog 'geparkeerd' staan op de stelpost Rijksvoornemens.

Inzet WOO middelen – softwarepakket

Voor het implementeren van een softwarepakket voor WOO zijn eenmalig middelen nodig.

Beschermd Wonen afrekening 2025

De afrekening Beschermd Wonen vanuit centrumgemeente Almelo wordt veroorzaakt door een hogere rijksbijdrage voor 2025 ten opzichte van de te verwachten werkelijke kosten. Het Rijk heeft het voornemen het financieringsmodel te wijzigen van een historisch naar een objectief verdeelmodel wat consequenties zal hebben voor de hoogte van de rijksbijdrage. Deze wijziging is gekoppeld aan de Wet woonplaatsbeginsel voor beschermd wonen die per 1-1-206 zou ingaan maar opnieuw is uitgesteld.

Rente op uitstaande gelden bij schatkist

Onze liquide middelen moeten verplicht geparkeerd worden bij de schatkist van het Rijk. We ontvangen hiervoor een rentevergoeding. Voor 2026 is dit een bedrag van € 300.000,- en voor 2027 € 50.000,-.

Rente over uitstaand geld bij HMO

In 2024 hebben wij een lening verstrekt aan HMO, waarvoor wij rente ontvangen.

Structureel resultaat

Incidentele lasten mogen worden gedekt door incidentele baten, waaronder ook onttrekkingen aan de reserve, en door structurele baten. Onderstaand overzicht laat een structureel negatief resultaat zien. Voor de jaren 2026 en 2027 dekken we het tekort voor elk jaar éénmalig uit de VAR.

bedragen x € 1.000				
Structureel resultaat	Begroting 2026	MJR 2027	MJR 2028	MJR 2029
Saldo van baten en lasten				
Lasten	- 130.658	- 128.841	- 123.765	- 123.954
Baten	129.679	127.326	121.081	121.251
Saldo van baten en lasten	- 978	- 1.515	- 2.684	- 2.703
Af: incidentele baten en lasten				
Incidentele lasten	- 5.713	- 4.948	- 84	- 83
Incidentele baten	5.443	4.591	101	13
Af: incidentele baten en lasten	- 270	- 357	17	- 70
Bij: structurele toevoegingen en onttrekkingen				
Structurele toevoegingen / egalisatie	- 32	- 34	- 35	- 41
Structurele onttrekkingen	244	246	247	253
Bij: structurele toevoegingen en onttrekkingen	212	212	212	212
Totaal structureel resultaat	- 496	- 946	- 2.489	- 2.421

EMU-Saldo

In de gemeentebegroting moet het EMU-saldo voor vijf jaar worden opgenomen: van één jaar terug (t-1) tot drie jaar vooruit (t+3). Dit is nodig om te controleren of Nederland zich houdt aan Europese afspraken.

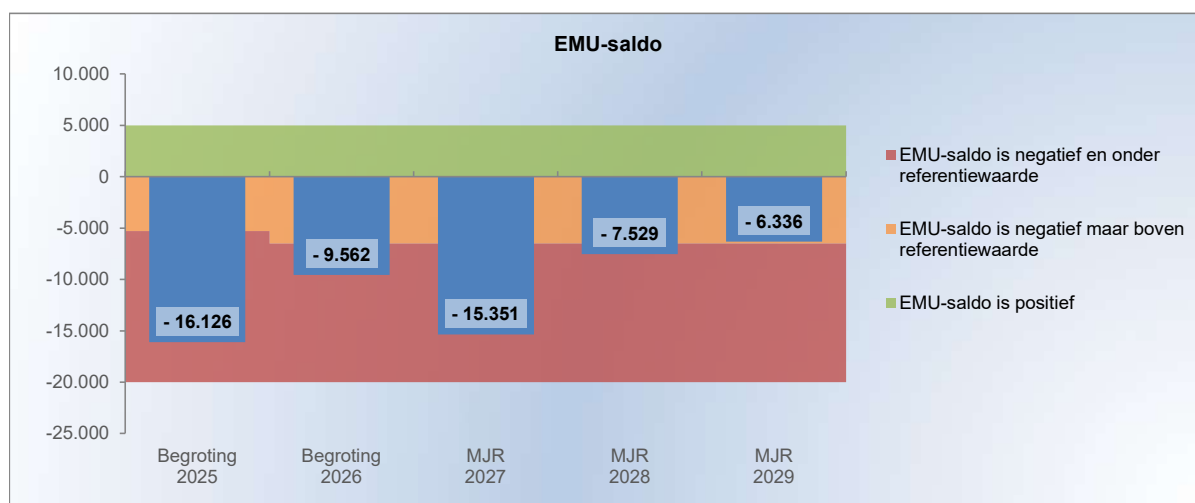
In de onderstaande tabel staat het verwachte EMU-saldo van de gemeente Hellendoorn voor de jaren 2025 tot en met 2029. Bij deze cijfers is al rekening gehouden met het feit dat sommige investeringen later worden gedaan dan eerder gepland.

Uit de tabel blijkt dat we in al deze jaren een negatief EMU-saldo hebben. Dat betekent dat wij meer uitgeven dan er binnenkomt. Dit negatieve saldo telt mee in het totale EMU-saldo van de Rijksoverheid.

De reden voor het negatieve saldo is dat investeringen die eerst in eerdere jaren zouden gebeuren, zijn uitgesteld. Hierdoor moeten wij in de komende jaren veel tegelijk investeren. De komende jaren zal dit door investeringen in nieuwe grondexploitaties verder oplopen.

bedragen x € 1.000

Berekening EMU-saldo via exploitatie en balans (volgens EMU-enquête)		Begroting 2025	Begroting 2026	MJR 2027	MJR 2028	MJR 2029
1.	(+) Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c).	- 4.514	- 978	- 1.515	- 2.684	- 2.703
2.	(-) Mutatie (im)materiële vaste activa	10.890	9.698	8.321	4.598	3.655
3.	(+) Mutatie voorzieningen	- 949	288	- 4.874	- 118	- 137
4.	(-) Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)	- 302	- 901	616	103	- 183
5.	(-) Boekwinst bij verkoop effecten en (im)materiële vaste activa	75	75	25	25	25
Berekend EMU-saldo		- 16.126	- 9.562	- 15.351	- 7.529	- 6.336

EMU-saldo referentiewaarde

EMU-saldo referentiewaarde	bedragen x € 1.000				
	Begroting 2025	Begroting 2026	MJR 2027	MJR 2028	MJR 2029
EMU-saldo volgens berekening	- 16.126	- 9.562	- 15.351	- 7.529	- 6.336
EMU-saldo referentiewaarde	- 5.293	- 6.492	- 6.492	- 6.492	- 6.492
EMU-saldo blijft onder referentiewaarde					156
EMU-saldo overschrijdt referentiewaarde	- 10.833	- 3.070	- 8.859	- 1.037	

In december 2024 zijn de landelijke richtlijnen (referentiewaarden) voor het EMU-saldo van gemeenten in 2025 bekendgemaakt. Deze waarden worden gebruikt om te kijken of gemeenten binnen de afgesproken grenzen blijven.

Voor de jaren 2025 tot en met 2029 verwachten we dat de eigen EMU-saldi hoger (negatiever) zijn dan deze richtlijn. Dit komt doordat er in die jaren een inhaalslag aan investeringen is gepland. Die investeringen hadden eigenlijk al in eerdere jaren moeten plaatsvinden, maar zijn toen niet doorgedaan. In de jaren 2019 tot en met 2024 hielden wij per saldo zelfs geld over.

Dat het EMU-saldo van de gemeente de norm overschrijdt, betekent nog niet dat er op landelijk niveau problemen zijn. Voor nu heeft de Rijksoverheid nog geen boetes of strengere maatregelen ingesteld. Zolang er grootse plannen worden uitgevoerd verwachten we boven de norm uit te komen.

Programma 1:

Werk, economie
en inkomen

Inleiding

Het aankomende jaar staan wij, evenals andere gemeenten, voor maatschappelijke en economische veranderingen. Ontwikkelingen zoals de energietransitie, krapte op de arbeidsmarkt, digitalisering en migratie hebben directe gevolgen voor onze lokale gemeenschap en economie. Deze ontwikkelingen vragen om een koers: de brede omgevingsvisie Hellendoorn 2040.

1.1 Economie

De economie staat voor de uitdaging van energietransitie en verduurzaming, terwijl ondernemers kampen met krapte op de arbeidsmarkt en netcongestie. We richten ons op het creëren van ruimte voor groei en innovatie, door bedrijventerreinen te herontwikkelen en uit te breiden ('t Lochter I & IV) en tegelijkertijd slim in te spelen op de energieopgave met oplossingen zoals accu's, zonnepanelen en flexibele energievoorzieningen. Onder andere met het Masterplan Centrum Nijverdal werken we aan een aantrekkelijk vestigingsklimaat, zodat wij concurrerend blijven ten opzichte van andere gemeenten en leegstand wordt tegengegaan.

1.2 Vrijtijdseconomie en toerisme

De vrijetijdseconomie is in beweging door landelijke trends als behoefte aan korte vakanties dichtbij huis, vergroening van de sector en toenemende aandacht voor gezondheid en beleving. We spelen hierop in door de toeristische kracht van de gemeente Hellendoorn verder uit te bouwen, op een manier die zowel de leefkwaliteit van inwoners vergroot als economische waarde toevoegt. De uitvoering van de Visie VrijeTijdsEconomie 2030 en de samenwerking rond vitale vakantieparken geven hieraan richting. Samen met partners werken we aan een toekomstbestendig Nationaal Park Sallandse Heuvelrug & Twents Reggedal en ontwikkelen we nieuwe routes en verbindingen tussen kernen, natuur en erfgoed.

1.3 Werk en inkomen

De arbeidsmarkt verandert door krapte en toenemende flexibilisering. Deze dynamiek vraagt om een gerichte aanpak waarin inclusie, talentontwikkeling en wendbaarheid centraal staan. We zetten daarom in op het versterken van de toegang tot werk en ontwikkeling, met bijzondere aandacht voor inwoners die extra ondersteuning nodig hebben. Via het werk- en ontwikkelbedrijf Noest en het Regionaal Werk Centrum Twente stimuleren we deelname aan werk en leertrajecten. Succesvolle initiatieven, zoals Simpel Switchen, willen we structureel borgen. Zo bouwen we samen met regionale partners aan een arbeidsmarkt die perspectief biedt en aansluit bij landelijke hervormingen zoals de Participatiewet in balans.

1.4 Armoedebeleid en schuldhulpverlening

Armoede en schulden hebben grote impact op het dagelijks leven van inwoners en op de samenleving als geheel. Waar landelijk een stijgende trend zichtbaar is, willen wij juist voorkomen dat mensen in armoede moeten leven. Dat doen we door te investeren in bestaanszekerheid, vroegtijdige signalering en een sterke samenwerking met maatschappelijke partners. Onze inzet is erop gericht dat inwoners niet pas aankloppen bij problemen, maar dat we hen eerder bereiken en ondersteunen. Met toegankelijke voorzieningen en duidelijke communicatie zorgen we ervoor dat mensen sneller de juiste hulp vinden en zo perspectief behouden op een stabiele toekomst.

1.5 Oekraïense ontheemden en statushouders

De opvang van statushouders en Oekraïense ontheemden blijft de komende jaren een belangrijk thema. We zorgen voor voldoende opvangplekken, maar richten ons tegelijk ook op taal, werk en sociale verbinding. Zo voorkomen we afhankelijkheid en dragen we bij aan integratie vanaf het eerste moment.

De Spreidingswet, die gemeenten verplicht tot het realiseren van een evenwichtige verdeling van asielopvangplaatsen over Nederland, stelt ons hierbij voor een extra opgave. Op dit moment voldoen wij als gemeente Hellendoorn nog niet aan de wettelijke norm. Het vraagt van ons dat we extra stappen zetten om structureel voldoende opvangplekken te realiseren en daarmee onze verantwoordelijkheid binnen het landelijke systeem waar te maken.

Daarnaast anticiperen we op de nieuwe Europese Richtlijn Tijdelijke Bescherming (RTB), die naar verwachting in 2027 in werking treedt. Door nu al in te zetten op duurzame opvang en vroege integratie, bereiden we ons voor op de wettelijke kaders die straks gaan gelden.

1.1 Economie

Nr.	Wat willen we bereiken (doelen) en wat gaan we daarvoor doen (acties)	Planning
1.1.1.	We creëren een aantrekkelijk vestigingsklimaat voor ondernemers	
	<i>We stimuleren de herinrichting van oudere delen van het bedrijventerrein 't Lochter en onderzoeken of 't Lochter I in de toekomst goed kan blijven functioneren (42).</i>	Q1 - Q4
	<i>We geven uitvoering aan het Masterplan Centrum Nijverdal.</i>	Q1 - Q4
	<i>We stellen een detailhandelsbeleid op.</i>	Q1 - Q4
	<i>We onderzoeken of er een klein bedrijventerrein kan komen in het dorp Hellendoorn.</i>	Q1 - Q4
	<i>We onderzoeken of bedrijventerrein 't Lochter nog kan worden uitgebreid.</i>	Q1 - Q4
	<i>We werken aan een gebiedsontwikkeling rondom Ten Cate.</i>	Q1 - Q4
	<i>We onderzoeken samen met ondernemers naar oplossingen voor netcongestie.</i>	Q1 - Q4
	<i>We stellen een analyse op om de mogelijkheden te onderzoeken voor de herontwikkeling van 't Lochter I en II ter verbetering van de aantrekkingskracht en het vestigingsklimaat.</i>	Q1 - Q2

1.2 Vrijtijdseconomie en toerisme

Nr.	Wat willen we bereiken (doelen) en wat gaan we daarvoor doen (acties)	Planning
1.2.1	We bouwen de toeristische kracht van Hellendoorn uit	
	<i>We onderzoeken of het mogelijk is om een Toeristisch Overstappunt Noetselerberg te realiseren.</i>	Q1 - Q2
	<i>We stellen in overleg met betrokken VVE's en eigenaren een plan van aanpak op voor minder vitale vakantieparken.</i>	Q1 - Q4
1.2.2	We hebben een toekomstbestendig Nationaal Park	
	<i>We geven samen met de betrokken partners uitvoering aan het "gebiedsprogramma Sallandse Heuvelrug & Twents Reggedal 2025 - 2027".</i>	Q1 - Q4
1.2.3	We zorgen voor meer verbinding tussen de toeristische kernen, de Reggestreek, Sallandse Heuvelrug en het plattelandstoerisme	
	<i>We zorgen voor meer veilige routes tussen dag- en verblijfsrecreatieve trekkers.</i>	Q1 - Q4
	<i>We ontwikkelen nieuwe fietsroutes die cultureel erfgoed, natuur, platteland en dorpen verbinden.</i>	Q3

1.3 Werk en inkomen

Nr.	Wat willen we bereiken (doelen) en wat gaan we daarvoor doen (acties)	Planning
1.3.1	We stimuleren inwoners om deel te nemen aan activiteiten op het gebied van (vrijwilligers)werk of ondersteunende trajecten	
	<i>We werken samen met bedrijfsleven en maatschappelijke partners aan een werk- en ontwikkelbedrijf (Noest) waarin we een bredere doelgroep bedienen, ontwikkelpaden vormgeven en een voorbeeldrol van de gemeente als werkgever vervullen (25).</i>	Q1 - Q4
	<i>We verbeteren de toegang tot werk voor inwoners via het Regionaal Werk Centrum Twente (RWC).</i>	Q1 - Q4
	<i>We evalueren de pilot 'Simpel Switchen' en onderzoeken wat er nodig is om dit te borgen in onze reguliere uitvoering.</i>	Q1 - Q4
	<i>We bereiden ons voor op de invoering van de Participatiewet in balans.</i>	Q1 - Q4

1.4 Armoedebeleid, schuldhulpverlening

Nr.	Wat willen we bereiken (doelen) en wat gaan we daarvoor doen (acties)	Planning
1.4.1	We zetten ons in om problemen op het gebied van armoede en schulden te voorkomen of te verminderen	
	<i>We verhogen het budget van de meedoenregeling.</i>	Q1 - Q2
	<i>We evalueren de verhoging van de individuele inkomensloes, met het oog op structurele financiering vanaf 2027.</i>	Q1
	<i>We implementeren samen met onze partners de adviezen van de VNG uit de klantreis inwonersperspectief op schuldhulpverlening.</i>	Q3 - Q4
	<i>We stellen een communicatieplan op rondom armoede en schulden.</i>	Q3
	<i>We zetten een Centraal ondersteuningspunt op voor inwoners met vragen rondom administratie, financiën, armoede en schulden.</i>	Q1 - Q4

1.5 Oekraïense ontheemden en statushouders

Nr.	Wat willen we bereiken (doelen) en wat gaan we daarvoor doen (acties)	Planning
1.5.1	We bieden opvang aan Oekraïense ontheemden	
	We realiseren opvangplekken om gedurende de looptijd van de Richtlijn Tijdelijke Bescherming (RTB) over voldoende opvangplekken te beschikken.	Q1 - Q4
	We anticiperen op de situatie na de Richtlijn Tijdelijke Bescherming (RTB).	Q1 - Q4
	We stellen een beleidsplan opvang Oekraïense ontheemden op	Q1 - Q4
1.5.2	We vergroten de zelfredzaamheid van statushouders en Oekraïense ontheemden	
	We werken aan de doorontwikkeling van maatschappelijke en sociale ondersteuning voor statushouders en Oekraïense ontheemden in samenwerking met externe organisaties.	Q1 - Q4

bedragen x € 1.000

01 Werk, Economie en Inkomen - Wat mag het kosten?	Begroting 2026	MJR 2027	MJR 2028	MJR 2029
Saldo van baten en lasten				
Lasten				
31000 Economische aangelegenheden	- 407	- 413	- 413	- 413
33000 Markten	- 70	- 70	- 70	- 71
33010 Agrarische zaken	- 220	- 227	- 229	- 229
34000 Recreatie en Toerisme	- 503	- 503	- 448	- 449
34010 Toeristenbelasting	- 8	- 8	- 8	- 8
61050 Opvang en huisvesting nieuwkomers	- 5.750	- 5.605	- 1.326	- 1.323
63000 Bijstandsverlening en inkomensvoorzieningen	- 9.089	- 9.137	- 8.862	- 8.869
63010 Bijzondere bijstandsverlening	- 1.944	- 1.835	- 1.838	- 1.841
63020 Schuldhulpverlening	- 507	- 510	- 511	- 479
63030 Fraudebestrijding	- 103	- 104	- 99	- 99
63040 Kwijtschelding gemeentelijke belastingen	- 268	- 268	- 268	- 268
64000 Sociale werkvoorziening	- 4.129	- 3.941	- 3.805	- 3.655
65000 Participatie en re-integratie	- 1.417	- 1.510	- 1.609	- 1.727
Totaal Lasten	- 24.415	- 24.132	- 19.487	- 19.430
Baten				
31000 Economische aangelegenheden	-	-	-	-
33000 Markten	31	31	31	31
34000 Recreatie en Toerisme	61	62	62	62
34010 Toeristenbelasting	662	662	662	662
61050 Opvang en huisvesting nieuwkomers	5.038	5.038	750	750
63000 Bijstandsverlening en inkomensvoorzieningen	8.389	8.390	8.106	8.106
63010 Bijzondere bijstandsverlening	39	39	39	39
63020 Schuldhulpverlening	-	-	-	-
63040 Kwijtschelding gemeentelijke belastingen	-	-	-	-
64000 Sociale werkvoorziening	634	634	621	611
65000 Participatie en re-integratie	140	153	167	181
Totaal Baten	14.994	15.009	10.438	10.442
Saldo van baten en lasten	- 9.422	- 9.123	- 9.049	- 8.989
Mutatie reserves				
Toevoegingen	-	-	-	-
Onttrekkingen	241	58	50	8
Mutatie reserves	241	58	50	8
Resultaat	- 9.181	- 9.065	- 8.999	- 8.981

Belangrijkste financiële ontwikkelingen

Doorrekening WSW

We hebben een financiële berekening gemaakt van de verwachte kosten voor medewerkers met een WSW-indicatie. Daarbij is rekening gehouden met het nieuwe cao-loonpeil per 1 januari 2025. Ook is gekeken naar de verwachte uitstroom van medewerkers die met pensioen gaan en een schatting gemaakt van andere vormen van uitstroom. De veranderingen hebben niet alleen invloed op de loonkosten, maar ook op de vergoedingen die we als gemeente ontvangen voor het uitlenen van WSW'ers aan bedrijven en (overheids)instellingen. Het effect is verwerkt in de programmabegroting.

Oekraïneopvang

De inkomsten en uitgaven voor de opvang van Oekraïners in de gemeente Hellendoorn zijn budgettair neutraal in deze begroting verwerkt voor de jaren 2026 en 2027. Mochten er zich financiële risico's voordoen dan kan er een beroep worden gedaan op de bestemmingsreserve Statushouders en ontheemden (Oekraïne).

Nieuw beleid

Centraal Ondersteuningspunt inkomen, armoede en schulden - nieuw beleid

We stellen voor om een centraal punt op te richten waar inwoners terecht kunnen met sociaal-juridische en financiële vragen. Vrijwilligers en een sociaal raadslid zorgen voor coördinatie en hulp bij complexe kwesties. Het doel is preventie van financiële problemen en betere toegang tot voorzieningen. De kosten hiervoor bedragen jaarlijks € 30.000,-.

Verlenging pilot verruiming lokale bijverdienregeling Participatiewet tot 1-1-27

We stellen voor om de pilot voor de lokale bijverdienregeling Participatiewet in onze gemeente met één jaar te verlengen, hierdoor werken we toe naar een naadloze aansluiting op de landelijke bijverdienregeling in de Participatiewet in balans per 1-1-2027. De éénmalige kosten van € 27.000,- kunnen gedekt worden uit de te verwachten besparing op de uitkeringslasten Participatiewet.

Verbonden partijen die bijdragen aan programma 1:

- Euregio;
- Recreatieschap Twente;
- Stadsbank Oost-Nederland;
- Stichting Noest;
- Twenteboard;
- Wadinko N.V.

Een uitgebreide toelichting van deze verbonden partijen is te vinden in paragraaf 6 Verbonden partijen.

Programma 2:

Jeugd en Wmo

Inleiding

We staan als gemeente, maar ook landelijk, voor grote veranderingen in het sociaal domein. De vergrijzing en een toenemende zorgvraag zetten voorzieningen onder druk, terwijl de beschikbaarheid van zorgpersoneel afneemt. Ook groeit de aandacht voor mentale gezondheid, sociale verbondenheid en de rol van preventie. Landelijke akkoorden, zoals het huidige GALA en het aankomende Aanvullend Zorg- en Welzijnsakkoord (AZWA), vragen gemeenten nadrukkelijk om de omslag te maken van zorg achteraf naar gezondheid en preventie vooraf.

Voor ons betekent dit dat wij onze inzet op gezondheid, ondersteuning en participatie stevig moeten verankeren. Dit doen wij door uitvoering te geven aan de vier beleidsplannen Kansrijk Opgroeien, Maatschappelijke Ondersteuning, Sociale Basis en Publieke Gezondheid, die samen voortkomen uit de visie "Samen bouwen aan een kansrijke, gezonde en leefbare toekomst". Vanuit dit fundament bouwen wij aan een samenleving waarin iedereen kan meedoen en zich gezond en prettig kan ontwikkelen. Daarbij zetten we nadrukkelijk in op preventie en vroegsignalering. We realiseren ons dat preventie investeringen vraagt die niet altijd direct een gemeentelijke besparing opleveren, maar wel maatschappelijke baten genereren in de vorm van meer welzijn, minder uitval en meer kwaliteit van leven.

2.1 Welzijn en zorg

De stijgende zorgvraag en de beperkte beschikbaarheid van professionals maken het noodzakelijk om voorzieningen anders te organiseren. Wij zetten daarom in op laagdrempelige toegang tot ondersteuning, zodat inwoners sneller de juiste hulp vinden. Tegelijkertijd investeren we in maatwerkvoorzieningen die effectief, betaalbaar en beschikbaar blijven. Regionaal werken we aan vernieuwing van het zorgaanbod, bijvoorbeeld via reablement (herstelgerichte zorg) en door mantelzorgers beter te ondersteunen.

2.2 Jeugd

De druk op de jeugdzorg neemt landelijk toe door complexere problematiek en een groeiende vraag naar specialistische zorg. Wij willen hierop anticiperen door in te zetten op preventie en vroegsignalering. We versterken de samenwerking tussen zorg en onderwijs en verbeteren de informatievoorziening richting jongeren. Daarmee ondersteunen we niet alleen hun ontwikkeling, maar maken we ook de overgang van 18- naar 18+ soepeler en beter begeleid. Voor kinderen met extra zorgbehoeften maken we jeugdzorg toegankelijker. Daarbij zoeken we steeds naar een balans tussen kwaliteit en betaalbaarheid, zodat de zorg voor jongeren ook in de toekomst houdbaar blijft.

2.3 Gezond en veilig samenleven

Een gezonde leefomgeving vraagt om meer dan alleen goede zorg: preventie, weerbaarheid en sociale verbondenheid zijn minstens zo belangrijk. Daarom bevorderen wij gezond gedrag en leefstijl, onder meer via het preventieakkoord en de inzet van JOGG (Gezonde Jeugd, Gezonde Toekomst). Daarmee richten we ons op thema's als bewegen, gezonde voeding en mentale veerkracht van onze inwoners. Inclusie vormt daarbij een rode draad: voorzieningen moeten toegankelijk zijn voor iedereen, sociale structuren worden versterkt en verschillen in gezondheid en welzijn willen we zoveel mogelijk verkleinen.

2.1 Welzijn en zorg

Nr.	Wat willen we bereiken (doelen) en wat gaan we daarvoor doen (acties)	Planning
2.1.1	We zijn een toegankelijke gemeente	
	<i>We onderzoeken in 2026 hoe we de vindbaarheid van de gemeente kunnen verbeteren. Daarbij betrekken we voorbeelden uit de regio en voeren we gesprekken met gebruikers en partners om te bepalen welke vorm het meest effectief is voor onze gemeente, bijvoorbeeld een sociale kaart (23).</i>	Q1 - Q2
	<i>We implementeren de E-diensten en het Inwonerportaal van Centric voor aanvragen vanuit het sociaal domein.</i>	Q1 - Q4
2.1.2	We waarborgen effectieve, beschikbare en betaalbare maatwerkvoorzieningen	
	<i>We herijken de Centrumgemeenteregeling voor beschermd wonen en maatschappelijke opvang.</i>	Q1
	<i>We ronden de regionale aanbestedingsprocedure voor Wmo-hulpmiddelen af.</i>	Q1 - Q2
2.1.3	We hebben een samenhangend en toekomstigbestendig aanbod van preventie, welzijn en zorg	
	<i>We onderzoeken hoe een reablement-programma en technologische hulpmiddelen inwoners kunnen ondersteunen bij het zo lang mogelijk zelfstandig en zelfredzaam blijven.</i>	Q2 - Q4
	<i>We versterken het aanbod van mantelzorgondersteuning, met daarbij extra aandacht voor jonge mantelzorgers.</i>	Q1 - Q4
2.1.4	We versterken de mentale gezondheid van onze inwoners	
	<i>We borgen activiteiten op het gebied van aanpak eenzaamheid.</i>	Q1 - Q4
	<i>We onderzoeken of we een inloop voor mensen met een psychische kwetsbaarheid kunnen vormgeven.</i>	Q1
	<i>We starten met de uitvoering van het regionale transformatieplan 'Mentaal Gezond Twente'.</i>	Q1 - Q4
	<i>We geven uitvoering aan het project mentale gezondheid jongeren, waaronder implementatie van de nieuwe wet met betrekking tot suïcidepreventie.</i>	Q1 - Q4

2.2 Jeugd

Nr.	Wat willen we bereiken (doelen) en wat gaan we daarvoor doen (acties)	Planning
2.2.1	We bevorderen preventie en vroegsignalering met betrekking tot jeugdhulp	
	<i>We evalueren onze lokale aanpak kansrijke start.</i>	Q1
	<i>We optimaliseren de aanpak van complexe echtscheidingen.</i>	Q1 - Q4
2.2.2	We realiseren een toegankelijke, integrale en stevige toegang tot de jeugdhulp	
	<i>We intensiveren de deelname in (sub)regionale samenwerking rondom collectieve zorg-onderwijsarrangementen.</i>	Q1 - Q4
	<i>We onderzoeken de mogelijkheid van subregionale inkoop met betrekking tot collectieve zorg-onderwijsarrangementen.</i>	Q1 - Q4
	<i>We intensiveren onze communicatie aan bijna 18-jarigen over noodzakelijke stappen bij het wettelijk volwassen worden.</i>	Q1
	<i>We monitoren de inzet van de gezinswerker en schoolzorgondersteuner en breiden op basis van de resultaten mogelijk uit.</i>	Q1 - Q4
2.2.3	We bieden vrij toegankelijke en passende hulp en ondersteuning	
	<i>We starten met een project om kinderopvang voor kinderen met een extra zorgbehoefte passend te maken.</i>	Q3 - Q4
2.2.4	We waarborgen effectieve, beschikbare en betaalbare geïndiceerde jeugdzorg	
	<i>We participeren in de regionale aanpak wachttijden.</i>	Q1 - Q4

2.3 Gezond en veilig samenleven

Nr.	Wat willen we bereiken (doelen) en wat gaan we daarvoor doen (acties)	Planning
2.3.1	We zetten in op gezondheidsbevordering en -bescherming zodat inwoners weten hoe ze gezond kunnen leven en daarin hun verantwoordelijkheid nemen	
	<i>We geven uitvoering aan de lokale JOGG aanpak binnen onze gemeente.</i>	Q1 - Q4
	<i>We geven uitvoering aan de jaarkalender van het Lokaal Preventieakkoord.</i>	Q1 - Q4
	<i>We voeren interventies uit voor de aanpak van middelengebruik: overmatig alcoholgebruik, rook- en vapevrije generatie en preventie van drugsgebruik. We zorgen voor borging na 2026 (32).</i>	Q1 - Q4
	<i>We treffen voorbereidingen om het nieuwe landelijke zorg en welzijnsakkoord (AZWA) te kunnen uitvoeren.</i>	Q1 - Q4
2.3.2	We zetten in op veerkrachtige inwoners, vanuit een brede kijk op gezondheid	
	<i>We implementeren het gedachtegoed van Positieve Gezondheid en belang van waardigheid. Daarmee willen we de eigen kracht en vitaliteit van onze inwoners versterken (31).</i>	Q1 - Q4

2.3.3 We bevorderen gelijke kansen op gezondheid en geluk voor alle inwoners	
We bieden kwetsbare inwoners de mogelijkheid om deel te nemen aan Welzijn op Recept.	Q1 - Q4
2.3.4 We hebben een inclusieve samenleving met sterke sociale structuren waarin inwoners naar elkaar omkijken en elkaar accepteren	
We inventariseren samen met dorps- en/of wijkraden wat de behoefte is aan dorpsondersteuners of andere vormen van ondersteuning in kernen en wijken.	Q1
We onderzoeken de behoefte van veteranen en dienstsachtoffers als het aankomt op erkenning, waardering en zorg.	Q1
We evalueren en herijken het actieplan inclusie.	Q2 - Q3
2.3.5 Bevorderen van fysieke sociale en digitale toegankelijkheid	
We zorgen dat minimaal 5 grotere evenementen voor alle inwoners toegankelijk zijn.	Q1 - Q4
We sturen op minimaal 2 LHBTQI+ evenementen in onze gemeente.	Q1 - Q4

bedragen x € 1.000

02 Jeugd en WMO - Wat mag het kosten?	Begroting 2026	MJR 2027	MJR 2028	MJR 2029
Saldo van baten en lasten				
Lasten				
61000 Sociaal en cultureel werk	- 2.292	- 2.226	- 2.202	- 2.204
61010 Buurt en clubhuizen	- 285	- 285	- 286	- 288
61020 Maatschappelijk werk/slachtofferhulp	- 515	- 515	- 515	- 515
61030 Jeugd en gezin	- 48	- 48	- 48	- 48
61040 Hygienebegeleiding Kinderopvang	- 101	- 101	- 101	- 101
62000 Preventie en clientondersteuning	- 715	- 606	- 609	- 612
62010 Toegang tot eerste en tweede lijnsvoorziening	- 2.357	- 2.291	- 1.630	- 1.705
62210 Regionale voorzieningen jeugd	- 187	- 213	- 213	- 213
66000 Verstreking Hulpmiddelen	- 1.553	- 1.572	- 1.528	- 1.529
67100 Begeleiding en dagbesteding WMO (OB 1 en 2)	- 5.834	- 5.847	- 5.820	- 5.820
67110 Verblijf en woonvoorziening	- 7	- 7	- 7	- 7
67120 Huishoudelijke ondersteuning	- 5.745	- 5.765	- 5.707	- 5.708
67130 Vervoer 18+	- 629	- 630	- 630	- 630
67200 Jeugdzorg - specialistische zorg	- 10.504	- 10.504	- 10.504	- 10.504
68100 Inloop GGZ	- 801	- 801	- 801	- 801
68200 Jeugdbescherming en Jeugdreclassering	- 478	- 478	- 478	- 478
71000 Volksgezondheid	- 2.356	- 2.207	- 2.208	- 2.209
Totaal Lasten	- 34.407	- 34.094	- 33.287	- 33.373
Baten				
61000 Sociaal en cultureel werk	54	6	6	6
61010 Buurt en clubhuizen	293	293	293	293
61020 Maatschappelijk werk/slachtofferhulp	-	-	-	-
61040 Hygienebegeleiding Kinderopvang	27	27	27	27
62000 Preventie en clientondersteuning	164	-	-	-
62010 Toegang tot eerste en tweede lijnsvoorziening	-	-	484	485
66000 Verstreking Hulpmiddelen	63	63	63	63
67100 Begeleiding en dagbesteding WMO (OB 1 en 2)	671	767	767	767
67130 Vervoer 18+	36	36	36	36
71000 Volksgezondheid	86	-	-	-
Totaal Baten	1.395	1.193	1.677	1.678
Saldo van baten en lasten	- 33.011	- 32.901	- 31.610	- 31.695
Mutatie reserves				
Toevoegingen	- 50	- 50	- 50	- 50
Onttrekkingen	-	-	-	-
Mutatie reserves	- 50	- 50	- 50	- 50
Resultaat	- 33.061	- 32.951	- 31.660	- 31.745

Belangrijkste financiële ontwikkelingen

Begin 2025 heeft de Commissie Van Ark een rapport uitgebracht over de haalbaarheid van de Hervormingsagenda Jeugd. Dit advies is door het Rijk als zwaarwegend beschouwd en grotendeels overgenomen. De gevolgen hiervan zijn verwerkt in de meicirculaire 2025.

In 2025 is de nieuwe inkoop van jeugdhulp ingegaan. Hierin zijn ook maatregelen uit de Hervormingsagenda verwerkt, zoals tariefdifferentiatie en ambulantisering. Met tariefdifferentiatie worden de vergoedingen beter afgestemd op de zwaarte en complexiteit van de geboden zorg. Ambulantisering betekent dat waar mogelijk zorg dichterbij huis en minder in (dure) residentiële instellingen wordt geboden, wat beter is voor het kind.

Door deze maatregelen verwachten we de komende jaren een deel van de taakstelling te realiseren.

Nieuw beleid

Continueren Welzijn op recept

Dit programma ondersteunt inwoners met psychosociale problemen, eenzaamheid en overgewicht via welzijnstrajecten.

Het voorkomt zorgkosten en verlicht de druk op huisartsen. Na 2026 vervalt de financiering, daarom stellen we voor om het programma voort te zetten en uit te breiden. Dit kost jaarlijks € 30.000,-.

Lokaal Preventieakkoord en JOGG 2026

Met het preventieakkoord en JOGG wordt ingezet op een gezonde leefstijl en het verkleinen van gezondheidsachterstanden.

Voor de uitvoering is in 2026 € 53.000,- extra nodig naast GALA-middelen, om coördinatie en uitvoering van activiteiten te borgen. Zonder deze bijdrage is voortgang van de programma's onzeker.

Uitbreiding E-diensten Sociaal domein

We willen digitale dienstverlening verbeteren via E-diensten en het Inwonerportaal van Centric. Dit verhoogt snelheid, veiligheid en efficiëntie. De structurele kosten gaan we dekken door besparing op onze personeelsinzet.

Eén tegen eenzaamheid

We stellen voor om de lokale aanpak tegen eenzaamheid in 2026 te continueren. We voegen € 20.000,- toe aan reeds beschikbaar budget van € 8.500,-. Dit voorkomt terugval van initiatieven en behoudt samenwerking tussen partners, in afwachting van structurele financiering na 2026.

Verbonden partijen die bijdragen aan programma 2:

- Samen Twente.

Een uitgebreide toelichting van deze verbonden partij is te vinden in paragraaf 6 Verbonden partijen.

Programma 3:

Onderwijs, cultuur en sport

Inleiding

Het aankomende jaar geven we uitvoering aan onze visie "Samen bouwen aan een kansrijke, gezonde en leefbare toekomst", waarbij we investeren in toekomstbestendige voorzieningen. Deze voorzieningen vormen de basis voor een kansrijke, gezonde en leefbare samenleving. Ontwikkelingen zoals de groeiende aandacht voor basisvaardigheden en de toenemende druk op gelijke kansen maken duidelijk hoe belangrijk het is dat iedereen kan meedoen en toegang heeft tot goede voorzieningen.

3.1 Onderwijs

Het onderwijs staat landelijk onder druk door hoge verwachtingen en toenemende verschillen in ontwikkelkansen. Voor de gemeente Hellendoorn betekent dit dat wij onze verantwoordelijkheid nemen voor toekomstbestendige en toegankelijke onderwijshuisvesting, zodat scholen in staat worden gesteld om hun onderwijs goed vorm te geven.

Daarnaast nemen wij verantwoordelijkheid voor taken die direct samenhangen met onze wettelijke rol, zoals leerlingenvervoer en het tegengaan van voortijdig schoolverlaten. Voor bredere thema's, zoals basis- en digitale vaardigheden, sluiten we aan bij initiatieven van onderwijs- en maatschappelijke partners.

3.2 Cultuur

Cultuur is geen doel op zichzelf, maar een middel om participatie, ontmoeting en leefbaarheid te versterken. Het biedt ruimte om talent te ontwikkelen, verhalen te delen en elkaar te ontmoeten. Daarmee draagt cultuur bij aan inclusie, gezondheid en sociale cohesie.

Landelijk groeit de aandacht voor de rol van cultuur in het bevorderen van gelijke kansen en sociale samenhang. We sluiten hierbij aan door cultuur breed toegankelijk te maken en in te zetten als instrument voor maatschappelijke ontwikkeling. Met het nieuwe cultuurbeleidsplan geven we hier in 2026 uitvoering aan, waarbij we borgen dat cultuur een blijvende bijdrage levert aan een levendige en verbonden gemeente.

3.3 Sport

Sport en bewegen spelen een steeds grotere rol in het bevorderen van gezondheid, preventie en sociale verbondenheid. Waar sport vroeger vooral werd gezien als vrijetijdsbesteding, is het nu ook een belangrijk middel om inwoners vitaal te houden, ontmoeting te stimuleren en inclusie te versterken.

Wij investeren daarom in sportvoorzieningen die toegankelijk en toekomstbestendig zijn. We benutten sportaccommodaties zo breed mogelijk en zorgen dat ze bijdragen aan zowel prestaties als participatie. Dit doen we in samenwerking met verenigingen, scholen en maatschappelijke partners.

3.1 Onderwijs

Nr.	Wat willen we bereiken (doelen) en wat gaan we daarvoor doen (acties)	Planning
3.1.1	We hebben toekomstbestendige onderwijshuisvesting	
	<i>We treffen voorbereidingen en gaan van start met de bouw van de nieuwe VSO De Elimschool.</i>	Q1 - Q4
	<i>We breiden basisschool De Es in Hellendoorn uit.</i>	Q1 - Q4
	<i>We starten met de nieuwbouw van de basisschool Prinses Marijke in Nijverdal.</i>	Q1 - Q4
	<i>Het nieuwe schoolgebouw van basisschool de Veenbrug in Daarlerveen wordt in gebruik genomen.</i>	Q4
3.1.2	We bieden toekomstbestendig leerlingenvervoer	
	<i>We evalueren de uitvoering van de verordening bekostiging leerlingenvervoer.</i>	Q1
	<i>We onderzoeken de mogelijkheden voor aanvullende ondersteuningsfuncties voor het zelfstandig leren reizen door leerlingen.</i>	Q1 - Q4
3.1.3	We verminderen het aantal voortijdig schoolverlaters in onze gemeente.	
	<i>We implementeren de Wet van school naar duurzaam werk en we intensiveren onze inzet (beleidsmatig en uitvoerend) op het Doorstroompunt.</i>	Q1

3.2 Cultuur

Nr.	Wat willen we bereiken (doelen) en wat gaan we daarvoor doen (acties)	Planning
3.2.1	We vergroten en verbeteren de cultuurdeelname waar mogelijk	
	<i>We stellen een beleidsplan cultuur op met uitvoeringsagenda, waarin het gedachtengoed met betrekking tot het vergroten van de toegankelijkheid van sport en cultuur (met name voor niet vanzelfsprekende groepen) en de bijdrage aan de brede maatschappelijke opgave wordt meegenomen (3.3.1) (34).</i>	Q1 - Q2
3.2.2	We versterken de sociale cohesie door brede inzet op culturele activiteiten	
	<i>We voegen meer aanbod op het gebied van cultuur toe aan de Meedoenregeling.</i>	Q3

3.3 Sport

Nr.	Wat willen we bereiken (doelen) en wat gaan we daarvoor doen (acties)	Planning
3.3.1	We stimuleren, continueren en optimaliseren de sport- en beweegmogelijkheden voor alle inwoners van de gemeente Hellendoorn	
	<i>We onderzoeken hoe we meer mensen kunnen bereiken met "Kennismaken met Sport".</i>	Q3 - Q4
	<i>We stellen een sport-en beweegnota 2026-2029 op, waarin het gedachtengoed met betrekking tot het vergroten van de toegankelijkheid van sport en cultuur (met name voor niet vanzelfsprekende groepen), wordt meegenomen (3.2.1) (34).</i>	Q1 - Q4
3.3.2	We intensiveren het multi-gebruik van de buitensportaccommodaties	
	<i>We realiseren vier kunstgrasvelden.</i>	Q1 - Q4
	<i>We actualiseren de gebruiksvoorwaarden om een intensievere en bredere benutting van het kunstgras mogelijk te maken.</i>	Q1 - Q4
3.3.3	We optimaliseren de bedrijfsvoering van het Ravijn	
	<i>We geven uitvoering aan de acties uit het onderzoek naar de toekomstbestendigheid van het Ravijn.</i>	Q1 - Q4
	<i>We ontwikkelen het sociaal sportcafé door.</i>	Q3 - Q4
	<i>We onderzoeken hoe we de positie van het Ravijn als uitvoerend partner op het gebied van preventie, welzijn en zorg verder kunnen versterken.</i>	Q1 - Q4

03 Onderwijs Cultuur en sport - Wat mag het kosten?	Begroting 2026	MJR 2027	MJR 2028	MJR 2029
Saldo van baten en lasten				
Lasten				
42000 Onderwijshuisvesting	- 1.765	- 1.869	- 2.266	- 2.369
43000 Algemeen voorschools- en onderwijsbeleid	- 589	- 591	- 591	- 592
43010 Gemeenschappelijke onderwijsvoorzieningen	- 231	- 238	- 240	- 242
43020 Leerlingenvervoer	- 1.202	- 1.202	- 1.203	- 1.203
43030 Peuteropvang	- 624	- 626	- 626	- 634
51000 Algemeen sportbeleid	- 522	- 322	- 326	- 330
51010 Het Ravijn-zwem sport zorg - sport technisch	- 1.799	- 1.847	- 1.854	- 1.857
52000 Exploitatie sportaccommodaties	- 1.813	- 1.818	- 1.820	- 1.813
52010 Het Ravijn - zwem sport zorg - onderhoud accommodatie	- 1.510	- 1.448	- 1.448	- 1.469
52020 Onderhoud sportaccommodaties	- 593	- 595	- 607	- 614
53000 Kunst en Cultuur	- 2.105	- 2.157	- 2.187	- 2.205
53020 Evenementen	- 15	- 15	- 15	- 15
54000 Musea / expositieruimten	- 8	- 8	- 8	- 8
55010 Beheer monumentaal vastgoed	- 80	- 80	- 80	- 80
56000 Bibliotheek	- 1.958	- 1.964	- 1.966	- 1.977
56010 Lokale omroep	- 28	- 28	- 28	- 28
Totaal Lasten	- 14.842	- 14.807	- 15.265	- 15.437
Baten				
42000 Onderwijshuisvesting	24	24	24	24
43000 Algemeen voorschools- en onderwijsbeleid	256	256	256	256
43010 Gemeenschappelijke onderwijsvoorzieningen	-	-	-	-
43020 Leerlingenvervoer	1	1	1	1
51000 Algemeen sportbeleid	559	352	352	352
51010 Het Ravijn-zwem sport zorg - sport technisch	1.137	1.137	1.137	1.137
52000 Exploitatie sportaccommodaties	823	823	823	823
52010 Het Ravijn - zwem sport zorg - onderhoud accommodatie	78	78	78	78
52020 Onderhoud sportaccommodaties	36	36	36	36
53000 Kunst en Cultuur	811	811	811	811
54000 Musea / expositieruimten	4	4	4	4
55010 Beheer monumentaal vastgoed	15	15	15	15
56000 Bibliotheek	641	641	641	641
56010 Lokale omroep	-	-	-	-
Totaal Baten	4.386	4.179	4.179	4.179
Saldo van baten en lasten	- 10.456	- 10.628	- 11.086	- 11.258
Mutatie reserves				
Toevoegingen	-	-	-	-
Onttrekkingen	-	-	-	-
Mutatie reserves	-	-	-	-
Resultaat	- 10.456	- 10.628	- 11.086	- 11.258

Belangrijkste financiële ontwikkelingen

CAO-ontwikkelingen gesubsidieerde instellingen

De gesubsidieerde instellingen hebben te maken met CAO-ontwikkelingen, dat betekent dat bij gelijkblijvende subsidie-afspraken er extra subsidie moet worden verstrekt. Deze verhoging van deze subsidies hebben we meegenomen in de programmabegroting.

Nieuw beleid

Voor dit programma is er geen nieuw beleid opgenomen.

Programma 4:

Mobiliteit en
bereikbaarheid

Inleiding

Een goed bereikbare, veilige en klimaatbestendige leefomgeving is onmisbaar voor de vitaliteit van onze gemeente. Landelijk zien we grote transities die ook lokaal voelbaar zijn: de omslag naar duurzame mobiliteit, de toenemende druk op infrastructuur, en de gevolgen van klimaatverandering zoals hevige regenval, droogte en hittestress.

Voor onze gemeente betekent dit dat we investeren in een leefomgeving die toegankelijk, veilig en duurzaam is. We stimuleren inwoners en bezoekers om te kiezen voor gezonde en groene vormen van mobiliteit, versterken onze regionale verbindingen en bereiden ons watersysteem en de openbare ruimte voor op de effecten van klimaatverandering.

4.1 Mobiliteit

Mobiliteit is een voorwaarde voor maatschappelijke deelname en economische ontwikkeling. In lijn met landelijke trends zetten wij in op duurzame en slimme mobiliteit: het stimuleren van de fiets, deelmobiliteit en schonere vervoersmiddelen. Daarbij is het uitgangspunt dat inwoners en bezoekers vlot, veilig en eenvoudig kunnen reizen, met keuzevrijheid tussen vervoersopties. Tegelijkertijd hebben we oog voor mobiliteit van specifieke doelgroepen. Basismobiliteit vormt hiervoor het vertrekpunt: iedereen moet de mogelijkheid hebben om deel te nemen aan de samenleving, ongeacht leeftijd, beperking of woonlocatie.

4.2 Water en riolering

De gevolgen van klimaatverandering vragen om een toekomstbestendig watersysteem. Voor ons betekent dit dat we inzetten op het vasthouden, bergen en benutten van water, en het beter scheiden van schoon en vuil water. Met een nieuw water- en rioleringsplan vanaf 2026 koppelen we waterbeheer aan klimaatadaptief en natuurinclusief bouwen. Daarmee versterken we de bodem- en waterkwaliteit en vergroten we de biodiversiteit.

4.5 Bereikbaarheid

Goede bereikbaarheid binnen onze gemeente en naar de regio is belangrijk voor de leefbaarheid van dorpen en kernen. Maar ook voor de aantrekkelijkheid van onze gemeente als vestigingsplaats. We zetten daarom in op het versterken van station Nijverdal als mobiliteitsknoop, het behouden van station Daarlerveen, en betere spoorverbindingen zoals de intercity Zwolle–Enschede en de Nedersaksenlijn. Tegelijkertijd investeren we in een veilige en toegankelijke infrastructuur, met aandacht voor verkeersveiligheid en onderhoud van kunstwerken.

4.1 Mobiliteit

Nr.	Wat willen we bereiken (doelen) en wat gaan we daarvoor doen (acties)	Planning
4.1.1	We investeren in veilige en toekomstbestendige bereikbaarheid	
	<i>We bevorderen groene mobiliteit en stimuleren het gebruik van deelmobiliteit (10).</i>	Q1 - Q4
	<i>We starten een promotiecampagne voor het gebruik van aanwezige deelauto's.</i>	Q1 - Q4
	<i>We onderzoeken samen met de provincie Overijssel en gemeenten hoe we een vervolg geven aan de concessie voor het plaatsen van laadpalen in de openbare ruimte (53).</i>	Q1 - Q4
	<i>We zetten in op het versterken van station Nijverdal als mobiliteitsknoop (48).</i>	Q1 - Q4
4.1.2	We stimuleren het gebruik van de fiets	
	<i>We geven uitvoering aan het project Doortrappen.</i>	Q1 - Q4
	<i>We nemen deel aan de Europese mobiliteitsweek.</i>	Q1 - Q4
	<i>We gaan de Schaapskooiweg inrichten als fietsstraat.</i>	Q1 - Q4
	<i>We continueren het project om schoolroutes veiliger te maken.</i>	Q1 - Q4
4.1.3	We zorgen ervoor dat parkeren snel en comfortabel kan	
	<i>We stellen een parkeernota op voor het Masterplan centrum Nijverdal.</i>	Q2 - Q4
4.1.4	We zetten openbaar vervoer in als een volwaardig alternatief voor autogebruik	
	<i>We onderzoeken samen met de gemeenten Twenterand en Wierden en de provincie Overijssel hoe we vanuit het principe van basismobiliteit vervoer voor geïndiceerden en regulier openbaar vervoer kunnen integreren.</i>	Q2

4.2 Riolering en water

Nr.	Wat willen we bereiken (doelen) en wat gaan we daarvoor doen (acties)	Planning
4.2.1	We hebben onze afval-, hemel- en grondwatervoorzieningen op orde en toekomstgericht ingericht	
	<i>We geven uitvoering aan het beleidsplan IBOR.</i>	Q1 - Q4
	<i>We stellen een strategische vervangingsprognose op voor onze riolering op basis van actuele rioolinspecties.</i>	Q3 - Q4
4.2.2	We spannen ons in voor een gezonde en toekomstbestendige leefomgeving	
	<i>We stimuleren duurzame initiatieven met betrekking tot een waterrobuuste omgeving.</i>	Q1 - Q4
	<i>We stellen een nieuw beleidsplan op voor water en riolering.</i>	Q1 - Q2

4.3 Bereikbaarheid

Nr.	Wat willen we bereiken (doelen) en wat gaan we daarvoor doen (acties)	Planning
4.3.1	We investeren in een goede en veilige bereikbaarheid	
	<i>We zetten ons actief in voor een sterke spoorverbinding tussen Zwolle en Münster. Ons doel is het realiseren van een intercityverbinding die tweemaal per uur rijdt richting zowel Enschede als Zwolle, met een vaste stop in Nijverdal. Daarnaast volgen wij de voortgang rondom de Nedersaksenlijn nauwlettend, nu het Rijk hiervoor financiële middelen heeft vrijgemaakt (49).</i>	Q1 - Q4
	<i>We zetten ons in voor het behoud van het station Daarlerveen (50).</i>	Q1 - Q4
4.3.2.	We zetten ons in voor een veilige en beschikbare infrastructuur	
	<i>We herijken het beheerplan civiele kunstwerken.</i>	Q4

Belangrijkste financiële ontwikkelingen

Er zijn geen belangrijke financiële ontwikkelingen binnen dit programma die gemeld moeten worden.

Nieuw beleid

Er is voor dit programma geen nieuw beleid opgenomen.

04 Mobiliteit en bereikbaarheid - Wat mag het kosten?	Begroting 2026	MJR 2027	MJR 2028	MJR 2029
Saldo van baten en lasten				
Lasten				
21000 Aanleg en reconstructie wegen	- 1.634	- 1.765	- 1.729	- 1.821
21010 Wegbeheer algemeen	- 1.620	- 1.637	- 1.632	- 1.633
21020 Onderhoud verhardingen	- 2.522	- 2.535	- 2.540	- 2.543
21030 Bermen en sloten	- 551	- 562	- 565	- 569
21040 Straatreiniging	- 665	- 712	- 712	- 759
21050 Gladheidsbestrijding	- 149	- 152	- 153	- 155
21070 Verkeer	- 317	- 322	- 303	- 304
21080 Verkeerseducatie	- 56	- 75	- 87	- 89
22000 Parkeren	- 723	- 665	- 669	- 683
25000 Openbaar vervoer	- 170	- 171	- 172	- 177
72000 Ontwikkeling GRP	- 1.746	- 1.699	- 1.645	- 1.710
72010 Aanleg, beheer en onderhoud riolering	- 1.818	- 1.847	- 1.851	- 1.847
72030 Inkomsten rioolheffing	- 8	- 8	- 8	- 8
Totaal Lasten	- 11.979	- 12.149	- 12.065	- 12.298
Baten				
21000 Aanleg en reconstructie wegen	-	-	-	-
21010 Wegbeheer algemeen	24	24	24	24
21020 Onderhoud verhardingen	103	103	103	103
21040 Straatreiniging	34	34	34	34
21080 Verkeerseducatie	38	38	38	38
22000 Parkeren	97	97	97	97
25000 Openbaar vervoer	41	41	41	41
72000 Ontwikkeling GRP	-	-	-	-
72010 Aanleg, beheer en onderhoud riolering	40	40	40	40
72030 Inkomsten rioolheffing	4.988	4.988	4.988	4.988
Totaal Baten	5.364	5.364	5.364	5.364
Saldo van baten en lasten	- 6.615	- 6.785	- 6.701	- 6.934
Mutatie reserves				
Toevoegingen	-	-	-	-
Onttrekkingen	-	-	-	-
Mutatie reserves	-	-	-	-
Resultaat	- 6.615	- 6.785	- 6.701	- 6.934

Programma 5:

Woon- en leefomgeving

Inleiding

De komende jaren werken we aan een duurzame, leefbare en toekomstbestendige gemeente. Daarbij nemen we landelijke en regionale trends nadrukkelijk mee, zoals verstedelijking, de transitie in de landbouw, biodiversiteitsverlies, energievraagstukken en de groeiende behoefte aan woningen. Al deze thema's komen samen in de Brede Omgevingsvisie Hellendoorn 2040, die dit jaar wordt vastgesteld. Deze visie beschrijft het integrale toekomstbeeld van onze gemeente, zowel voor de fysieke leefomgeving, als voor onze maatschappelijke en economische opgaven. Deze visie vormt het kompas voor keuzes in de komende decennia.

5.1 Openbare ruimte

De openbare ruimte krijgt steeds meer functies: het is niet alleen de plek voor verkeer en voorzieningen, maar ook voor ontmoeting, gezondheid en klimaatadaptatie. Landelijk groeit de aandacht voor groene steden en dorpen en de rol van de leefomgeving bij welzijn. Voor ons betekent dit dat we inzetten op het behoud en de versterking van onze groene leefomgeving, het vergroten van biodiversiteit en het toekomstbestendig maken van voorzieningen zoals speelplekken, begraafplaatsen en bedrijventerreinen.

Daarbij voeren we vanaf 1 januari 2026 diftar in. Deze overgang naar een nieuw afvaltariefsysteem is een essentiële stap richting een duurzamer en bewuster gebruik van grondstoffen en vraagt om zorgvuldige invoering en brede communicatie. Ook zetten we de speelruimtevisie om in concrete acties, waarbij de inclusieve inrichting van speelplekken centraal staat: plekken die uitnodigen tot ontmoeting en beweging voor zowel kinderen als ouderen.

Daarnaast pakken we de uitvoering van de gebiedsaanpak Daarlerveen op, waarbij maatwerk en participatie centraal staan. In Daarle werken we (afhankelijk van de besluitvorming over de haalbaarheid in september 2025) aan een vervolg voor de multifunctionele accommodatie (MFA).

5.2 Leefbaar platteland

Het platteland staat onder druk door landelijke opgaven rondom stikstof, natuurherstel, klimaat en energietransitie. De onzekerheid over het landelijke beleid en de toekomst van de landbouw zorgt voor vragen bij agrarische ondernemers en inwoners, en zet de leefbaarheid in het buitengebied onder druk.

Wij zetten ons daarom in voor een vitaal en toekomstbestendig platteland, in balans met natuur, landschap en leefbaarheid. Dat doen we door het Agrarisch Actieplan te evalueren en de inventarisatie buitengebied te gebruiken om scherp te krijgen waar we nu staan en wat dat betekent voor onze visie op de toekomst. We betrekken agrariërs, erfeigenaren en buurtschappen actief bij dit proces, onder meer via bijeenkomsten en gebiedsgerichte samenwerking.

Daarnaast nemen we deel aan de toekomstverkenning van de provincie Overijssel en werken we in West-Twente-verband aan een gezamenlijke visie en uitvoeringskracht. Zo verbinden we lokale kracht met regionale en landelijke ontwikkelingen.

5.3 Wonen

Wonen is één van de grootste maatschappelijke opgaven van de komende jaren. De druk op de woningmarkt vraagt niet alleen om meer woningen, maar ook om woningen die aansluiten bij de behoeften van verschillende doelgroepen en bijdragen aan een gezonde bevolkingsopbouw.

Onze ambitie is het realiseren van 1.000 extra woningen tot 2033. Daarbij gaat het nadrukkelijk om meer dan aantallen alleen: woningen moeten bijdragen aan vitale dorpen en wijken, het behoud van voorzieningen en een gezonde bevolkingsopbouw. De Routekaart Wonen en het volkshuisvestingsprogramma zijn hiervoor richtinggevend.

We houden rekening met de vergrijzing en het langer zelfstandig thuis wonen, wat vraagt om levensloopbestendige woningen en zorg dichtbij. Daarnaast zetten we in op flexibele woonvormen en nieuwe concepten voor jongeren, starters, ouderen en bijzondere doelgroepen. Ook de huisvesting van statushouders maakt integraal onderdeel uit van onze opgave, binnen de kaders van de Spreidingswet.

5.4 Omgevingswet

Met de invoering van de Omgevingswet krijgen we de mogelijkheid om de vele opgaven waar we voor staan in samenhang te benaderen. In 2026 stellen wij de Brede Omgevingsvisie Hellendoorn 2040 vast. Deze visie gaat nadrukkelijk verder dan de fysieke leefomgeving: zij beschrijft het brede toekomstbeeld van onze gemeente en legt de langetermijnkoers vast voor alle domeinen. Vanuit dit fundament werken we aan het eerste deel van het omgevingsplan, waarmee we deze keuzes vertalen naar de praktijk.

5.5 Duurzaamheid

We staan voor de uitdaging om de gemeente Hellendoorn duurzaam en toekomstbestendig te maken. De opgaven rond energietransitie, klimaatadaptatie, biodiversiteit en circulariteit vragen om een integrale aanpak waarin economie, leefomgeving en samenleving in balans blijven. Onze inzet richt zich daarom op het versnellen van de verduurzaming van de gebouwde omgeving, het klimaatbestendig inrichten van de openbare ruimte en het versterken van natuur en biodiversiteit. Daarbij stimuleren we circulair gebruik van grondstoffen en bevorderen we een manier van bouwen en ontwikkelen die natuurinclusief en toekomstgericht is. In 2026 stellen we het warmteprogramma vast.

5.1 Openbare ruimte

Nr.	Wat willen we bereiken (doelen) en wat gaan we daarvoor doen (acties)	Planning
	We focussen op het behouden, beschermen en versterken van de groene leefomgeving en het bevorderen van biodiversiteit	
5.1.1	<i>We planten in het kader van het collegeprogramma "4000 bomen en 2 km hagen" 60 toekomstbomen extra binnen de kom. In het buitengebied planten we zo'n 800 bomen en 500 m1 hagen via de boomdeeldag (6).</i>	Q1 en Q4
	<i>We ontwikkelen een bomenleidraad en passen de kapverordening hierop aan.</i>	Q1 - Q4
	<i>We inventariseren ons groen en bomen en stellen een meerjarenrenovatieplan op.</i>	Q1 - Q4
	<i>We zorgen voor een vitaal boombestand door groeiplaatsverbetering van bomen.</i>	Q1 - Q4
	<i>We starten met een nulmeting biodiversiteit om ontwikkelingen te kunnen volgen.</i>	Q1 - Q4
	<i>We stellen een plan op om de hoofdgroenstructuren te versterken.</i>	Q1 - Q4
	<i>We monitoren in samenwerking met IVN de biodiversiteit op voormalige gazons.</i>	Q1 - Q4
	<i>We starten met een plan van aanpak voor vergroening in twee woonwijken.</i>	Q1 - Q4
	<i>We voeren een pilot uit op Bedrijventerrein 't Lochter</i>	Q1 - Q4
	<i>We stellen een initiatieven- en participatiebegeleider, toezichthouder groen en een operationeel beheerder aan.</i>	Q1 - Q4
	<i>We ontwikkelen een strategie voor bewonersinitiatieven in de vorm van een "menukaart".</i>	Q1 - Q4
	<i>We zetten onze inzet voort voor het vergroenen van straten en tuinen door middel van voorlichting, campagnes en de inzet van Tuincoaches.</i>	Q1 - Q4
	<i>We besteden het groenonderhoud in de wijken opnieuw aan.</i>	
	Ondanks het veranderende klimaat is het ook in 2050 fijn wonen en werken in de gemeente Hellendoorn	
	<i>We maken samen met ondernemers een plan en voeren we een eerste deelproject uit om het bedrijventerrein t'Lochter toekomstbestendig in te richten.</i>	Q1 - Q4
5.1.2	We scheiden in 2030 90% van het huishoudelijk afval en er blijft 50 kg restafval per persoon per jaar over	
	<i>We monitoren en evalueren de effecten van het nieuw ingezette afvalinzamelsysteem - diftar - op milieudruk, kosten en dienstverlening.</i>	Q1 - Q4
	<i>We stellen een nieuw grondstoffenbeleidsplan 2026-2030 op.</i>	Q4
5.1.3	We creëren een openbare ruimte die uitnodigt tot bewegen	
	<i>We renoveren of omvormen 10 tot 15 speelplekken.</i>	Q1 - Q4

5.2 Leefbaar platteland

Nr.	Wat willen we bereiken (doelen) en wat gaan we daarvoor doen (acties)	Planning
5.2.1	We zorgen ervoor dat het vitaal platteland behouden blijft	
	<i>We evalueren het agrarisch actieplan en bepalen welke ondersteuning nodig blijft in relatie tot de uitkomsten van de inventarisatie buitengebied.</i>	Q1 - Q4
	<i>We informeren en betrekken agrarisch ondernemers bij de uitkomsten van de inventarisatie buitengebied en het vervolgproces.</i>	Q1
5.2.3	We ondersteunen erfeigenaren in tal van hulpvragen rondom hun erf	
	<i>We organiseren buurtschapbijeenkomsten om op laagdrempelige manier signalen op te vangen vanuit het erf en geven informatie over beleidsprocessen.</i>	Q3 - Q4
5.2.4	Vraagstukken en (dreigende) knelpunten met betrekking tot het toekomstperspectief van de landbouw en een vitaal buitengebied helpen oplossen	
	<i>We zetten ons in West-Twente verband in om de opgaven concreter te krijgen, o.a. door de gemeentelijke inventarisaties op vergelijkbare manier uit te voeren en samen te voegen tot een inventarisatie buitengebied West-Twente en te komen tot een West-Twentse Visie en evt. uitvoeringsprogramma.</i>	Q1 - Q4
	<i>We ondersteunen het gebiedsproces Noaboerschap Haarle en betrekken hen bij het proces van de inventarisatie buitengebied.</i>	Q1 - Q4

5.3 Wonen

Nr.	Wat willen we bereiken (doelen) en wat gaan we daarvoor doen (acties)	Planning
5.3.1	We zorgen voor voldoende, betaalbare en geschikte woningen voor alle inwoners	
	<i>We stellen een huisvestingsverordening met urgentieverordening voor aandachtsgroepen op.</i>	Q1 - Q4
	<i>We bereiden de ontwikkeling van centrumgebied voor en brengen deze in procedure.</i>	Q1 - Q4
	<i>We bereiden de ontwikkeling van Nijverdal Zuid voor en brengen deze in procedure.</i>	Q1 - Q4
	<i>We realiseren extra woonwagendplaatsen.</i>	Q1 - Q4
	<i>We stellen een leegstandverordening op.</i>	Q1 - Q4
5.3.2	We houden onze dorpen en kernen leefbaar	
	<i>We voeren samen met Stec groep een behoefteonderzoek uit in onze dorpen en kernen.</i>	Q1 - Q4

5.4 Omgevingswet

Nr.	Wat willen we bereiken (doelen) en wat gaan we daarvoor doen (acties)	Planning
5.4.1	We sturen op integrale en toekomstbestendige doelstellingen	
	We stellen de brede Omgevingsvisie Hellendoorn 2040 op.	Q2
	We stellen het eerste deel van het Hellendoornse omgevingsplan op.	Q1 - Q4

5.5 Duurzaamheid

Nr.	Wat willen we bereiken (doelen) en wat gaan we daarvoor doen (acties)	Planning
5.5.1	We besparen meer energie en we wekken meer duurzame en betaalbare energie op	
	We zetten in op het energiezuiniger maken van woningen, bedrijventerreinen en de gemeentelijke organisatie (gebouwen en vervoer).	Q1 - Q4
	We stellen een CO2 prestatieladder op (voor inzicht in uitstoot en vermindering, zowel binnen de eigen organisatie als de keten).	Q2
	We stellen een Warmteprogramma op en werken de wijkuitvoeringsplannen uit.	Q2
5.5.2	We zijn beter bestand tegen extreme weersomstandigheden	
	We actualiseren de subsidieregeling afkoppelen regenwater en vergroenen.	Q4
	We richten de openbare ruimte klimaatadaptief in.	Q1 - Q4
	We informeren inwoners, bedrijven en organisaties over hoe te handelen bij hitte, droogte en wateroverlast.	Q1 - Q4
	We integreren klimaatadaptatie-eisen in nieuwe gebiedsontwikkelingen, herinrichtingen en bij aanpassing gemeentelijke gebouwen.	Q1 - Q4
5.5.3	We vergroten de biodiversiteit en maken het groen in de gemeente robuuster	
	We stellen kaders op voor natuurinclusief bouwen en passen dit toe bij nieuwe projecten.	Q4
	We stellen een soortenmanagementplan op.	Q2
5.5.4	We gaan verantwoord en efficiënt om met grondstoffen door te werken aan een circulaire economie	
	We werken de ambities en doelen voor circulariteit verder uit.	Q4
	We integreren circulariteitscriteria in gemeentelijke inkoop en aanbesteding.	Q1 - Q4
	We geven voorlichting aan bedrijven en inwoners over circulair gebruik van grondstoffen.	Q1 - Q4

bedragen x € 1.000

05 Woon en leefomgeving - Wat mag het kosten?	Begroting 2026	MJR 2027	MJR 2028	MJR 2029
Saldo van baten en lasten				
Lasten				
32000 Bedrijventerreinen	- 284	- 286	- 17	- 19
57000 Openbaar groen	- 3.656	- 3.667	- 3.699	- 3.730
57010 Groene en biodiverse leefomgeving	- 224	- 253	- 256	- 258
57020 Speelplaatsen	- 515	- 536	- 553	- 573
73000 Huishoudelijk afval	- 3.899	- 3.882	- 3.843	- 3.848
73010 Inkomsten afvalstoffenheffing	- 8	- 8	- 8	- 8
73020 Verwerking Bedrijfsafval	- 146	- 148	- 149	- 149
74000 Milieu algemeen	- 1.894	- 1.920	- 1.925	- 1.928
74030 Dierplaagbestrijding	- 6	- 6	- 6	- 6
74040 Duurzaamheid	- 185	- 185	- 116	- 116
75000 Begraafplaatsen	- 474	- 485	- 503	- 514
81000 Structuurplannen	-	-	-	-
81010 Bestemmingsplannen	- 1.197	- 1.203	- 1.167	- 1.138
82000 Bouwgrondexploitatie	- 3.002	- 1.348	- 1.954	- 1.333
83000 Wonen	- 147	- 152	- 152	- 152
83020 Vergunningen	- 1.348	- 1.298	- 1.290	- 1.279
83030 Grondzaken	- 158	- 167	- 173	- 186
Totaal Lasten	- 17.144	- 15.546	- 15.812	- 15.236
Baten				
32000 Bedrijventerreinen	353	355	86	86
57000 Openbaar groen	93	100	108	116
73000 Huishoudelijk afval	763	766	768	769
73010 Inkomsten afvalstoffenheffing	4.547	4.547	4.547	4.547
73020 Verwerking Bedrijfsafval	83	83	83	83
74000 Milieu algemeen	5	5	5	5
74040 Duurzaamheid	-	-	-	-
75000 Begraafplaatsen	526	526	526	526

81010 Bestemmingsplannen	99	99	99	99
82000 Bouwgrondexploitatie	2.996	1.342	1.947	1.325
83000 Wonen	-	-	-	-
83020 Vergunningen	910	910	910	910
83030 Grondzaken	98	98	98	98
Totaal Baten	10.472	8.831	9.176	8.564
Saldo van baten en lasten	- 6.671	- 6.715	- 6.636	- 6.672
Mutatie reserves				
Toevoegingen	- 21	-	-	-
Onttrekkingen	331	283	270	270
Mutatie reserves	310	283	270	270
Resultaat	- 6.361	- 6.432	- 6.366	- 6.402

Belangrijkste financiële ontwikkelingen

Hogere gemeentelijke bijdrage Omgevingsdienst (ODT)

De ODT is belast met het uitvoeren van diverse taken op het gebied van vergunningverlening, toezicht, handhaving van en advisering over het omgevingsrecht, in het bijzonder op het gebied van milieu. Landelijk zijn er diverse ontwikkelingen zoals de professionalisering van omgevingsdiensten en landelijke eisen aan robuustheid van omgevingsdiensten. Ook ODT kampt met forse loon- en prijsstijgingen, deze leiden tot een hogere bijdrage aan de ODT de komende jaren. De verhoging is verwerkt in onze programmabegroting.

Nieuw beleid

Licentie planningstool Planning.nl Openbare ruimte

Wij stellen voor om in het team Openbare Ruimte de tool Planning.nl in te voeren, zodat de planning efficiënter en foutlozer verloopt. De tool vervangt het huidige gebruik van Excel, biedt real-time inzicht en vermindert daarmee de werkdruk. De structurele kosten bedragen € 20.000 per jaar. Doordat de inzet van de tool leidt tot een verlaging van de personeelskosten, verwachten wij dat deze kosten vanaf 2027 volledig kunnen worden gedekt.

Nieuwe woonwagenstandplaatsen

We stellen voor om op basis van ons woonwagenstandplaatsenbeleid vijf extra standplaatsen te realiseren. In 2026-2027 wordt €235.000,- geïnvesteerd in aanleg en voorzieningen. De structurele lasten bedragen vanaf 2028 € 11.000,- per jaar.

Uitvoering Groenbeleidsplan 2025-2035

Op 8 juli 2025 is door uw raad het groenbeleidsplan vastgesteld. De uitvoeringskosten van het basis-scenario en van het plus-scenario 4 'Groen doen we samen' zijn meegenomen in deze programmabegroting. De bedragen zijn voor 2026: € 381.000,-, voor 2027: € 418.000,-, voor 2028: € 403.000,- en voor 2029 en verder: € 430.000,-.

Uitbreiding formatie 1 fte Coördinerend projectleider OR

We stellen voor om wegens toename van projecten binnen Openbare Ruimte een coördinerende projectleider aan te stellen. De kosten van €102.000,- worden voor de helft gedekt uit investeringsprojecten. De functie ondersteunt woningbouw, civiele techniek en herinrichting.

Verbonden partijen die bijdragen aan programma 5:

- Twence Holding B.V.

Een uitgebreide toelichting van deze verbonden partij is te vinden in paragraaf 6 Verbonden partijen.

Programma 6:

Bestuur, veiligheid
en dienstverlening

Inleiding

Een betrouwbaar bestuur, toegankelijke dienstverlening en een veilige leefomgeving vormen de pijlers van het vertrouwen dat inwoners in de gemeente stellen. Dat vertrouwen staat onder druk door bredere maatschappelijke ontwikkelingen. Steeds meer inwoners willen invloed uitoefenen op besluiten die hen raken, verwachten een overheid die digitaal en persoonlijk tegelijk is, en leven in een samenleving waar veiligheidsvraagstukken complexer en onvoorspelbaarder worden.

Voor ons betekent dit dat wij het komende jaar investeren in democratische vernieuwing, toekomstgerichte dienstverlening en een robuuste veiligheidsaanpak. Daarmee sluiten we aan bij landelijke en internationale trends, maar geven we er een eigen lokale invulling aan: dichtbij inwoners, met oog voor de menselijke maat en met samenwerking als uitgangspunt.

6.1 Bestuurlijke vernieuwing

De representatieve democratie staat onder druk door dalende opkomstcijfers en een groeiende roep om directe betrokkenheid van inwoners. Ook in onze gemeente zien we dat inwoners meer invloed willen op besluiten die hun leefomgeving raken. Met de nieuwe participatievisie en -verordening leggen we een stevige basis voor duidelijke kaders en invloed. De gemeenteraadsverkiezingen zijn in dit verband niet alleen een belangrijk moment van lokale democratie, maar ook een kans om nieuwe groepen (zoals jongeren) actief bij de lokale democratie te betrekken.

6.2 Dienstverlening

De digitale samenleving verandert de manier waarop inwoners communiceren met de overheid. Inwoners verwachten snelle, toegankelijke en persoonlijke dienstverlening, terwijl landelijke wetgeving zoals de Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer (WMEBV) en de Wet open overheid (Woo) meer transparantie en digitale rechtszekerheid vraagt. We ontwikkelen daarom een nieuwe visie op digitale dienstverlening, waarin gebruiksgemak en betrouwbaarheid centraal staan. We kijken daarbij niet alleen naar digitalisering van bestaande processen, maar ook naar vernieuwing en innovatie, zoals het slim inzetten van data en kunstmatige intelligentie, om onze dienstverlening toekomstbestendig te maken.

6.3 Veiligheid

De manier waarop we veiligheid ervaren, verandert onder invloed van bredere maatschappelijke ontwikkelingen. Landelijk neemt de aandacht voor ondermijning, digitale criminaliteit en maatschappelijke onrust toe. Om in deze snel veranderende omgeving veilig te kunnen werken en zorgvuldig met data op te gaan, is er meer aandacht nodig voor cyberveiligheid en digitale weerbaarheid van gemeenten. Ook lokaal spelen thema's als leefbaarheid in de wijken, verkeersveiligheid en het tegengaan van overlast. Daarnaast zien we dat polarisatie en kwetsbaarheid in de samenleving de behoefte aan een sterke sociale basis vergroten.

Voor ons betekent dit dat wij inzetten op een Integraal Veiligheidsbeleid dat verder gaat dan handhaving alleen. Preventie, samenwerking in de veiligheidsketen en het vergroten van bewustzijn en weerbaarheid bij inwoners en ondernemers staan centraal. Daarnaast intensiveren wij toezicht en investeren wij in gerichte voorlichting onze inwoners en ondernemers beter te informeren over risico's en weerbaarheid. Door vroegtijdige signalering en gezamenlijke aanpak willen we risico's verkleinen en zorgen we ervoor dat onze inwoners zich beschermd en veilig voelen in hun eigen leefomgeving. We gebruiken de AVE-werkwijze (Aanpak ter Voorkoming van Escalatie) om integraal te werken binnen het zorg- en veiligheidsdomein. Door signalen vroegtijdig te analyseren, de samenwerking met partners en inwoners te versterken en integraal op te treden, willen we escalatie voorkomen. Zo verkleinen we risico's en zorgen we ervoor dat onze inwoners zich beschermd en veilig voelen in hun leefomgeving.

6.1 Bestuurlijke vernieuwing

Nr.	Wat willen we bereiken (doelen) en wat gaan we daarvoor doen (acties)	Planning
6.1.1.	We verbeteren de kwaliteit van het gemeentelijk beleid	
	<i>We stellen een participatieverordening op.</i>	Q1
	<i>We stellen een afwegingskader op om te bepalen of een participatietraject nodig is.</i>	Q1 - Q2
	<i>We implementeren een toolbox ter ondersteuning voor participatietrajecten.</i>	Q1 - Q4

6.2 Dienstverlening

Nr.	Wat willen we bereiken (doelen) en wat gaan we daarvoor doen (acties)	Planning
6.2.1	We bevorderen de gemeentelijke (digitale) dienstverlening	
	<i>We stellen een visie (digitale) dienstverlening op.</i>	Q1 - Q2
	<i>We starten met de implementatie visie digitale dienstverlening.</i>	Q3 - Q4
6.2.2	We voldoen aan wettelijke taken archivering en verbetering dienstverlening	
	<i>We digitaliseren de bouwvergunningen en milieuvergunningen.</i>	Q1 - Q4

6.3 Veiligheid

Nr.	Wat willen we bereiken (doelen) en wat gaan we daarvoor doen (acties)	Planning
6.3.1	We vergroten het veiligheidsgevoel van inwoners en ondernemers	
	<i>We werken volgens het model Aanpak ter Voorkoming van Escalatie (AVE).</i>	Q1 - Q4
	<i>We starten met een triagetafel vroegsignalering Jeugd.</i>	Q1
	<i>We zetten in op een vermindering van woonoverlast en voorkoming van escalatie in wijken en buurten door de inzet van buurtbemiddeling bij burenc conflicten.</i>	Q2
	<i>We gaan de uitkomsten van de evaluatie cameratoezicht implementeren.</i>	Q2
	<i>We evalueren het Integraal veiligheidsbeleid 2024 - 2026 en vernieuwen dit beleid op basis van de evaluatie.</i>	Q1 - Q4
6.3.2	We vergroten de weerbaarheid van inwoners en ondernemers tegen diverse veiligheidsrisico's	
	<i>We organiseren (samen met externe partners) voorlichtingssessies over digitale veiligheid en ondermijning.</i>	Q1 - Q4
	<i>Voor het basisonderwijs wordt het lesprogramma van de Risk factory aangeboden.</i>	Q1 - Q4
	<i>We voeren een 0-meting uit van de meldingsbereidheid onder inwoners op het gebied van ondermijning.</i>	Q1
	<i>We nemen deel aan de regionale Projectgroep Continuïteit en Weerbaarheid.</i>	Q1 - Q4
	<i>We zetten in op actieve communicatie over rampen en crisis richting onze inwoners.</i>	Q1 - Q2

06 Bestuur, veiligheid en dienstverlening - Wat mag het kosten?	Begroting 2026	MJR 2027	MJR 2028	MJR 2029
Saldo van baten en lasten				
Lasten				
10100 Gemeenteraad	- 942	- 950	- 938	- 945
10110 College van B&W	- 1.121	- 1.121	- 1.121	- 1.121
10120 Bestuurlijke samenwerking en deelnemingen	- 638	- 669	- 669	- 669
10130 Internationale contacten	- 25	- 25	- 25	- 31
10200 Verkiezingen	- 162	- 164	- 164	- 164
10210 Burgerlijke stand	- 258	- 261	- 262	- 263
10220 Rijbewijzen	- 188	- 209	- 203	- 203
10230 Reisdocumenten	- 385	- 430	- 339	- 339
10240 Overige burgerzaken	- 84	- 85	- 86	- 86
10300 Beheer overige gebouwen en gronden	- 223	- 228	- 231	- 244
10500 Treasury	- 744	- 561	- 420	- 337
10611 Uitvoering Wet WOZ	- 509	- 517	- 519	- 520
10800 Algemene baten en lasten	- 1.098	- 1.245	- 1.507	- 1.936
10810 Openbare orde	- 472	- 479	- 449	- 425
10820 Handhaving Openbare orde	- 764	- 791	- 804	- 816
10830 Ondersteuning veiligheidsketen	- 2.891	- 2.893	- 2.894	- 2.894
Totaal Lasten	- 10.502	- 10.629	- 10.630	- 10.995
Baten				
10110 College van B&W	-	-	-	-
10120 Bestuurlijke samenwerking en deelnemingen	-	-	-	-
10200 Verkiezingen	-	-	-	-
10210 Burgerlijke stand	82	82	82	82
10220 Rijbewijzen	186	254	217	217
10230 Reisdocumenten	584	677	467	467
10240 Overige burgerzaken	22	22	22	22
10300 Beheer overige gebouwen en gronden	316	316	316	316
10500 Treasury	1.185	921	867	820
10610 Onroerende-zaakbelastingen	6.524	6.524	6.524	6.524
10611 Uitvoering Wet WOZ	10	10	10	10
10620 Onroerende-zaakbelastingen	3.767	3.767	3.767	3.767
10640 Hondenbelasting	-	-	-	-
10700 Uitkering gemeentefonds	76.212	76.187	74.159	75.088
10710 Integratie-uitkering sociaal domein	3.776	3.587	3.421	3.323
10800 Algemene baten en lasten	337	337	337	337
10810 Openbare orde	15	14	7	-
10820 Handhaving Openbare orde	50	50	50	50
Totaal Baten	93.067	92.749	90.246	91.024
Saldo van baten en lasten	82.565	82.120	79.616	80.029
Mutatie reserves				
Toevoegingen	- 744	- 149	- 453	- 759
Onttrekkingen	1.221	1.373	312	275
Mutatie reserves	477	1.224	- 141	- 485
Resultaat	83.042	83.344	79.475	79.544

Belangrijkste financiële ontwikkelingen

Hogere gemeentelijke bijdrage Samen Twente

We dragen het komende jaar een hogere bijdrage af aan Samen Twente. Deze toename wordt met name veroorzaakt door stijgende structurele kosten voor Veilig Thuis Twente en forensische geneeskunde, taken waarvoor landelijke normen en toegenomen vraag leiden tot hogere financiële inzet. Deze stijging is noodzakelijk om blijvend uitvoering te geven aan wettelijke taken. Daarnaast zijn ook de bezuinigingsmaatregelen die voortkomen uit de kerntakendiscussie verwerkt in deze programmabegroting.

Nieuwe landelijke kwaliteitscriteria VTH

De landelijke kwaliteitscriteria voor vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH) zijn vernieuwd. Om aan te tonen dat wij als organisatie voldoen aan de nieuwe eisen dienen wij hiervoor kosten te maken. Daarnaast moeten wij dit aspect structureel borgen in onze bedrijfsvoering. De kosten hebben wij meegenomen.

Onroerendezaakbelasting (OZB)

Bij de OZB-woningen hebben we de opbrengst voor 2026 verhoogd met 2,8% inflatiecorrectie. Op 31 januari 2026 worden de nieuwe tarieven vastgesteld naar aanleiding van de taxatiewaarden per waardepeildatum 1-1-2025. Op dat moment gaan we ook kijken naar de mogelijkheden om de tarieven verder aan te passen.

Gemeentefonds

De gevolgen van de meicirculaire op de begroting 2025 en de meerjarenbegroting 2026-2029 zijn positief voor onze gemeente voor alle jaren. Om de terugval van de inkomsten uit het gemeentefonds -het 'ravijn'- iets te dempen ontvangen we een extra structurele bijdrage van circa € 800.000,--. We zien dus dat het ravijnjaar van 2026 wordt verschoven naar 2028. Dit zien we ook terug in algehele tekort in de meerjarenbegroting 2026-2029: de tekorten lopen naar de toekomst steeds verder op. Voor een uitgebreide toelichting verwijzen we u naar het hoofdstuk Financieel meerjarenbeeld 2026-2029.

Nieuw beleid

Incidentele subsidieverhoging Avedan voor inzet buurtbemiddeling

We stellen voor om voor het verminderen van burenruzies en woonoverlast Avedan een extra subsidie te verlenen voor de inzet van vrijwilligers om escalaties te voorkomen en professionals te ontlasten. De subsidie wordt voor de aankomende 2,5 jaar versterkt. De woningcorporatie Reggewoon draagt voor 25% bij aan de kosten.

Verbonden partijen die bijdragen aan programma 6:

- Enexis Holding N.V.;
- Omgevingsdienst Twente;
- Veiligheidsregio Twente.

Een uitgebreide toelichting van deze verbonden partijen is te vinden in paragraaf 6 Verbonden partijen.

Programma:

Overhead

Inleiding

In dit programma presenteren wij de kosten van de overhead. In de paragraaf bedrijfsvoering lichten wij de activiteiten over de overhead nader toe.

bedragen x € 1.000

99 Overhead - Wat mag het kosten?	Begroting 2026	MJR 2027	MJR 2028	MJR 2029
Saldo van baten en lasten				
Lasten				
10400 Personeel	- 11.667	- 11.860	- 11.776	- 11.704
10410 Personeel en organisatie	- 973	- 954	- 963	- 959
10420 Organisatieaangelegenheden	- 57	- 57	- 57	- 57
10430 Financien en belastingen	- 469	- 469	- 469	- 469
10440 Huisvesting	- 999	- 989	- 992	- 1.051
10450 Automatisering	- 2.448	- 2.342	- 2.315	- 2.267
10460 Communicatie	- 130	- 132	- 132	- 132
10470 Juridische zaken	- 42	- 42	- 42	- 42
10480 Facilitaire zaken	- 687	- 713	- 697	- 680
10490 Overige ondersteuning	104	74	224	178
Totaal Lasten	- 17.369	- 17.484	- 17.219	- 17.184
Baten				
10400 Personeel	-	-	-	-
10430 Financien en belastingen	1	1	1	1
10440 Huisvesting	-	-	0	0
10460 Communicatie	-	-	-	-
10470 Juridische zaken	-	-	-	-
10480 Facilitaire zaken	-	-	-	-
10490 Overige ondersteuning	-	-	-	-
Totaal Baten	1	1	1	1
Saldo van baten en lasten	- 17.368	- 17.483	- 17.218	- 17.183
Resultaat	- 17.368	- 17.483	- 17.218	- 17.183

Belangrijkste financiële ontwikkelingen

In juli 2025 is het nieuwe functieboek geïmplementeerd, deze ontwikkeling brengt financiële effecten met zich mee. We verwerken het effect in de najaarsrapportage 2025, echter wordt het structurele effect van de najaarsrapportage niet meegenomen in deze begroting. We hebben daarom een stelpost opgenomen van € 400.000,-.

Als gemeente moeten we voldoen aan de regels voor informatiebeveiliging uit de BIO en de NIS2-richtlijn. De BIO geldt sinds 2019 en bevat basismaatregelen voor veilige omgang met informatie. De NIS2-richtlijn komt in 2025 in de wet en stelt extra eisen, zoals beter risicobeheer en het beveiligen van de hele keten van leveranciers en systemen. Als gemeente dienen wij andere software, welke voldoet aan deze wetgeving, aan te schaffen en onze organisatie op te leiden om bv. cyberrisico's te herkennen. We hebben daarom voor 2026 en 2027 incidenteel een bedrag van € 377.000,- per jaar opgenomen en structureel vanaf 2028 een bedrag van € 227.000,-.

Nieuw beleid

Sparen voor dekking exploitatielasten renovatie/nieuwbouw gemeentewerf (99.02)

We stellen voor om vanaf 2028 jaarlijks € 250.000,- extra te reserveren, oplopend tot € 1.000.000,- vanaf 2031, ten behoeve van de toekomstige renovatie of nieuwbouw van de verouderde gemeentewerf. Hiermee wordt tijdig een reserve opgebouwd zonder de besluitvorming te vertragen.

Tijdelijke personele inzet informatiebeheer (99.03)

We stellen voor om tijdelijk extra personeel in te zetten om achterstanden van het informatiebeheer weg te werken. De kosten zijn in zowel 2026 als 2027 een bedrag van € 75.000,-.

Doorontwikkeling interne controle (99.05)

We stellen voor om in 2026 en 2027 een bedrag van € 70.000,-- beschikbaar te stellen voor de verbetering van de interne controle. Dit is noodzakelijk in verband met toegenomen wettelijke eisen, zoals de rechtmatigheidsverantwoording, en draagt bij aan meer inzicht en grip voor risicobeheersing en procesverbetering.

Verbonden partijen die bijdragen aan het programma Overhead:

- N.V. Bank Nederlandse gemeenten;
- CSV Amsterdam;
- Publiek Belang Elektriciteitsproductie;
- Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG);
- VNG Overijssel.

Een uitgebreide toelichting van deze verbonden partijen is te vinden in Paragraaf 6 Verbonden partijen.

Paragraaf 1:

Lokale heffingen

In deze paragraaf leggen we uit wat het beleid is voor 2026 over de gemeentelijke belastingen. Ook vertellen we wat dit betekent voor de hoogte van de belastingen voor inwoners

Inleiding

Het is gebruikelijk dat we de tarieven jaarlijks verhogen met een inflatiecorrectie. Op basis van de laatste voorspellingen van het Centraal Planbureau (CPB) gaan wij voor 2026 uit van een gewogen gemiddelde van 6% inflatie, dit staat ook in de uitgangspunten voor de begroting. Voor de Onroerende-Zaakbelastingen (OZB), Afvalstoffenheffing en Riool- en waterzorgheffing rekenen we een verhoging van 2,8% door. Dit is gelijk aan de kostenstijging van de gemeentelijke materiële uitgaven.

Belastingdruk woningen

Door de doorberekende inflatie stijgt de belastingdruk (het totaal aan OZB, afvalstoffenheffing en riool- en waterzorgheffing) voor een gemiddelde woningeigenaar (die ook gebruiker is van zijn woning) met 2,8%. De huurder ziet in 2026 zijn gemeentelijke belastingen met gemiddeld 2,8% stijgen.

In bedragen betekent dit dat voor 2026 de woonlasten voor een woningeigenaar met gemiddeld € 2,24 per maand stijgen en voor een huurder met € 1,25 per maand.

Woonlasten eigenaar en gebruiker	2025	2026	Lasten- stijging (€)	Lasten- stijging (%)
Eigenaar en gebruiker				
OZB eigenaar *1)	€ 415,59	€ 427,41	€ 11,83	2,8%
Afvalstoffenheffing *2)	€ 267,60	€ 275,04	€ 7,44	2,8%
Riool- en waterzorgheffing *3)	€ 270,48	€ 278,04	€ 7,56	2,8%
Woonlasten eigenaar en gebruiker	€ 953,67	€ 980,49	€ 26,83	2,8%
Gebruiker				
Afvalstoffenheffing *2)	€ 267,60	€ 275,04	€ 7,44	2,8%
Riool- en waterzorgheffing *3)	€ 270,48	€ 278,04	€ 7,56	2,8%
Woonlasten gebruiker	€ 538,08	€ 553,08	€ 15,00	2,8%

*1) Voor het eigendom van een gemiddelde woning met een woningwaarde van € 394.294,--

*2) Standaardcombinatie: basisheffing met een 140 liter restafval

*3) Uitgaande van 0-500 m3 waterverbruik

Belastingdruk bedrijven

Bedrijven hebben alleen te maken met de onroerende-zaakbelastingen (OZB) en de riool- en waterzorgheffing. De afvalstoffenheffing is namelijk alleen maar voor huishoudens. Hieronder ziet u de ontwikkeling in de belastingdruk voor een fictief bedrijf dat in 2010 een WOZ-waarde had van € 1 miljoen (sindsdien verhoogd met de jaarlijkse gemiddelde marktontwikkeling voor niet-woningen) en een jaarlijks waterverbruik van 1000 m3.

De WOZ-waarden voor 2026 zijn nog niet bekend, daarom gaan we in deze paragraaf uit van de WOZ-waarde in 2025. In 2024 was het bewuste bedrijf nog € 924.173,-- waard en die waarde is met 0,5% gestegen naar € 936.927,--.

Belastingdruk bedrijven	2025	2026	Lasten- stijging (€)	Lasten- stijging (%)
OZB eigendom *1)	€ 2.911,03	€ 2.992,54	€ 81,51	2,8%
OZB gebruik *1)	€ 2.374,17	€ 2.440,69	€ 66,52	2,8%
Riool- en waterzorgheffing *2)	€ 374,04	€ 384,48	€ 10,44	2,8%
Belastingdruk eigenaar/gebruiker	€ 5.659,25	€ 5.817,72	€ 158,47	2,8%

*1) Voor het eigendom van een fictief bedrijf dat in 2010 een WOZ-waarde had van € 1,0 miljoen.

*2) Uitgaande van 1.000 m3 waterverbruik

Voorlopige tarieven OZB, afvalstoffenheffing en riool- en waterzorgheffing

In de raadsvergadering van 16 december 2025 worden de belastingverordeningen vastgesteld. Net als in voorgaande jaren stellen we dan voor de afvalstoffenheffing, OZB en riool- en waterzorgheffing fictief te hoge tarieven (+25%) vast. De definitieve, lagere tarieven worden pas vastgesteld in de raadsvergadering van 27 januari 2026. Deze gelden met terugwerkende kracht per 1 januari 2026. Op deze manier kunnen de meest recente taxatiewaarden, de uitgezette afvalcontainers en informatie over het waterverbruik nog verwerkt worden in de tariefberekening. Uiteraard is daarbij de 2,8% opbrengstenstijging vanuit de begroting leidend voor de tariefberekeningen.

Tarieven

Afvalstoffenheffing

Bij de tariefberekening van de afvalstoffenheffing hebben we rekening gehouden met een inflatiecorrectie van 2,8%. De tarieven zien er nu als volgt uit:

Afvalstoffenheffing	2025	2026	Lasten- stijging (€)	Lasten- stijging (%)
Basisheffing	€ 193,08	€ 198,48	€ 5,40	2,8%
140 liter restcontainer	€ 74,52	€ 76,56	€ 2,04	2,7%
240 liter restcontainer	€ 143,52	€ 147,48	€ 3,96	2,8%
opslag hoogbouwcomplex	€ 82,56	€ 84,84	€ 2,28	2,8%
opslag recreatiecomplex	€ 136,20	€ 140,04	€ 3,84	2,8%

Begrafnisrechten

De tarieven van de begrafenisrechten zijn met een inflatiecorrectie van 6% verhoogd.

Begrafnisrechten	2025	2026	Lasten- stijging (€)	Lasten- stijging (%)
Aankoop eigen graf	€ 2.785,00	€ 2.952,00	€ 167,00	6,0%
Begraven volwassene	€ 894,00	€ 948,00	€ 54,00	6,0%
Totaal	€ 3.679,00	€ 3.900,00	€ 221,00	6,0%

Leges

De tarieven van de leges zijn verhoogd met een inflatiecorrectie van 6%.

Voor sommige tarieven geldt deze verhoging niet. Bijvoorbeeld voor:

- Tarieven die op basis van andere wet- en regelgeving zijn vastgelegd zoals voor paspoorten of identiteitskaarten.
- Tarieven die eerder niet kostendekkend waren.

De Legesverordening is ook aangepast op de inwerkingtreding van de Omgevingswet en de wet Kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb) per 1 januari 2024.

Marktprecariobelasting

De tarieven van de marktprecariobelasting worden verhoogd met de inflatiecorrectie van 6%.

Onroerende-zaakbelastingen

De opbrengst van de OZB is een algemeen dekkingsmiddel. De tarieven van de OZB worden uitgedrukt in een percentage van de WOZ-waarde. Bij de OZB rekenen we in deze begroting met een opbrengstverhoging van 2,8%. De nieuwe tarieven stellen we in de raadsvergadering van 27 januari 2026 definitief vast zodat ook de meest recente ontwikkelingen van de WOZ-waardes nog worden meegenomen.

Bovenstaande tariefstijgingen leiden tot de volgende voorlopige tarieven van de OZB voor 2026:

Onroerende-zaakbelastingen	2025	2026	Tarief-ontwikkeling	Lasten-stijging (%)
Eigendom				
Woning	0,1054%	0,1084%	0,0030%	2,8%
Niet-woning	0,3107%	0,3194%	0,0087%	2,8%
Gebruik				
Niet-woning	0,2534%	0,2605%	0,0071%	2,8%

Tarieven en WOZ-waarden

Op grond van de Wet waardering onroerende zaken (WOZ) taxeren wij elk jaar alle onroerende zaken. Voor 2026 zullen alle onroerende zaken in de gemeente worden getaxeerd naar waardepeildatum 1 januari 2025. De resultaten daarvan komen eind 2025 beschikbaar. Zodra de nieuwe taxatiewaarden bekend zijn, worden de OZB-tarieven definitief vastgesteld. Dat gebeurt in de raadsvergadering van 27 januari 2026.

Reclamebelasting

De reclamebelasting wordt alleen in het centrum van Nijverdal geheven, dus niet in de gehele gemeente. Het grootste deel van de opbrengst van de reclamebelasting maken we over aan Stichting Promotie Nijverdal voor het organiseren van evenementen en daarnaast is er een deel voor de perceptiekosten. In 2026 wordt de opbrengst geraamd op € 85.000,-. De bijdrage aan Stichting Promotie Nijverdal bedraagt € 75.000,-.

Riool- en waterzorgheffing

De riool- en waterzorgheffing is een heffing waarmee de gemeente de kosten betaalt voor het onderhouden van het riool en het beheer van afvalwater, grondwater en hemelwater (regen).

De tarieven van de riool- en waterzorgheffing zijn verhoogd met een inflatiecorrectie van 2,8%.

Riool- en waterzorgheffing	2025	2026	Lasten-stijging (€)	Lasten-stijging (%)
Vastrecht 0 -500 m3	€ 270,48	€ 278,04	€ 7,56	2,8%
Vastrecht 501 -1000 m3	€ 374,04	€ 384,48	€ 10,44	2,8%
Vastrecht 1001 -1500 m3	€ 1.213,92	€ 1.247,88	€ 33,96	2,8%
Opslag voor elke hele of gedeelte van 500 m3 boven 1500 m3	€ 472,08	€ 485,28	€ 13,20	2,8%

Eenmalig rioolaansluitrecht

Sinds 2022 kennen we in onze gemeente een eenmalig rioolaansluitrecht. Voor 2026 zijn de tarieven geïndexeerd met 6%.

Eenmalig rioolaansluitrecht	2025	2026	Lasten-stijging (€)	Lasten-stijging (%)
Aansluiting op een gemengd riool, per perceel	€ 775,00	€ 821,50	€ 46,50	6,0%
Aansluiting op een afvalwaterriool, per perceel	€ 775,00	€ 821,50	€ 46,50	6,0%
Aansluiting op een hemelwaterriool, per perceel	€ 775,00	€ 821,50	€ 46,50	6,0%
Bij gelijktijdige aanleg, per perceel	€ 1.549,00	€ 1.642,00	€ 93,00	6,0%

Toeristenbelasting

De gemeente Hellendoorn heeft samen met de Hellendoornse Ondernemers voor Recreatie en Toerisme (HORT) tarieven voor de periode 2024-2027 vastgesteld. In de volgende tabel ziet u die tarieven, deze wijken dus af van de inflatiecorrectie. De tarieven zijn per persoon per nacht. Uiteraard geldt dit niet voor de laatste categorie in onderstaande tabel. Dit is een tarief per vaste standplaats per jaar op een camping en dat komt overeen met het tarief A vermenigvuldigd met 150.

Toeristenbelasting	2025	2026	Lasten- stijging (€)	Lasten- stijging (%)
Tarief A: Campings, groepsaccommodaties	€ 0,84	€ 0,87	€ 0,03	3,6%
Tarief B: Zomerhuisjes, B&B	€ 1,31	€ 1,34	€ 0,03	2,3%
Tarief C: Hotels	€ 2,01	€ 2,07	€ 0,06	3,0%
Tarief vaste plaats	€ 126,00	€ 130,50	€ 4,50	3,6%

Vermakelijkhedenretributie

Al jaren is er een convenant met de enige belastingplichtige, het Avonturenpark. In 2022 hebben we als gemeente een nieuw convenant afgesloten met als looptijd 2023-2027. Door deze overeenkomst af te sluiten voorkomen we dat de verordening vermakelijkhedenretributie in werking treedt. Het komt er in zo'n retributie op neer dat het Avonturenpark voor elke bezoeker een vast bedrag betaalt aan de gemeente. In het convenant wordt dit 'afgekocht' voor een vast bedrag per jaar. Hierdoor beperken we de administratieve last voor beide partijen.

Gecombineerde aanslag 2026

De gecombineerde aanslagen, zoals de onroerende-zaakbelastingen (OZB), afvalstoffenheffing, riool- en waterzorgheffing, worden naar verwachting eind februari 2026 verstuurd.

Betaling van de aanslag 2026

Veel inwoners hebben een machtiging hebben afgegeven tot automatische incasso. Zij hebben meestal tien termijnen om het verschuldigde bedrag te voldoen.

Kwijtschelding

We maken volop gebruik van de mogelijkheden om inwoners te helpen bij het aanvragen van kwijtschelding van gemeentelijke belastingen.

Bij de beoordeling wordt 100% van de bijstandsnorm gezien als noodzakelijke kosten om van te leven.

Voor mensen met pensioen geldt een ruimere norm.

Waar het wettelijk kan wordt ook rekening gehouden met de kosten van kinderopvang.

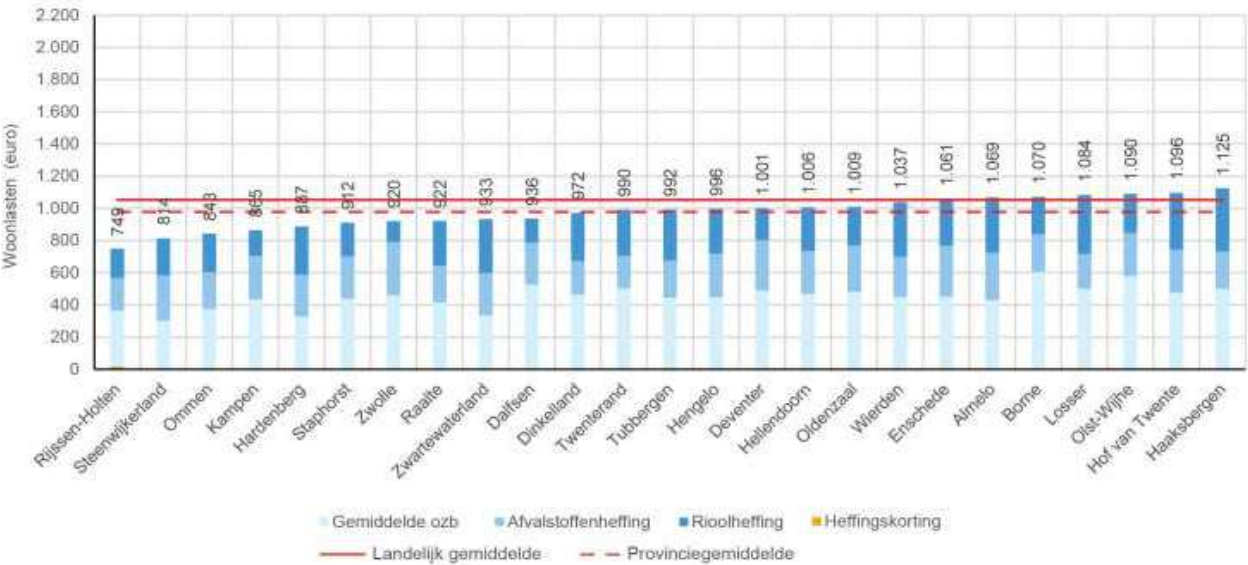
Om de administratieve lasten voor de inwoner en de uitvoeringskosten te beperken, toetsen we de jaren na een eerste toewijzing via het Bureau InformatieDiensten NEderland (BIDN).

Hoe scoren we in vergelijking met andere gemeenten?

Sinds 2020 wordt jaarlijks een vergelijking gemaakt van de gemeentelijke woonlasten. Deze zogenoemde benchmark gemeentelijke woonlasten laat zien hoe hoog de belastingen voor inwoners zijn in vergelijking met andere gemeenten in de provincie en het land.

Het Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden (COELO) maakt deze vergelijking en publiceert de cijfers in de Atlas van de lokale lasten.

Hieronder staat een grafiek uit de Atlas Lokale Lasten 2025, waarin de woonlasten van gemeente Hellendoorn worden vergeleken met het landelijk en provinciaal gemiddelde.

De benchmark laat voor 2025 zien dat Hellendoorn in Overijssel voor de meerpersoonshuishoudens in een koopwoning op de 16de plek staat, waarbij op de eerste plek de gemeente met de laagste lokale lasten staat.

Hieronder ziet u de benchmark opgesplitst in woonlasten voor een één- en meerpersoonshuishouden met of zonder koopwoning.

Huurwoning woonlasten éénpersoonshuishouden			Koopwoning woonlasten éénpersoonshuishouden			Huurwoning woonlasten meerpersoonshuishouden			Koopwoning woonlasten meerpersoonshuishouden		
1	Rijssen-Holten	€ 361	1	Rijssen-Holten	€ 719	1	Rijssen-Holten	€ 409	1	Rijssen-Holten	€ 767
2	Zwolle	€ 376	2	Steenwijkerland	€ 784	2	Dalfsen	€ 409	2	Steenwijkerland	€ 814
3	Dalfsen	€ 382	3	Ommen	€ 814	3	Kampen	€ 431	3	Ommen	€ 843
4	Kampen	€ 403	4	Kampen	€ 837	4	Zwolle	€ 459	4	Kampen	€ 865
5	Borne	€ 430	5	Zwolle	€ 837	5	Borne	€ 466	5	Hardenberg	€ 887
6	Ommen	€ 438	6	Hardenberg	€ 846	6	Ommen	€ 467	6	Staphorst	€ 912
7	Twenterand	€ 446	7	Zwartewaterland	€ 848	7	Staphorst	€ 472	7	Zwolle	€ 920
8	Staphorst	€ 449	8	Raalte	€ 879	8	Twenterand	€ 486	8	Raalte	€ 922
9	Raalte	€ 463	9	Staphorst	€ 888	9	Raalte	€ 505	9	Zwartewaterland	€ 933
10	Deventer	€ 469	10	Dalfsen	€ 908	10	Dinkelland	€ 507	10	Dalfsen	€ 936
11	Dinkelland	€ 477	11	Dinkelland	€ 942	11	Deventer	€ 510	11	Dinkelland	€ 972
12	Steenwijkerland	€ 482	12	Twenterand	€ 951	12	Olst-Wijhe	€ 510	12	Twenterand	€ 990
13	Olst-Wijhe	€ 488	13	Deventer	€ 959	13	Steenwijkerland	€ 512	13	Tubbergen	€ 992
14	Oldenzaal	€ 492	14	Hengelo	€ 960	14	Oldenzaal	€ 526	14	Hengelo	€ 996
15	Tubbergen	€ 509	15	Tubbergen	€ 969	15	Tubbergen	€ 531	15	Deventer	€ 1.001
16	Hengelo	€ 510	16	Oldenzaal	€ 975	16	Hellendoorn	€ 538	16	Hellendoorn	€ 1.007
17	Zwartewaterland	€ 512	17	Hellendoorn	€ 1.007	17	Hengelo	€ 546	17	Oldenzaal	€ 1.009
18	Hardenberg	€ 516	18	Wierden	€ 1.010	18	Hardenberg	€ 557	18	Wierden	€ 1.037
19	Hellendoorn	€ 538	19	Almelo	€ 1.022	19	Losser	€ 582	19	Enschede	€ 1.061
20	Losser	€ 551	20	Enschede	€ 1.033	20	Wierden	€ 588	20	Almelo	€ 1.069
21	Wierden	€ 560	21	Borne	€ 1.034	21	Zwartewaterland	€ 597	21	Borne	€ 1.070
22	Enschede	€ 581	22	Losser	€ 1.052	22	Enschede	€ 609	22	Losser	€ 1.084
23	Hof van Twente	€ 590	23	Hof van Twente	€ 1.067	23	Hof van Twente	€ 619	23	Olst-Wijhe	€ 1.091
24	Almelo	€ 591	24	Olst-Wijhe	€ 1.068	24	Haaksbergen	€ 623	24	Hof van Twente	€ 1.096
25	Haaksbergen	€ 623	25	Haaksbergen	€ 1.125	25	Almelo	€ 637	25	Haaksbergen	€ 1.125
Overijssel			Overijssel			Overijssel			Overijssel		
Landelijk			Landelijk			Landelijk			Landelijk		

Hoe ziet de kostenonderbouwing eruit?

De gemeente moet voldoen aan de BBV. BBV staat voor het Besluit Begroting en Verantwoording, een wettelijke regeling voor gemeenten, provincies en waterschappen in Nederland. Het bevat de voorschriften voor de opzet en inhoud van begrotingen en jaarstukken, met als doel financiële transparantie, vergelijkbaarheid en verantwoording binnen de lokale overheid te bevorderen.

Een van de onderdelen van de BBV is dat we in de paragraaf Lokale heffingen inzicht geven in de mate waarin een heffing kostendekkend is, waarbij de tarieven niet meer dan kostendekkend mogen zijn. Het gaat om de volgende heffingen:

- Leges
- Afvalstoffenheffing
- Riool- en waterzorgheffing
- Begrafenisrechten.

Om te bepalen in welke mate onze tarieven kostendekkend zijn hebben we gebruik gemaakt van externe deskundigheid, te weten kostendekking.nl. Anno 2025 maakt één op de drie gemeenten gebruik van dit bedrijf voor de paragraaf lokale heffingen. Het grote voordeel van inschakeling van deze externe partij is dat het eenvoudiger en eenduidiger is om de kostendekking te berekenen. Wij voldoen daarmee ook aan de BBV-regelgeving en de kans op een eventueel onverbindend-verklaring van de belastingverordening bij beroepszaken bij de gemeente is veel kleiner.

Volgens de nieuwe regels die in het Besluit Begroting en Verantwoording zijn opgenomen moeten gemeenten laten zien hoe de tarieven van hierboven genoemde heffingen zijn berekend. De heffingen mogen niet meer opleveren dan de gemaakte kosten. Overigens geldt daarbij voor de afvalstoffenheffing en de riool- en waterzorgheffing dat we wel gebruik mogen maken van een egalisatievoorziening om grote schommelingen van de tarieven te voorkomen.

Daarom moeten we duidelijk uitleggen dat de verwachte inkomsten niet hoger zijn dan de verwachte uitgaven. Ook moeten we informatie geven over de gemaakte keuzes in het beleid en hoe die zijn toegepast bij het vaststellen van de tarieven. Zo is verplicht om in de paragraaf lokale heffingen van de begroting een uitsplitsing weer te geven tussen de directe kosten van het betreffende beleidsprogramma en de overhead.

1. Beleid vaststellen kostendekking

De toenemende vraag naar politieke en publieke verantwoording van tarieven is een belangrijke reden om over te gaan tot een beter systeem van kostprijsberekening. Dit betekent dat het tarief dat voor een product wordt gerekend op een inzichtelijke manier samengesteld moet worden uit de kosten en baten zoals opgenomen in de primitieve begroting en daarnaast uit de beleidsinhoudelijke keuzes die gemaakt worden. Kortom: het maakt de afwegingen over de hoogte van tarieven inzichtelijk en het maakt daarmee het besluitvormingsproces helder. Niet alleen voor de gemeente zelf maar ook voor de burger.

Pas wanneer gemeenten duidelijk maken hoe tarieven tot stand gekomen zijn, is een tariefvergelijking van diverse gemeenten mogelijk. Als niet duidelijk is hoe een tarief tot stand gekomen is en hoeveel van de toe te rekenen kosten betaald worden uit de algemene middelen levert de onderlinge vergelijking van tarieven niet het gewenste inzicht op.

Zolang de maximale kostendekking van 100 procent niet bereikt is, is er ruimte voor verhoging van tarieven. Daarbij mogen de in de tarieventabel voorkomende wettelijk voorgeschreven maximale tarieven niet verhoogd worden. Bij een keuze voor het verhogen van de tarieven is het niet noodzakelijk om alle tarieven te verhogen. Ook is het niet noodzakelijk om tarieven met hetzelfde percentage te verhogen. Zolang de maximale kostendekking van het geheel (per hoofdstuk) niet overschreden wordt, kan per tarief besloten worden of en met hoeveel procent het tarief verhoogd wordt. Het vaststellen van de tarieven in de Legesverordening is een bevoegdheid van de Raad.

Omdat de toe te rekenen kosten grotendeels gebaseerd zijn op jurisprudentie is een exact 100 procent kostendekkende legesverordening risicovol. Wanneer nieuwe jurisprudentie tot een wijziging in de toe te rekenen kosten leidt, kan de kostendekking overschreden worden. Door iets onder het toegestane maximum te blijven wordt dit risico opgevangen.

1.1. Kostprijsberekening methode

Kostendekkendheid.nl kiest bij de bepaling voor kostendekkendheid voor de zogenaamde Activity Based Costing method (ABC methode), dit is één van de methoden die ook worden beschreven in de handleiding kostentoerekening 2016 van de VNG. Bij deze methode worden alle handelingen om te komen tot een prestatie onderzocht en vervolgens vermenigvuldigd met een uurprijs van een behandelend ambtenaar.

Van alle producten wordt inzichtelijk gemaakt wat de gemiddelde tijdsbelasting is en hoeveel producten er verkocht worden. Deze methode is ook goed verdedigbaar tijdens eventuele bezwaar- en beroepsprocedures.

Nog niet voor alle producten is deze wijze van kostprijsberekening toegepast, omdat dit een arbeidsintensief proces betreft. Er is gekozen om eerst de producten in kaart te brengen met de hoogste omzet. Inmiddels zijn 98 producten onderzocht waarmee 95 procent van de legesopbrengsten is berekend volgens de ABC methode. Bij de overige producten is de benchmark met andere gemeenten het uitgangspunt geweest

1.2 Kruissubsidiëring

Wanneer er sprake is van veel verschillende tarieven in een verordening zoals bij leges, hoeft de maximale kostendekkendheid niet per tarief te gelden. Zolang het maximum van 100 procent voor het geheel niet overschreven wordt kan dit per tarief wel gelden. Door kruissubsidiëring is het mogelijk om de 'winst' van bepaalde producten te gebruiken om het 'verlies' op andere producten te dekken.

Uitzonderingen kruissubsidiëring:

Op het uitgangspunt van verordeningsbrede kruissubsidiëring bestaan enkele uitzonderingen:

- De Europese Dienstenrichtlijn beperkt de mogelijkheden voor kruissubsidiëring bij leges die samenhangen met bedrijfsactiviteiten tot een cluster van samenhangende vergunningen.
- De wetgeving over de omgevingsvergunning gaat ervan uit dat alleen binnen de omgevingsvergunning kruissubsidiëring kan worden toegepast en niet met dienstverlening erbuiten.

1.3 Uitvoering onderzoek

De primitieve begroting is de basis voor de berekening van het onderzoek kostendekkendheid leges. Ook is gebruik gemaakt is van de "Handreiking kostentoerekening leges en tarieven" (opgesteld in opdracht van het ministerie van Binnenlandse zaken) en van het kostenmodel van de VNG. Er is geen wettelijk voorgeschreven lijst van toe te rekenen kosten en baten. Er zijn uitsluitend richtlijnen, waarvan een groot deel voortvloeit uit jurisprudentie.

2.2 Toerekenbare kosten

Er mogen alleen kosten worden toegerekend die direct met de dienstverlening samenhangen.

Tot de toe te rekenen kosten behoren onder andere:

- Directe loonkosten
- Overheadkosten*
- Directe materiaalkosten
- Perceptiekosten (kosten heffen en invorderen)
- Kosten bezwaar en beroep gericht tegen de belastingheffing of belastinginvordering
- Kosten oninbaarheid
- Kosten kwijtschelding
- BTW kosten
- Voorlichtingskosten, voor zover niet samenhangend met beleidsvoorbereiding en beleidsvaststelling.
- Kosten met betrekking tot handhaving, toezicht en controle mits het hier de eerste controle op het nakomen van vergunningverlening betreft of de kosten specifiek samenhangen met de verleende dienst zoals de milieucontrole bij afvalstoffenheffing

* Definitie overheadkosten volgens de "notitie overhead van de commissie BBV": Overheadkosten zijn de kosten die verhaald mogen worden welke weliswaar niet rechtstreeks samenhangen met de verleende dienst, maar wel in enig verband hiermee staan.

3.2 Niet-toerekenbare kosten

De kosten die niet direct met de dienstverlening samenhangen mogen niet doorberekend worden. Het gaat hierbij om onder meer:

- Kosten voor beleidsvoorbereiding.
- Kosten met betrekking tot handhaving, toezicht en controle, tenzij het om de bij toerekenbare kosten genoemde uitzonderingen gaat.
- Kosten van inspraak- en bezwaarprocedures, met uitzondering van hetgeen bij toerekenbare kosten genoemd wordt.

2. Berekening kostendekkendheid

Hoofdstuk 1 algemene dienstverlening

Lasten

De lasten zoals in de begroting zijn opgenomen zijn niet altijd voor 100 procent toerekenbaar. Een deel van de kosten kan niet direct in verband gebracht worden met de uitgevoerde dienst. Dit zijn bijvoorbeeld de kosten van handhaving of bezwaar en beroep betreffende de vergunning.

De volgende lasten (niet limitatief) zijn in de berekening meegenomen, waarbij uitgegaan is van het toerekenbare deel:

- 1 Apparaatskosten (bestaat uit directe loonkosten verhoogd met percentage overheadkosten);
- 2 Kosten voor Bijzonder ambtenaren van de burgerlijke stand (trouwen);
- 3 Trouwboekjes;
- 4 Afdrachten aan het rijk;
- 5 Kosten van druk- en bindwerk;
- 6 Aankoopkosten van gehandicapten parkeerkaarten en medische indicatie.

bedragen x € 1.000

Kostendekkendheid legesverordening per hoofdstuk - Hoofdstuk 1			Lasten taakveld	Overhead	Totaal lasten	Opbrengst en	Kosten- dekking
Hoofdstuk 1 - Algemene dienstverlening							
Hoofdstuk	1	Burgerlijke stand	56,4	29,7	86,0	71,7	83,3%
Hoofdstuk	2	Reisdocumenten	477,6	104,4	582,0	584,0	100,3%
Hoofdstuk	3	Rijbewijzen	153,0	50,2	203,3	186,5	91,7%
Hoofdstuk	4	Verstrekingen uit de Basisregistratie Personen	3,5	1,4	4,9	3,5	71,5%
Hoofdstuk	9	Overige publiekszaken	9,0	1,2	10,2	6,6	64,5%
Hoofdstuk	21	Overige vergunningen, ontheffingen en inschrijvingen - bijzondere wetten	61,3	16,7	78,0	60,0	76,9%
Hoofdstuk	24	Diversen	85,7	2,0	87,7	27,3	31,1%
Kostendekkendheid Hoofdstuk 1 - Algemene dienstverlening			846,5	205,7	1.052,2	939,5	89,3%

Toelichting:

Bij hoofdstuk 1 is weinig ruimte om de tarieven te verhogen omdat de opbrengsten voornamelijk veroorzaakt worden door paspoorten en rijbewijzen. Deze tarieven zijn momenteel gelijk aan de maximaal toegestane hoogte.

Hoofdstuk 2 dienstverlening vallend onder fysieke leefomgeving/omgevingsvergunning

Lasten

De lasten zoals in de begroting zijn opgenomen zijn niet altijd voor 100 procent toerekenbaar. Een deel van de kosten kan niet direct in verband gebracht worden met de uitgevoerde dienst. Dit zijn bijvoorbeeld de kosten van handhaving of bezwaar en beroep.

De volgende lasten (niet limitatief) zijn in de berekening meegenomen, waarbij uitgegaan is van het toerekenbare deel:

- 1 Apparaatskosten (bestaat uit directe loonkosten verhoogd met percentage overheadkosten);
- 2 Kosten welstandscommissie;
- 3 Publicatie in de staatscourant.

Op 1 januari 2024 zijn de Omgevingswet en de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb) in werking getreden. De Wkb houdt in dat bouwwerken die onder gevolgklasse 1 vallen, bv grondgebonden woningen, rijtjeswoningen, bouwwerken van maximaal 2 bouwlagen met een industrie functie, fiets- en loopbruggen met een lengte van maximaal 20 meter e.d., bouwkundig niet meer door de gemeente gecontroleerd worden. De controle of een bouwwerk bouwtechnisch voldoet, wordt in dat geval uitgevoerd door een externe kwaliteitsborger.

De wet wordt gefaseerd ingevoerd en geldt momenteel alleen voor nieuwbouw en niet voor verbouw. Als er sprake is van verbouw, dan moeten we het bouwwerk nog wel bouwkundig beoordelen en geldt er een vergunningsplicht. Valt het bouwwerk onder gevolgklasse 1, en er is sprake van nieuwbouw, dan is er voor de bouwactiviteit geen vergunning nodig, maar geldt mogelijk wel een meldingsplicht.

Voor het afhandelen van meldingen mogen geen leges geheven worden, voor het in behandeling nemen van vergunningen wel. Deze ingrijpende stelselwijziging die voor heel Nederland geldt leidt er voor de burger van de gemeente Hellendoorn toe dat er naast de leges omgevingsvergunning ook kosten voor een externe kwaliteitsborger moet worden gemaakt. De leges van de gemeente Hellendoorn zijn voor 2025 voor 83,01% kostendekkend; in 2024 was dat berekend op 89,27%. Dat is nog steeds niet volledig kostendekkend en biedt eventueel ruimte om tarieven te verhogen. Het is verstandig om daar op dit moment van af te zien i.v.m. een mogelijke toename van beroepsprocedures.

Om een inschatting te maken van de gevolgen van de inwerkingtreding van de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen is een impactanalyse ingevuld. Uit deze analyse volgt dat er een deel van de werkzaamheden, de bouwkundige toets, komt te vervallen, maar dat hier andere werkzaamheden voor in de plaats komen. Denk bv. aan het afdoen van de meldingen. Geconcludeerd is dan ook dat er niet minder capaciteit nodig is, maar dat de werkzaamheden (deels) veranderen.

bedragen x € 1.000

Kostendekkendheid legesverordening per hoofdstuk -Hoofdstuk 2				Lasten taakveld	Overhead	Totaal lasten	Opbrengst en	Kosten- dekking
Hoofdstuk 2 - Fysieke leefomgeving / omgevingsvergunning								
Hoofdstuk	2	Vooroverleg/beoordeling conceptaanvraag		23,5	13,4	36,8	24,5	66,5%
Hoofdstuk	3	Omgevingsvergunning		830,5	276,7	1.107,2	911,9	82,4%
Kostendekkendheid Hoofdstuk 2 - Fysieke leefomgeving / omgevingsvergunning				854,0	290,1	1.144,1	936,4	81,8%

Lasten

De lasten zoals in de begroting zijn opgenomen zijn niet altijd voor 100 procent toerekenbaar. Een deel van de kosten kan niet direct in verband gebracht worden met de uitgevoerde dienst. Dit zijn bijvoorbeeld de kosten van handhaving of bezwaar en beroep.

De volgende lasten zijn in de berekening meegenomen, waarbij uitgegaan is van het toerekenbare deel.

- 1 Apparaatskosten (bestaat uit directe loonkosten verhoogd met percentage overheadkosten)

Toelichting

Hoofdstuk 3 is een klein onderdeel van de legesverordening wat voor een groot deel bestaat uit evenementenvergunningen. Vanwege de maatschappelijke betekenis ervan is dit bij veel gemeenten niet kostendekkend.

bedragen x € 1.000

Kostendekkendheid legesverordening per hoofdstuk - Hoofdstuk 3				Lasten taakveld	Overhead	Totaal lasten	Opbrengst en	Kosten- dekking
Hoofdstuk 3 - Europese dienstenrichtlijn								
Hoofdstuk	1	Horeca		42,5	7,4	49,9	32,2	64,6%
Hoofdstuk	2	Organiseren evenementen of markten		7,0	4,0	11,0	5,8	52,9%
Hoofdstuk	5	Standplaatsen		2,4	1,4	3,8	0,7	18,6%
Hoofdstuk	8	Toezicht op openbare inrichtingen		1,1	0,6	1,7	0,5	30,1%
Kostendekkendheid Hoofdstuk 3 - Europese dienstenrichtlijn				53,0	13,4	66,4	39,3	59,2%

Conclusie

bedragen x € 1.000

Kostendekkendheid legesverordening per hoofdstuk				Lasten taakveld	Overhead	Totaal lasten	Opbrengst en	Kosten- dekking
Recapitulatie Hoofdstuk 1, 2 en 3								
Kostendekking Titel 1 - Algemene dienstverlening				846,5	205,7	1.052,2	939,5	89,3%
Kostendekking Titel 2 - Fysieke leefomgeving / omgevingsvergunning				854,0	290,1	1.144,1	936,4	81,8%
Kostendekking Titel 3 - Europese dienstenrichtlijn				53,0	13,4	66,4	39,3	59,2%
Kostendekkendheid legesverordening				1.753,5	509,1	2.262,7	1.915,1	84,6%

De kostendekkendheid van de gemeente Hellendoorn voldoet aan de wettelijk gestelde eisen.

Afvalstoffenheffing

In zijn algemeenheid is de afvalstoffenheffing volledig bedoeld om de kosten van afvalinzameling en -verwerking te dekken. We gebruiken de voorziening egalisatie afvalstoffenheffing om schokken in de tarieven op te vangen. De voorziening is de afgelopen jaren opgebouwd uit de ontvangen heffingen en daarom willen we deze teruggeven aan de burger. Daarom hebben we er ook voor gekozen om de afvalstoffenheffing beperkt te laten stijgen met 2,8%. De voorziening wordt in 2026 aangesproken voor ruim € 75.000,---. Dit leidt tot een kostendekkingspercentage van 98,4 procent.

bedragen x € 1.000

Berekening kostendekkendheid afvalstoffenheffing	Begroting 2025	Begroting 2026
Kosten taakveld		
Netto kosten		
Kosten, incl. (omslag)rente	4.077	4.120
Taakveld Straatreiniging - 1/3 deel naar Afval	248	242
Inkomsten, excl. heffingen	- 864	- 883
Netto kosten	3.461	3.478
Toe te rekenen kosten		
Overhead, incl. (omslag)rente	651	632
BTW*	535	511
Toe te rekenen kosten taakveld	1.186	1.144
Totale kosten taakveld	4.648	4.622
Totale opbrengsten heffing	4.423	4.547
Dekkingspercentage heffing	95,2%	98,4%

* De BTW zoals opgenomen in de tabel betreft (via BCF compensabele) BTW over gemaakte kosten

Riool- en waterzorgheffing

De riool- en waterzorgheffing willen we niet meer dan kostendekkend houden. Om geen grote fluctuaties in de tarieven voor de riool- en waterzorgheffing te krijgen hebben we de voorziening egalisatie riool- en waterzorgheffing in het leven geroepen. Een bedrag van € 306.000 wordt in 2025 gestort in de voorziening Egalisatie riool- en waterzorgheffing. Dit leidt tot een kostendekkingspercentage van 106,5 procent.

bedragen x € 1.000

Berekening kostendekkendheid riool-en waterzorgheffing	Begroting 2025	Begroting 2026
Kosten taakveld		
Netto kosten		
Kosten, incl. (omslag)rente	3.438	3.396
Taakveld straatreiniging - 1/3 deel naar Riolerings	248	242
Inkomsten, excl. heffingen	- 39	- 40
Netto kosten	3.646	3.598
Toe te rekenen kosten		
Overhead, incl. (omslag)rente	890	627
BTW*	468	456
Toe te rekenen kosten taakveld	1.358	1.084
Totale kosten taakveld	5.004	4.682
Totale opbrengsten heffing	4.852	4.988
Dekkingspercentage heffing	97,0%	106,5%

* De BTW zoals opgenomen in de tabel betreft (via BCF compensabele) BTW over gemaakte kosten

Begrafenisrechten

Het dekkingspercentage is 78,4 procent en daarmee zijn de tarieven niet kostendekkend.

bedragen x € 1.000

Berekening kostendekkendheid begrafenisrechten	Begroting 2025	Begroting 2026
Kosten taakveld		
Netto kosten		
Kosten, incl. (omslag)rente	434	474
Inkomsten, excl. heffingen	-	-
Netto kosten	434	474
Toe te rekenen kosten		
Overhead, incl. (omslag)rente	142	176
BTW*	20	21
Toe te rekenen kosten taakveld	162	197
Totale kosten taakveld	596	671
Totale opbrengsten heffing	496	526
Dekkingspercentage heffing	83,2%	78,4%

* De BTW zoals opgenomen in de tabel betreft (via BCF compensabele) BTW over gemaakte kosten

Paragraaf 2:

Weerstandsvermogen en risicobeheersing

In deze paragraaf geven we een toelichting over onze risico's met de daarbij behorende maatregelen en vervolgens het weerstandsvermogen.

Inleiding

Risicomanagement is een continu en systematisch proces waarbij de organisatie risico's in kaart brengt. Risicomanagement helpt om risico's te voorkomen, te vermijden of te verkleinen. De 2 meest gebruikte toepassingen van risicomanagement zijn sturen op risico's en beheersen van risico's.

In deze paragraaf brengen wij de risico's in beeld die van invloed zijn op onze bedrijfsvoering (organisatiebreed). Daarnaast (of ook) leggen we uit welke maatregelen we nemen om deze risico's beheersbaar te maken. Door inzicht in risico's kunnen we verantwoorde besluiten nemen. Dit geldt zowel voor huidige risico's als voor risico's die samenhangen met toekomstige uitgaven en investeringen.

Deze risico's moeten in verhouding staan tot onze vermogenspositie, ook wel het weerstandsvermogen genoemd. Dit bepalen we in vier stappen:

1. Het inventariseren van risico's (risicoprofiel).
2. Het bepalen van de benodigde weerstandscapaciteit.
3. Het vaststellen van de beschikbare weerstandscapaciteit.
4. Het vergelijken van benodigde en beschikbare weerstandscapaciteit.

Ook gaan we in deze paragraaf in op de financiële kengetallen. Deze geven extra inzicht in onze weerbaarheid en wendbaarheid en maken duidelijk hoeveel financiële ruimte er is om structurele en incidentele lasten te kunnen dekken.

1. Risicoprofiel

Aan de hand van de risico-inventarisatie is een risicoprofiel opgesteld. We bekijken de risico's van de organisatie regelmatig opnieuw en beoordelen ze als dat nodig is. Momenteel zijn in totaal 87 risico's in het systeem ingebracht. In onderstaand overzicht presenteren we de 10 belangrijkste risico's, vervolgens lichten we deze toe. Dit zijn de risico's met de hoogste impact op de benodigde weerstandscapaciteit. De impact van de overige risico's nemen we mee in het totaal van de benodigde weerstandscapaciteit.

Belangrijkste financiële risico's						
Nr.	Risico gebeurtenis	Risico gevolg	Maatregelen	Netto financieel maximum	Netto Kans	Invloed (%)
R67	Cyberaanval met uitval van ICT tot gevolg	Financieel - ICT ligt plat waardoor informatie niet ontsloten is. Systemen werken mogelijk niet waardoor betalingen en dienstverlening stil kunnen komen te liggen. Continuïteit - Er kan niet gewerkt worden en we kunnen amper tot geen dienstverlening bieden. Imago - Het vertrouwen in de overheid wordt aangetast. Imago - Eventuele identiteitsfraude bij inwoners.	Actief - Firewalls, virusscanners, beheer servers, pen-testen en offline back-up.	3.500	50%	19,0%
R54	Daling uitkering gemeentefonds	Financieel - De uitkering van het gemeentefonds kan gedurende het begrotingsjaar wijzigen. Bij een daling heeft dit effect op de lopende begroting en zijn direct ombuigingen nodig. Daarnaast heeft een daling impact op de volgende jaren. Ook dan zijn bezuinigingen nodig, maar daarvoor hebben we langer de tijd. Noodzakelijke bezuinigingen bij het Rijk kunnen leiden tot ombuigingen die ook gemeenten zullen raken. Continuïteit - Voorzieningenniveau wordt verlaagd.	Actief - Het opnemen van een voorzichtigheid in de raming van het gemeentefonds. Suggestie - Op de voet volgen van de ontwikkelingen, zodat je maximale reactietijd hebt om zelf de gevolgen te kunnen sturen. Suggestie - Lobby in samenwerking met andere gemeenten en VNG.	1.000	70%	7,6%
R255	Aansluiting op elektriciteitsnetwerk niet mogelijk	Financieel - Verlieslatende grondexploitaties, minder opbrengsten door niet kunnen uitgeven van kavels, mislopen van subsidies voor verduurzaming. Een achterliggend risico is het effect op de economie en daardoor lagere inkomsten voor de gemeente. Continuïteit - Vertraging in uitvoering van ruimtelijke plannen (waaronder woningen, bedrijventerreinen en verduurzamingsopgave). Imago - Door vertraging van projecten (met name woningbouw) kunnen verwachtingen van inwoners niet worden waargemaakt	In voorbereiding - Overleg met Enexis en Tennet. In voorbereiding - Het creëren van decentrale energiehub's, dit is echter een oplossing voor een beperkt aantal situaties.	500	90%	7,3%
R250	Hoge loon- en prijsstijgingen worden niet voldoende gecompenseerd via het gemeentefonds	Financieel - De vergoeding van inkomsten uit het gemeentefonds voor loon- en prijsstijgingen zijn ontoereikend om de werkelijke stijgingen op te vangen, waardoor tekorten in de begroting ontstaan. Continuïteit - Niet alle (beleids)taken kunnen meer op het vastgestelde niveau worden uitgevoerd.		1.000	50%	6,3%
R132	Groter beroep op open einde regelingen	Financieel - Het beroep dat de burger kan doen op open einde regelingen zoals Wmo-verstrekingen, jeugdhulp, leerlingenvervoer en bijzondere bijstand is niet gelimiteerd. Dit kan resulteren in tegenvallers.	We kunnen maatregelen nemen waardoor minder mensen gebruik kunnen maken van de regelingen door in te zetten op preventie of het voorliggend veld.	500	70%	5,3%

R162	Toename van jeugdzorg in aantal cliënten door onvoorspelbaarheid van de uitgaven via externe verwijzers	Financieel - Door toename van het gebruik van jeugdhulp ontstaan tekorten op het budget. Een groot gedeelte van de instroom komt buiten de gemeentelijke organisatie vandaan. 60% van de instroom wordt bepaald door huisartsen, andere medische specialisten of trajecten die opgelegd worden vanuit jeugdbescherming/jeugdreclassering. Continuïteit - Doordat niet te sturen is op volume en doordat met name trajecten gericht op 24-uursverblijf kostbaar zijn kan de (financiële) impact groot zijn.	Actief - Bij de inkoop 2025 wordt er ook gekeken hoe er meer grip op de uitgaven van de externe verwijzers kan komen. Tevens hebben we sociaal makelaars en POH'ers in dienst om meer grip op de uitgaven te krijgen.	500	50%	3,6%
R65	Wachtgeldverplichtingen wethouders	Financieel - Bij het eindigen van het dienstverband van wethouders ontstaat een recht op wachtgeld.	Actief - Vormen van een reserve Wachtgelden huidige wethouders.	600	50%	3,6%
R263	Dreigingen voor de (nationale) veiligheid	Financieel - Het herstellen van systemen en processen zorgt voor financiële schade. Continuïteit - Uitval van vitale processen, zoals langdurig geen elektriciteit, gas of internet. Continuïteit - Dataverlies. Imago - Reputatieschade en inbreuk op privacy.		1.000	30%	3,3%
R101	Faillissement (grote) jeugdzorgaanbieders, of aanbieder stoot onderdeel af	Financieel - Vervangende woonplekken zoeken voor kinderen kost altijd extra geld. Afwikkeling van faillissementen brengt extra kosten met zich mee. Continuïteit - Geen zorg voor kinderen die het nodig hebben. Veel extra werk organisatie door overstap cliënten naar nieuwe aanbieder, wat snel geregeld moet worden. Imago - In de media ontstaat het beeld dat de gemeente te weinig betaalt voor contracten.	Actief - Tarievenonderzoek voor de inkoop van Wmo en Jeugd.	1.000	30%	3,2%
R61	Datalek - Gegevens van inwoners komen op straat	Financieel - De kans bestaat dat er een boete wordt opgelegd (tot maximaal € 820.000,-). Daarnaast kan de gemeente door burgers aansprakelijk worden gesteld voor gevolgschade. Continuïteit - Gevolgen voor positie bestuurders. Er wordt prioriteit gelegd bij de oplossing, en niet bij maatregelen om dit in de toekomst te voorkomen. Imago - Er kan imagoschade ontstaan als mensen denken dat de overheid slordig omgaat met privacygevoelige informatie. overheid, welke laks omgaat met privacygevoelige informatie.	Actief - Extra controles in systemen inbouwen. Actief - Mensen controles laten uitvoeren. Actief - Een ICT-systeem dat voldoet aan alle informatie-beveiligingsmaatregelen (BIO).	1.000	30%	3,2%

De invloed van een risico ziet u in het percentage in de laatste kolom. Dit percentage komt uit een risicosimulatie, die de kans en het bedrag van het risico samenvoegt tot een schatting van hoe het risico kan optreden.

Het maximale bedrag dat met deze 10 grote risico's gemoeid is, is € 10.600.000,-.

De overige risico's vertegenwoordigen een maximaal bedrag van € 9.157.500,-.

In totaal hebben alle risico's samen een (financiële) impact van € 19.757.500,-.

Toelichting risico's

Hieronder worden de risico's in de top 10 toelicht.

ICT

Cyberaanval

De digitale infrastructuur van onze gemeente is essentieel voor een betrouwbare en continue dienstverlening aan inwoners, bedrijven en instellingen. Een cyberaanval kan leiden tot uitval van ICT-systemen, waardoor cruciale informatie niet toegankelijk is en processen zoals betalingen en vergunningverlening stil komen te liggen. Dit brengt niet alleen financiële risico's met zich mee, maar heeft ook gevolgen voor de continuïteit van de dienstverlening en het vertrouwen van inwoners in de overheid. In het ergste geval kunnen persoonsgegevens worden misbruikt, wat kan leiden tot identiteitsfraude en reputatieschade.

Om dit risico te beperken, hebben we verschillende maatregelen genomen. Sommige voorkomen het risico, andere verkleinen de gevolgen. Zo beschikt de gemeente over geavanceerde firewalls en virusscanners, wordt het serverbeheer actief uitgevoerd, worden regelmatig penetratietesten (pen-tests) gedaan en wordt er gebruik gemaakt van offline back-ups. Ondanks deze inspanningen blijft het risico bestaan, onder andere door de toenemende complexiteit en agressiviteit van digitale dreigingen. Daarom is het belangrijk om steeds alert te blijven en te blijven werken aan digitale veiligheid.

Datalek

We werken elke dag met privacygevoelige gegevens van inwoners, bedrijven en instellingen. Als deze gegevens onbedoeld openbaar worden, noemen we dat een datalek. Dat is een groot risico. De gevolgen kunnen fors zijn: naast mogelijke hoge boetes van toezichthouders zoals de Autoriteit Persoonsgegevens (tot € 820.000,-) kan de gemeente aansprakelijk worden gesteld voor schade bij betrokkenen. Ook bestuurlijke druk neemt toe; bij een incident gaat alle aandacht naar crisisbeheersing, ten koste van reguliere werkzaamheden. Bovendien schaadt een datalek het vertrouwen van inwoners in de zorgvuldigheid van de gemeentelijke organisatie.

Om dit risico te verkleinen, heeft de gemeente verschillende maatregelen genomen. In onze ICT-systemen zitten extra controles. Medewerkers voeren ook extra controles uit. De systemen voldoen aan de regels van de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO). Toch moeten we alert blijven. We werken met steeds meer en gevoeliger gegevens, en digitale processen worden steeds ingewikkelder.

Gemeentefonds

Vanuit de gemeentefondsuitkering wordt in 2026 bijna € 80 miljoen verwacht. Het is daarmee de belangrijkste bron van inkomsten. De inkomsten zijn daarmee € 0,7 miljoen hoger dan in 2025. Van deze inkomsten vormde de algemene uitkering met € 76,2 miljoen het grootste bestanddeel. De uitkering deelfonds Sociaal Domein bedroeg nog € 3,8 miljoen: dit betreft alleen nog de bijdrage voor participatie. Door de integratie van de middelen voor Jeugd en Wmo in de algemene uitkering neemt het risico voor de gemeentefondsuitkering toe. De raad voor het openbaar bestuur (ROB) heeft in haar onderzoek geconcludeerd dat de gemeenten -ondanks de extra beschikbaar gestelde middelen- niet voldoende krijgen voor het uitvoeren van de taken voor Jeugd en Wmo. Het Rijk heeft naar aanleiding van het onderzoek van de commissie Van Ark extra middelen beschikbaar gesteld ter tegemoetkoming in de tekorten op Jeugd, maar structureel blijft de taakstelling staan en deze taakstelling wordt vanaf 2028 zelfs opgehoogd met de loon- en prijsindex.

Het Rijk heeft in de laatste circulaire het financiële gat iets kleiner gemaakt. Maar eigenlijk is het ravijnjaar verplaatst van 2026 naar 2028.

In de meicirculaire 2024 heeft het Rijk besloten al vanaf 2024 de accressen voor het gemeentefonds niet meer te koppelen aan de rijksuitgaven, maar aan het BBP (bruto binnenlands product). Deze BBP-systematiek geldt voor zowel de loon- en prijscompensatie als voor de volumegroei. Verder worden we alleen gecompenseerd voor extra taken, maar we gaan niet meer "trap-op-trap-af" mee met de uitgaven van het Rijk. Hoewel de nieuwe financieringssystematiek stabiliteit kan brengen, schiet ze tekort om de groei van de uitgaven voor zorgkosten en infrastructuur van gemeenten op te vangen. Die kosten stijgen namelijk harder dan het gemiddelde BBP.

VNG pleit voor een aangepaste systematiek die moet voorkomen dat er een jaarlijks groeiend tekort ontstaat en die op instemming kan rekenen van alle overheden, niet alleen het Rijk.

Daarnaast betekent een koppeling van het accres aan het BBP dat er een minder sterke koppeling is met de loon- en prijsstijgingen zoals die zich voordoen binnen gemeenten. De cao-afspraken en overige loon- en prijsstijgingen (in brede zin) waar gemeenten mee geconfronteerd worden, kan flink afwijken van de algemene landelijke ontwikkelingen. Dit kan budgettair voordelig uitpakken, maar zeker ook nadelig.

Het Rijk bepaalt de vergoeding voor loon- en prijsstijgingen op basis van het BBP. Daarbij gebruikt het de voorspellingen van het CPB. In mei van elk jaar wordt al vastgesteld hoeveel compensatie gemeenten krijgen, op basis van de verwachtingen van het CPB in maart. De laatste jaren blijkt dat het CPB de inflatie te laag inschat. Daardoor krijgen we te weinig compensatie. Dit gaat om miljoenen euro's, en voor alle gemeenten samen zelfs om miljarden.

De hoogte van het BTW-compensatiefonds (BCF) is rechtstreeks gerelateerd aan de hoogte van de gemeentefondsuitkering in enig jaar. Overschotten en overschrijdingen van het BTW-compensatiefonds worden verrekend met de gemeentefondsuitkering. De afgelopen jaren bleven de uitgaven achter, waardoor er overschotten op het BCF zijn ontstaan. Nu enerzijds de economie weer volop draait en anderzijds het BCF daalt door daling van de gemeentefondsuitkering, bestaat het risico dat het fonds volledig wordt verbruikt en er wellicht tekorten op de loer liggen. Daarom is voor de jaren 2026 en de jaren daarna maar de helft van het maximale bedrag uit het BCF opgenomen in de voorstellen om het gemeentelijk tekort te dekken.

In 2022 is de herijking van het gemeentefonds vastgesteld. Echter slechts voor 3 jaar: de periode van 2023 t/m 2025. Het voordeel dat ons was doorberekend wordt niet volledig uitgekeerd, omdat er met een ingroei-model wordt gewerkt van een bijstelling van € 15,- per inwoner per jaar naar boven (voor onder andere ons) of beneden. Er hebben onderzoeken plaatsgevonden naar de verdeelsystematiek en er zullen t/m 2026 vervolgonderzoeken plaatsvinden, waardoor de bijdragen weer ter discussie staan. Het Rijk verwacht dat per 1 januari 2027 de herverdeling kan worden vervolgd, waarmee het voordeel dat we – hopelijk – nog tegoed hebben alsnog uitgekeerd krijgen. Momenteel wordt er echter onderzoek gedaan naar de verdeelmaatstaf 'Huishoudens met een laag inkomen met drempel'. Circa 20% van Helendoorns inkomsten uit het gemeentefondsuitkering komt vanuit deze maatstaf. Indien in deze verdeelmaatstaf veranderingen worden aangebracht kan dit forse negatieve effecten hebben op onze algemene uitkering.

Netcongestie

Netcongestie is als filevorming op de snelweg, maar dan voor elektriciteit. De vraag naar elektriciteit en het vervoer daarvan is de afgelopen jaren snel gegroeid. Dat komt doordat we steeds meer stroom gebruiken én opwekken. Hierdoor is er in een groot deel van Nederland een tekort aan ruimte op het elektriciteitsnet. Dit leidt tot een tekort aan transportcapaciteit in een groot deel van Nederland. Voor onze gemeente kan dit betekenen dat er vertraging optreedt in de uitvoering van ruimtelijke plannen voor nieuwbouwwoningen, bedrijventerreinen en de verduurzamingsopgave.

Het financiële risico bestaat uit negatieve effecten op de grondexploitaties, minder opbrengsten voor het niet kunnen uitgeven van kavels en het mislopen van subsidies voor verduurzaming. Een achterliggend risico is het effect op de economie, wat kan leiden tot lagere inkomsten voor de gemeente. De mogelijkheden om het risico te verkleinen zijn beperkt. Een maatregel is het creëren van decentrale energiehub's, een lokale samenwerking tussen gebruikers en producten van energie. Deze oplossing is slechts in een beperkt aantal situaties toepasbaar.

Sociaal domein

Risico's binnen de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo)

Het aantal cliënten voor begeleiding, dagbesteding en huishoudelijke ondersteuning neemt licht toe. Dit komt door vergrijzing en het overheidsbeleid om ouderen langer thuis te laten wonen. Strengere toelatingseisen voor verpleeghuizen en het verdwijnen van traditionele verzorgingshuizen versterken deze trend.

Door krapte op de woningmarkt is het voor ouderen moeilijker om door te stromen naar kleinere, geschikte woningen. Hierdoor neemt de vraag naar woningaanpassingen en hulpmiddelen toe. Ook is er een groeiende behoefte aan vervoersvoorzieningen. Dat zet extra druk op het Wmo-budget.

Voor de Wmo zijn we gestart met de implementatie van nieuwe inkoop voor begeleiding en dagbesteding. De producten zijn opnieuw vastgesteld. Sinds 2025 zorgt dat voor een andere opbouw van de tarieven. De financiële impact hiervan is op dit moment nog onvoldoende voorspelbaar en vormt daarom een onzekerheid in de begroting.

Risico's binnen de Jeugdzorg

Jeugdzorg is een open einderegeling. Dit betekent dat noodzakelijke zorg altijd verleend moet worden, wat kan leiden tot budgetoverschrijdingen. Door regelmatige prognoses krijgen we beter inzicht in de uitgaven en kunnen we tijdig bijsturen. Sinds 2025 is er een nieuwe inkoop voor jeugdzorg gestart. We werken aan een regionaal dekkend en kwalitatief zorglandschap om zorgcontinuïteit voor jeugdigen in Twente te waarborgen. Het bieden van kwalitatief goede zorg vereist ook reële tarieven. Dat is wettelijk verplicht. Landelijke ontwikkelingen, zoals inflatie en loonstijgingen, zorgen voor een stijging van de tarieven voor verschillende vormen van hulpverlening. Vooral binnen de transformatie naar kleinschalige woonvoorzieningen zijn de tariefsverhogingen aanzienlijk. Hoewel deze stijging is verwerkt in de zorgbudgetten, blijft het risico bestaan dat de toenemende zorgvraag leidt tot een tekort.

Daarnaast staan veel zorgaanbieders financieel onder druk door stijgende kosten voor materieel en personeel. In Twente zijn er raamcontracten met vaste prijzen, maar de af te nemen volumes liggen niet vast. Het tarievenonderzoek dat is uitgevoerd voor de inkoop 2025 heeft geleid tot kostendekkende prijzen. Dit draagt bij aan een verbeterde financiële positie van zorgaanbieders.

Wachtgeldverplichtingen wethouders

Wanneer een wethouder stopt met werken, heeft hij of zij recht op wachtgeld. Daarom storten wij elk jaar een bedrag in de reserve Wachtgelden huidige wethouders. Zo bouwen we een buffer op. Als een wethouder wachtgeld krijgt, gebruiken we deze reserve om de voorziening Wachtgelden oud-wethouders direct aan te vullen. Als alle wethouders tegelijk stoppen en wachtgeld aanvragen, kan het zijn dat de reserve niet groot genoeg is. Dan moeten we in één keer een groot bedrag uit de exploitatie halen om de voorziening aan te vullen. Dit kan financiële gevolgen hebben.

Dreigingen voor de (nationale) veiligheid

Van overstroming tot terrorisme, van griep pandemie tot een cyberaanval. Nationale veiligheid gaat over alle opzettelijke en niet-opzettelijke risico's en dreigingen die kunnen leiden tot maatschappelijke ontwrichting in Nederland. De nationale veiligheid is de afgelopen jaren meer onder druk komen te staan. Nederland bereidt zich op verschillende manieren voor om dreigingen of risico's voor onze maatschappij zoveel mogelijk te beperken. Dat gebeurt ook regionaal en lokaal. Binnen onze gemeente en de gemeenschappelijke regelingen zoals de Veiligheidsregio Twente, SamenTwente en Omgevingsdienst Twente, werken we hier preventief aan. We doen dit met regels en beleid, maar ook met draaiboeken en rampen oefeningen. Als er echt een dreiging ontstaat, kunnen de kosten hoog oplopen. Dat komt door schade of doordat we processen en onderdelen moeten herstellen. Zo'n situatie kan ook zorgen voor maatschappelijke onrust.

2. Benodigde weerstandscapaciteit

Risicokaart

In de risicokaart hieronder staan de risico's weergegeven. Ze zijn ingedeeld op basis van de financiële impact en de kans dat het risico optreedt. Een risico in het groene gebied vormt geen direct gevaar voor de continuïteit van de organisatie. Een risico in het oranje gebied vraagt om aandacht. Een risico met de risicoscore in het rode gebied vereist directe aandacht.

Momenteel vallen twee financiële risico's in het rode risicogebied.

- Daling uitkering gemeentefonds (R54)
- Aansluiting op elektriciteitsnetwerk niet mogelijk (R255)

Financieel	Netto				
$x > € 500.000$	1	4	4	1	
$€ 250.000 < x < € 500.000$	2	7	3	1	1
$€ 100.000 < x < € 250.000$	3	1	8	4	
$€ 25.000 < x < € 100.000$	3	10	11	5	2
$x < € 25.000$	5	3	4		2
Geen financiële gevolgen					
Kans	10%	30%	50%	70%	90%

Benodigde weerstandscapaciteit

Op basis van de ingevoerde risico's hebben we een risicosimulatie uitgevoerd. We doen dit omdat het niet wenselijk is om het maximale bedrag van € 19,8 miljoen te reserveren. Het is namelijk niet waarschijnlijk dat alle risico's tegelijk en in volle omvang optreden.

De grafiek en tabel hieronder laten de uitkomst van de simulatie zien. Hieruit blijkt dat we met 90% zekerheid alle risico's kunnen opvangen met € 6,6 miljoen. Dit bedrag noemen we de benodigde weerstandscapaciteit.

Benodigde weerstandscapaciteit		bedragen x € 1.000
Zekerheidspercentage:		
10%		2.953
25%		3.550
50%		4.398
75%		5.577
80%		5.893
90%		6.673
95%		7.234

3. Beschikbare weerstandscapaciteit

De beschikbare weerstandscapaciteit van onze gemeente bestaat uit het geheel aan middelen dat de organisatie daadwerkelijk beschikbaar heeft om de risico's in financiële zin af te dekken.

bedragen x € 1.000

Beschikbare weerstandscapaciteit	Verwachte stand ultimo 2025
Vrij aanwendbare reserve	17.700
Financieringsreserve	10.022
Bufferreserve grondexploitatie	4.142
Totaal beschikbare weerstandscapaciteit	31.864

4. Relatie benodigde en beschikbare weerstandscapaciteit

De benodigde weerstandscapaciteit wordt afgezet tegen de beschikbare weerstandscapaciteit. De uitkomst van de berekening vormt de ratio weerstandsvermogen. Deze ratio geeft een indicatie of de gemeente voldoende in staat is om de aanwezige risico's op te kunnen vangen.

De ratio ziet er volgt uit:

$$\text{Ratio weerstandsvermogen} = \frac{\text{Beschikbare weerstandscapaciteit}}{\text{Benodigde weerstandscapaciteit}} = \frac{\text{€ 31.914.000}}{\text{€ 6.647.000}} = 4,8$$

De normtabel is ontwikkeld in samenwerking met de Universiteit Twente. Het biedt een waardering van de berekende ratio. De ratio van gemeente Hellendoorn valt in klasse A. Dit betekent dat de gemeente een uitstekend weerstandsvermogen heeft.

bedragen x € 1.000

Weerstandsnorm	Ratio	Betekenis
Waarderingscijfer		
A	groter dan 2.0	uitstekend
B	1.4 - 2.0	ruim voldoende
C	1.0 - 1.4	voldoende
D	0.8 - 1.0	matig
E	0.6 - 0.8	onvoldoende
F	kleiner dan 0.6	ruim onvoldoende

5. Kengetallen

In deze paragraaf presenteren we enkele kengetallen om de weerstandscapaciteit te kunnen beoordelen. Daarnaast bevordert dit de onderlinge financiële vergelijkbaarheid van gemeenten. In onderstaand overzicht worden de totalen van de kengetallen weergegeven inclusief de signaleringswaarden.

Kengetallen	Rekening 2024	Begroting g	Begroting g	MJR 2027	MJR 2028	MJR 2029
Netto schuldquote	42,9%	59,8%	69,5%	82,0%	90,8%	92,2%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	38,4%	50,1%	59,4%	71,6%	80,0%	83,2%
Solvabiliteitsratio	29,9%	28,6%	28,8%	28,7%	26,3%	24,4%
Grondexploitatie	0,8%	0,6%	-0,1%	0,4%	0,5%	0,3%
Structurele exploitatieruimte	2,8%	1,1%	-0,4%	-0,7%	-2,1%	-2,0%
Gemeentelijke belastingcapaciteit	92,5%	94,4%	92,2%	92,2%	92,2%	92,2%

Toelichting signaleringswaarden

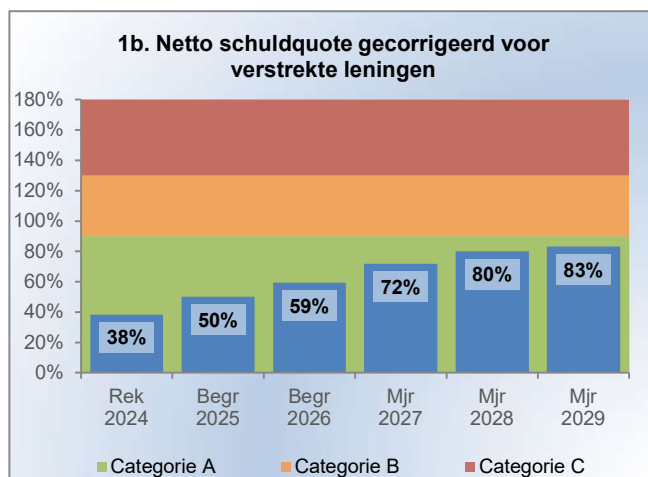
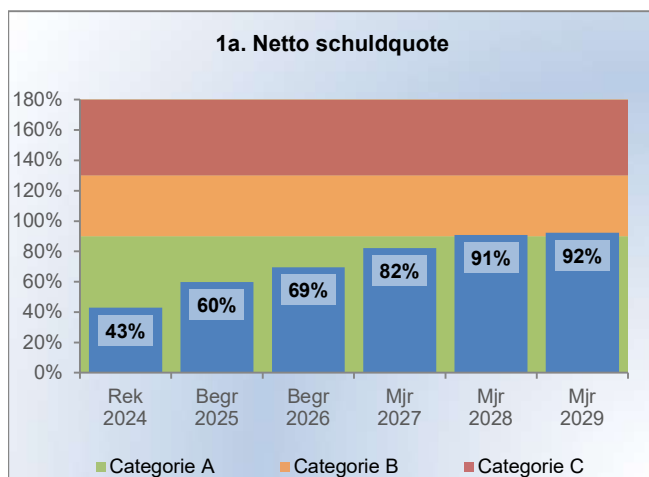
In overleg tussen de provincies en het ministerie van Binnenlandse Zaken zijn afspraken gemaakt over signaleringswaarden voor de financiële kengetallen. Voor elk kengetal worden 3 categorieën onderscheiden: gezond (A), neutraal (B) en risicovol (C).

Signaleringswaarden kengetallen	Categorie A	Categorie B	Categorie C
1a. Netto schuldquote	< 90%	90 - 130%	> 130%
1b. Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	< 90%	90 - 130%	> 130%
2. Solvabiliteitsratio	> 50%	20 - 50%	< 20%
3. Grondexploitatie	< 20%	20 - 35%	> 35%
4. Structurele exploitatieruimte	> 0%	0%	< 0%
5. Gemeentelijke belastingcapaciteit	< 95%	95 - 105%	> 105%

Hieronder worden de kengetallen afzonderlijk toegelicht.

5.1 Netto schuldquote

bedragen x € 1.000						
1. Netto schuldquote	Rekening 2024	Begroting g	Begroting g	MJR 2027	MJR 2028	MJR 2029
A. Vaste schulden	+	103.338	103.338	97.785	92.231	94.178
B. Netto vlottende schuld	+	6.430	6.430	6.430	11.905	16.437
C. Overlopende passiva	+	15.250	13.000	12.000	11.000	10.000
D1. Financiële activa (uitzettingen > 1 jaar)	-	63	- 5	- 5	- 5	- 5
D2. Financiële activa (verstrekte leningen)	-	5.916	12.861	13.054	13.245	13.094
E. Uitzettingen < 1 jaar	-	59.331	35.296	19.133	3.700	3.700
F. Liquide middelen	-	1.015	1.000	1.000	1.000	1.000
G. Overlopende activa	-	8.627	7.000	6.000	6.000	6.000
H. Totale saldo van baten (excl. mut. res.)	/	130.388	132.968	129.679	127.326	121.081
Netto schuldquote		42,9%	59,8%	69,5%	82,0%	90,8%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen		38,4%	50,1%	59,4%	71,6%	80,0%

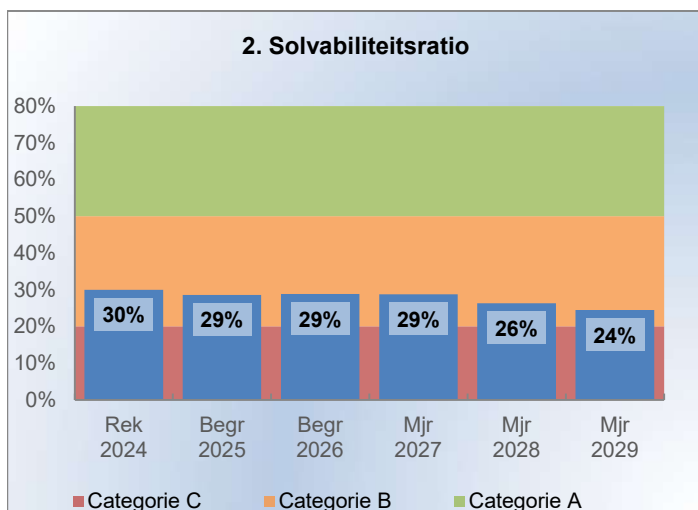
Toelichting

Door de toenemende investeringsopgave en de structureel te verwachten tekorten, zal het liquiditeitsoverschot (schatkistsaldo) de komende jaren kleiner worden en zullen opnieuw geldleningen moeten worden aangetrokken. In de bovengenoemde cijfers zijn alleen de in de (meerjaren)begroting opgenomen budgetten opgenomen. We verwachten - naast deze al in de meerjaren-begroting opgenomen budgetten- ook nog grote investeringsopgaves voor nieuwe grondexploitaties (routekaart naar 1.000 woningen), wijkplannen, gemeentewerf, klimaatmaatregelen, verduurzaming, etc. Indien deze doorgang vinden, zal de netto schuldquote in de gevarenzone komen of zelfs in het rood schieten.

5.2 Solvabiliteitsratio

bedragen x € 1.000

2. Solvabiliteitsratio		Rekening 2024	Begroting g	Begroting g	MJR 2027	MJR 2028	MJR 2029
A. Eigen vermogen	+	58.787	53.773	51.864	49.279	45.595	41.893
B. Totaal passiva	/	196.538	188.325	180.151	171.614	173.291	171.347
Solvabiliteit		29,9%	28,6%	28,8%	28,7%	26,3%	24,4%

Toelichting

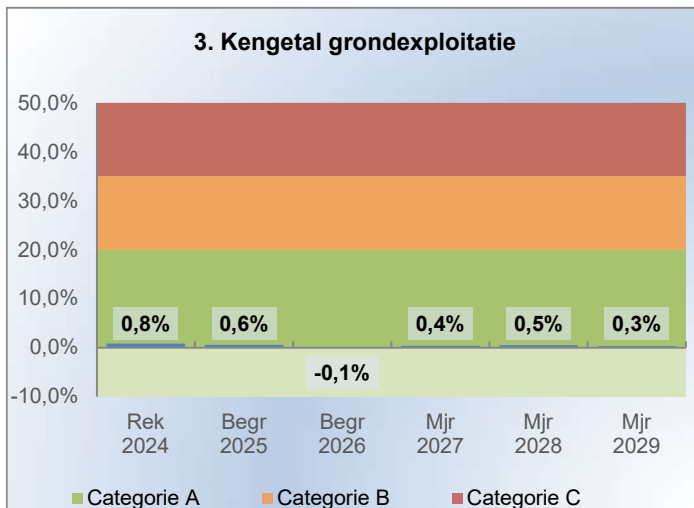
De solvabiliteit, de mate waarin we in staat zijn aan onze financiële verplichtingen te voldoen, is afhankelijk van bijna alle ontwikkelingen op de balans. Vanaf 2028 verwachten we tekorten op de exploitatie, waarbij de verwachting is dat de reserves (het eigen vermogen) flink afnemen.

Door de komende hoge investeringen teren we in op ons liquiditeitsoverschot (het schatkistsaldo) en zullen we mogelijk vanaf 2028 opnieuw geldleningen aan moeten trekken.

5.3 Grondexploitatie

bedragen x € 1.000

3. Grondexploitatie		Rekening	Begroting	Begroting	MJR	MJR	MJR
		2024	g	g	2027	2028	2029
A. Bouwgronden in exploitatie	+	1.077	775	- 126	490	594	410
B. Totale saldo van baten (excl. mut. res.)	/	130.388	132.968	129.679	127.326	121.081	121.251
Grondexploitatie		0,8%	0,6%	-0,1%	0,4%	0,5%	0,3%

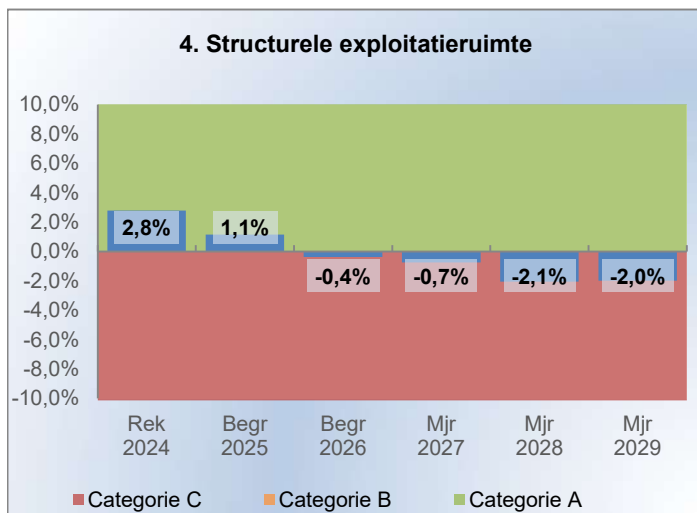
Toelichting

Na het verwachte afronden van enkele grondexploitaties in 2025 zijn er nog maar 2 lopende grondexploitaties actief: De Grave en Bloemeweide in Haarle. Dit zal echter snel wijzigen indien uitvoering wordt gegeven aan diverse nieuwe gemeentelijke grondexploitaties ter uitvoering van de routekaart naar 1.000 woningen. Er zijn al diverse percelen/gebieden aangewezen waarop de Wet voorkeursrecht gemeenten (Wvg) gevestigd is. Voor de betreffende gebieden zijn onderzoeken in voorbereiding en we verwachten vanaf eind 2025 al enkele kleinere grondexploitaties aan u voor te leggen. De grote exploitaties vergen wat meer tijd en worden later aan u voorgelegd. In de periode dat er gronden aangekocht en bouwrijp gemaakt worden zal het kengetal weer (flink) toenemen.

5.4 Structurele exploitatieruimte

bedragen x € 1.000

4. Structurele exploitatieruimte		Rekening	Begroting	Begroting	MJR	MJR	MJR
		2024	g	g	2027	2028	2029
A. Totale structurele lasten	-	112.935	100.885	124.945	123.893	123.681	123.871
B. Totale structurele baten	+	120.323	101.859	124.236	122.735	120.980	121.238
C. Totale structurele toevoegingen aan de reserves	-	4.047	18	32	34	35	41
D. Totale structurele onttrekkingen aan de reserves	+	273	215	244	246	247	253
E. Totale saldo van baten (excl. mut. res.)	/	130.388	102.126	129.679	127.326	121.081	121.251
Structurele exploitatieruimte		2,8%	1,1%	-0,4%	-0,7%	-2,1%	-2,0%

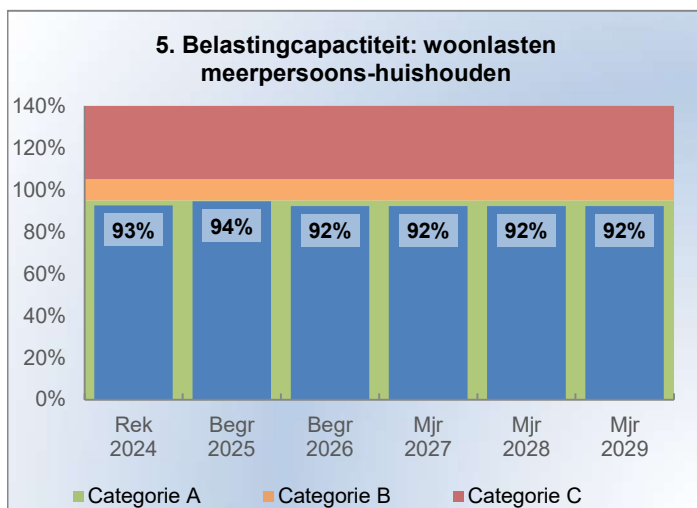

Toelichting

Vanaf 2026 ontstaat er een oplopend structureel tekort op onze exploitatieruimte door wegvallende inkomsten uit het gemeentefonds.

5.5 Gemeentelijke belastingcapaciteit

5. Gemeentelijke belastingcapaciteit		Rekening 2024	Begroting g	Begroting g	MJR 2027	MJR 2028	MJR 2029
A. OZB-lasten voor gezin bij gemiddelde WOZ-waarde	+	404	416	427	427	427	427
B. Rioolheffing voor gezin bij gemiddelde WOZ-waarde	+	263	270	278	278	278	278
C. Afvalstoffenheffing voor een gezin	+	268	268	275	275	275	275
D. Eventuele heffingskorting voor een gezin	-			-	-	-	-
E. Totale woonlasten voor gezin bij gemiddelde WOZ-waarde		934	954	980	980	980	980
F. Woonlasten landelijke gemiddelde voor gezin in laatst bekende begrotingsjaar	/	1.010	1.010	1.063	1.063	1.063	1.063
Woonlasten t.o.v. landelijke gemiddelde		92,5%	94,4%	92,2%	92,2%	92,2%	92,2%

Toelichting

De belastingdruk in Hellendoorn ligt iets lager dan het landelijk gemiddelde. Zie voor verdere toelichting paragraaf 1 Lokale heffingen. In die paragraaf is ook een vergelijking opgenomen met de andere Overijsselse gemeenten.

Paragraaf 3:

Onderhoud kapitaalgoederen

In deze paragraaf geven wij inzicht in het onderhoud van de kapitaalgoederen van onze gemeente.

Inleiding

De gemeente beheert verschillende gebouwen, wegen en voorzieningen, dit noemen we kapitaalgoederen. Het is belangrijk dat we deze goed onderhouden. Een goed onderhouden openbare ruimte draagt bij aan veilige en fijne woon- en leefomgeving.

De kwaliteit van de kapitaalgoederen en het onderhoud ervan is bepalend voor het voorzieningenniveau en uiteraard de (jaarlijkse) lasten.

Onze gemeente beschikt over de volgende kapitaalgoederen:

Vastgoed

- Gebouwen en objecten
- Onderwijshuisvesting

Infrastructuur

- Wegen
- Bruggen en tunnels
- Riolering

Voorzieningen

- Openbaar Groen
- Speelplaatsen
- Openbare verlichting
- Buitensportaccommodaties

Het onderhoudsbeleid staat over het algemeen in het teken van sober onderhoud, dat wil zeggen dat alleen het noodzakelijk onderhoud wordt verricht om de functie van het object in stand te houden.

Kapitaalgoed	Beleid				Beheer		Voortgang onderhoud
	Nota aanwezig	Looptijd	Kwaliteitsniveau	Plan aanwezig	Looptijd	Financiële vertaling in paragraaf	Achterstallig/ Uitgesteld
Gebouwen en objecten	Nee			Ja	1x per 2 jaar	Ja	Nee
Onderwijshuisvesting	Ja	2024-2049	nvt	Ja/nee		Ja	Nee
Wegen	Ja/nee	Elke 3 jaar	CROW C	Ja/nee	Elke 3 jaar	Ja	Nee
Bruggen en tunnels	Nee			Ja		Ja	Nee
Riolering	Ja	2021-2025	Gemiddeld	Ja/nee		Ja	Nee
Openbare Verlichting	Nee			Ja	2025-2030	Ja	Nee
Openbaar Groen	Ja	2025-2035	CROW A/B	Nee		Ja	Nee
Speelplaatsen	Ja	2022	CROW B/C	Nee		Ja	Nee
Buitensportaccommodaties	Nee		Doelmatig	Nee	Cyclisch	Ja	Nee

Hierna gaan we in op de verschillende kapitaalgoederen en de nota's die over het onderhoud hiervan zijn geschreven.

De Kapitaalgoederen

Areaal	Aantal	Eenheid
Vastgoed		
• Gebouwen en objecten (eigendom)	33	
• Onderwijshuisvesting	25	
Wegen		
• Asfalt en beton verharding	306	km
• Asfalt en beton verharding	1.252.654	m ²
• Klinkerverharding	125	km
• Klinkerverharding	595.908	m ²
• Onverhard en halfverharding	138	km
• Wegen	567	km
Bruggen en tunnels		
• Verkeersbrug	15	stuks
• Spoorbrug	3	stuks
• Spoortunnel	6	stuks
• Fietstunnel	3	stuks
• Fietsbrug	17	stuks
• Voetgangersbrug	1	stuks
Riolering		
• Vrijverval-riolering	278	km
• Persleiding	220	km
• Inspectieputten	7.887	stuks
• Rioolgemalen	27	stuks
• Bergbezinkbassins	7	stuks
• Tunnel- en Oppervlaktegemaal	10	stuks
• Pompunits	776	stuks
• Overstorten vuilwater	45	stuks
• Overstorten hemelwater	74	stuks
Openbare verlichting		
• Lichtpunten	7.616	stuks
Openbaar Groen		
• Stedelijk groen (gazon, heesters, sier)	1.523.651	m ²
• Landschappelijk groen (berm, bosplantsoen, riet)	1.878.658	m ²
• Bomen	30.503	stuks
• Begraafplaatsen	100.700	m ²
Speelplaatsen		
• Openbare speelplekken	112	
• Sportvoorzieningen (trapvelden, asfaltplekken en skatebaan)	7	
Buitensportaccommodaties		
• Kunstgrasvelden (voetbal, hockey, handbal)	15,5	
• Natuurgras wedstrijd velden (voetbal)	24	
• Natuurgras training velden (voetbal)	6	
• Evenementenweide/wielerbaan	1	
• Atletiekbaan	1	
• Fietscrossbaan	1	

Vastgoed

Gebouwen en objecten

bedragen x € 1.000

Gebouwen en objecten	2026	2027	2028	2029
Exploitatie				
Onderhoudsbudget gebouwen en objecten	836	837	837	907
Nieuwe/Vervangingsinvesteringen				
Calamiteitenbudget gemeentelijke accommodaties	65	65	65	65
Renovatie/verduurz dienstgebouw Vrugteveen (2026)		100		
Aanpassingen theater	185		125	
Renovatie dakbedekking sporthal Bachlaan 2027		175		

De vastgoedportefeuille van onze gemeente bevat 34 gebouwen in eigendom met een bruto vloeroppervlakte (BVO) van circa 51.700 m². Vanuit BVO bezien zijn dit voornamelijk multifunctionele accommodaties, waarbij bijvoorbeeld de sporthal gecombineerd is met het wijkgebouw. Ook het Huis voor Cultuur en Bestuur is een multifunctionele accommodatie. Het onderhoud van het gebouw Ravijn Zwem-Sport-Zorg valt ook onder het vastgoedbeheer. Daarnaast beheren we nog allerlei kleinere objecten, zoals marktkasten, grenspalen, sportveldverlichting.

Naast het reguliere advieswerk en de geplande onderhoudswerkzaamheden zijn voor 2026 de volgende speerpunten benoemd:

- Actualiseren meerjarenonderhoudsplanningen.
- Meedenken en continue afstemming met de diverse gemeentelijke beleidsafdelingen om ons vastgoed optimaal in te zetten.
- Periodiek overleg met huurders om leegstand te voorkomen
- Aanschaffen en inrichten energiemanagementsysteem en een gebouwwautomatisering- en controlesysteem (GACS)
- Vervangen theatertechniek
- Het verbeteren van de vastgoedorganisatie op basis van het in 2025 vastgestelde beleid.

Als het vastgoedgebruik niet meer voldoet aan de huidige beleidsdoelen wordt een andere invulling overwogen of wordt het vastgoed afgestoten.

Ook in 2026 gaan we verder met het verduurzamen van het gemeentelijk vastgoed aan de hand van de routekaart duurzaamheid.

Onderwijshuisvesting

bedragen x € 1.000

Onderwijshuisvesting	2026	2027	2028	2029
Nieuwe/Vervangingsinvesteringen				
Integraal huisvestingsplan onderwijs/calamiteiten	150	70	70	
Nieuwbouw de Veenbrug - Daarlerveen	2.063			
Uitbreiding de Es 2026	1.088			
Nieuwbouw Pr. Marijke 2027	3.454	2.389		
Uitbreiding/nieuwbouw VSO Elimschool 2027	335	6.102	3.983	

Zorgplicht onderwijshuisvesting

In onze gemeente zijn momenteel 24 schoolgebouwen in gebruik. De schoolbesturen zijn eigenaar van deze gebouwen, terwijl de gemeente het economisch claimrecht behoudt, dit houdt in dat de gemeente weer eigenaar wordt als de school de onderwijsfunctie verliest. Gemeenten zijn verantwoordelijk voor de nieuwbouw en uitbreiding van schoolgebouwen, het herstel van constructieve gebreken en het beschikbaar stellen van het eerste onderwijsleerpakket en meubilair bij uitbreiding van een

onderwijsvoorziening. Het onderhoud van de schoolgebouwen, zowel binnen als buiten, valt onder de verantwoordelijkheid van de schoolbesturen zelf.

Om weloverwogen strategische keuzes te kunnen maken op het gebied van onderwijshuisvesting, is in 2024 een Integraal Huisvestingsplan Onderwijs (IHP) opgesteld. Dit plan biedt richting voor de lange termijn en geeft inzicht in de benodigde investeringen, zowel vanuit de schoolbesturen als vanuit de gemeente.

Voortgang nieuwe projecten onderwijshuisvesting

Kindcentrum Prinses Marijkeschool

Basisschool Prinses Marijkeschool aan de Noetselerbergweg 23 te Nijverdal krijgt een nieuw schoolgebouw. In het gebouw komt ook ruimte voor een kinderopvang, dat is een beleidsuitgangspunt in het vastgelegde beleid. Daarmee krijgt de school een bredere functie, namelijk die van Kindcentrum. In 2025 zijn de voorbereidingen gestart. Tijdens de bouw maakt de basisschool gebruik van het oude schoolgebouw van CSG Reggesteyn aan de Willem de Clercqstraat. De verwachting is dat het schoolgebouw in december 2027 opgeleverd is.

Basisschool De Es

Basisschool De Es aan de Noord Esweg 26 te Hellendoorn is te klein voor het huidige en toekomstige aantal leerlingen. Om die reden heeft de gemeenteraad budget beschikbaar gesteld voor uitbreiding van het vloeroppervlak met ruim 300 m². Het schoolbestuur is in 2025 gestart met de voorbereiding van de bouw. In 2026 wordt gestart met de bouw van dit nieuwe deel. De verwachting is dat het nieuwe deel begin 2027 in gebruik genomen wordt.

VSO De Elimschool

Een belangrijk en urgent onderdeel betreft de huisvesting van (V)SO De Elimschool. Deze school is op dit moment verspreid over drie locaties binnen onze gemeente: de Luttenbergerweg in Hellendoorn en de Schubertstraat en 't Vederkruid in Nijverdal. In het IHP is vastgelegd dat in 2027 vervangende nieuwbouw wordt gerealiseerd. We gaan ervan uit dat in 2026 gestart wordt met vervangende nieuwbouw aan de Schubertstraat en dat de nieuwe school in 2027 klaar is. De school kan uiterlijk tot december 2027 tijdelijk worden gehuisvest in het voormalige schoolgebouw van CSG Reggesteyn aan de Willem de Clercqstraat, samen met de Marijkeschool.

Basisschool De Veenbrug

In 2023 kreeg het schoolbestuur van de Veenbrug in Daarlerveen groen licht voor de nieuwbouw van de school vanwege het slechte binnenklimaat. In 2024 en 2025 is gestart met de voorbereidingen van de bouw. Een complicerende factor hierbij was dat de gemeente gelijktijdig werkt aan een gebiedsaanpak voor het kerngebied van Daarlerveen, waardoor er pas in 2025 is gestart met de bouwwerkzaamheden. De verwachting is dat de leerlingen aan het eind van 2026 les kunnen krijgen in het nieuwe schoolgebouw.

Wegen

bedragen x € 1.000

Wegen	2026	2027	2028	2029
Exploitatie				
Storting voorziening wegen	1.780	1.780	1.780	1.780
Budget klein onderhoud wegen	333	333	333	333
Nieuwe/Vervangingsinvesteringen				
Vervangingsinvesteringen wegen	456	460	460	600
Uitvoering Mobiliteits- en fietsvisie	400	400	400	500
Reconstructie Wierdensestraat				3.240
Kleinere reconstructies	682	550		

Inspectie en kwaliteit van verhardingen

Eén keer in de drie jaar voert een extern bureau een globale visuele inspectie uit aan de verhardingen. Dit bureau brengt de kwaliteit in beeld volgens de landelijke richtlijnen van het CROW. In augustus 2023 zijn alle verhardingen geïnspecteerd. In 2026 vindt er een nieuwe wegininspectie plaats.

Het is belangrijk om regelmatig de wegen te controleren om een goed beeld te houden van hun kwaliteit in de toekomst. Om goede keuzes te maken voor onderhoud aan de wegen, is het nodig om te weten hoe het wegennet eruitziet, wat de huidige en gewenste kwaliteit is en hoeveel geld er beschikbaar is. Voor alle onderdelen in de openbare ruimte worden de komende jaren beheerplannen gemaakt.

Meerjarig wegenonderhoud

De visuele wegininspectie van alle wegen vormt de basis voor het onderhoudsprogramma voor de komende jaren. Er is een meerjarenplanning waarbij ook rekening wordt gehouden met het onderhoud aan de verhardingen vanuit projecten die uitgevoerd worden. Dat kunnen projecten zijn vanuit de vakgebieden Verkeer, Riolering en Groen waardoor ook maatregelen aan de verharding noodzakelijk zijn.

Voor het benodigde budget, op basis van het periodiek onderhoud van de wegen, werken we met een 'voorziening onderhoud wegen'. Uitgangspunt bij periodiek onderhoud is overigens dat er geen achterstallig onderhoud is.

In de planning van het langjarig wegenonderhoud zijn maatregelen voor levensduurverlenging van de wegvakonderdelen met asfalt- en elementenverharding opgenomen. Er zijn wegen die het einde van de levensduur naderen. Dit is met name zichtbaar bij de hoofdontsluitingswegen, die een hogere verkeersintensiteit hebben. De hoofdontsluitingswegen worden nader geïnspecteerd en onderzocht op restlevensduur. Dit geeft meer inzicht in de maatregelen op termijn en de te verwachten investeringen voor rehabilitatie. Bij rehabilitatie worden niet alleen de verhardingsmaterialen vervangen, maar ook de constructie (of een groot gedeelte ervan) en wordt het wegprofiel opnieuw aangebracht.

Asfaltverharding

Bij het beheer van de wegen willen we geen achterstallig onderhoud omdat we dan grotere en duurdere reparaties moeten uitvoeren. Hierbij streven we ernaar om slim te plannen en afstemming te zoeken met diverse vakdisciplines. Daarnaast wordt prioriteit gegeven aan de thema's gezondheid (voet- en fietspaden), inclusieve openbare ruimte en klimaat. Het is van belang om een goede balans te vinden in het onderhoud aan slechte, onvoldoende en matige verhardingen. Wanneer het hele budget wordt besteed aan de slechte verhardingen, dan zullen de onvoldoende en matige verhardingen verslechteren, zodat hier vaker duurdere reparatie of zelfs rehabilitatienodig zal zijn.

Elementverharding

Bij elementverhardingen verloopt het verouderingsproces veel trager. Bij elementverharding bestaat de bestrating uit losse elementen, zoals klinkers of tegels. Op basis van de huidige staat van onderhoud en de kwaliteit van de materialen moeten we rekening houden met een toename van de onderhoudskosten voor de elementenverhardingen voor de lange termijn. We werken aan een planning voor het onderhoud aan elementenverhardingen.

Bruggen en tunnels

bedragen x € 1.000				
Bruggen en tunnels	2026	2027	2028	2029
Exploitatie				
Storting voorziening bruggen en tunnels	296	296	296	296
Budget klein onderhoud bruggen en tunnels	19	19	19	19

In 2021 heeft de gemeenteraad het 'Strategisch beheerplan civiele kunstwerken 2021/2025' vastgesteld. Op basis van dit beheerplan is er een voorziening Onderhoud civiele kunstwerken ingesteld. In dat strategisch beheerplan zijn daarnaast de uitgangspunten voor het onderhoud en de instandhouding van de kunstwerken vastgelegd. Hiermee is invulling gegeven aan meer planmatig onderhoud van onze bruggen en tunnels.

In 2026 voeren we een nieuwe inspectie uit van alle kunstwerken. Op basis van deze inspectie actualiseren we het kostendek-kingsplan. Dit geeft actueel inzicht in de benodigde investeringen en in de noodzakelijke stortingen in de voorziening Onderhoud civiele kunstwerken.

Riolering

bedragen x € 1.000				
Riolering	2026	2027	2028	2029
Exploitatie				
Beheerbudget riolering	329	329	329	329
Onderhoudsbudget riolering	60	60	60	60
Nieuwe/Vervangingsinvesteringen				
Vervanging riolering	100	1.981	852	852
Klimaatadaptatie	200	686	536	536
Renovatie riolering	500	491	246	246
Renovatie gemalen	210	44	44	174
Vervanging technische installaties		106	106	
Diverse reconstructies	147	1.635		

Het inzamelen en verwerken van afvalwater

In 2021 is het beleidskader Integraal Beheer Openbare Ruimte (IBOR) vastgesteld. Om het beheer van de openbare ruimte verder te professionaliseren zijn heldere kaders en vervolgstappen geformuleerd waarbij we een systeem hebben geïntroduceerd met een gestructureerde aanpak voor het duurzaam aanleggen, inspecteren en onderhouden van de riolering.

Bij de aanleg van nieuwe riolering wordt gestuurd op functionaliteit, toekomstbestendigheid en beheersbaarheid. Inspecties vinden periodiek plaats, waarbij gebruik wordt gemaakt van visuele inspecties. Onderhoudsmaatregelen worden planmatig uitgevoerd binnen een lopend raamcontract, met als doel het waarborgen van de werking, het voorkomen van instortingen en het beperken van kosten op lange termijn.

Het verwerken van afstromend hemelwater, klimaatadaptatie

Door een toename van verharding in combinatie met het veranderende klimaat zijn maatregelen nodig om de gemeente leefbaar te houden. De gevolgen hiervan hebben we ervaren op 2 september 2024 toen grote delen van de kernen Nijverdal en Hellen-doorn onder water stonden. In 2025 zijn binnen het Systeemoverzicht Stedelijk Water knelpunten van wateroverlast in kaart gebracht. Een prioriteringskader en uitvoeringsprogramma worden uitgewerkt. De kaders hiervoor worden ter besluitvorming in 2026 aan de raad voorgelegd.

Grondwater

Wettelijke taak van de gemeente is: het beperken van structureel nadelige gevolgen van de grondwaterstand voor de aan de grond gegeven bestemming.

De gemeente Hellendoorn heeft een uitgebreid grondwatermeetnet.

In 2025 is een analyse gemaakt van de grondwaterstanden in de gemeente. Bij het opstellen van deze analyse is gebruikge-maakt van de meest recente klimaatscenario's. De analyse geeft een duidelijk beeld van de ontwikkelingen in de grondwater-standen nu en in de toekomst, richting 2050. Kenmerkend voor de verandering zijn drogere zomers en nattere winters. Hierdoor nemen de schommelingen in de grondwaterstanden toe.

Speerpunten voor de komende jaren

De invulling van onze wettelijke taken, ambities en speerpunten wordt in 2026 aan de raad voorgelegd in het beleidsplan 'Een toekomstbestendig water- en rioleringsstelsel'. Dit beleidsplan gaat dan in per 1 januari 2027. Het huidige beleidsplan 'Samen leven met water 2021 t/m 2025' wordt met een beleidsarm jaar verlengd tot en met 31 december 2026.

Integraal uitvoeringsprogramma

In 2026 starten we met de voorbereidingen op de volgende fase van de herinrichting van de wijk Noetsele.

Openbare verlichting

bedragen x € 1.000				
Openbare verlichting	2026	2027	2028	2029
Onderhoudslasten				
Onderhoudsbudget openbare verlichting	58	58	58	58

We willen de openbare verlichting de komende jaren doelmatig en duurzaam beheren. Ook gaan we kritisch om met het plaatsen en vervangen van verlichting onder het motto 'niet verlichten, tenzij'. In 2025 is alle traditionele verlichting vervangen door led. Na uitvoering van deze vervanging is een extra energiebesparing behaald van 136.000 kWh per jaar.

Openbaar groen

bedragen x € 1.000				
Openbaar groen	2026	2027	2028	2029
Exploitatie				
Onderhoudsbudget openbaar groen	876	883	940	991
Onderhoudsbudget bomen langs wegen	448	382	367	367

In juli 2025 heeft de gemeenteraad het 'Groenbeleidsplan 2025–2035' vastgesteld. Dit plan vormt de koers voor beheer, onderhoud en de (her)inrichting van het openbaar groen in de komende tien jaar. Centraal staan het versterken van biodiversiteit, het behouden en ontwikkelen van groene kwaliteiten, samenwerking met inwoners en de omslag naar systeemgericht beheer.

De ambitie is om te blijven bouwen aan toekomstbestendige, groene woonkernen. Daarbij geldt dat de bestaande groene kwaliteit minimaal behouden blijft, met nadruk op het versterken van natuurlijke structuren, het vergroten van de ecologische waarde van de buitenruimte en het verbeteren van leefbaarheid en klimaatadaptatie.

Vanaf 2026 gaan we bezig met een meerjarenrenovatieplan als basis voor de op te stellen wijkrenovatieplannen. Vooruitlopend hierop is vanaf 2028 € 50.000,- extra renovatiegeld beschikbaar gesteld via het Groenbeleidsplan. En vanaf 2029 structureel € 100.000,-.

In diverse woonwijken en parken is een deel van het groen verouderd en aan vervanging toe. Regulier onderhoud is hier niet meer toereikend om het kwaliteitsniveau op peil te houden. Op dit moment is er geen structureel budget beschikbaar voor groot-schalige vervanging. In 2026 wordt het volledige gemeentelijke groenareaal geïnventariseerd. Op basis daarvan wordt in kaart gebracht welke investeringen de komende jaren nodig zijn voor wijkgerichte renovaties, met als doel een groener, biodiverser en klimaatrobuuster Hellendoorn. We zetten de beschikbare middelen en capaciteit zo effectief mogelijk in. Het onderhoud van het openbaar groen wordt door eigen mensen uitgevoerd en deels uitbesteed aan derden. De komende jaren verwachten we krapte op de arbeidsmarkt, met name met betrekking tot gekwalificeerd groenpersoneel.

In 2026 richten wij ons onder andere op de volgende zaken:

- Inspectie boombestand, de laatste 40%
- Inventarisatie groenvakken in de woonwijken voor renovatie
- Nieuwe aanbesteding groenonderhoud bij aannemer. Bundelen van onderhoud en onkruidbeheersing in groenvakken, snoeiwerk etc. We besteden ieder jaar meer uit doordat de SW-ploeg van de Van den Bergsweg kleiner wordt.
- Fase 3, de laatste, van de grote groenrenovatie van woonwijk de Hölte in Hellendoorn gaat in de winter 2025/2026 in uitvoering.
- In de winterperiode van 2025/2026 voeren we in Nijverdal West enkele groenrenovaties uit.
- Bij aanleg en renovatie via projecten hanteren we 3 jaar nazorg, inboet en garantie.

Speelplaatsen

Speelplaatsen	bedragen x € 1.000			
	2026	2027	2028	2029
Exploitatie				
Onderhoudsbudget speelplaatsen	148	148	148	148
Budget omvorming ondergrond	159	159	159	159
Nieuwe/Vervangingsinvesteringen				
Vervanging speelplekken 2026-2029	259	259	259	259

De 'Speelruimtevisie Hellendoorn' uit 2022 biedt een duidelijke structuur voor het inrichten en onderhouden van speelvoorzieningen. De visie maakt inzichtelijk waar investeringen nodig zijn en waar speeltoestellen kunnen worden verwijderd. Het doel is om het speelnetwerk op een duurzame en eigentijdse manier in stand te houden en geleidelijk te vernieuwen.

In 2025 zijn de benodigde financiële middelen beschikbaar gekomen en is gestart met de uitvoering van de visie. De vacature voor werkvoorbereider Spelen is ingevuld. Op basis van de staat van de speelvoorzieningen hebben we een plan van aanpak en een planning opgesteld. In 2026 gaan we door met de renovaties en herinrichtingen. Naar verwachting zetten we in datzelfde jaar de aanbesteding voor de aanschaf van nieuwe speeltoestellen in de markt. Tegelijkertijd blijft de gemeente het reguliere onderhoud uitvoeren, zodat alle speelvoorzieningen veilig blijven en voldoen aan de wettelijke normen.

Op dit moment beheert en onderhoudt de gemeente 112 openbare speelplekken en 7 sportvoorzieningen, zoals trapveldjes, asfaltplekken en een skatebaan. Het onderhoudsbudget speelplaatsen is gebaseerd op 3% van de vervangingswaarde van € 3,3 miljoen, aangepast voor inflatie.

Buitensportaccommodaties

bedragen x € 1.000

Buitensportaccommodaties	2026	2027	2028	2029
Exploitatie				
Onderhoudsbudget buitensportaccommodaties	284	284	284	284
Nieuwe/Vervangingsinvesteringen				
Renovatie natuurgrasvelden	40	40	35	35

We onderhouden onze buitensportaccommodaties op een sober en doelmatig niveau. De vervanging van de kunstgrasvelden is opgenomen in het 'Meerjarig Investeringsprogramma' (MIP).

De toplaag van een kunstgrasveld gaat minimaal 10 jaar mee, de onderbouw 30 jaar. De toplagen van de natuurgrasvelden worden gerenoveerd aan de hand van het eerder door de BLOS vastgestelde schema. Dit schema houdt rekening met economische afschrijvingstermijnen. Als de staat van de natuur- en kunstgrasvelden (sporttechnisch) nog goed is, worden de renovaties doorgeschoven in tijd.

Door de komst van een kunstgrasveld op sportpark Groot Lochter stoten we 2 natuurgrasvelden op dit sportpark medio januari 2026 af. In 2026 zijn er, mede door de aanleg van kunstgrasvelden, geen verdere renovaties van natuurgrasvelden gepland. We hebben voor de zekerheid wel budget voor één renovatie opgenomen in 2026, maar dat wordt wellicht doorgeschoven.

We starten daarnaast een pilot om het reguliere onderhoud van de natuurgrasvelden met een maairobot te doen. Hierdoor wordt mogelijk om het reguliere onderhoud van meerdere kunstgrasvelden binnen onze eigen formatie te doen. Vanaf 2026 verandert de frequentie en de intensiteit van het onderhoud door een wijziging in de verhouding m² kunstgras en m² natuurgras. In 2026 onderzoeken we welke gevolgen dit heeft voor de totale onderhoudsplanning.

Paragraaf 4:

Financiering

In deze paragraaf gaat over het te voeren treasurybeleid en over de beheersing van financieringsrisico's.

Inleiding

De treasuryfunctie ondersteunt de uitvoering van de verschillende programma's. Treasury is het besturen en beheersen van, het verantwoording afleggen over en het toezicht houden op de geldstromen, de financiële posities en de hieraan verbonden risico's. Meer concreet gaat het om financiering van het beleid tegen zo gunstig mogelijke voorwaarden.

Treasurybeleid

Het algemene beleidsuitgangspunt van het treasurybeheer binnen onze gemeente is als volgt omschreven: de gemeente voert – gelet op haar publiekrechtelijke taak om maatschappelijk kapitaal te beheren – een risicomijdend treasurybeleid. Binnen dit risicomijdend beleid is ons doel een zo hoog mogelijk rendement op het belegd vermogen en/of zo laag mogelijke kosten voor leningen te realiseren. Dit alles binnen duidelijk geformuleerde randvoorwaarden om onze risico's te beperken. De uitgangspunten en bevoegdheden in het treasurybeheer zijn vastgelegd in het treasurybesluit. Het gaat daarbij om de beleidsmatige vaststelling van de uitgangspunten, de doelstellingen, de organisatorische en financiële kaders, de informatievoorziening en de administratieve organisatie.

De doelstellingen van het treasurybeleid zijn:

1. Het aantrekken van voldoende financiële middelen en het uitzetten van overtollige gelden met als doel het uitvoeren van de programma's binnen de door uw raad vastgestelde kaders van de begroting.
2. Het verzekeren van duurzame toegang tot financiële markten tegen acceptabele condities.
3. Het beschermen van gemeentelijke vermogens en resultaten tegen ongewenste financiële risico's. Denk aan renterisico's, koersrisico's, kredietrisico's en liquiditeitsrisico's.
4. Het optimaliseren van de renteresultaten binnen de wettelijke kaders (Wet financiering decentrale overheden), aanvullende regelgeving en onze eigen vastgestelde gemeentelijke kaders (treasurybesluit).
5. Het minimaliseren van de interne verwerkingskosten en externe kosten bij het beheren van de geldstromen en financiële posities.

Verbeteren financieringspositie

Een belangrijk doel van het financieel beleid is een gezonde financiële positie. Dit vraagt om een langetermijnvisie en de nodige discipline bij het opstellen van de begroting.

De afgelopen jaren zijn er verschillende maatregelen genomen om de financieringspositie te verbeteren. Zo is er minder geïnvesteerd en zijn de reserves aangevuld. Vergeleken met 2020 is de financieringspositie nu veel beter.

De oorzaken hiervan zijn onder meer:

- Er zijn meer woningkavels, bedrijfskavels en panden verkocht tussen 2019 en 2024;
- Medewerkers die een hypotheek via de gemeente hadden afgesloten, hebben deze eerder afgelost vanwege de lage marktrente.
- Veel investeringen zijn vertraagd. Dat kwam door een tekort aan onderdelen, materiaal en personeel tijdens corona en door de oorlog in Oekraïne. Ook nu lukt het nog niet goed om alle uitgestelde investeringen uit te voeren, door stikstofregels, een tekort aan mensen en afhankelijkheid van de planning van netbeheerders.
- De vele vooruit ontvangen bijdragen wegens specifieke uitkeringen en gemeentefonds: we zien hierin een stijging ten opzichte van enkele jaren geleden.
- Het resultaat op de jaarrekening en de tussentijdse toevoegingen aan (algemene) reserves gedurende de laatste jaren.

Bovenstaande zaken hebben tot een verbetering geleid van de netto schuldenlast tot 43% van het begrotingstotaal in 2024. Dit past bij onze doelstelling om de langlopende schulden niet hoger te laten worden dan 90% van het totaal van de begroting. In maart 2024 werd de nota 'Investeren Waarderen en Afschrijven' vastgesteld. Daarin is besloten om het investeringsvolume niet langer te beperken. In plaats daarvan sturen we via verschillende kengetallen op een gezonde financieringspositie. Op dit

moment zijn dit met name de volgende kengetallen (een van beide noemen) voor de financieringspositie:

- De netto schuldquote.
- De structurele exploitatieruimte.
- De ratio grondexploitaties.
- De solvabiliteitsratio voor de financieringspositie.

Vanaf eind 2025 gaat ook het geïnvesteerd vermogen in de grondexploitaties weer meespelen. Deze kengetallen zijn genoemd in paragraaf 2 'Weerstandvermogen en risicobeheersing'.

De financiering en de financiële positie vraagt continue waakzaamheid. Onder andere vanwege het structurele tekort op de meerjarenbegroting, de lagere inkomsten vanuit het gemeentefonds en stijgende kosten door inflatie. Daardoor worden ook de noodzakelijke vervangingsinvesteringen duurder.

De komende jaren zijn er vele (reguliere) vervangingsinvesteringen waarvoor financiering nodig is. Het in 2025 vastgestelde 'Onderwijshuisvestingplan' resulteert in de aanpak/nieuwbouw van enkele scholen. Het 'Groenbeleidsplan' en de 'Speelruimtevisie' leiden ook tot extra (structurele) uitgaven. Het ondertekende convenant tot emissieloos bouwen zal ook tot hogere (investerings)uitgaven leiden. Hiervan kunnen we de kosten nog niet inschatten.

Wettelijke regelgeving rond de energietransitie leidt tot extra investeringen in gemeentelijke eigendommen. Denk aan de (werf, sporthallen, tractiemiddelen, afvalwagens. Wat een warmtetransitie qua financiering gaat inhouden is nog totaal niet in te schatten.

Ook het investeren in klimaatadaptatie, wegen (in het buitengebied) en bruggen vraagt de nodige financiering.

In 2025 is de 'Routekaart naar 1.000 woningen' vastgesteld. Als voortvloeisel hieruit zijn diverse Wvg's gevestigd op gebieden waar in de toekomst potentiële gemeentelijke grondexploitaties kunnen komen. Dit vraagt om flinke investeringen.

U heeft ook ingezet op verschillende onderzoeken. Denk aan wijk- en dorpsontwikkelingsplannen en de invulling van het centrum van Nijverdal rond de markt. Het lijkt onwaarschijnlijk dat dergelijke onderzoeken nooit zullen leiden tot (investerings)plannen met extra kosten.

Veel van deze bovenstaande zaken zijn nog niet opgenomen in de meerjarenbegroting. Bij de afweging van de plannen is het belangrijk om niet alleen naar de kosten te kijken, maar ook naar de gevolgen voor de financieringspositie. Dit zal een remmende factor zijn op alle plannen die nu worden onderzocht.

Rentebeleid

Bij financiering is er de keus tussen projectfinanciering en integrale financiering. Bij projectfinanciering wordt de lening aangehouden voor één bepaalde investering of project. Bij deze methode ligt het voor de hand de rentelasten van de lening toe te rekenen aan de investering of het programma waarvoor de investering is aangetrokken.

Bij integrale financiering wordt de totale financieringsbehoefte van de gemeente bekeken en daarvoor worden geldleningen aangetrokken. De netto rentekosten (uitgaven -/- opbrengsten) worden via een omslagrente verdeeld over de producten waar investeringen voor nodig waren/zijn. Dit gebeurt naar rato van de boekwaarde van deze investeringen. Hiermee worden de rentekosten verdeeld over de producten waarvoor investeringen nodig waren.

Tot nu toe passen wij alleen de methode van integrale financiering toe en maken gebruik van een renteomslag. Dit kan wijzigen als we voor specifieke grote projecten geldleningen willen aantrekken. De kosten worden dan gedragen door de veroorzaker/gebruiker en niet door alle inwoners van de gemeente (via OZB, riool- en afvalstoffenheffing).

Op basis van de te betalen en ontvangen rente en de huidige boekwaarde van investeringen berekenen we de omslagrente. De renteomslag bedraagt voor de periode 2026 0,9%, 2027 1,0%, 2028 1,1% en 2029 1,4%. De stijging in de renteomslag komt door het aantrekken van nieuwe geldleningen. De rente waartegen we nu kunnen lenen ligt hoger dan de rente over de al afgesloten

geldleningen. Daarnaast verwachten we alleen nog in 2026 en 2027 een renteopbrengst vanuit een overschot aan liquide middelen. We zijn verplicht de overschotten weg te zetten bij de schatkist van het Rijk, maar we ontvangen hiervoor een rentevergoeding.

Voor het toerekenen van rente aan grondexploitaties geldt een werkwijze uit het Besluit Begroting en Verantwoording voor provincies en gemeenten (BBV). Deze werkwijze is met ingang van de begroting 2025 gewijzigd: ook hiervoor moeten we de algemene rente-omslag hanteren. De omslagrente voor grondexploitaties bedraagt in deze begroting 2026 0,9%. Voor de 'Meerjarenprognose Grondexploitatie' rekenen we op langere termijn met een verwacht gemiddelde van 2,0%.

bedragen x € 1.000

Renteschema		Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
a. Externe rentelasten over de korte en lange financiering	(+)	- 2.104	- 1.986	- 1.864
b. Externe rentebaten (idem)	(+)	2.285	1.214	670
Saldo rentelasten en rentebaten		180	- 773	- 1.195
c1. Rente die aan de grondexploitatie moet worden doorberekend	(+)	4	8	9
c2. Rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	(+)	-	-	-
c3. De rentebaat van doorverstrekte leningen indien daar een specifieke lening voor is aangetrokken (= projectfinanciering), die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	(+)	-	-	-
Aan taakvelden toe te rekenen externe rente		184	- 764	- 1.185
d1. Rente over eigen vermogen	(+)	-	- 18	- 32
d2. Rente over voorzieningen (contante waarde)	(+)	-	-	-
Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente		184	- 782	- 1.218
e. Aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)	(-)	- 0	707	1.185
f. Renteresultaat op het taakveld treasury		184	- 76	- 33

Vanaf december 2013 is schatkistbankieren verplicht gesteld voor decentrale overheden. Schatkistbankieren is een systeem waarbij overheidsorganisaties hun overtollige geld (liquiditeitsoverschotten) verplicht aanhouden bij de Nederlandse Staat, in plaats van bij commerciële banken. Dit om te voorkomen dat er gespeculeerd wordt met overtollige liquide middelen. Pas sinds het najaar van 2022 vergoedt het Rijk ook (dag)rente over de middelen die bij de schatkist geparkeerd staan. Dit levert ons momenteel (incidentele) financiële meevallers op. Voor 2026 hebben we in de begroting een verwachte renteopbrengst opgenomen uit schatkistbankieren van circa € 300.000,--. Voor 2027 nog slechts € 50.000,--

Gemeentefinanciering

De financieringsbehoefte wordt bepaald door ontwikkelingen in exploitatie en balans. De berekening van de financieringsbehoefte is in onderstaande tabel weergegeven.

bedragen x € 1.000

Financieringsbehoefte	Begroting 2026	MJR 2027	MJR 2028	MJR 2029
Kasstromen uit investerings- en financieringsactiviteiten				
Jaarlijkse aflossing vaste schuld	5.553	5.553	5.553	5.053
Netto investeringen (volledig begrote U -I)	14.986	20.638	5.689	8.880
Achterblijven/ inhalen van geplande investeringen	- 2.000	- 4.000	7.000	3.000
Financiering derden (aflossing/verstrekking)	192	191	- 151	- 2.159
Investering in voorraden	- 901	616	103	- 183
Versnelde inzet/terugbetaling vooruit ontv. bedragen	- 1.000	-	-	-
Subtotaal investerings- en financieringsactiviteiten	16.830	22.998	18.193	14.591
Kasstromen uit operationele activiteiten				
Inzet vooruitontvangen bedragen en rekeningsaldo	1.043	- 1.018	- 1.856	- 198
Ontwikkeling reserves en voorzieningen	- 1.616	- 7.453	- 3.797	- 3.654
Afschrijvingen	7.241	7.673	8.090	8.116
Subtotaal operationele activiteiten	6.668	- 798	2.438	4.265
Totale financieringsbehoefte	10.162	23.796	15.756	10.326
Reeds gefinancierd				
Interen op schatkist	16.163	15.376	-	-
Financiering met kortlopende geldleningen	-	p.m.	p.m.	p.m.
Langlopende geldleningen	-	p.m.	p.m.	p.m.
Resterende financieringsbehoefte	- 6.001	8.420	15.756	10.326

Kasgeldlimiet

In 2026 hebben we een overschot aan liquide middelen. Daarom hoeven we voorlopig geen kortlopende leningen af te sluiten. We verwachten zelfs dat er in 2026 en begin 2027 nog geld bij de schatkist uitstaat.

Als we in de toekomst toch geld moeten lenen, doen we dat eerst met kortlopende leningen. Deze rente is meestal veel lager dan de rente voor langlopende leningen.

Er geldt wel een grens: de kasgeldlimiet. Deze limiet moet voorkomen dat gemeenten te afhankelijk worden van kortlopende leningen. Zulke leningen zijn namelijk gevoeliger voor renteverhogingen en schommelingen op de financiële markt.

De kasgeldlimiet bepaalt dat de totale kortlopende schuld niet hoger mag zijn dan 8,5% van de begroting aan het begin van het jaar. Het begrotingstotaal voor 2026 komt uit op een bedrag van € 131,5 miljoen. De kasgeldlimiet voor 2026 komt daardoor uit op ruim € 11,2 miljoen.

bedragen x € 1.000

Kasgeldlimiet	1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal
Netto vlottende schuld				
Omvang vlottende schulden	-	-	-	-
Omvang vlottende middelen	33.275	28.275	23.275	19.133
Netto vlottende schuld	- 33.275	- 28.275	- 23.275	- 19.133
Toegestane kasgeldlimiet				
Omvang begroting	131.473	131.473	131.473	131.473
Kasgeldlimiet (in % van de grondslag)	8,5%	8,5%	8,5%	8,5%
Toegestane kasgeldlimiet	11.175	11.175	11.175	11.175
Toets kasgeldlimiet				
Onderschrijding	44.451	39.451	34.451	30.308
Overschrijding				

Leningenportefeuille en schuldenpositie

De afgelopen jaren is de financieringspositie verbeterd. Daardoor is ook de solvabiliteit toegenomen. Ondanks de verwachte tekorten in de meerjarenbegroting en de grote investeringen willen we de solvabiliteit boven de 20% houden. Op 1 januari 2026 staat er nog € 98 miljoen aan vaste leningen open. De cijfers hierover vindt u terug bij de kengetallen in de paragraaf 'Weerstandsvermogen en risicobeheersing'.

De staat van opgenomen geldleningen ziet er voor 2025 als volgt uit:

bedragen x € 1.000

Opgenomen leningen	Oorspr. Bedrag	Rente %	Rente Bedrag	Begin looptijd	Einde looptijd	Boek- waarde 1-1-2026	Opname 2026	Aflossing 2026	Boek- waarde 31-12-2026
Leningen Woningcorporaties n.v.t.	-					-	-	-	-
Leningen Woningcorporaties	-					-	-	-	-
Leningen overig									
Waterschapsbank	5.000	4,67%	56	2008	2028	1.500	-	- 500	1.000
BNG	10.000	1,80%	131	2020	2040	7.500	-	- 500	7.000
BNG	113.826	1,94%	1.675	2020	2045	88.785	-	- 4.553	84.231
Leningen overig	128.826		1.861			97.785	-	- 5.553	92.231
Totaal	128.826		1.861			97.785	-	- 5.553	92.231

Zoals aangegeven in hoofdstuk 2 verwachten we dat de langlopende schulden na 2025 verder afnemen. Eind 2028 is het saldo van de langlopende schulden € 105,2 miljoen.

Risico's

Renterisiconorm

De renterisiconorm heeft als doel om het renterisico bij herfinanciering te beheersen. De renterisiconorm houdt in, dat de jaarlijks verplichte aflossingen en de renteherzieningen voor gemeenten niet meer mogen bedragen dan 20% van het begrotingstotaal. De renterisiconorm benadrukt vooral het belang van een goede spreiding van de leningenportefeuille en van de renterisico's. De norm is een benadering hiervoor. Door de omzetting van de geldleningen in 2020 zijn er in de periode 2026-2029 geen renterisico's te verwachten bij de opgenomen geldleningen. Wel voor de nieuw aan te trekken leningen.

bedragen x € 1.000

Renterisico	Begroting 2026	MJR 2027	MJR 2028	MJR 2029
Renterisico op vaste schulden				
Renteherziening o/g	-	-	-	-
Renteherziening u/g	-	-	-	-
Netto saldo herziening	-	-	-	-
Aflossingen	5.553	5.553	5.553	5.053
Renterisico vaste schulden (3+8)	5.553	5.553	5.553	5.053
Toegestane renterisiconorm				
Omvang begroting (= grondslag)	131.473	129.040	124.268	124.763
Renterisiconorm (in % van de grondslag)	20,0%	20,0%	20,0%	20,0%
Minimumbedrag (wettelijk bepaald)	2.500	2.500	2.500	2.500
Toegestane renterisiconorm	26.295	25.808	24.854	24.953
Toets renterisiconorm				
Onderschrijding	20.741	20.255	19.301	19.900
Overschrijding				

Kredietrisico's

We hebben een aantal leningen verstrekt aan gelieerde partijen. Tot 2010 mocht een gemeente hypotheekleningen verstrekken aan ambtenaren. In de afgelopen jaren zijn de meeste hypotheekleningen afgelost, maar er resteert nog wel voor circa € 3 miljoen aan restantwaarde. Daarnaast lopen er enkele kleinere leningen aan instellingen die we subsidiëren en zijn er nog enkele starterleningen. Ook zijn duurzaamheidsleningen verstrekt en is een lening verstrekt aan Herstructureringsmaatschappij Overijssel (HMO). Ook Reggesteyn heeft in 2025 een lening gekregen waarvan de voorwaarden in voorjaar 2023 zijn vastgesteld. Uiteraard zijn aan het verstrekken van leningen risico's verbonden.

De financiering van en de garantstelling voor woningcorporaties die in onze gemeente actief zijn, loopt via het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW). Daartoe heeft onze gemeente met het WSW een achtervangovereenkomst gesloten. Deze achtervangovereenkomst is in 2021 geactualiseerd voor de nieuwe leningen die woningcorporaties afsluiten.

Voor hypothecaire woningleningen van particulieren staat de gemeente voor 50% garant voor leningen die zijn afgesloten met een Nationale Hypotheekgarantie en vóór 2011 zijn aangegaan. Vanaf 2011 staat het Rijk volledig in de achtervang garant.

Paragraaf 5:

Bedrijfsvoering

In deze paragraaf lichten we de belangrijkste acties toe waarmee we onze organisatie ondersteunen.

Programma Samen doen!

De ambitie van het programma Samen doen! is 'professioneel en met plezier samenwerken aan een kwalitatief goede dienstverlening'. De strategische doelen zijn gericht op het verder ontwikkelen van de organisatie, professioneler samenwerken en het ontwikkelen van onze dienstverlening naar de inwoners. De focus voor 2026 ligt vooral op het onderdeel dienstverlening, met daarin onder meer de visie op dienstverlening, klantonderzoeken en de actieplannen die daaruit voortvloeien.

Programma Opgavegericht Werken

De ambitie van het programma Opgavegericht Werken is: 'Eerst denken, dan doen! Wij zijn in 2027 een organisatie die haar opgaven optimaal organiseert. We nemen de tijd om bewuste keuzes te maken in wat we wel en niet doen en hoe we dat dan aanpakken. Hierdoor kunnen we beter aan wat er op ons afkomt.'

Om dit te bereiken is een viertal strategische doelen opgesteld:

- We maken een betere afweging in onze opgaves
- We prioriteren onze keuzes beter
- We handelen beter naar onze rollen bij opgavegericht werken
- We werken beter integraal samen bij de opgaves die dat vragen

Door het uitvoeren van verschillende inspanningen en activiteiten die bijdragen aan deze doelen, komen we steeds dichterbij de ambitie. Er wordt steeds een faseplan met nieuwe inspanningen gemaakt.

Control

In 2024 en 2025 zijn de eerste stappen gezet in de professionalisering van de interne controle en procesmanagement. Inwoners verwachten een integere en betrouwbare overheid, hiervoor investeren we in het verbeteren van processen, systemen en mensen en voeren we een robuuste interne controle uit. Door de interne beheersing van onze processen te verbeteren, krijgen we als organisatie meer grip.

Tegelijkertijd zien we hier een spanningsveld tussen controle en vertrouwen. Als lerende organisatie geven we ruimte aan medewerkers om te leren. We geven vertrouwen om zaken op te pakken en in kleine stapjes te verbeteren. Bij dit proces hoort ook dat er fouten gemaakt kunnen worden. Wel is het dan noodzakelijk om heldere en duidelijke kaders te formuleren, waarbinnen de processen uitgevoerd kunnen worden.

Tegelijkertijd zien we op andere gebieden een (toenemende) vraag naar verantwoording, audits en rapportage. Denk aan gebieden zoals informatieveiligheid, AVG en duurzaamheidsverslaglegging. We willen geen organisatie worden waarin alles wordt gecontroleerd, maar we willen wel verantwoording afleggen over wat we doen. In 2026 willen we deze control vraagstukken meer integraal benaderen en waar mogelijk gezamenlijk uitvoeren.

Rechtmatigheid

Ook over het jaar 2025 moet het college een rechtmatigheidsverklaring afgeven. Vanaf 2023 geldt dat het college zich moet verantwoorden over drie onderdelen: het voorwaarden criterium, misbruik en oneigenlijk gebruik en begrotingsrechtmatigheid. Dit betekent dat het college moet laten zien of ze zich aan de regels heeft gehouden bijvoorbeeld bij het afgeven van subsidies en bij het doen van andere uitgaven. En of er geen (ongeeoorloofde) kosten zijn gemaakt die niet in de begroting stonden. Deze verantwoording wordt gepresenteerd in een aparte bijlage bij de jaarrekening, met eventueel een uitleg als er fouten zijn gevonden.

De wetgever wil dat de verantwoordelijkheid daar ligt waar deze hoort. Hierdoor is het duidelijker dat het college verantwoordelijk is voor het inrichten van goed financieel beheer. Het doel van de rechtmatigheidsverklaring is om het gesprek over de naleving van regels tussen de raad en het college te verbeteren.

Strategisch personeelsbeleid

We werken aan een efficiënte, toekomstgerichte en transparante bedrijfsvoering die aansluit bij de behoeften van inwoners, bestuur en medewerkers. Medewerkers vormen de kern van de gemeentelijke dienstverlening. Het strategisch personeelsbeleid, dat in 2022 ambtelijk is vastgesteld, wordt in 2026 herijkt. Daartoe zijn in 2025 al diverse beleidsstukken geëvalueerd en geactualiseerd.

Het personeels- en organisatiebeleid ontwikkelt zich verder langs 5 hoofdlijnen: strategische personeelsplanning, duurzame inzetbaarheid, talentontwikkeling, arbeidsmarktcommunicatie en digitalisering.

- Strategische personeelsplanning (SPP): instroom, doorstroom en uitstroom worden systematisch in beeld gebracht. Zo wordt tijdig ingespeeld op vergrijzing en veranderende competentie-eisen. Ook wordt zo geborgd dat de juiste medewerker op het juiste moment beschikbaar is.
- Duurzame inzetbaarheid: gericht op het verlagen van het ziekteverzuim en het bevorderen van vitaliteit en werkplezier.
- Talentontwikkeling: de toepassing van de Talenten Motivatie Analyse (TMA)-methodiek en het in 2025 vastgestelde functieboek geven medewerkers inzicht in hun drijfveren en talenten. Dit vergroot de interne mobiliteit en versterkt de wendbaarheid van de organisatie.
- Arbeidsmarktcommunicatie: de gemeente profileert zich nadrukkelijker als aantrekkelijke werkgever, onder andere via sociale media en samenwerkingsverbanden zoals Werken in Nijverdal.
- Digitalisering: de verdere doorontwikkeling van de e-HRM-omgeving zorgt voor snellere, minder foutgevoelige en toegankelijke processen. Daarnaast levert dit actuele managementinformatie en vormt het de basis voor HR-analyses die besluitvorming ondersteunen.

Personele sterkte	Toegestane formatie		Personeelslasten	
	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2025	Begroting 2026
Bestuur				
Bestuur	33,53	33,79	-1.471	-1.543
Raadsleden	25,00	25,00	-436	-477
Burgemeester en wethouders	5,00	5,00	-653	-691
Griffie	3,53	3,53	-382	-375
Totaal bestuur	33,53	33,79	- 1.471	- 1.543
Directie en Staf	10,00	10,00	-1.123	-1.087
Afdeling Omgevingsontwikkeling	47,07	48,18	-4.797	-4.964
Afdeling Openbare Ruimte	96,66	99,05	-7.293	-8.072
Afdeling Maatschappelijke ontwikkeling	43,64	45,29	-3.698	-3.955
Afdeling Sociaal domein	56,88	63,78	-5.766	-6.375
Afdeling Dienstverlening en informatisering	51,09	51,66	-4.509	-4.781
Afdeling Bedrijfsvoering	39,25	33,24	-3.713	-3.337
Sociale werkvoorziening (WSW, garantiebanen en nieuw beschut)	102,53	98,91	-3.570	-3.218
Overig	1,70	1,70	-119	-208
Marktmeester	0,30	0,30	-22	-21
Logopedie	1,40	1,40	-125	-130
Ambtenaren Burgerlijke Stand			-12	-12
Stagiaires			-15	-15
Vergoeding ambtsjubilea			-33	-30
Verhaalde salarissen en premies			88	0
Taakstelling ambtelijk apparaat			40	40
Totaal Huidig personeel	448,82	453,53	- 34.549	- 35.957
Voormalig personeel				
Burgemeester en wethouders			- 270	- 270
Totaal Voormalig personeel	0,00	0,00	- 270	- 270
Totaal personeel	448,82	453,53	- 34.819	- 36.227

* Per 1 januari 2025 is de administratie Sociaal domein van afdeling Bedrijfsvoering verschoven naar afdeling Sociaal domein.

Informatiemanagement: grip op data, verantwoord innoveren en toekomstbestendige ICT

In 2026 zetten we stevig in op een modern en betrouwbaar informatiestelsel dat aansluit op maatschappelijke en bestuurlijke ambities. Daarbij houden we rekening met actuele wet- en regelgeving, zoals de Wet open overheid (Woo), de Wet digitale overheid (WDO), de Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer (WMEBV), de herziening van de Archiefwet en de Europese Single Digital Gateway-verordening. Deze kaders verplichten ons tot transparantie, veilige gegevensverwerking, toegankelijke digitale dienstverlening en goede informatiehuishouding. Ze vormen daarmee een fundament onder onze koers.

We versterken onze digitale soevereiniteit door meer regie te nemen over de opslag, verwerking en het hergebruik van gemeentelijke data. Daarmee sluiten we aan bij de landelijke agenda "Grip op informatie" van de VNG. Transparantie, dataminimalisatie en het voorkomen van afhankelijkheid van externe leveranciers zijn hierin leidend.

Tegelijk benutten we technologische ontwikkelingen, zoals kunstmatige intelligentie (AI), op een verantwoorde en uitlegbare manier. We breiden onze AI-pilot uit door zichtbaar waarde toe te voegen aan de dienstverlening of beleidsvorming. Daarbij zorgen we voor toetsing op ethiek, privacy en uitlegbaarheid, zodat publieke waarden worden geborgd.

Om dit alles duurzaam en wendbaar te organiseren, gaan we verder met de transitie naar de Common Ground-architectuur. Dit betekent een geleidelijke afbouw van verouderde systemen, standaardisatie van gegevensuitwisseling en het modulair opbouwen van onze digitale infrastructuur. Deze beweging draagt bij aan lagere beheerkosten, meer innovatiekracht en betere samenwerking binnen en buiten de gemeente.

Digitaliseren

In 2026 digitaliseren we het archief van bouwvergunningen. Hiermee sluiten we beter aan op de behoefte uit de samenleving om bouwtekeningen digitaal op te vragen. Deze stap draagt bij aan snellere en efficiëntere dienstverlening.

Ook starten we in 2026 met het digitaliseren van onze Planning & Control-documenten. We beginnen met de jaarrekening en werken daarna verder aan de digitalisering van de begroting.

Gemeentewerf

Het haalbaarheidsonderzoek naar de gemeentewerf is met u gedeeld. Om verder te kunnen is het van belang een keuze te maken of de huidige werf wordt verduurzaamd of dat we kiezen voor een andere locatie. Wij verwachten u binnenkort een voorstel voor te leggen om hierin een keuze te maken.

Accomodatievisie 2025

De planning is dat de accommodatievisie in december 2025 door uw raad wordt vastgesteld. Gekoppeld aan de accommodatievisie is een uitvoeringsagenda opgesteld. In de uitvoeringsagenda worden concrete maatregelen (acties) benoemd die gefaseerd worden opgepakt. De uitvoeringsagenda is een meerjarig programma. De voortgang daarvan wordt gemonitord.

Paragraaf 6:

Verbonden partijen

In deze paragraaf lichten we de verbonden partijen toe.

Inleiding

De commissie Besluit, Begroting en Verantwoording (BBV) geeft de volgende definitie voor een verbonden partij:

‘Een verbonden partij is een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie, waar de gemeente een bestuurlijk én financieel belang in heeft.’

Heeft de gemeente alleen een bestuurlijk of een financieel belang, dan is er dus géén sprake van een verbonden partij. Volgens de BBV:

- Is er een bestuurlijk belang wanneer de gemeente zeggenschap heeft, door vertegenwoordiging in het bestuur of stemrecht. Met de zeggenschap kan de gemeente beslissende invloed uitoefenen op de activiteiten van een onderneming of een gemeenschappelijke regeling.
- Is er een financieel belang wanneer we een aan de verbonden partij beschikbaar gesteld bedrag niet kunnen terugvorderen als de verbonden partij failliet gaat of als we aansprakelijk zijn indien de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt. Bij leningen of garantstellingen is er geen sprake van een verbonden partij. Dan kunnen we wel juridisch verhaal halen als de partij failliet gaat.

Als uitzondering op de regel nemen we in deze paragraaf ook samenwerkingen op zonder financieel risicodragend belang, wanneer we deze partij wel overwegend met publieke middelen financieren. Deze partij is dan afhankelijk van structureel geld van de gemeente voor haar activiteiten.

Beleid

In de raadsvergadering van 1 april 2025 heeft de raad de kadernota ‘Beleidskader verbonden partijen (2024/ 016928)’ vastgesteld. Ook heeft de raad in maart 2025 een evaluatie gehouden van de verbonden partijen, zie ‘Evaluatie verbonden partijen (2024/ 016928)’.

Deze kadernota vormt samen met de gemeentebegroting en wetgeving de basis voor het samenwerken met verbonden partijen voor het oplossen en aanpakken van maatschappelijke opgaven. Daarbij is de Wet gemeenschappelijke regelingen het juridische kader voor publiekrechtelijke samenwerking. Voor privaatrechtelijke samenwerking is dat het Burgerlijk Wetboek.

Voor publiekrechtelijke samenwerkingen (lees gemeenschappelijke regelingen) is goedkeuring van de gemeenteraad vereist. Voor privaatrechtelijke samenwerkingen maakt de gemeenteraad vooraf wensen en bedenkingen kenbaar.

Het raadsbesluit ‘Zienswijzen voor begrotingen 2026 van gemeenschappelijke regelingen (2025-006432)’ is uitgangspunt voor de begroting 2026 van verbonden partijen van onze gemeente.

Wet gemeenschappelijke regelingen

Per 1 juli 2022 is de wijziging van de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) van kracht geworden. Sindsdien hebben gemeenteraadsleden meer invloed op de besluitvorming van samenwerkingen met publiekrechtelijke rechtspersonen. Ook kunnen ze die beter controleren. De mogelijkheden van gemeenteraadsleden om de eigen controlerende en kaderstellende rol bij gemeenschappelijke regelingen te versterken zijn aangepast en uitgebreid.

Dat gebeurt door gemeenteraden meer ruimte te geven voor (eigen) keuzes voor de werking van een gemeenschappelijke regeling. Voorbeelden zijn:

- Het recht een zienswijze in te dienen, onder meer bij het treffen van een regeling en bij besluiten.
- Het instellen van een gemeenschappelijke adviescommissie voor raadsleden.
- Afspraken hoe om te gaan met burgerparticipatie.
- Verplichte afspraken over evaluatie van de regeling.
- De verplichting om afspraken te maken over (financiële) gevolgen van uittreding voor de uittredende deelnemers.

Daarnaast zijn er extra controlebevoegdheden, zoals de mogelijkheid om een gezamenlijke enquête uit te voeren naar het functioneren van de gemeenschappelijke regeling als geheel. Wel moeten alle betrokken raden in meerderheid met deze enquête instemmen.

Ook is er een algemene informatieverplichting (actieve informatieplicht) voor het bestuur van de gemeenschappelijke regeling. Dat bestuur moet de raden van alle deelnemende gemeenten ongevraagd alle inlichtingen verstrekken die zij nodig hebben voor de uitoefening van hun taken. De informatieplicht is dus niet beperkt tot te nemen of genomen besluiten.

Zienswijzen voor begroting 2026

De uitgaven die voortvloeien uit deelname aan gemeenschappelijke regelingen zijn verplichte uitgaven die we in de gemeentebegroting opnemen. Op grond van de Wet gemeenschappelijke regelingen kan de raad zienswijzen over de ontwerpbegrotingen kenbaar te maken aan het algemene bestuur van de betreffende gemeenschappelijke regeling.

Tijdens de behandeling van de begrotingen 2026 van de verbonden partijen in juni 2025 heeft de gemeenteraad voor de Stadsbank Oost-Nederland de volgende zienswijze ingediend;

“Stel een plan op om de algemene reserve in 2026 af te bouwen totdat de weerstandratio voldoende is, verwerk dit in de primaire begroting 2026 en pas daarvoor de gevraagde gemeentelijke bijdragen voor 2026 aan”.

Voor de overige gemeenschappelijke regelingen zijn geen zienswijzen ingediend.

Publiekrechtelijke samenwerking

Publiekrechtelijke samenwerking vindt plaats op basis van de Wet gemeenschappelijke regelingen. Op deze manier participeren we in de onderstaande gemeenschappelijke regelingen:

1. Veiligheidsregio Twente – programma 6: Bestuur, veiligheid en dienstverlening
2. SamenTwente – programma 2: Jeugd en WMO
3. Stadsbank Oost-Nederland – programma 1: Werk, economie, recreatie en inkomen
4. Omgevingsdienst Twente – programma 6: Bestuur, veiligheid en dienstverlening
5. Recreatieschap Twente – programma 1: Werk, economie, recreatie en inkomen
6. EUREGIO – programma 1: Werk, economie, recreatie en inkomen

Gemeenschappelijke regeling	Doelstelling / taken
Veiligheidsregio Twente Postbus 383 7500 AJ Enschede	Op grond van de Wet Veiligheidsregio's werken brandweer, politie, geneeskundige hulpverleningsorganisatie in de regio (GHOR) en de gemeenten samen in de gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Twente (VRT). Dat doen ze voor crisisbeheersing en rampenbestrijding. De VRT is een wettelijke verplichte gemeenschappelijke regeling.
SamenTwente Nijverheidstraat 30 7511 JM Enschede	SamenTwente is een samenwerkingsverband van de veertien Twentse gemeenten. Het voert taken uit op het gebied van volksgezondheid, jeugdhulp & maatschappelijke ondersteuning. Het omvat de onderdelen Gemeentelijke gezondheidsdienst (GGD), Organisatie voor Zorg en Jeugdhulp Twente (OZJT) en Veilig Thuis Twente (VTT) en is gastheer voor Twentse Koers, Kennispunt Twente en Samen14. SamenTwente zet zich in voor gezonde, veilige en vitale inwoners.
Stadsbank Oost-Nederland Postbus 1393 7500 BJ Enschede	De Stadsbank Oost Nederland (SON) voert de gemeentelijke taken uit in afstemming met de gemeente in het kader van de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening (Wgs). Elke inwoner kan terecht bij de Stadsbank voor hulp bij (problematische) schulden en voor financiële stabiliteit (bewind en budgetbeheer).
Omgevingsdienst Twente Haven Zuidzijde 30 7607 EW Almelo	De Omgevingsdienst Twente (OD Twente) is belast met het uitvoeren van diverse taken op het gebied van vergunningverlening, toezicht, handhaving van en advisering over het omgevingsrecht, in het bijzonder op het gebied van milieu. Daarmee draagt ze bij aan de realisatie van een gezonde en veilige leefomgeving. De samenwerking is grotendeels een wettelijke verplichting.
Recreatieschap Twente Postbus 1400 7500 BK Enschede	In de bedrijfsvoeringsorganisatie Recreatieschap Twente is het beheer en onderhoud ondergebracht van de drie Twentse recreatieparken en de toeristische routes. Daarnaast verzorgt het recreatieschap Twente, met inbreng vanuit de Twente Board, de subsidiëring van de toeristische promotie en marketing.
EUREGIO Enscheder Strasse 362 48599 Gronau	De EUREGIO maakt zich er sterk voor de samenwerking tussen Nederland en Duitsland te vereenvoudigen en te komen tot meerwaarde voor beide zijden. Daarbij staat voorop: • vergroting van de economische kracht en de kwaliteit van leven en • bevordering van de integratie van het gebied.

1. Bijdrage Veiligheidsregio Twente aan programma 6: Bestuur, veiligheid en dienstverlening

Maatschappelijke rendement:

Op grond van de Wet Veiligheidsregio's werken brandweer, politie, geneeskundige hulpverleningsorganisatie in de regio (GHOR) en de gemeenten samen in de gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Twente (VRT). Dat doen ze voor crisisbeheersing en rampenbestrijding. Door de coronacrisis en de vluchtelingencrisis zijn er extra taken bijgekomen. Daarnaast heeft de Veiligheidsregio Twente een aantal wettelijke taken in het kader van brand-, crisis- en rampenbestrijding.

Ontwikkelingen:

De VRT werkt de komende jaren samen met de 14 Twentse gemeenten aan het Project Continuïteit & Weerbaarheid Twentse Gemeenten. Het doel is om inwoners, bedrijfsleven en (maatschappelijke) organisaties of te wel de samenleving in Twente

weerbaarder te maken voor crisis van een andere aard, grotere omvang en langere tijdsduur, bijvoorbeeld een cyberaanval of langdurige stroomuitval.

De verwachting is dat de ondersteuning en coördinatie van de VRT bij de gemeentelijke opvang van Oekraïense vluchtelingen ook in 2026 doorloopt.

2. Bijdrage SamenTwente aan programma 2: Jeugd en WMO

Maatschappelijke rendement:

SamenTwente is een samenwerkingsverband van de veertien Twentse gemeenten. Het voert taken uit op het gebied van volksgezondheid, jeugdhulp & maatschappelijke ondersteuning. Het omvat de onderdelen Gemeentelijke gezondheidsdienst (GGD), Organisatie voor Zorg en Jeugdhulp Twente (OZJT) en Veilig Thuis Twente (VTT) en is gastheer voor Twentse Koers, Kennispunt Twente en Samen14.

- GGD voert taken uit in het kader van de Wet Publieke gezondheid, zoals jeugdgezondheidszorg (consultatiebureau, opvoedondersteuning, rijksvaccinatieprogramma, inspecties kinderopvang), voorkomen en beheersen van infectieziekten, geven van reisadvies en inenting, voorlichting over gezondheid en verzorgen van medisch spreekuur dak- en thuislozen.
- OZJT/ Samen 14 regelt de inkoop van tweedelijns jeugdhulp en Wmo-maatwerk voor de regio Twente. Ook voert de OZJT/ Samen het contractmanagement voor de gesloten contracten met zorgaanbieders uit.
- VTT voert de wettelijke taak uit van advies- en meldpunt huiselijk geweld en kindermishandeling.
- Twentse Koers (Coalitions of the Willing) is een domein overstijgende netwerksamenwerking tussen de veertien Twentse gemeenten, zorgverzekeraar en zorgkantoor Menzis, GGD Twente en provincie Overijssel. Zij bevordert de samenwerking op het snijvlak van zorg, welzijn en wonen met als doel de zorg beschikbaar, toegankelijk en betaalbaar te houden voor de inwoners in Twente.
- Kennispunt Twente levert data, inzicht en kennis om de Twentse samenleving te versterken.

Ontwikkelingen:

De kerntakendiscussie over de taakuitvoering van SamenTwente en het bijbehorende ambitieniveau leidde tot de volgende opgaven voor 2026:

- Een nieuwe opdracht voor het Dagelijks Bestuur (DB). Maak een plan “Hoe werken we met de veertien Twentse gemeenten zo effectief en efficiënt mogelijk samen?”,
- Een aparte opdracht voor het DB voor “Jeugd”, met de naam prioritaire opgave jeugd”, omdat die breder is dan het takenpakket van SamenTwente, want jeugd is daarom buiten de scope van de kerntakendiscussie gehouden.
- Het uitvoeren van scherpe bedrijfsmatige keuzes voor het verlagen van de kosten van het opleidingsbudget, materieelbudget, ICT-afschrijvingsbudget, kosten bedrijfsvoering en thuiswerk- en ambtsjubileabudget. Dat in het kader van flinke bezuiniging van het Rijk op het gemeentefonds vanaf 2026, het zogenaamde “ravijnjaar 2026”.

3. Bijdrage Stadsbank Oost Nederland aan programma 1: Werk, economie, recreatie en inkomen

Maatschappelijke rendement:

De Stadsbank Oost Nederland (SON) voert de gemeentelijke taken uit in afstemming met de gemeente in het kader van de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening (Wgs). Elke inwoner kan terecht bij de Stadsbank voor hulp bij (problematische) schulden en voor financiële stabiliteit (bewind en budgetbeheer). De SON is een Gemeenschappelijke Regeling van 21 gemeenten in Twente en de Achterhoek.

Ontwikkelingen:

In 2026 richt de Stadsbank zich op het verlagen van drempels voor schuldhulp, kennisdeling, samenwerking met vrijwilligersorganisaties en inzet bij extra hulpvragen zoals schulden bij jongeren en inburgeraars.

4. Bijdrage Omgevingsdienst Twente aan programma 6: Bestuur, veiligheid en dienstverlening

Maatschappelijke rendement:

De Omgevingsdienst Twente (OD Twente) is belast met het uitvoeren van diverse taken op het gebied van vergunningverlening, toezicht, handhaving van en advisering over het omgevingsrecht, in het bijzonder op het gebied van milieu. Daarmee draagt ze bij aan de realisatie van een gezonde en veilige leefomgeving. De samenwerking is grotendeels een wettelijke verplichting.

Ontwikkelingen:

De programmabegroting 2026 van de Omgevingsdienst Twente (OD Twente) beschrijft een aantal belangrijke ontwikkelingen voor de OD Twente en alle deelnemers. Belangrijke ontwikkelingen zijn: het werken aan een zelfstandige, robuuste en toekomstgerichte dienst, de energietransitie, de kaderrichtlijn water en urgentie voor het beperken van zeer zorgwekkende stoffen (ZZS). Ook werkt de OD Twente aan een Innovatie- en Ontwikkelagenda, circulaire economie en de Tastforce Stikstof die maatregelen bedenkt om de stikstofuitstoot te beperken.

5. Bijdrage Recreatieschap Twente aan programma 1: Werk, economie, recreatie en inkomen

Maatschappelijke rendement:

Het Recreatieschap Twente is een organisatie die namens de 14 Twentse gemeenten het doel heeft om de recreatieve en toeristische infrastructuur in Twente in stand te houden en te bevorderen. Het gaat dan om het routenetwerk van zo'n. 11.000 kilometer met 153 ontvangst- en informatielocaties voor wandelen, fietsen, paardrijden en mountainbiken en de drie recreatieplassen het Rutbeek, het Hulsbeek en het Lageveld. Daarnaast zorgt Recreatieschap Twente, met inbreng vanuit de Twente Board, voor subsidiering van de toeristische promotie en marketing van de regio Twente.

Ontwikkelingen:

Het Recreatieschap Twente heeft voor het begrotingsjaar 2026 als speerpunten:

- Het verbeteren van de basisvoorzieningen van de Recreatieparken Twente:
 - Duurzaam investeren in gebouwen en een nieuw parkeersysteem
 - Meer bezoekers trekken.
- Voor de Routenetwerken Twente:
 - Onderhoud, kwaliteitsverbetering en verduurzamen van de routenetwerken.
 - Samenwerking met lokale gemeenschappen en ondernemers voor promotie van de routenetwerken en stimuleren van de lokale economie.
- Balans zoeken tussen juridische beheersbaarheid en kosten van de (MTB-)netwerken

6. Bijdrage Euregio aan programma 1: Werk, economie, recreatie en inkomen

Maatschappelijke rendement:

De Euregio zorgt dat we binnen Europa op lobby- en subsidiegebied onze krachten te bundelen. Daarnaast werkt de Euregio aan de verdere economische integratie van het Euregio gebied en het wegnemen van grens gerelateerde barrières.

Privaatrechtelijke samenwerkingen

Privaatrechtelijke samenwerkingen zijn in het Burgerlijk Wetboek geregeld. Dit kunnen stichtingen, verenigingen, coöperaties en vennootschappen zijn. Bij vennootschappen gaat het om deelnemingen. We participeren in de volgende privaatrechtelijke rechtspersonen:

1. N.V. Bank voor Nederlandse Gemeenten (BNG) – programma: Overhead
2. Twence Holding B.V. – programma 5: Woon- en leefomgeving
3. Enexis Holding N.V. – programma 6: Bestuur, veiligheid en dienstverlening
4. Wadinko N.V. – programma 1: Werk, economie, recreatie en inkomen
5. Stichting Noest – programma 1: Werk, economie, recreatie en inkomen
6. Twenteboard (Stichting) – programma 1: Werk, economie, recreatie en inkomen

Deelnemingen/ bestuurlijke overleggen	Doelstelling / taken
N.V. Bank Nederlandse Gemeenten Postbus 30305 2500 GH Den Haag	Het voorzien in zo goedkoop mogelijke financiële dienstverlening, zoals kredietverlening, betalingsverkeer, advisering en elektronisch bankieren. De BNG is daarmee de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang.
Twence Holding B.V. Postbus 870 7550 AW Hengelo	Twence draagt met de verwerking van afval bij aan de wettelijke zorgplicht van de gemeente om te voorzien in een doelmatig beheer van afvalstoffen. Door het vergisten van groente-, fruit- en tuinafval (GFT), het opwekken van duurzame energie en het terugwinnen van grondstoffen, levert Twence bovendien een bijdrage aan de duurzaamheidsdoelstellingen van de gemeente.
Enexis Holding N.V. Burg. Burgerslaan 40 5245 NH Rosmalen	Enexis beheert het energienetwerk in Noord-, Oost- en Zuid-Nederland voor de aansluiting van ongeveer 2,5 miljoen huishoudens, bedrijven en overheden. Enexis draagt daarmee bij aan het realiseren van een betrouwbaar, duurzaam en betaalbaar regionaal energienetwerk.
Wadinko N.V. Postbus 445 8000 AK Zwolle	Wadinko is een bedrijf dat investeert in andere bedrijven in de regio. Het doel is om bedrijven gezond te houden en nieuwe banen te creëren. Wadinko werkt in Overijssel, de Noordoostpolder en Zuidwest-Drenthe. Ze helpen met geld, kennis, begeleiding en contacten.
Stichting Noest Van den Bergsweg 53 7442 CK Nijverdal	Stichting Noest (Nijverdal Op Een Sociaal Traject) zet zich in voor mensen in onze gemeente voor wie een reguliere baan, om welke reden dan ook, niet direct voor de hand ligt. Dat gebeurt door het bieden van passend, plezierig en zinvol werk, in opdracht van (en in bepaalde gevallen ook op de locatie van) voornamelijk lokale bedrijven. Binnen deze beschutte werkomgeving ontwikkelen we bovendien werknemersvaardigheden, die de kansen op de arbeidsmarkt vergroten.
Twenteboard (Stichting) M.H. Tromplaan 1 7511 JJ Enschede	De Twenteboard is een samenwerking tussen ondernemers, onderwijs en overheid (3 O's). De Twenteboard richt zich op het versterken van de economie in Twente door mee te denken en te investeren in kansrijke en innovatieve projecten. Het uiteindelijke doel is een groene technologische topregio waar het goed wonen, werken en leven is. De vergaderingen van de Twenteboard bereidt de overheid voor in de BOSS: Bestuurlijk Overleg Sociaal Economische Structuurversterking.

1. Bijdrage N.V. Bank voor Nederlands Gemeenten (BNG) aan programma: Overhead

Maatschappelijk rendement:

De BNG is de huisbankier van de gemeente. Daarnaast is de gemeente aandeelhouder van de BNG. Door de lage kosten voor het gemeentelijke betalingsverkeer en de jaarlijkse dividenduitkering draagt zij bij aan een houdbare financiële huishouding. Daarnaast draagt de bank, door het verstrekken van laagrentende leningen, bij aan het realiseren van investeringen die de inwoners ten goede komen tegen aanvaardbare kosten.

Ontwikkelingen:

De strategienota “Kompas Naar Impact” van de BNG voor de periode 2024-2026 geeft de volgende ambitie van de BNG voor 2024-2026: “Wij willen de belangrijkste financier zijn van de publieke sector om Nederland socialer en duurzamer te maken.”

2. Bijdrage Twence Holding B.V. aan programma 5: Woon- en leefomgeving

Maatschappelijk rendement:

Twence draagt met de verwerking van afval bij aan de wettelijke zorgplicht van de gemeente om te voorzien in een doelmatig beheer van afvalstoffen. Door het vergisten van groente-, fruit- en tuinafval (GFT), het opwekken van duurzame energie en het terugwinnen van grondstoffen, levert Twence bovendien een bijdrage aan de duurzaamheidsdoelstellingen van de gemeente.

Ontwikkelingen:

Richting 2030 zijn als belangrijke ontwikkelingen te noemen:

- Het verder ontwikkelen van het Regionaal Warmtenet Twente.
- De bouw van een groengasinstallatie waarmee Twence groengas uit GFT levert aan huishoudens via het bestaande aardgasnet.
- Het leveren van inspanningen in de Euregio om zonneparken en indien gewenst, windparken te ontwikkelen.
- Blijven investeren in duurzame energieproductie en op termijn de ontwikkeling van een energie hub mogelijk maken. Een energiehub is een lokale samenwerking tussen meerdere partijen op het gebied van energie. Opwekkers én verbruikers werken samen bij het opwekken, verhandelen, consumeren en/of opslaan van energie en zorgen hiermee dat het lokale energienet efficiënter wordt benut.
- De CO-2 afvang verder uitbreiden om de emissie te verminderen en in te zetten als grondstof in de glastuinbouw.
- Het terugwinnen van kunststof fracties uit het afval.

3. Bijdrage Enexis Holding N.V. aan programma 6: Bestuur, veiligheid en dienstverlening

Maatschappelijk rendement:

Enexis is de eigenaar van het netwerk voor gas en elektra in onze gemeente. Het streven is om het netwerk betaalbaar, betrouwbaar en veilig te houden. Hiermee draagt Enexis ook bij aan het Energieakkoord en daardoor ook tegelijkertijd aan de gemeentelijke doelstellingen op het gebied van duurzaamheid. Wij zijn aandeelhouder van Enexis. De jaarlijkse dividenduitkering draagt bij aan een houdbare financiële huishouding.

Ontwikkelingen:

In het voorjaar van 2024 is ingestemd met de aanpassing van het strategisch plan (2022) in verband met de nieuwe wet collectieve warmtevoorziening. Enexis treft op basis daarvan voorbereidingen voor een actieve rol bij de ontwikkeling van initiatieven in haar verzorgingsgebied.

In het strategisch plan is verder gekozen voor focus op kerntaken met 3 hoofddoelen:

1. Sturen op maatschappelijk optimale energiekeuzes
Mede richting geven aan maatschappelijk optimale keuzes voor een duurzaam, betrouwbaar en betaalbaar energiesysteem van de toekomst en een haalbare weg daar naartoe.
2. Iedereen altijd toegang bieden tot energie
Voor iedereen een toegankelijke, veilige energie-infrastructuur met behoud van een hoge leveringszekerheid en tegen de laagst mogelijk kosten.
3. Klanten weten wat ze aan ons hebben

Transparante, betrouwbare en efficiënte dienstverlening aan klanten en marktpartijen.

Deze missie komt voort uit maatschappelijke ontwikkelingen die een grote impact op Enexis hebben: klimaatverandering &

energietransitie; participatie en vertrouwen in instituties (burgers willen meer invloed op hun directe leefomgeving) en digitale transformaties.

4. Bijdrage Wadinko aan programma 1: Werk, economie, recreatie en inkomen

Maatschappelijk rendement:

Wadinko is een bedrijf dat investeert in andere bedrijven in de regio. Het doel is om bedrijven gezond te houden en nieuwe banen te creëren. Wadinko werkt in Overijssel, de Noordoostpolder en Zuidwest-Drenthe. Ze helpen met geld, kennis, begeleiding en contacten.

We bezitten aandelen Wadinko en zijn daardoor mede-eigenaar van Wadinko.

Door deze samenwerking helpen we mee aan een sterke economie in de regio. Ook ontvangen we elk jaar geld (dividend) van Wadinko. Dit draagt bij aan een gezonde gemeentelijke begroting.

Ontwikkelingen:

Wadinko heeft samen met WIMM (Wij Investeren in Mens en Maatschappij) een website ontwikkeld: <https://werkeninnijverdal.nl>. Deze website laat zien welke stageplekken en banen er in Nijverdal zijn. Zo willen ze studenten en werkzoekenden aantrekken en behouden voor deze regio. Op de website staan nu 23 bedrijven. Aan het samenwerkingsverband WerkenInNijverdal doen ook Reggesteyn en wij als gemeente mee.

5. Bijdrage Stichting Noest aan programma 1: Werk, economie, recreatie en inkomen

Maatschappelijk rendement:

Stichting Noest (Nijverdal Op Een Sociaal Traject) zet zich in voor mensen in onze gemeente voor wie een reguliere baan, om welke reden dan ook, niet direct voor de hand ligt. Dat gebeurt door het bieden van passend, plezierig en zinvol werk, in opdracht van (en in bepaalde gevallen ook op de locatie van) voornamelijk lokale bedrijven. Binnen deze beschutte werkomgeving ontwikkelen we bovendien werknemersvaardigheden, die de kansen op de arbeidsmarkt vergroten.

Ontwikkelingen:

Vanuit de Wet sociale werkvoorziening en Participatiewet ligt de focus op:

- Het creëren van een integrale aanpak voor de uitvoering beschut werk (Noest)
- De re-integratie van overige doelgroepen op grond van de Participatiewet, zoals mensen met een bijstandsuitkering, schoolverlaters en statushouders voor het opdoen van werkervaring.
- Het verbinden van onze gemeente, het bedrijfsleven en maatschappelijke partners waarmee we kennis, kunde en capaciteit versterken.

Vanuit deze integrale benaderingswijze werkt de gemeente samen met partners aan een volwaardig lokaal werk- en ontwikkelbedrijf. Als gemeenschappelijk vertrekpunt voor deze ontwikkelrichting stellen we een koersdocument op, waarvan we de eerste contouren tussentijds, in het najaar van 2025, aan de gemeenteraad voorleggen voor wensen en bedenkingen.

6. Bijdrage Twenteboard aan programma 1: Werk, economie, recreatie en inkomen

Maatschappelijke rendement:

De Twente Board is een samenwerking tussen ondernemers, onderwijs en overheid (3 O's). De Twenteboard richt zich op het versterken van de economie in Twente door mee te denken en te investeren in kansrijke en innovatieve projecten. Het uiteindelijke doel is een groene technologische topregio waar het goed wonen, werken en leven is. De vergaderingen van de Twente Board bereidt de overheid voor in het BOSS: Bestuurlijk Overleg Sociaal Economische Structuurversterking.

Ontwikkelingen:

De Twente Board wil samenwerken aan Bruto Twents Geluk in een groene technologische topregio. Ze wil het verschil maken door de introductie van het Bruto Twents Geluk, een indicator voor een prettig klimaat voor wonen, werken, leren en leven. Het gaat daarbij om brede welvaart, niet alleen om financiële groei, maar ook om welzijnsbloei.

Van belang daarbij is een sterk Twents bedrijfsleven. De Twente Board kiest daarbij voor de volgende thema's: duurzaamheid en circulariteit, slimme energie en innovatieve gezondheidszorg. Om met een sterk bedrijfsleven uit te kunnen blinken op deze thema's moet worden voldaan aan noodzakelijke randvoorwaarden:

Voldoende talentvolle mensen. De Twente Board stimuleert de volgende programma's: TalentPact, Strategisch HR beleid, digitalisering en robotisering, leven lang ontwikkelen en talentopgave in beeld brengen.

Een goed woon-, werk- en leefklimaat met betaalbaar en prettig wonen voor de mensen en prettig en een gunstig vestigingsklimaat voor bedrijven. De Twente Board werkt aan programma's voor woningbouw, vrijetijdseconomie, cultuur, vestigingsklimaat bedrijven en onderwijs.

Een goede bereikbaarheid van het bedrijfsleven. De Twenteboard lobbyt onder andere voor: een spoorlijn Zwolle-Twente-Munster, de N35 van Zwolle naar de Duitse grens bij Enschede en een A1/A35 corridor.

Financiële gegevens verbonden partijen

bedragen x € 1.000

Financiële gegevens verbonden partijen	Gemeentelijke bijdrage 2026	Eigen vermogen 31-12-2025	Eigen vermogen 31-12-2026	Vreemd vermogen 31-12-2025	Vreemd vermogen 31-12-2026	Verwacht resultaat 2026
Gemeenschappelijke regelingen						
Veiligheidsregio Twente	2.768	1.721	1.755	88.918	88.298	-
SamenTwente	2.425	4.060	4.015	17.499	19.374	-
Stadsbank Oost-Nederland	266	1.370	1.465	11.396	7.098	-
Omgevingsdienst Twente	1.088	902	902	2.310	2.252	-
Recreatieschap Twente	233	798	798	4.000	3.935	-
EUREGIO ¹⁾	13	2.522	2.478	30.419	30.463	- 44
Totaal gemeenschappelijke regelingen	6.793	11.373	11.413	154.542	151.420	- 44
Deelnemingen						
Bank Nederlandse Gemeenten ²⁾	-	4.615.000	4.721.000	107.459.000	110.819.000	254.000
Twence holding BV ²⁾	-	175.964	169.261	163.228	162.475	9.497
Enexis holding NV ²⁾	-	5.441.000	5.320.000	4.907.000	5.140.000	72.000
Wadinko NV ²⁾	-	82.569	82.924	8.542	8.721	1.855
Publiek Belang Elektriciteitsproductie BV ³⁾	-	-	-	-	-	-
CSV Amsterdam BV ⁴⁾	-	484	-	7	-	- 20
Stichting Noest ²⁾	-	11	2	170	157	- 9
Totaal deelnemingen	-	10.315.028	10.293.187	112.537.947	116.130.353	337.323
Totaal verbonden partijen	6.793	10.326.401	10.304.600	112.692.489	116.281.773	337.279

¹⁾ Informatie uit begroting 2024.

²⁾ Er is geen begrotingsinformatie beschikbaar, de begin/eindstand uit de jaarrekening 2023 is opgenomen.

³⁾ Publiek Belang Elektriciteitsproductie BV wordt in 2024 opgeheven.

⁴⁾ CSV Amsterdam BV wordt in 2025 opgeheven.

Paragraaf 7:

Grondbeleid

In deze paragraaf lichten we ons grondbeleid toe.

Inleiding

Het grondbeleid ondersteunt de doelen van andere beleidsgebieden. Via grondbeleid kunnen ruimtelijke doelen, zoals het aanleggen en aanpassen van wegen gerealiseerd worden. Het belangrijkste doel van het grondbeleid is zorgen voor voldoende bouwgrond voor woningbouw, bedrijventerreinen en overige commerciële en maatschappelijke functies.

Over de financiële gevolgen van het gevoerde beleid wordt jaarlijks gerapporteerd in de paragraaf grondbeleid van de jaarrekening. Ook wordt een nadere toelichting op de lopende grondexploitaties gegeven in het zogenoemde 'meerjarenperspectief grondexploitaties' (MPG), dat inclusief de onderliggende grondexploitatiebegrotingen, medio het jaar wordt vastgesteld door de gemeenteraad.

In de paragraaf grondbeleid van de programmabegroting wordt vooruitgekeken op ontwikkelingen die mogelijk gevolgen hebben voor de financierings- en vermogenspositie van de gemeente.

Ook staat hierin hoe de grondexploitatiebegrotingen zijn verwerkt in de jaarbegroting(en) van de programmabegroting.

Beleid

Als gemeente heb je per project de keuze tussen het voeren van een actief grondbeleid (waarbij je zelf als gemeente de gronden koopt, bouwrijp maakt en de bouwgrond verkoopt) of een faciliterend grondbeleid (waarbij de bouwgrondproductie aan anderen wordt overgelaten).

Met faciliterend grondbeleid loopt de gemeente minder financiële risico's. Deze liggen dan bij marktpartijen. Daar staat tegenover dat de gemeente minder sturingsmogelijkheden heeft. Bij faciliterend grondbeleid kan de gemeente geen winst maken, omdat ze alleen kosten kan verhalen. Daardoor komen verlieslatende ruimtelijke ontwikkelingen niet of moeizaam van de grond, omdat de markt deze om bedrijfseconomische redenen niet oppakt.

Bij actief grondbeleid kunnen met de baten uit winstgevendende grondexploitaties tekorten op verlieslatende grondexploitaties worden bekostigd.

In 2025 hebben we nieuw grondbeleid vastgesteld. We hebben daarmee de stap gemaakt naar een situationeel grondbeleid met een actievere rol voor de gemeente bij met name de grotere - en daarmee complexere - gebiedsontwikkelingen.

Speerpunten op het gebied van grondbeleid voor 2026 zijn:

- 1) actief bijdragen aan de routekaart 1.000 woningen,
- 2) opstellen van (en uitvoering geven aan) een nota kostenverhaal,
- 3) het inzichtelijk maken van het volledige proces rondom het vestigen van een voorkeursrecht.

Actuele ontwikkelingen

In 2025 hebben we nog 5 lopende grondexploitaties. We verwachten dat de grondexploitaties van Hellendoorn Noord fase 1, Daarle West en Leerlooierstraat (Blenkeschool) eind 2025 worden afgesloten. In 2026 lopen nog 2 grondexploitaties : bedrijven-terrein Haarle Bloemeweide en woningbouwlocatie De Grave, ook in Haarle.

Inmiddels zijn er voorkeursrechten op diverse gebieden in de gemeente aangewezen om in de toekomst woningbouw of industrie op te ontwikkelen. Dit geldt voor de 4 locaties met voorkeursrechten: Daarlerveen, Hellendoorn Noord, Nijverdal Zuid en Lochter IV.

Daarnaast hebben we al enkele locaties in ons bezit waar de plannen al iets verder gevorderd zijn. Echter zijn er door uw raad

nog geen grondexploitaties voor vastgesteld. Dit gaat om de locaties aan de Willem de Clercqstraat (Reggesteyn), Koninginnestraat en Rijssensestraat/ Koeveenweg in Nijverdal.

In 2026 verwachten we voor de plannen Koninginnestraat en Rijssensestraat/Koeveenweg wel zover te zijn. Voor de Willem de Clercqstraat worden nog aanvullende flora- en faunaonderzoeken gedaan en wordt een activiteitenplan opgesteld ter voorbereiding van deze toekomstige woningbouwlocatie. Voor de komende tijd is deze locatie in gebruik voor onderwijshuisvesting.

Woningbouw lopende grondexploitaties

Hieronder wordt kort weergegeven welke lopende grondexploitaties in onze gemeente zijn en in welke fase deze zich bevinden.

Daarle west

Alle kavels zijn verkocht en het gebied is woonrijp gemaakt. Afronding van deze grex wordt verwacht in 2025. Inmiddels wordt er gekeken naar een nieuwe locatie voor woningbouw in Daarle.

Hellend1orn Noord fase 1

Alle kavels in fase 1 zijn verkocht en opgeleverd. Na afronding van de woningbouw wordt het gebied bouwrijp gemaakt. Afronding van deze grex wordt nog verwacht in 2025.

Blenkeschool

De bouw van sociale woningen op deze locatie is afgerond. Reggewoon heeft hiervoor de grond van de gemeente gekocht. In de eerste helft van 2025 is het gebied hier woonrijp gemaakt. Er wordt een groenplan gemaakt voor het deel van het plan dat in eigendom blijft van de gemeente. Om een goede aansluiting te maken wordt hier ook een deel van het daaromheen liggende openbare gebied in meegenomen. De uitvoering vindt eind 2025 begin 2026 plaats. Verwacht wordt dat daarmee in 2025 de grex kan worden afgesloten.

Haarle

Plan de Grave voorziet in de behoefte aan bouwgrond voor in totaal circa 61 grondgebonden woningen, onderverdeeld in 2 fasen. De woningen zijn bestemd voor diverse doelgroepen waaronder starters, doorstromers en senioren. Het bouwplan is een mix van rijenwoningen (huur en koop in CPO), twee onder één kap en vrijstaande woningen. Van origine was - naast een grondexploitatie - ook een exploitatieplan vastgesteld. Dit om te borgen dat bij zelfontwikkeling door grondeigenaren de kosten verhaald konden worden. Het exploitatieplan en het voorkeursrecht zijn in juni 2025 ingetrokken door uw raad, omdat deze geen doel meer dienen. Alle gronden zijn inmiddels aangekocht. Alle kavels in de eerste fase zijn aangekocht en bouwrijp gemaakt.

Woningbouw nieuwe initiatieven

Hieronder wordt kort weergegeven welke nieuwe initiatieven in onze gemeente spelen.

Willem de Clerqstraat

We doen onderzoek naar de mogelijkheden van woningbouw op de Reggesteyn locatie aan de Willem de Clerqstraat in Nijverdal. Nadat de scholengemeenschap de nieuwe locatie aan de Noetselerbergweg in gebruik heeft genomen wordt de locatie tijdelijk gebruikt voor huisvesting van de Marijkeschool en de Elimschool tot januari 2028.

Inmiddels is een eerste stedenbouwkundige – ruimtelijke uitwerking van de locatie aan de buurt voorgelegd. Tot en met oktober 2025 loopt het aanvullende flora en fauna onderzoek. Daarnaast wordt het waterhuishoudingsplan opgesteld om de inrichtingschets verder te kunnen uitwerken.

Rijssensestraat/Koeveenweg

We hebben in het kader van actief grondbeleid in 2023 2 percelen aangekocht aan de Rijssensestraat/Koeveenweg in Nijverdal. Voor deze locatie wordt een plan voor woningbouw uitgewerkt voor zo'n 30 woningen. Hierover is actief met de buurt geparicipeerd. Het waterhuishoudingsplan wordt opgesteld om daarmee het schetsontwerp verder uit te kunnen werken. Met dit

waterhuishoudingsplan kan ook het activiteitenplan verder opgepakt worden om daarmee de omgevingsvergunning voor de Wet natuurbescherming bij de provincie Overijssel aan te kunnen vragen. In de eerste helft van 2026 wordt duidelijkheid verwacht over de AERIUS berekening (stikstofberekening) en de te volgen ruimtelijke procedure.

Voormalige HOi-locatie

De voormalige HOi-locatie aan de Koninginnestraat in Nijverdal is begin 2024 vrijgespeeld voor woningbouw. De aanwezige opstallen zijn in de 1e helft van 2025 gesloopt. Een deel van de aanwezige parkeerplaatsen wordt voor de buurt behouden totdat het terrein bouwrijp gemaakt wordt. Er is inspraak geweest met de buurt. In de 2e helft van 2025 worden de inrichtingsschetsen teruggekoppeld aan de buurt, om te laten zien wat is gedaan met de opgehaalde input. De voorkeur van de buurt wordt voorgelegd aan college en raad. Omdat deze locatie betrokken wordt bij een wijkontwikkelingsplan, laat daadwerkelijke woningbouw op deze locatie nog even op zich wachten.

Daarlerveen

In Daarlerveen hebben we voorkeursrecht gevestigd op agrarische gronden voor het realiseren van woningbouw. In 2025 zijn de ontwikkelmogelijkheden van de locatie nader onderzocht. Op dit moment is er een globale schets en globale financiële berekening op basis van een plan met circa 50 woningen. Daarnaast is de eerste onderhandeling met een grondeigenaar gestart.

Hoge Dijkje-Grotestraat

Ter Steege Bouw Vastgoed uit Rijssen wil de komende jaren een nieuwe woonwijk op het voormalig terrein van Koninklijke TenCate op de hoek Hoge Dijkje-Grotestraat in Nijverdal realiseren. Het plangebied is ongeveer 4,5 hectare groot en er zijn circa 160 woningen gepland. Naar verwachting start de bouw op zijn vroegst in 2026.

Marktpllein

Aan de west- en oostzijde van het marktpllein in Nijverdal wordt het komende jaar gekeken wat de mogelijkheden zijn voor woningbouw. Omdat de locaties in handen zijn van projectontwikkelaars zal het hoogstwaarschijnlijk geen gemeentelijke grondexploitatie worden.

Nijverdal-Zuid

Op gronden in Nijverdal-Zuid is in 2025 voorkeursrecht gevestigd voor woningbouw. Op dit moment wordt gekeken naar de ontwikkelingsmogelijkheden van dit gebied. Op dit moment wordt gedacht aan een ontwikkeling van in totaal 500 woningen. Ook worden er gesprekken met grondeigenaren gevoerd.

Voor al deze mogelijke ontwikkelingen zijn nog geen grondexploitaties vastgesteld, dus er is nog niet besloten tot het daadwerkelijk uitvoeren van deze initiatieven. Wel zijn er voorbereidingskredieten voor onderzoek aangevraagd om te bekijken of deze ontwikkelingen onder andere ruimtelijk, financieel, (milieu)technisch en juridisch mogelijk en wenselijk zijn. Voor de aankoop, ontwikkeling en verkoop zijn dus nog géén kredieten beschikbaar gesteld en zijn dus ook nog niet verwerkt in de voorliggende (meerjaren)begroting: niet de mogelijke negatieve budgettaire consequenties, en ook niet de financiering van deze projecten (zie paragraaf 4 financiering).

Bedrijventerreinen

Er zijn nog 2 onverkochte kavels op de woon-/werklocatie 'Bloemeweide' in Haarle. Voor 1 kavel is de koopovereenkomst gesloten en wordt de aktepassering gepland. De andere 2 kavels zijn in optie bij twee geïnteresseerden, zij zijn de mogelijkheden aan het onderzoeken.

Om voldoende bouwgrond voor bedrijven beschikbaar te hebben, onderzoeken we of we nieuwe locaties voor bedrijventerreinen kunnen ontwikkelen.

In Hellendoorn is een voorkeursrecht gevestigd op gronden aan de Isakke. Ook is op een gebied aansluitend op het huidige industrieterrein 't Lochter voorkeursrecht gevestigd op een gebied voor een potentiële bedrijvenlocatie Lochter IV. De komende periode zal onderzocht worden wat de mogelijkheden zijn voor het de realisatie op deze locaties.

De verwachte stand van zaken per 1 januari 2026

In het onderstaande overzicht zien we hoe de financiën van de huidige grondprojecten er waarschijnlijk uitzien op 1 januari 2026. Vergeleken met de laatst vastgestelde grondexploitaties (MPG2025/jaarrekening 2024) zijn er geen veranderingen in de verwachte kosten van sommige exploitaties meegenomen. Mochten er zich wel substantiële wijzigingen aandienen, dan worden deze bij de najaarsrapportage 2025 aan u voorgelegd.

We gaan uit van de aanname dat 2025 financieel gezien precies zo verloopt zoals nu wordt begroot. Als dit anders loopt dan verwacht heeft dit meestal nauwelijks effect op de begrote eindresultaten.

Dit betekent dat we ervan uitgaan dat de grondexploitaties Leerlooierstraat Hellendoorn en Hellendoorn Noord fase 1b en Daarle West zijn afgerond en afgesloten. De winsten en verliezen van deze projecten worden allemaal in de jaarrekening van 2025 verwerkt.

bedragen x € 1.000

Grex begrotingen	Grex boek- waarde *) 1-1-2026	Nog te maken		Eindjaar	Geraamd eindresultaat		
		kosten	opbrengsten		op eindwaarde	op contante waarde	
In exploitatie genomen gronden (IEGG)							
Bedrijventerreinen							
Bloemeweide Haarle	152	96	439	2027	191	183	winst
Totaal Bedrijventerreinen	152	96	439		191	183	0
Woningbouwgebieden							
De Grave Haarle	806	2.120	2.557	2031	-368		-315 verlies
Totaal Woningbouwgebieden	806	2.120	2.557		-368	0	-315
Totaal	958	2.215	2.996		-178	183	-315
Gesaldeerd		781				-132	

*) De grex-boekwaarde is niet gelijk aan de Balanswaarde (boekwaarde in de gemeentelijke begroting/rekening): in de grexboekwaarde is de eerder genomen winst nog niet als verhoging boekwaarde verhogend meegenomen, noch zijn de te verwachten verliezen in mindering gebracht.

Financiële toelichting op de grondexploitaties.

- Op 1 januari 2026 zijn er naar verwachting nog 2 lopende grondexploitaties. Een winstgevende en een verlieslatende.
- Het daarin geïnvesteerde vermogen bedraagt dan naar verwachting € 0,8 miljoen.
- Met € 3 miljoen nog te realiseren opbrengsten en € 2,2 miljoen nog te maken kosten, wordt er komende jaren beperkt geïnvesteerd in lopende grondexploitaties. Het begrote eindresultaat per saldo uit komt op ruim € 0,2 miljoen verlies.

Verwachte balanswaarde en nog te nemen winst per 1 januari 2026

In het onderstaande overzicht zien we de voorspelde financiële stand van zaken per 1 januari 2026.

Het tekort op de verliesgevende grondexploitatie wordt volledig afgedekt via een verliesvoorziening, zoals voorgeschreven in de BBV-voorschriften (Besluit begroting en verantwoording). In deze 'voorzieningen toekomstige verliezen grondexploitaties' staat het geld geparkeerd dat aan het eind van de looptijd van een project nodig is om het verlies te kunnen betalen. Tijdens de loop-

tijd van het project wijzigen de verwachtingen telkens, vandaar dat de verwachte verliezen via een voorziening worden afgedekt totdat zeker is wat het uiteindelijke resultaat van het project is.

Uit de enige nog resterende winstgevende grondexploitatie verwachten we een winst van bijna € 0,2 miljoen. Hiervan is per 1 januari 2025 al circa € 0,7 miljoen als tussentijdse winst ingeboekt. De tussentijdse winstneming voor 2025 is nog niet opgenomen: deze boeken we bij de jaarrekening 2025. Hierdoor resteert er nu nog € 0,1 miljoen als verwachte nog te nemen winst. Deze verwachte winst staat als stille reserve onzichtbaar op de balans.

bedragen x € 1.000

Verwacht resultaat per plangebied	Grex boek-waarde *) 1-1-2026	Genomen verlies	Genomen winst	Balans-waarde 1-1-2026	Stille reserve	Eindjaar
In exploitatie genomen gronden (IEGG)						
Bedrijventerreinen						
Bloemeweide Haarle	152	-	71	220	112	2027
Totaal Bedrijventerreinen	152	0	71	220	112	
Woningbouwgebieden						
De Grave Haarle	806	315	-	491	-	2031
Totaal Woningbouwgebieden	806	315	0	491	0	
Totaal verwacht gemeentelijk resultaat	958	315	71	711	112	

*) De grex-boekwaarde is niet gelijk aan de Balanswaarde (boekwaarde in de gemeentelijke begroting/rekening): in de grexboekwaarde is de eerder genomen winst nog niet als verhoging boekwaarde verhogend meegenomen, noch zijn de te verwachten verliezen in mindering gebracht.

Risico's en bufferreserve

Benodigde weerstandscapaciteit

Grondexploitatiebegrotingen zijn niet alleen een financieel kader waarbinnen het project moet worden gerealiseerd. Ze helpen ook als een 'voorspelling' van de te verwachten kosten en opbrengsten. De verwachte kosten en opbrengsten kunnen meemaal ook tegenvallen. Ter dekking van per saldo tegenvallers is een bepaalde aanwezige weerstandscapaciteit nodig. Deze is berekend op € 0,35 miljoen.

Er zijn in de afgelopen jaren diverse voorbereidingskredieten aangevraagd voor onderzoek naar wensen en haalbaarheid van potentiële woningbouw -en bedrijfsterreinlocaties. Al met al is hier voor ruim € 800.000,- voorbereidingskrediet beschikbaar gesteld met als kanttekening dat deze kosten worden ingebracht als kosten van de grex wanneer besloten wordt tot ontwikkeling van de locatie. Als besloten wordt geen exploitatie aan te gaan, komen deze kosten uit de bufferreserve. Ook voor dit risico wordt een buffer opgenomen.

Daarnaast willen we een egalisatiebuffer hebben waarmee tegenvallers uit boekverliezen en hertaxaties van vastgoed kunnen worden opgevangen.

De hiervoor benodigde buffer is berekend op € 0,5 mln.

Aanwezige weerstandscapaciteit

De bufferreserve bedraagt eind 2025 naar verwachting minimaal € 4,1 miljoen. Naast deze aanwezige weerstandscapaciteit, is er binnen de lopende grondexploitaties een stille reserve aanwezig als gevolg van begrote, maar nog niet genomen winsten. Deze nog te realiseren winst (ruim € 0,1 miljoen) staat niet op de balans. Deze winst kunnen we gebruiken als weerstandscapaciteit waarmee in de komende jaren financiële tegenvallers kunnen worden gedekt. Hierdoor bedraagt de aanwezige weerstandscapaciteit ruim € 4,2 miljoen.

Weerstandsvermogen

Er is sprake van een financieel gezonde situatie, als de aanwezige weerstandscapaciteit groter dan of gelijk is aan de benodigde weerstandscapaciteit. Het weerstandsvermogen is de verhouding tussen de aanwezige en de benodigde weerstandscapaciteit. Met een factor 2,55 (€ 4,2 miljoen/ € 1,65 miljoen) is de weerstandscapaciteit voor lopende grondexploitaties meer dan voldoende. We willen voor de risico's van toekomstige grondexploitaties wel alvast wat reserves opbouwen. De bufferreserve is een algemene reserve, daarom is deze reserve ook betrokken in de bepaling van de totale gemeentelijke weerstandscapaciteit.

Vennootschapsbelasting

Vanaf 2016 zijn gemeenten belastingplichtig voor de vennootschapsbelasting (Vpb) voor ondernemersactiviteiten. Indien de gemeentelijke grondexploitaties winstgevend zijn vallen ze hier ook onder. De Vpb is immers een winstbelasting.

Voor het onderdeel grondexploitatie is duidelijk dat we voor de jaren t/m 2023 niet fiscaal winstgevend zijn, gezien de vele verliezen die er op de destijds nog lopende grondexploitaties zijn genomen. Op het moment van schrijven zijn er gesprekken met de fiscus of wij ook in de toekomst verliesgevend zullen blijven of dat we door de 'ondernemerspoort' komen omdat we per saldo winsten gaan maken. Mocht dit zo zijn dan moeten we op het moment dat er op nieuwe exploitaties winst gemaakt wordt rekening houden met een afdracht vennootschapsbelasting

Omdat de winsten van de grondexploitaties consequent in de bufferreserve worden gestort, brengen wij de toekomstige winstbelasting (Vpb) over het onderdeel grondexploitaties standaard ten laste van de bufferreserve.

Paragraaf 8:

Informatieveiligheid en privacy

In deze paragraaf lichten we toe welke stappen we zetten rondom informatieveiligheid en privacy.

Inleiding

Als gemeente beheren we veel persoonsgegevens en andere gevoelige gegevens. Het is essentieel dat veilig en zorgvuldig wordt omgegaan met deze gegevens en met de uitwisseling hiervan. Burgers, bedrijven en (keten)partners kunnen ernstige schade ondervinden wanneer sprake is van het verlies van gegevens, uitval van ICT of het door onbevoegden kennisnemen of manipuleren van informatie. Dit kan leiden tot ernstige gevolgen voor (de continuïteit van) de bedrijfsvoering en grote financiële schade en imagoschade.

Gemeenten wapenen zich tegen deze risico's met verscheidene technische en organisatorische maatregelen. Dit omvat het minimaliseren van risico's, het adequaat reageren op incidenten en het waarborgen van correcte en veilige informatievoorziening. Een betrouwbare informatievoorziening is noodzakelijk voor het goed functioneren van de gemeente en vormt de basis voor het beschermen van rechten van burgers en bedrijven. Zeker nu we steeds afhankelijker worden van digitale technologie en het internet, is de noodzaak voor informatiebeveiliging groter dan ooit.

Juridisch kader

De Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO) staat op het gebied van informatieveiligheid centraal. De BIO is vanaf 2020 het normenkader op het gebied van informatieveiligheid voor alle overheden: Rijk, provincies, waterschappen en gemeenten. De BIO wordt op dit moment herzien. De BIO2 vormt straks het nieuwe kader voor informatiebeveiliging binnen de overheid. Dit vernieuwde model is tot stand gekomen na een evaluatie van de huidige BIO en sluit aan op de ontwikkelingen rondom de (Europese) NIS2-richtlijn.

Sinds 2018 kennen we de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) als grondslag voor de privacybescherming. Dankzij de AVG is de bescherming van persoonsgegevens in alle landen van de Europese Unie (EU) op dezelfde manier geregeld. In aanvulling op de AVG is de Wet politiegegevens (Wpg) van toepassing op de werkzaamheden van buitengewoon opsporingsambtenaren. Deze wet regelt de verwerking van persoonsgegevens op het gebied van opsporing of vervolging van strafbare feiten. Veel verplichtingen zijn vergelijkbaar met de AVG, maar kennen soms net een iets andere uitwerking.

In het licht van alle digitale ontwikkelingen is er sinds 2020 vanuit de EU gewerkt aan de Network and Information Security (NIS2) directive. Deze richtlijn is gericht op een verbetering van de digitale en economische weerbaarheid van Europese lidstaten. In Nederland wordt de NIS2-richtlijn geïmplementeerd in de vorm van de Cyberbeveiligingswet (Cbw). Deze zal naar verwachting in het tweede kwartaal van 2026 in werking treden. De BIO krijgt hiermee een wettelijk kader.

Uitdagingen

Het Nationaal Cyber Security Centrum (NCSC) en de Algemene Inlichtingen- en Veiligheidsdienst (AIVD) constateren dat overheden steeds vaker het doelwit worden (en gaan worden) van cyberaanvallen. Gemeenten hebben zogenoemde 'kroonjuwelen' (te beschermen belangen) die bewaakt moeten worden. Denk hierbij aan bevolkingsdata, privacygevoelige informatie, (bovenregionale) beleidsstukken, bedrijfseconomische ontwikkelingen, aanbestedingsinformatie, vertrouwelijke bedrijfsgegevens, ICT-beveiliging en dergelijke.

De grootste dreigingen voor de overheid zijn: digitale spionage, verstoring van de dienstverlening, diefstal van informatie en datalekken. Informatieveiligheid en privacy zorgen ervoor dat de gemeentelijke belangen adequaat beveiligd zijn en de organisatie voldoende weerbaar is tegen deze dreigingen. Het basisbeveiligingsniveau van de BIO, AVG en Wpg zorgen voor deze weerbaarheid. Hierin is het gedrag van medewerkers cruciaal. Daarbovenop kan de gemeente ervoor kiezen extra maatregelen te treffen indien actuele risico's de dienstverlening bedreigen. Hiervoor voert de gemeente risicoanalyses uit.

We streven ernaar schade door verstoring, uitval of misbruik van de dienstverlening te voorkomen. Ontstaat er toch schade, dan zorgen we voor snel herstel. De schade kan bestaan uit: aantasting van de betrouwbaarheid van informatie(systemen), beper-

king van de beschikbaarheid en de schending van de vertrouwelijkheid en/of integriteit van de in informatiesystemen opgeslagen informatie en de herkomst hiervan.

Door (technologische) ontwikkelingen ontstaan dagelijks nieuwe kwetsbaarheden in de dienstverlening, die misbruikt kunnen worden. 100% veiligheid bestaat dan ook niet, want dat maakt de organisatie gesloten; het voldoende weerbaar zijn houdt de organisatie open en verbonden. Risico's moeten voldoende beheerst worden, wat betekent dat een risico-gestuurde aanpak essentieel is.

Actiepunten 2026

Voor 2026 gelden de volgende actiepunten:

- We zetten informatiebeveiliging hoog op de agenda en gaan onze medewerkers bijscholen, trainen en inhoudelijk ondersteunen. Nieuwe medewerkers krijgen standaard een introductietraining over informatieveiligheid en privacy als onderdeel van het introductieprogramma. Voor zittende medewerkers komen trainingen beschikbaar via het nieuwe e-learning programma, dat medio 2025 is aangekocht.
- De BIO, AVG en Wpg brengen met zich mee dat alle bestaande beleidskaders, interne procedures, protocollen en dergelijke op het gebied van informatieveiligheid en privacy voortdurend tegen het licht gehouden moeten worden en waar nodig aangepast. In 2025 zijn alle beleidskaders vernieuwd en (intern) toegankelijk gemaakt via het intranet. We blijven dit doen op basis van gebruikerservaringen, gewijzigde wet- en regelgeving en best practices van andere organisaties en gemeenten.
- Afgesproken maatregelen en procedures worden jaarlijks getoetst op volledigheid, actualiteit en naleving. Dat loopt niet alleen via de periodieke ENSIA- en Wpg-zelfevaluaties, maar ook tussentijds worden aanvullende controles uitgevoerd zoals periodieke audits, phishing tests, penetratietesten (waarbij we een aanval door een hacker simuleren) en bijvoorbeeld ook de inzet van een mystery-guest. Daar is een integraal controleplan voor opgesteld.
- Het melden van datalekken is ook het komende jaar weer een belangrijk item. Voor een gemeente van onze omvang blijft het aantal datalekken relatief laag. Dat kan een positief punt zijn, maar ook een signaal dat niet alle datalekken daadwerkelijk worden gemeld. In onze trainings- en bewustzijns campagnes vragen we hier nadrukkelijk aandacht voor.
- Een goed werkende monitoring en response is cruciaal om snel cyberdreigingen te signaleren en schade te beperken. Zonder monitoring kunnen aanvallen ongemerkt blijven, wat kan leiden tot datalekken of stilgelegde diensten. Adequate response voorkomt escalatie en beschermt gevoelige informatie. We werken op dit moment aan de implementatie van een nieuw systeem, dat eind 2025 volledig operationeel moet zijn.
- In 2025 zijn de eerste DPIA's (Data Protection Impact Assessment) opgesteld. Het komende jaar gaan we daarmee verder en proberen we een inhaalslag te maken. Een DPIA is een proces om de privacyrisico's van gegevensverwerkingen in kaart te brengen en te minimaliseren. Het is een verplicht onderdeel van de AVG, vooral wanneer een verwerking een hoog risico inhoudt voor de rechten en vrijheden van betrokkenen.
- In 2024 is het bedrijfscontinuïteitsplan ICT opgesteld en voor en voor een aantal kritische bedrijfsprocessen verder uitgewerkt. Het maakt duidelijk welke maatregelen getroffen worden bij uitval van de betreffende systemen. In juli 2025 is een cybercrisis geoefend om ervaring op te doen met crisissituaties en voorbereid te zijn als het echt aan de orde is. Deze oefening heeft waardevolle inzichten gegeven. De evaluatiepunten worden gebruikt om de bestaande continuïteitsplannen bij te werken en aan te vullen.
- In 2024 en 2025 is het ISMS van de gemeente geëvalueerd. In 2026 wordt het ISMS gemeentebreed verbeterd en organisatorisch verankerd in de P&C-cyclus. Een ISMS is een raamwerk waarmee we informatiebeveiliging en privacy organiseren. Dit raamwerk bestaat voor 80% uit organisatie en 20% techniek. Een goed werkend ISMS transformeert de aanpak voor informatiebeveiliging en privacy van losse maatregelen naar een continu proces.
- In 2026 willen we ten slotte aan de slag met leveranciersmanagement. Onderdeel daarvan is dat we goede afspraken maken met leveranciers over zaken als informatieveiligheid en privacy. Bij de uitvraag en beoordeling van offertes worden dit vaste aandachtspunten. En periodiek controleren we of gemaakte afspraken ook daadwerkelijk worden nageleefd.

Paragraaf 9:

Duurzaamheid

In deze paragraaf lichten we toe welke acties wij uitvoeren rondom het thema duurzaamheid.

Inleiding

We willen dat onze gemeente ook in de toekomst een fijne plek blijft om te wonen, werken en recreëren. Met het programma Duurzaamheid werken we daar stap voor stap aan. Met als belangrijkste doelen: een energieneutraal en klimaatbestendig Hellendoorn.

We zetten met dit programma in op de thema's:

- Biodiversiteit: meer en robuuster groen dat bijdraagt aan de biodiversiteit en wateropvang
- Energie: we besparen meer energie en wekken meer duurzame energie op
- Klimaatadaptatie: we zijn beter bestand tegen extreme weersomstandigheden
- Circulariteit: verantwoordelijker omgaan met grondstoffen

Met het programma Duurzaamheid zorgen we dat acties binnen de gemeente en samen met inwoners en organisaties goed op elkaar aansluiten. Zo halen we samen onze doelen. Dit draagt bij aan een effectieve inzet van middelen en versterking van onze gemeentelijke rol.

Trends en ontwikkelingen

De laatste jaren is de urgentie om maatregelen te nemen verder toegenomen. Het Intergovernmental Panel on Climate Change (IPCC) concludeerde begin 2023 dat de gevolgen van klimaatverandering ernstiger zijn dan eerder ingeschat. Daarom roept het IPCC op tot drastische maatregelen om de uitstoot van broeikasgassen te verminderen en de opwarming van de aarde te beperken tot 1.5°C.

Naast leefbaarheid zijn (energie-)onafhankelijkheid en veiligheid, gezien de veranderende geopolitieke verhoudingen, in toemende mate van belang. Deze drie aangrijpingspunten vragen om sneller te verduurzamen.

Ook onze gemeente speelt netcongestie. We lopen tegen de grenzen van de transportcapaciteit van het elektriciteitsnet aan (zowel aan de kant van afname als bij teruglevering). Momenteel is er in onze gemeente bijna geen capaciteit om (grootschalig) terug te leveren en ook de afname staat onder druk.

Wat gaan we doen?

Herijking programma Duurzaamheid

In 2023 is een belangrijk doel van het programma Duurzaamheid behaald, namelijk 20% CO₂-reductie binnen de gemeente. Maar er zijn nog grote stappen te zetten om in 2030 de CO₂-uitstoot met minstens 55% te verminderen, met als einddoel een klimaatneutraal Hellendoorn in 2050.

We herzien het programma Duurzaamheid vanwege dit behaalde tussendoel, gewijzigde financiering vanuit het Rijk en ontwikkelingen sinds de start van het programma. Dit biedt kansen om het programma Duurzaamheid opnieuw vorm te geven. Voor (in ieder geval) het onderdeel Energie wordt een koersdocument energietransitie opgesteld, om dit thema een betere verankering te geven. Doel is om dit document in het najaar van 2025 ter vaststelling aan de gemeenteraad voor te leggen.

Energie

Ons doel is om meer energie te besparen en meer duurzame en betaalbare energie op te wekken. We richten ons op een CO₂-reductie van 55% in 2030, overeenkomstig met de Klimaatwet.

Dit doen we door te werken aan een energiezuiniger gebouwde omgeving (woongebieden en bedrijventerreinen), een aardgasvrije warmtevoorziening waarbij zoveel mogelijk lokale duurzame warmtebronnen worden benut en (grootschalige) opwek van duurzame energie.

We geven de energietransitie vorm met de samenleving. Hierin liggen grote uitdagingen, maar ook kansen. We ondersteunen

en faciliteren initiatieven uit de samenleving die bijdragen aan de verduurzaming. Tegelijkertijd pakken we ook onze eigen gebouwen aan, waaronder Het Ravijn – Zwem, Sport en Zorg en het Huis voor Cultuur en Bestuur in Nijverdal. Het doel is om meer energie te besparen én daarnaast meer duurzame energie op te wekken.

Via de Energiestrategie Twente blijven we regionaal invulling geven aan de opgaven, waarbij we onze samenwerking aanpassen aan de ontwikkelingen en ervaringen van de afgelopen jaren. Hierbij zijn we ons bewust dat de provincie steeds meer de regie neemt en inzet op windenergie. Waarbij het provinciale doel is om in onze gemeente 120 GWh aan windenergie te realiseren voor 2030.

We leveren onze bijdrage aan oplossingen voor netcongestie, zoals het optimaal gebruiken van het elektriciteitsnet maar ook via opslag. Een aantal ondernemers op industrieterrein 't Lochter in Nijverdal, het ondernemerscollectief 't Lochter en de gemeente hebben samen het initiatief genomen om te onderzoeken welke slimme energieoplossingen mogelijk zijn tegen de gevolgen van energiecongestie, nu en in de toekomst.

Er wordt gewerkt aan een Warmteprogramma, dat medio 2026 wordt vastgesteld. Het gaat om een update van de bestaande Transitie Visie Warmte (TVW, 2021), die iedere 5 jaar herzien moet worden en in het kader van nieuwe wetgeving Warmteprogramma gaat heten. Het Warmteprogramma maakt duidelijk welke elementen in een WUP (Wijkuitvoeringsplan) vastgelegd worden en ook hoe bewoners (van die wijk) daarin betrokken worden. Deze WUP's komen na het Warmteprogramma tot uitvoering.

Het verduurzamen van de gebouwde omgeving is een grote opgave waar de gemeenschap een bijdrage aan levert. Maatschappelijk vastgoed is belangrijk voor het dagelijks leven in de verschillende kernen. Om de verenigingen en stichtingen in onze gemeente te ondersteunen, stellen wij een subsidieregeling voor de verduurzaming van maatschappelijk vastgoed beschikbaar. Ook onze inwoners hebben te maken met deze grote opgave. Om hen te ondersteunen bij het verduurzamen van hun woningen, stellen wij een subsidieregeling voor woningisolatie beschikbaar. Daarnaast blijft de gemeente de FIXbrigade Hellendoorn ondersteunen waar inwoners met een kleine beurs kosteloos hun woning kunnen laten voorzien van kleine energiebesparende maatregelen.

We vervolgen de bewustwordingscampagne over de energietransitie en het tegengaan van klimaatverandering. Deze campagne wordt zowel online als offline gevoerd.

Daarnaast blijven we de gemeenschap bereiken met ons energieloket (<https://energieloketten.nl/hellendoorn>) en het aanbieden van energieadvies door de energiecoaches.

Klimaatadaptatie

Ons doel is om beter bestand te zijn tegen extreme weersomstandigheden. Om onze gemeente ook in de toekomst veilig en leefbaar te houden, bereiden we ons voor op de gevolgen van klimaatverandering, zoals meer hitte, droogte en korte maar hevige regenbuien. De openbare ruimte wordt klimaatadaptief ingericht om de gevolgen van de klimaatveranderingen te beperken.

Biodiversiteit

Ons doel is om ons groen sterker te maken en de biodiversiteit te vergroten. Onze groene omgeving is de natuurlijke infrastructuur die ons beschermt tegen extremen. Het ondersteunt klimaatadaptatie, waterberging, verkoeling en draagt bij aan gezondheid, welzijn en beleving. We willen de biodiversiteit versterken door meer groen te realiseren, andere soort beplanting te kiezen, verandering in beheer of door ecologische verbindingen te versterken. Ook bij bouwprojecten speelt biodiversiteit een rol, bijvoorbeeld via natuurinclusief bouwen en het opstellen van een soortenmanagementplan (SMP).

Circulariteit

Ons doel is om verantwoordelijker om te gaan met grondstoffen. Grondstoffen raken op. Hierdoor is een noodzaak ontstaan om het huidige lineaire economische systeem aan te pakken en toe te werken naar een circulair systeem. Daarmee voorkomen we

dat we (nieuwe) grondstoffen moeten gebruiken. Ook zijn we minder afhankelijk van schaarse grondstoffen én besparen we de CO2-uitstoot van grondstofwinning en productie van nieuwe producten.

Paragraaf 10:

Trends en ontwikkelingen

In deze paragraaf gaan we in op de trends en ontwikkelingen voor onze gemeente.

Inleiding

De wereld om ons heen verandert in hoog tempo. Economische, maatschappelijke, technologische en ecologische ontwikkelingen stellen ons als gemeente voortdurend voor nieuwe vragen. Tegelijk groeit de complexiteit van vraagstukken en de onderlinge verwevenheid ervan. Of het nu gaat om woningbouw, zorg, klimaatadaptatie of participatie: we kunnen het niet alleen en daarom werken we steeds vaker samen met inwoners, organisaties en andere overheden.

Veranderende samenleving: van burger naar partner

De samenleving is in beweging. Inwoners zijn mondiger, beter geïnformeerd en verwachten een overheid die luistert, uitlegt en samenwerkt. Deze ontwikkeling raakt de gemeente Hellendoorn in haar kern. We bewegen van 'zorgen voor' naar 'samen doen'. Dat vraagt om ruimte voor initiatieven uit de samenleving, duidelijke participatieprocessen en ambtenaren die kunnen schakelen tussen rollen als regisseur, ondersteuner en uitvoerder. Tegelijkertijd zien we verschillen in wie participeert. Niet iedereen heeft evenveel tijd, kennis of toegang tot netwerken. Dit vraagt om een inclusief participatiebeleid, gericht op het betrekken van alle inwoners. De participatievisie die we in 2025 hebben vastgesteld vormt daarvoor de basis.

Krapte op de arbeidsmarkt en personeelsuitdagingen

Net als veel andere gemeenten staat wij ook voor de uitdaging om voldoende gekwalificeerd personeel aan te trekken en te behouden. De arbeidsmarkt is krap en vergrijzing slaat toe, ook binnen onze eigen organisatie. Dat vraagt om slimme oplossingen: hybride werken, het herontwerpen van functies, investeren in ontwikkeling en samenwerking met andere overheden en partners in de regio. Daarnaast betekent dit dat we keuzes moeten maken in wat we wel en niet (zelf) doen en hoe we onze opgaven organiseren.

Klimaatverandering en de druk op de leefomgeving

De effecten van klimaatverandering worden ook in de gemeente Hellendoorn steeds zichtbaarder: langere periodes van droogte, wateroverlast en hittestress. Tegelijk groeit het besef dat de leefomgeving gezonder, groener en adaptiever moet worden ingericht. Het Rijk verwacht hierbij een actieve rol van gemeenten.

Dit betekent voor ons dat we aan de hand van de brede omgevingsvisie Hellendoorn 2040 onze visie hierover vormgeven. En op welke manier wij klimaatadaptatie kunnen verbinden met andere opgaven zoals gezondheid, wonen, mobiliteit en biodiversiteit. De energietransitie en de uitvoering van de Regionale Energiestrategie (RES) vragen bovendien om bestuurlijke keuzes en samenwerking met inwoners, bedrijven en netbeheerders.

Digitalisering en datagedreven werken

De digitale transitie gaat snel. Inwoners verwachten digitale dienstverlening die toegankelijk, snel en veilig is. Tegelijk biedt digitalisering kansen om ons werk slimmer en efficiënter te organiseren. De uitdaging is om als gemeente hierin mee te gaan, zonder de menselijke maat te verliezen. Privacy, ethiek en digitale inclusie vragen om expliciete aandacht. Niet iedereen is digitaal vaardig. Het Sociaal Cultureel Planbureau (SCP) waarschuwt dan ook dat digitalisering ongelijkheid en individualisering kan versterken waardoor de sociale cohesie onder druk komt te staan. Dit vraagt om blijvende alertheid en een bewuste inzet.

Financiële onzekerheid en veranderende rijksbijdragen

De financiële positie van gemeenten staat onder druk. De opschalingskorting, herverdeling van het Gemeentefonds en tijdelijke rijksmiddelen (zoals de klimaatgelden) zorgen voor onzekerheid over structurele financiering. Dit heeft direct gevolgen voor de uitvoeringskracht van de gemeente Hellendoorn.

We moeten dus zorgvuldig prioriteren: wat is nodig, wat is wenselijk, en wat kunnen we op een later moment of samen met anderen oppakken? Tegelijk blijven we inzetten op financiële wendbaarheid en het versterken van onze strategische sturingscapaciteit.

Verstedelijking en druk op wonen, zorg en voorzieningen

De regio Twente en omliggende stedelijke gebieden groeien. Ook de gemeente Hellendoorn merkt de gevolgen hiervan: toenemende druk op de woningmarkt, vergrijzing, zorgvraag en mobiliteit. We willen vitale kernen en leefbare dorpen behouden en staan voor de uitdaging om voldoende woningen te realiseren voor jongeren, ouderen en nieuwkomers. Daarnaast vraagt dit om slimme ruimtelijke keuzes, bereikbare voorzieningen en een goede balans tussen woningbouw, natuur, economie en leefkwaliteit.

Paragraaf 11:

Open overheid

In deze paragraaf lichten we toe welke acties wij uitvoeren rondom de Wet open overheid.

Inleiding

De Wet open overheid (Woo) zorgt ervoor dat inwoners en belanghebbenden inzicht krijgen in het handelen van de overheid. Het doel is om de overheid transparanter, toegankelijker en beter controleerbaar te maken. De Woo kent twee vormen van openbaarmaking.

- Actieve openbaarmaking waarbij de overheid informatie uit eigen beweging openbaar maakt.
- Passieve openbaarmaking waarbij informatie wordt verstrekt op verzoek.

We zetten in op verdere professionalisering van de informatiehuishouding, het actief openbaar maken van documenten en het versterken van de interne organisatie. Met als doel om Woo-verzoeken efficiënt en zorgvuldig af te kunnen handelen.

Ambities passieve openbaarmaking

Voor de passieve openbaarmaking richten wij ons de komende jaren op het optimaliseren van processen en het vergroten van de uitvoeringskracht. De volgende acties staan centraal:

- Ontwikkeling van een werkinstructie met bijbehorende voorbeeldmodellen, om de afhandeling van Woo-verzoeken uniform en zorgvuldig te laten verlopen.
- Stroomlijning van het uitvoeringsproces.
- Vergroten van de interne bekendheid en kennis van de Woo, via trainingen en communicatie.

Om dit te realiseren, wordt ingezet op samenwerking tussen vakafdelingen en informatieprofessionals.

Ambities actieve openbaarmaking

Voor de actieve openbaarmaking ligt de focus op het verbreden van de informatie die we zonder verzoek openbaar maken. De ambities voor de komende jaren zijn als volgt:

- Evaluatie en waar nodig bijstelling van het huidige ambitieniveau, om meer aan te sluiten bij de maatschappelijke verwachtingen en wettelijke kaders.
- Verkenning van de mogelijkheden binnen het raadsinformatiesysteem Notubiz om zowel collegestukken als raadsstukken eenduidig en transparant openbaar te maken.
- Wij willen de komende tranches van actieve openbaarmaking zorgvuldig en toekomstbestendig uitvoeren. Daarom onderzoeken wij de mogelijkheden voor een platform dat deze informatie centraal en blijvend toegankelijk beschikbaar stelt.

Voor de realisatie van deze ambities vindt afstemming plaats tussen actieve en passieve openbaarmaking en de informatiehuishouding.

Bijlage 1

Kerngegevens

Fysieke structuur	Realisatie 1-1-2022	Realisatie 1-1-2023	Realisatie 1-1-2024	Realisatie 1-1-2025	Raming 1-1-2026
Oppervlakte gemeente (in hectare)					
• Binnenwater	106	108	108	108	108
• Land	13.793	13.793	13.792	13.792	13.792
Totaal oppervlakte gemeente	13.899	13.901	13.900	13.900	13.900
Aantal wooneenheden					
• Woningen (BAG)	14.889	14.971	14.971	15.037	15.102
Totaal aantal wooneenheden	14.889	14.971	14.971	15.037	15.102
Lengte wegen en watergangen (in kilometers)					
• Wegen	565	567	567	567	567
• Rioleringen	451	455	455	498	498
Oppervlakte groen (in m2)					
• Stedelijk groen	1.475.308	1.472.153	1.506.000	1.500.761	1.523.651
• Landschappelijk groen	1.824.479	1.829.566	1.829.566	1.854.547	1.878.658

Sociale structuur	Realisatie 1-1-2022	Realisatie 1-1-2023	Realisatie 1-1-2024	Realisatie 1-1-2025	Raming 1-1-2026
Aantal inwoners (in aantallen)					
• 0 - 17 jaar	6.996	6.961	6.823	6.757	6.622
• 18 - 64 jaar	20.691	20.836	20.812	20.702	20.540
• 65 jaar en ouder	8.209	8.458	8.643	8.774	8.851
Totaal aantal inwoners	35.896	36.255	36.278	36.233	36.013
Aantal inwoners (procentueel)					
• 0 - 17 jaar	19%	19%	19%	19%	18%
• 18 - 64 jaar	58%	57%	57%	57%	57%
• 65 jaar en ouder	23%	23%	24%	24%	25%
Totaal aantal inwoners	100%	100%	100%	100%	100%
Uitkeringen					
• Aantal PW	351	342	366	377	389
• Aantal IOAW	34	26	23	13	12
• Aantal IOAZ	4	3	3	5	5
Bedrijfsvestigingen					
• Aantal bedrijfsvestigingen	3.615	3.705	3.880	3.930	3.980

Bijlage 2

Overzicht baten en lasten per product

Overzicht baten en lasten per product	Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	MJR 2027	MJR 2028	MJR 2029
B A T E N						
Saldo van baten en lasten						
01 Werk, Economie en Inkomen						
31000 Economische aangelegenheden	39	49	-	-	-	-
33000 Markten	27	29	31	31	31	31
33010 Agrarische zaken						
34000 Recreatie en Toerisme	57	59	61	62	62	62
34010 Toeristenbelasting	636	625	662	662	662	662
61050 Opvang en huisvesting nieuwkomers	5.636	5.269	5.038	5.038	750	750
63000 Bijstandsverlening en inkomensvoorzieningen	9.214	8.748	8.389	8.390	8.106	8.106
63010 Bijzondere bijstandsverlening	167	63	39	39	39	39
63020 Schuldhulpverlening	232	118	-	-	-	-
63030 Fraudebestrijding						
63040 Kwijtschelding gemeentelijke belastingen	- 0	-	-	-	-	-
64000 Sociale werkvoorziening	634	606	634	634	621	611
65000 Participatie en re-integratie	169	130	140	153	167	181
Totaal 01 Werk, Economie en Inkomen	16.810	15.694	14.994	15.009	10.438	10.442
02 Jeugd en WMO						
61000 Sociaal en cultureel werk	84	90	54	6	6	6
61010 Buurt en clubhuizen	286	288	293	293	293	293
61020 Maatschappelijk werk/slachtofferhulp	-	69	-	-	-	-
61030 Jeugd en gezin						
61040 Hygiënebegeleiding Kinderopvang	19	26	27	27	27	27
62000 Preventie en clientondersteuning	180	180	164	-	-	-
62010 Toegang tot eerste en tweede lijnsvoorziening	- 6	-	-	-	484	485
62210 Regionale voorzieningen jeugd						
66000 Verstrekking Hulpmiddelen	100	61	63	63	63	63
67100 Begeleiding en dagbesteding WMO (OB 1 en 2)	1.269	324	671	767	767	767
67110 Verblijf en woonvoorziening						
67120 Huishoudelijke ondersteuning						
67130 Vervoer 18+	30	35	36	36	36	36
67200 Jeugdzorg - specialistische zorg						
68100 Inloop GGZ						
68200 Jeugdbescherming en Jeugdreclassering						
71000 Volksgezondheid	153	153	86	-	-	-
Totaal 02 Jeugd en WMO	2.114	1.225	1.395	1.193	1.677	1.678
03 Onderwijs Cultuur en sport						
42000 Onderwijshuisvesting	23	24	24	24	24	24
43000 Algemeen voorschools- en onderwijsbeleid	246	231	256	256	256	256
43010 Gemeenschappelijke onderwijsvoorzieningen	27	-	-	-	-	-
43020 Leerlingenvervoer	2	1	1	1	1	1
43030 Peuteropvang						
51000 Algemeen sportbeleid	635	572	559	352	352	352
51010 Het Ravijn-zwem sport zorg - sport technisch	1.101	1.097	1.137	1.137	1.137	1.137
52000 Exploitatie sportaccommodaties	791	780	823	823	823	823
52010 Het Ravijn - zwem sport zorg - onderhoud accommodatie	93	90	78	78	78	78
52020 Onderhoud sportaccommodaties	50	39	36	36	36	36
53000 Kunst en Cultuur	778	789	811	811	811	811
53020 Evenementen						
54000 Musea / expositieruimten	4	4	4	4	4	4
55010 Beheer monumentaal vastgoed	16	15	15	15	15	15
56000 Bibliotheek	829	625	641	641	641	641
56010 Lokale omroep	- 0	-	-	-	-	-
Totaal 03 Onderwijs Cultuur en sport	4.595	4.266	4.386	4.179	4.179	4.179
04 Mobiliteit en bereikbaarheid						
21000 Aanleg en reconstructie wegen	0	-	-	-	-	-
21010 Wegbeheer algemeen	36	24	24	24	24	24
21020 Onderhoud verhardingen	129	99	103	103	103	103
21030 Bermen en sloten						

Overzicht baten en lasten per product	Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	MJR 2027	MJR 2028	MJR 2029
B A T E N						
21040 Straatreiniging	38	33	34	34	34	34
21050 Gladheidsbestrijding						
21070 Verkeer						
21080 Verkeerseducatie	46	38	38	38	38	38
22000 Parkeren	253	93	97	97	97	97
25000 Openbaar vervoer	55	40	41	41	41	41
72000 Ontwikkeling GRP	-	153	-	-	-	-
72010 Aanleg, beheer en onderhoud riolering	59	39	40	40	40	40
72030 Inkomsten rioolheffing	4.711	4.852	4.988	4.988	4.988	4.988
Totaal 04 Mobiliteit en bereikbaarheid	5.327	5.372	5.364	5.364	5.364	5.364
05 Woon en leefomgeving						
32000 Bedrijventerreinen	329	361	353	355	86	86
57000 Openbaar groen	49	99	93	100	108	116
57010 Groene en biodiverse leefomgeving						
57020 Speelplaatsen						
73000 Huishoudelijk afval	827	956	763	766	768	769
73010 Inkomsten afvalstoffenheffing	4.288	4.423	4.547	4.547	4.547	4.547
73020 Verwerking Bedrijfsafval	79	83	83	83	83	83
74000 Milieu algemeen	36	12	5	5	5	5
74030 Dierplaagbestrijding						
74040 Duurzaamheid	865	2.105	-	-	-	-
75000 Begraafplaatsen	565	496	526	526	526	526
81000 Structuurplannen						
81010 Bestemmingsplannen	104	115	99	99	99	99
82000 Bouwgrondexploitatie	3.631	4.382	2.996	1.342	1.947	1.325
83000 Wonen	84	-	-	-	-	-
83020 Vergunningen	958	861	910	910	910	910
83030 Grondzaken	210	142	98	98	98	98
Totaal 05 Woon en leefomgeving	12.025	14.035	10.472	8.831	9.176	8.564
06 Bestuur, veiligheid en dienstverlening						
10100 Gemeenteraad						
10110 College van B&W	79	-	-	-	-	-
10120 Bestuurlijke samenwerking en deelnemingen	11	-	-	-	-	-
10130 Internationale contacten						
10200 Verkiezingen	0	-	-	-	-	-
10210 Burgerlijke stand	62	77	82	82	82	82
10220 Rijbewijzen	148	162	186	254	217	217
10230 Reisdocumenten	502	490	584	677	467	467
10240 Overige burgerzaken	24	21	22	22	22	22
10300 Beheer overige gebouwen en gronden	318	290	316	316	316	316
10500 Treasury	2.769	1.715	1.185	921	867	820
10610 Onroerende-zaakbelastingen	6.187	6.352	6.524	6.524	6.524	6.524
10611 Uitvoering Wet WOZ	11	10	10	10	10	10
10620 Onroerende-zaakbelastingen	3.557	3.667	3.767	3.767	3.767	3.767
10640 Hondenbelasting	- 0	-	-	-	-	-
10700 Uitkering gemeentefonds	71.449	75.222	76.212	76.187	74.159	75.088
10710 Integratie-uitkering sociaal domein	4.056	4.084	3.776	3.587	3.421	3.323
10800 Algemene baten en lasten	-	242	337	337	337	337
10810 Openbare orde	-	-	15	14	7	-
10820 Handhaving Openbare orde	83	47	50	50	50	50
10830 Ondersteuning veiligheidsketen						
Totaal 06 Bestuur, veiligheid en dienstverlening	89.257	92.379	93.067	92.749	90.246	91.024
99 Overhead						
10400 Personeel	209	-	-	-	-	-
10410 Personeel en organisatie						
10420 Organisatieaanleggenheden						
10430 Financien en belastingen	14	1	1	1	1	1
10440 Huisvesting	25	-	-	-	0	0

bedragen x € 1.000

Overzicht baten en lasten per product	Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	MJR 2027	MJR 2028	MJR 2029
B A T E N						
10450 Automatisering						
10460 Communicatie	2	- 5	-	-	-	-
10470 Juridische zaken	2	-	-	-	-	-
10480 Facilitaire zaken	7	-	-	-	-	-
10490 Overige ondersteuning	-	-	-	-	-	-
Totaal 99 Overhead	259	- 4	1	1	1	1
Saldo van baten en lasten	130.388	132.968	129.679	127.326	121.081	121.251
Mutatie reserves	15.479	8.173	1.794	1.714	632	553
Resultaat	145.866	141.141	131.473	129.040	121.713	121.804

Overzicht baten en lasten per product	Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	MJR 2027	MJR 2028	MJR 2029
LASTEN						
Saldo van baten en lasten						
01 Werk, Economie en Inkomen						
31000 Economische aangelegenheden	- 420	- 444	- 407	- 413	- 413	- 413
33000 Markten	- 69	- 69	- 70	- 70	- 70	- 71
33010 Agrarische zaken	- 217	- 349	- 220	- 227	- 229	- 229
34000 Recreatie en Toerisme	- 442	- 631	- 503	- 503	- 448	- 449
34010 Toeristenbelasting	- 8	- 9	- 8	- 8	- 8	- 8
61050 Opvang en huisvesting nieuwkomers	- 5.339	- 5.946	- 5.750	- 5.605	- 1.326	- 1.323
63000 Bijstandsverlening en inkomensvoorzieningen	- 9.095	- 9.493	- 9.089	- 9.137	- 8.862	- 8.869
63010 Bijzondere bijstandsverlening	- 1.493	- 1.963	- 1.944	- 1.835	- 1.838	- 1.841
63020 Schuldhulpverlening	- 571	- 766	- 507	- 510	- 511	- 479
63030 Fraudebestrijding	- 119	- 92	- 103	- 104	- 99	- 99
63040 Kwijtschelding gemeentelijke belastingen	- 257	- 267	- 268	- 268	- 268	- 268
64000 Sociale werkvoorziening	- 4.324	- 4.699	- 4.129	- 3.941	- 3.805	- 3.655
65000 Participatie en re-integratie	- 1.314	- 1.296	- 1.417	- 1.510	- 1.609	- 1.727
Totaal 01 Werk, Economie en Inkomen	- 23.667	- 26.025	- 24.415	- 24.132	- 19.487	- 19.430
02 Jeugd en WMO						
61000 Sociaal en cultureel werk	- 2.282	- 2.292	- 2.292	- 2.226	- 2.202	- 2.204
61010 Buurt en clubhuizen	- 252	- 276	- 285	- 285	- 286	- 288
61020 Maatschappelijk werk/slachtofferhulp	- 478	- 506	- 515	- 515	- 515	- 515
61030 Jeugd en gezin	- 115	- 75	- 48	- 48	- 48	- 48
61040 Hygiënebegeleiding Kinderopvang	- 117	- 104	- 101	- 101	- 101	- 101
62000 Preventie en clientondersteuning	- 549	- 847	- 715	- 606	- 609	- 612
62010 Toegang tot eerste en tweede lijnsvoorziening	- 2.456	- 2.700	- 2.357	- 2.291	- 1.630	- 1.705
62210 Regionale voorzieningen jeugd	- 263	- 227	- 187	- 213	- 213	- 213
66000 Verstrekking Hulpmiddelen	- 1.465	- 1.586	- 1.553	- 1.572	- 1.528	- 1.529
67100 Begeleiding en dagbesteding WMO (OB 1 en 2)	- 4.729	- 5.573	- 5.834	- 5.847	- 5.820	- 5.820
67110 Verblijf en woonvoorziening	-	- 6	- 7	- 7	- 7	- 7
67120 Huishoudelijke ondersteuning	- 4.920	- 5.161	- 5.745	- 5.765	- 5.707	- 5.708
67130 Vervoer 18+	- 755	- 631	- 629	- 630	- 630	- 630
67200 Jeugdzorg - specialistische zorg	- 9.774	- 9.998	- 10.504	- 10.504	- 10.504	- 10.504
68100 Inloop GGZ	- 232	- 801	- 801	- 801	- 801	- 801
68200 Jeugdbescherming en Jeugdreclassering	- 423	- 458	- 478	- 478	- 478	- 478
71000 Volksgezondheid	- 2.081	- 2.393	- 2.356	- 2.207	- 2.208	- 2.209
Totaal 02 Jeugd en WMO	- 30.891	- 33.634	- 34.407	- 34.094	- 33.287	- 33.373
03 Onderwijs Cultuur en sport						
42000 Onderwijshuisvesting	- 2.101	- 5.041	- 1.765	- 1.869	- 2.266	- 2.369
43000 Algemeen voorschools- en onderwijsbeleid	- 566	- 567	- 589	- 591	- 591	- 592
43010 Gemeenschappelijke onderwijsvoorzieningen	- 248	- 227	- 231	- 238	- 240	- 242
43020 Leerlingenvervoer	- 1.080	- 1.307	- 1.202	- 1.202	- 1.203	- 1.203
43030 Peuteropvang	- 505	- 583	- 624	- 626	- 626	- 634
51000 Algemeen sportbeleid	- 515	- 517	- 522	- 322	- 326	- 330
51010 Het Ravijn-zwem sport zorg - sport technisch	- 1.688	- 1.651	- 1.799	- 1.847	- 1.854	- 1.857
52000 Exploitatie sportaccommodaties	- 1.584	- 1.732	- 1.813	- 1.818	- 1.820	- 1.813
52010 Het Ravijn - zwem sport zorg - onderhoud accommodaties	- 1.656	- 1.622	- 1.510	- 1.448	- 1.448	- 1.469
52020 Onderhoud sportaccommodaties	- 565	- 572	- 593	- 595	- 607	- 614
53000 Kunst en Cultuur	- 2.017	- 2.217	- 2.105	- 2.157	- 2.187	- 2.205
53020 Evenementen	- 15	- 95	- 15	- 15	- 15	- 15
54000 Musea / expositieruimten	- 12	- 8	- 8	- 8	- 8	- 8
55010 Beheer monumentaal vastgoed	- 42	- 79	- 80	- 80	- 80	- 80
56000 Bibliotheek	- 1.791	- 2.571	- 1.958	- 1.964	- 1.966	- 1.977
56010 Lokale omroep	- 29	- 26	- 28	- 28	- 28	- 28
Totaal 03 Onderwijs Cultuur en sport	- 14.414	- 18.816	- 14.842	- 14.807	- 15.265	- 15.437
04 Mobiliteit en bereikbaarheid						
21000 Aanleg en reconstructie wegen	- 1.507	- 1.807	- 1.634	- 1.765	- 1.729	- 1.821
21010 Wegbeheer algemeen	- 1.653	- 1.384	- 1.620	- 1.637	- 1.632	- 1.633
21020 Onderhoud verhardingen	- 2.173	- 2.455	- 2.522	- 2.535	- 2.540	- 2.543
21030 Bermen en sloten	- 642	- 505	- 551	- 562	- 565	- 569

Overzicht baten en lasten per product	Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	MJR 2027	MJR 2028	MJR 2029
LASTEN						
21040 Straatreiniging	- 597	- 673	- 665	- 712	- 712	- 759
21050 Gladheidsbestrijding	- 117	- 148	- 149	- 152	- 153	- 155
21070 Verkeer	- 258	- 291	- 317	- 322	- 303	- 304
21080 Verkeerseducatie	- 62	- 55	- 56	- 75	- 87	- 89
22000 Parkeren	- 772	- 715	- 723	- 665	- 669	- 683
25000 Openbaar vervoer	- 176	- 163	- 170	- 171	- 172	- 177
72000 Ontwikkeling GRP	- 1.545	- 1.595	- 1.746	- 1.699	- 1.645	- 1.710
72010 Aanleg, beheer en onderhoud riolering	- 1.617	- 1.730	- 1.818	- 1.847	- 1.851	- 1.847
72030 Inkomsten rioolheffing	- 2	- 8	- 8	- 8	- 8	- 8
Totaal 04 Mobiliteit en bereikbaarheid	- 11.121	- 11.529	- 11.979	- 12.149	- 12.065	- 12.298
05 Woon en leefomgeving						
32000 Bedrijventerreinen	- 195	- 290	- 284	- 286	- 17	- 19
57000 Openbaar groen	- 2.567	- 3.064	- 3.656	- 3.667	- 3.699	- 3.730
57010 Groene en biodiverse leefomgeving	- 168	- 189	- 224	- 253	- 256	- 258
57020 Speelplaatsen	- 216	- 552	- 515	- 536	- 553	- 573
73000 Huishoudelijk afval	- 3.626	- 3.921	- 3.899	- 3.882	- 3.843	- 3.848
73010 Inkomsten afvalstoffenheffing	- 1	- 8	- 8	- 8	- 8	- 8
73020 Verwerking Bedrijfsafval	- 145	- 143	- 146	- 148	- 149	- 149
74000 Milieu algemeen	- 1.411	- 1.834	- 1.894	- 1.920	- 1.925	- 1.928
74030 Dierplaagbestrijding	- 4	- 6	- 6	- 6	- 6	- 6
74040 Duurzaamheid	- 940	- 2.267	- 185	- 185	- 116	- 116
75000 Begraafplaatsen	- 444	- 434	- 474	- 485	- 503	- 514
81000 Structuurplannen	- 29	- 59	-	-	-	-
81010 Bestemmingsplannen	- 939	- 1.396	- 1.197	- 1.203	- 1.167	- 1.138
82000 Bouwgrondexploitatie	- 3.439	- 4.398	- 3.002	- 1.348	- 1.954	- 1.333
83000 Wonen	- 730	- 347	- 147	- 152	- 152	- 152
83020 Vergunningen	- 1.293	- 1.343	- 1.348	- 1.298	- 1.290	- 1.279
83030 Grondzaken	- 267	- 335	- 158	- 167	- 173	- 186
Totaal 05 Woon en leefomgeving	- 16.416	- 20.586	- 17.144	- 15.546	- 15.812	- 15.236
06 Bestuur, veiligheid en dienstverlening						
10100 Gemeenteraad	- 840	- 891	- 942	- 950	- 938	- 945
10110 College van B&W	- 1.456	- 1.082	- 1.121	- 1.121	- 1.121	- 1.121
10120 Bestuurlijke samenwerking en deelnemingen	- 615	- 757	- 638	- 669	- 669	- 669
10130 Internationale contacten	- 18	- 24	- 25	- 25	- 25	- 31
10200 Verkiezingen	- 133	- 158	- 162	- 164	- 164	- 164
10210 Burgerlijke stand	- 251	- 264	- 258	- 261	- 262	- 263
10220 Rijbewijzen	- 181	- 182	- 188	- 209	- 203	- 203
10230 Reisdocumenten	- 396	- 349	- 385	- 430	- 339	- 339
10240 Overige burgerzaken	- 97	- 159	- 84	- 85	- 86	- 86
10300 Beheer overige gebouwen en gronden	- 168	- 202	- 223	- 228	- 231	- 244
10500 Treasury	- 2.107	- 1.314	- 744	- 561	- 420	- 337
10610 Onroerende-zaakbelastingen						
10611 Uitvoering Wet WOZ	- 506	- 467	- 509	- 517	- 519	- 520
10620 Onroerende-zaakbelastingen						
10640 Hondenbelasting						
10700 Uitkering gemeentefonds						
10710 Integratie-uitkering sociaal domein						
10800 Algemene baten en lasten	- 51	- 605	- 1.098	- 1.245	- 1.507	- 1.936
10810 Openbare orde	- 315	- 438	- 472	- 479	- 449	- 425
10820 Handhaving Openbare orde	- 580	- 713	- 764	- 791	- 804	- 816
10830 Ondersteuning veiligheidsketen	- 2.661	- 2.880	- 2.891	- 2.893	- 2.894	- 2.894
Totaal 06 Bestuur, veiligheid en dienstverlening	- 10.373	- 10.484	- 10.502	- 10.629	- 10.630	- 10.995
99 Overhead						
10400 Personeel	- 11.112	- 10.625	- 11.667	- 11.860	- 11.776	- 11.704
10410 Personeel en organisatie	- 791	- 913	- 973	- 954	- 963	- 959
10420 Organisatieaangelegenheden	- 37	- 56	- 57	- 57	- 57	- 57
10430 Financien en belastingen	- 483	- 457	- 469	- 469	- 469	- 469
10440 Huisvesting	- 1.017	- 1.373	- 999	- 989	- 992	- 1.051

bedragen x € 1.000

Overzicht baten en lasten per product	Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	MJR 2027	MJR 2028	MJR 2029
LASTEN						
10450 Automatisering	- 1.684	- 2.194	- 2.448	- 2.342	- 2.315	- 2.267
10460 Communicatie	- 62	- 79	- 130	- 132	- 132	- 132
10470 Juridische zaken	- 21	- 41	- 42	- 42	- 42	- 42
10480 Facilitaire zaken	- 692	- 658	- 687	- 713	- 697	- 680
10490 Overige ondersteuning	240	- 13	104	74	224	178
Totaal 99 Overhead	- 15.660	- 16.408	- 17.369	- 17.484	- 17.219	- 17.184
Saldo van baten en lasten	- 122.542	- 137.482	- 130.658	- 128.841	- 123.765	- 123.954
Mutatie reserves	- 20.700	- 2.081	- 815	- 199	- 503	- 809
Resultaat	- 143.241	- 139.563	- 131.473	- 129.040	- 124.268	- 124.763

Bijlage 3

Autonome ontwikkelingen, nieuw beleid
en vervangingsinvesteringen

bedragen x € 1.000

Autonome ontwikkelingen en nieuw beleid	Fte	Investering (nieuw)	Begroting 2026	MJR 2027	MJR 2028	MJR 2029
Autonome ontwikkelingen						
01 Werk, economie en inkomen						
1.01 (Loon)kosten Sociale werkvoorziening, Nieuw Beschut en Garantiebannen			97	108	40	- 100
02 Jeugd en Wmo						
2.01 Wmo HO en verstrekking hulpmiddelen			31	31	31	31
03 Cultuur, onderwijs en sport						
3.04 CAO-consequenties gesubsidieerde instellingen			- 185	- 185	- 185	- 185
05 Woon en leefomgeving						
5.04 Hogere gemeentelijke bijdrage Omgevingsdienst Twente (ODT)			- 31	- 31	- 31	- 31
06 Bestuur, veiligheid en dienstverlening						
6.01 Kwaliteitsverbetering VTH			- 35	- 6	- 6	- 6
6.02 Hogere gemeentelijke bijdrage Samen Twente			- 92	- 111	- 111	- 111
Overhead						
99.04 Liftrevisie oude bouwdeel Huis voor Cultuur en Bestuur						- 70
99.08 Informatieveiligheid -BIO2/NIS2 maatregelen			- 377	- 377	- 227	- 227
99.13 Uitkomsten nieuw functieboek			- 400	- 400	- 400	- 400
Totaal autonome ontwikkelingen	0,000	-	- 992	- 971	- 889	- 1.099
Nieuw beleid en uitbreidingsinvesteringen						
01 Werk, economie en inkomen						
1.02 Centraal Ondersteuningspunt inkomen, armoede en schulden			- 30	- 30	- 30	- 30
1.03 Verlenging pilot lokale bijverdienregeling Participatiewet			- 27			
1.03 Verlenging pilot - besparing op uitkeringslasten			27			
02 Jeugd en Wmo						
2.01 Continueren Welzijn op Recept			- 30	- 30	- 30	- 30
2.02 Lokaal Preventieakkoord 2026			- 10			
2.02 JOGG 2026			- 43			
2.03 Bijdrage nieuwbouw MFA Daarle					PM	
2.04 Uitbreiding E-diensten SD			- 126	- 48	- 48	- 48
2.04 Uitbreiding E-diensten SD, structurele taakstelling formatie SD				48	48	48
2.06 Eén tegen Eenzaamheid			- 20			
05 Woon en leefomgeving						
5.01 Licentie planningstool Planning.nl Openbare ruimte			- 20	- 20	- 20	- 20
5.01 Licentie planningstool Planning.nl, taakstelling formatie OR				20	20	20
5.02 Aanleg nieuwe woonwagendplaatsen 2026 en 2027					- 11	- 11
5.04 Uitvoering Groenbeleidsplan 2025-2035		235	- 381	- 418	- 403	- 430
5.07 Uitbreiding formatie 1 fte Coördinerend projectleider OR	1,000		- 102	- 102	- 102	- 102
5.07 Uitbreiding formatie FD - 50% dekking uit investeringsprojecten			51	51	51	51
06 Bestuur, veiligheid en dienstverlening						
6.01 Incidentele subsidieverhoging Avedan buurtbemiddeling			- 61	- 57	- 29	
6.01 Inzet buurtbemiddeling, 25% financiering door Reggewoon			15	14	7	
Overhead						
99.02 Renovatie/nieuwbouw Gemeentewerf					- 250	- 500
99.03 Tijdelijke personele inzet Informatiebeheer			- 75	- 75		
99.05 Doorontwikkeling interne controle			- 70	- 70		
Totaal nieuw beleid en uitbreidingsinvesteringen	1,000	235	- 902	- 717	- 797	- 1.052

bedragen x € 1.000

Autonome ontwikkelingen, nieuw beleid en ombuigingen	Investering (nieuw)	Begroting 2026	MJR 2027	MJR 2028	MJR 2029
Totaal autonome ontwikkelingen	-	- 592	- 571	- 489	- 699
Totaal nieuw beleid en uitbreidingsinvesteringen	235	- 902	- 717	- 797	- 1.052
Totaal vervangingsinvesteringen	7.085	-	- 28	- 214	- 212
Totaal belastingmaatregelen, heffingen en leges	-	-	-	-	-
Totaal	7.320	- 1.494	- 1.316	- 1.500	- 1.963

Vervangingsinvesteringen en belastingmaatregelen		Fte	Investering (nieuw)	Begroting 2026	MJR 2027	MJR 2028	MJR 2029
Vervangingsinvesteringen							
03 Cultuur, onderwijs en sport							
3.02	Renovatie natuurgrasvelden 2028		35				- 2
3.02	Renovatie natuurgrasvelden 2029		35				
3.05	Calamiteitenbudget onderwijsgebouwen 2029		70				
3.06	Vervangende nieuwbouw VSO De Elimschool 2026		335			- 11	- 11
3.06	Vervangende nieuwbouw VSO De Elimschool 2027		554			- 18	- 17
3.07	Vervanging theatertechniek - trekkenwand 2027		300			- 25	- 24
04 Mobiliteit en bereikbaarheid							
4.01	Uitvoering Mobiliteits- en Fietsvisie 2029		500				
4.02	Vervanging gemalen 2029 - bouwkundig		44				
4.02	Vervanging gemalen 2029 - besturing, mechanisch, pompen		130				
4.03	Klimaatadaptieve maatregelen (water) 2029		536				
4.04	Renovatie/relining riolering 2029		245				
4.05	Vervanging riolering 2029		852				
4.06	Voorbereidingskrediet reconstructie Joncheerelaan 2027		150				
4.07	Vervanging wegen 2029		600				
4.08	Vervanging veegmachine (straatreiniging) 2029		130				
05 Woon en leefomgeving							
5.02	Afvalbrengpunt - Vervanging deklaag asfalt en reparatie afvoergoot 2029		300				
5.06	Renovatie parkeerplaats Begraafplaats Ninaberlaan 2027		216			- 12	- 12
5.06	Laatste fase renovatie asfaltpaden begraafplaats Ninaberlaan 2027		54			- 3	- 3
5.06	Renovatie urnentuin Begraafplaats Ninaberlaan 2029		30				
5.07	Speelruimtevisie 2029		259				
Overhead							
99.01	Renovatie archiefruimte Huis voor Cultuur en Bestuur 2026		30		- 2	- 2	- 2
99.02	Binnenzonwering Huis voor Cultuur en Bestuur 2027		85			- 7	- 7
99.03	Calamiteitenbudget gemeentelijke accommodaties 2029		65				
99.05	Vervanging centrale noodverlichtingsunit HvCB 2027		30			- 2	- 2
99.06	Vervanging tractiemiddelen 2029		375				
99.07	Investeringsbudget ICT 2029		400				
99.09	Raadzaal - Vervanging Audio Visuele Middelen (AVM) 2027		250			- 66	- 65
99.09	Raadzaal - Vervanging Audio Visuele Middelen (AVM), Licentiekosten			- 15	- 15	- 15	- 15
99.10	Raadzaal - Vervanging meubilair 2027		250			- 29	- 28
99.11	Lounge - Vervanging meubilair 2026		75		- 9	- 9	- 8
99.12	Theaterfoyer - Vervanging meubilair 2026		150		- 17	- 17	- 17
Totaal vervangingsinvesteringen			7.085	- 15	- 43	- 216	- 213
Belastingmaatregelen, heffingen en leges							
04 Mobiliteit en bereikbaarheid							
	Dekking rioolmaatregelen uit rioolheffing			-	-	-	-
05 Woon en leefomgeving							
	Dekking uit afvalstoffenheffing			-	-	-	-
Totaal belastingmaatregelen, heffingen en leges			-	-	-	-	-
Totaal autonome ontwikkelingen, nieuw beleid, vervangingsinvesteringen en belastingmaa		1,00	7.320	-1.909	-1.731	-1.902	-2.364

Bijlage 4

Overzicht baten en lasten per taakveld

Overzicht baten en lasten per taakveld	Begroting 2026		
	Lasten	Baten	Saldo
Saldo van baten en lasten			
0. Bestuur en ondersteuning			
0.1 Bestuur	- 2.726		- 2.726
0.2 Burgerzaken	- 1.092	874	- 218
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	- 226	316	91
0.4 Overhead	- 17.395	1	- 17.393
0.5 Treasury	- 744	1.185	442
0.61 OZB woningen	- 509	6.534	6.025
0.62 OZB niet-woningen		3.767	3.767
0.64 Belastingen overig		87	87
0.7 Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds		79.988	79.988
0.8 Overige baten en lasten	- 1.083	250	- 833
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	- 15		- 15
Totaal 0. Bestuur en ondersteuning	- 23.788	93.003	69.215
1. Veiligheid			
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	- 2.891		- 2.891
1.2 Openbare orde en veiligheid	- 1.194	65	- 1.129
Totaal 1. Veiligheid	- 4.085	65	- 4.020
2. Verkeer, vervoer en waterstaat			
2.1 Verkeer en vervoer	- 8.377	204	- 8.174
2.2 Parkeren	- 723	97	- 626
2.5 Openbaar vervoer	- 170	41	- 129
Totaal 2. Verkeer, vervoer en waterstaat	- 9.271	342	- 8.929
3. Economie			
3.1 Economische ontwikkeling	- 623		- 623
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	- 284	353	70
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	- 74	31	- 43
3.4 Economische promotie	- 511	723	212
Totaal 3. Economie	- 1.491	1.107	- 384
4. Onderwijs			
4.2 Onderwijshuisvesting	- 1.765	24	- 1.741
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	- 2.498	257	- 2.241
Totaal 4. Onderwijs	- 4.263	281	- 3.982
5. Sport, cultuur en recreatie			
5.1 Sportbeleid en activering	- 522	559	37
5.2 Sportaccommodaties	- 5.714	2.074	- 3.640
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	- 2.120	811	- 1.309
5.4 Musea	- 8	4	- 3
5.5 Cultureel erfgoed	- 80	15	- 65
5.6 Media	- 1.983	641	- 1.342
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	- 3.532	87	- 3.445
Totaal 5. Sport, cultuur en recreatie	- 13.960	4.192	- 9.768
6. Sociaal domein			
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	- 9.240	5.514	- 3.726
6.21 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen WMO	- 11		- 11
6.22 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Jeugd	- 1.889		- 1.889
6.23 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Integraal	- 743		- 743
6.3 Inkomensregelingen	- 11.912	8.428	- 3.484
6.4 WSW en beschut werk	- 4.129	634	- 3.495
6.5 Arbeidsparticipatie	- 1.417	140	- 1.278
6.60 Hulpmiddelen en diensten (WMO)	- 2.182	423	- 1.759
6.711 Huishoudelijke hulp (WMO)	- 5.745		- 5.745
6.712 Begeleiding (WMO)	- 4.117		- 4.117
6.713 Dagbesteding (WMO)	- 1.723		- 1.723

6.751 Jeugdhulp ambulant lokaal	- 172		- 172
6.752 Jeugdhulp ambulant regionaal	- 9.580		- 9.580
6.762 Jeugdhulp met verblijf regionaal	- 1.907		- 1.907
6.792 PGB Jeugd	- 100		- 100
6.811 Beschermd wonen (WMO)		347	347
6.821 Jeugdbescherming	- 397		- 397
6.822 Jeugdreclassering	- 81		- 81
Totaal 6. Sociaal domein	- 55.344	15.487	- 39.857
7. Volksgezondheid en milieu			
7.1 Volksgezondheid	- 2.418	149	- 2.270
7.2 Riolerings	- 3.572	5.028	1.456
7.3 Afval	- 4.053	5.393	1.340
7.4 Milieubeheer	- 2.085	5	- 2.080
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	- 474	526	52
Totaal 7. Volksgezondheid en milieu	- 12.602	11.100	- 1.502
8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing			
8.1 Ruimte en leefomgeving	- 1.197	99	- 1.098
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijfsterreinen)	- 3.002	2.996	- 7
8.3 Wonen en bouwen	- 1.653	1.008	- 646
Totaal 8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	- 5.853	4.103	- 1.750
Saldo van baten en lasten	- 130.658	129.679	- 978
Mutatie reserves	- 815	1.794	978
Resultaat	- 131.473	131.473	- 0

Bijlage 5

Beleidsindicatoren

Beleidsindicator	Eenheid	Periode		Hellendoorn	Nederland
0. Bestuur en ondersteuning					
0.01 Formatie	Fte per 1.000 inwoners	2023		12,4	nbn
0.02 Bezetting	Fte per 1.000 inwoners	2023		10,0	nbn
0.03 Apparaatskosten	Kosten per inwoner	2024		1187,2	nbn
0.04 Externe inhuur	Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen	2024		7,5	nbn
0.05 Overhead	% van totale lasten	2024		13,3	nbn
1. Veiligheid					
1.01 Verwijzingen Halt	per 1.000 inw. 12-17 jr.	2024		12	9
1.02 Winkeldiefstal	aantal per 1.000 inwoners	2024		0,7	2,2
1.03 Geweldsmisdrijven	aantal per 1.000 inwoners	2024		1,7	4,3
1.04 Diefstal uit woning	aantal per 1.000 inwoners	2024		1,1	1,2
1.05 Vernieling en beschadiging	aantal per 1.000 inwoners	2024		1,9	5,7
2. Economie					
2.01 Functiemenging	%	2023		51,1	54,2
2.02 Vestigingen	per 1.000 inw 15-64jr	2023		150,2	181,8
3. Onderwijs					
3.01 Absoluut verzuim	per 1.000 leerlingen	2024		3,8	6,7
3.02 Relatief verzuim	per 1.000 leerlingen	2024		30	28
3.03 Voortijdige schoolverlaters totaal (VO + MBO) %	%	2024		1,9	2,3
4. Sport, cultuur en recreatie					
4.01 Niet-sporters	%	2024		42,9	42,5
5. Sociaal domein					
5.01 Banen	per 1.000 inw 15-64jr	2023		708,2	836,6
5.02 Bijstandsuitkeringen	per 10.000 inw 18jr eo	2024		180,2	343,6
5.03 Aantal re-integratievoorzieningen	per 10.000 inw 15-65jr	2024		162,9	203,1
5.04 Wmo-cliënten met een maatwerkarrangement	per 10.000 inw	2024		740	720
5.05 Netto arbeidsparticipatie	%	2024		75,2	73,2
5.06 % kinderen in uitkeringsgezin	% tot 18 jr.	2023		3	6
5.07 % werkloze jongeren	% 16-22 jr.	2023		2	2
5.08 Jongeren met jeugdhulp	% tot 18 jr.	2024		12,4	13,7
5.09 Jongeren met jeugdbescherming	% tot 18 jr.	2024		0,6	1
5.10 Jongeren met delict voor rechter	% 12-21 jr.	2023		0	1
5.11 Jongeren met jeugdreclassering	%	2024		0,2	0,4
6. Volksgezondheid en milieu					
6.01 Omvang huishoudelijk afval	kg per inwoner	2023		123	150
6.02 Hernieuwbare elektriciteit	%	2022		17,9	32,5
7. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing					
7.01 WOZ-waarde woningen	dzd euro	2024		396	379
7.02 Nieuwgebouwde woningen	aantal per 1.000 woningen	2023		2,5	9,1
7.03 Demografische druk	%	2025		83,2	70,7
7.04 Woonlasten éénpersoonshuishouden	euro	2025		1007	957
7.05 Woonlasten meerpersoonshuishouden	euro	2025		1007	1050

Bijlage 6

Reserves en voorzieningen

bedragen x € 1.000

Geactiveerde voorzieningen	Realisatie Ultimo 2024	Begroting Ultimo 2025	Begroting Ultimo 2026	MJR Ultimo 2027	MJR Ultimo 2028	MJR Ultimo 2029
Geactiveerde voorzieningen						
Voorziening Toekomstige verliezen grondexploitatie-activa	315	322	328	335	341	348
Voorziening Dubieuze debiteuren algemeen	244	243	241	240	239	237
Voorziening Dubieuze debiteuren PW, IOAW en IOAZ	492	492	492	492	492	492
Voorziening Dubieuze debiteuren BBZ	5	5	5	5	5	5
Totaal Geactiveerde voorzieningen	1.056	1.061	1.066	1.071	1.077	1.082
Totaal	1.056	1.061	1.066	1.071	1.077	1.082

bedragen x € 1.000

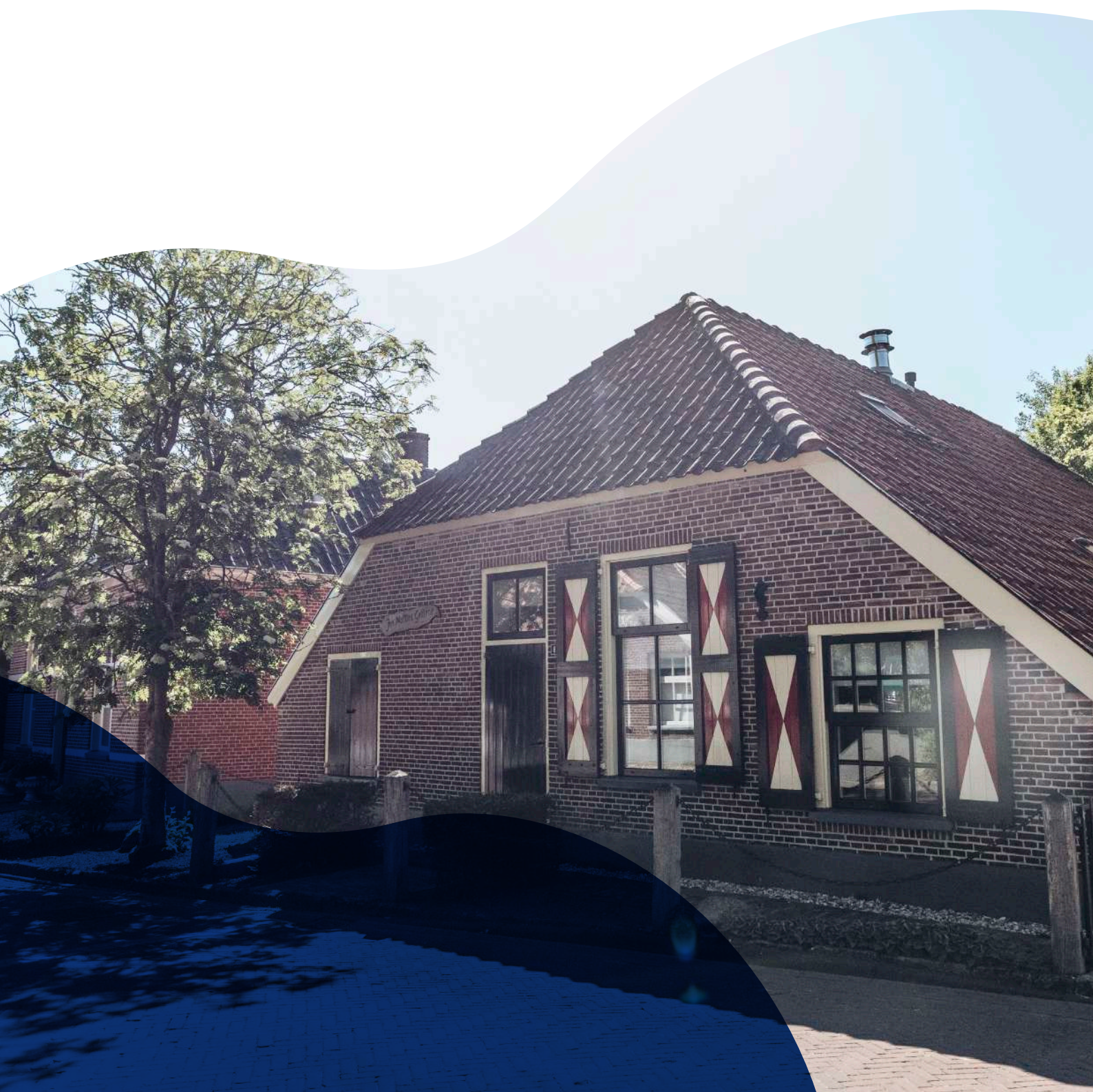
Reserves	Realisatie Ultimo 2024	Begroting Ultimo 2025	Begroting Ultimo 2026	MJR Ultimo 2027	MJR Ultimo 2028	MJR Ultimo 2029
Rekeningsaldo						
Reserve Rekeningsaldo te bestemmen	2.625	70	70	70	- 2.485	- 5.445
Totaal Rekeningsaldo	2.625	70	70	70	- 2.485	- 5.445
Algemene Reserve						
Vrij aanwendbare reserve	21.676	17.700	17.091	16.133	16.158	16.276
Financieringsreserve	9.422	10.022	10.022	10.022	10.022	10.022
Bufferreserve grondexploitatie	4.142	4.142	4.142	4.142	4.142	4.142
Totaal Algemene Reserve	35.240	31.864	31.254	30.297	30.321	30.439
Bestemmingsreserves						
Reserve Armoede- en schuldenaanpak	908	797	648	615	583	583
Reserve Uitkeringen Participatiewet, IOAW en IOAZ	1.245	1.245	1.245	1.245	1.245	1.245
Reserve Groenrenovaties	7	7	7	7	7	7
Reserve 1/3-Regeling accommodatiebeleid	195	245	295	345	395	445
Reserve Kunst	124	25	25	25	25	25
Reserve Rood-voor-rood	80	80	80	80	80	80
Reserve Reconstructie plattelandsvernieuwing	136	136	136	136	136	136
Reserve Wachtgelden huidige wethouders	300	400	500	600	700	800
Reserve Co-financieringsfonds N35	741	741	741	741	741	741
Reserve Invoeringkosten Omgevingswet	1.789	1.412	1.101	818	548	278
Reserve Revolverend fonds energiewerkgroepen	120	120	120	120	120	120
Reserve Statushouders en ontheemden (Oekraïne)	6.460	6.231	6.139	6.113	6.096	6.088
Reserve Gelabelde middelen	4.950	7.131	7.375	7.221	7.449	7.928
Reserve Kapitaallasten	3.866	3.770	3.558	3.346	3.134	2.922
Totaal Bestemmingsreserves	20.922	22.340	21.971	21.413	21.259	21.398
Totaal	58.787	54.273	53.294	51.779	49.095	46.393

bedragen x € 1.000

Voorzieningen	Realisatie Ultimo 2024	Begroting Ultimo 2025	Begroting Ultimo 2026	MJR Ultimo 2027	MJR Ultimo 2028	MJR Ultimo 2029
Onderhoudsvoorzieningen						
Voorziening Onderhoud wegen	1.556	1.556	1.556	1.556	1.556	1.556
Voorziening Onderhoud civiele kunstwerken	681	681	681	681	681	681
Totaal Onderhoudsvoorzieningen	2.237	2.237	2.237	2.237	2.237	2.237
Voorzieningen van derden verkregen middelen						
Voorziening Parkeerbeleid	208	208	208	208	208	208
Voorziening Egalisatie afvalstoffenheffing	1.843	1.632	1.556	1.555	1.482	1.444
Voorziening Egalisatie rioolheffing	2.122	1.968	2.274	2.464	2.419	2.320
Totaal Voorzieningen van derden verkregen middelen	4.173	3.809	4.039	4.227	4.109	3.973
Voorzieningen personeel						
Voorziening APPA	1.183	1.312	1.440	- 0	- 0	- 0
Voorziening Wachtgelden oud-wethouders	139	1	1	1	1	1
Voorziening Wachtgelden voormalig personeel	120	54	13	13	13	13
Voorziening APPA ingegane pensioenen	3.584	3.584	3.584	- 0	- 0	- 0
Voorziening Spaarverlof	129	149	149	149	149	149
Totaal Voorzieningen personeel	5.154	5.099	5.186	162	162	162
Overige voorzieningen						
Voorziening Privatisering was- en kleedruimten	510	510	510	510	510	510
Voorziening Toekomstige verliezen grondexploitatie-passiva	489	-	-	-	-	-
Voorziening Nog uit te voeren werkzaamheden voorm grexen	170	130	100	62	62	62
Totaal Overige voorzieningen	1.169	640	610	572	572	572
Totaal	12.734	11.785	12.073	7.199	7.081	6.944

Bijlage 7

Lijst specifieke subsidies

Een subsidie kan alleen worden verleend als er een wettelijke basis voor is. Sommige subsidies worden verstrekt op basis van een specifieke subsidieregeling. De Algemene wet bestuursrecht (Awb) maakt het echter ook mogelijk dat om subsidies te verlenen op grond van de begroting. Hiervoor moet de (beoogde) ontvanger met naam en het maximaal beschikbare subsidiebedrag in de begroting zijn opgenomen (Awb, artikel 4:23, lid 3 sub c). Om die reden is een subsidiestaat op het niveau van subsidieontvangers is opgenomen. Het vermelden van de subsidiepartij geeft echter geen automatisch recht op dit bedrag. Er moet aan andere subsidievoorwaarden worden voldaan, zoals het indienen van een aanvraag met begroting en activiteitenplan.

Wat volgt is een overzicht van het beschikbare subsidiebudget per organisatie, inclusief het subsidiedoel en de verdeling naar de doelstellingen van de gemeente. Het is belangrijk op te merken dat verstrekte subsidies in sommige gevallen bijdragen aan meerdere doelstellingen. Om dubbelstellingen te voorkomen, zijn in dit overzicht alleen de doelstellingen opgenomen waaraan de subsidie hoofdzakelijk bijdraagt.

Voor alle subsidies geldt dat de subsidie-aanvragen nog niet zijn ingeleverd bij de gemeente. Deze aanvragen en de begrotingen van de aanvragers zijn nog niet beoordeeld.

bedragen x € 1

Programma 1: Werk, Economie en inkomen	2025	2026
1.1 Economie		
1.1.1. Het creëren van een aantrekkelijke vestigingsklimaat voor ondernemers		
Stichting Promotie Nijverdal	€ 75.000	€ 75.000
Uitvoering van activiteiten gericht op de versterking en verbetering van het ondernemersklimaat in het centrumgebied, profileren van Nijverdal, en ondersteuning en advies aan ondernemers.		
Stichting Marketing Oost - Salland Marketing	€ 26.955	€ 26.955
Promotie van Salland als toeristische en recreatieve bestemming bij fietsers en wandelaars.		
Stichting Toeristisch Bureau Hellendoorn	€ 128.921	€ 136.842
Het versterken en professionaliseren van de toeristische producten Hellendoorn, Sallandse Heuvelrug en Twents Reggedal, door middel van promotie en marketing. Hierbij wordt ingezet op afstemming en aanbod van evenementen en een versterking van de toeristische informatievoorziening door samenwerking met de ondernemers, horeca, middenstand, belangenorganisaties, Salland en Twente Marketing en de samenwerkende omliggende gemeenten.		
1.4 Armoedebeleid en schuldhulpverlening		
1.4.1. We zetten ons in om problemen op het gebied van armoede en schulden te voorkomen of te verminderen		
Stichting Trefpunt Minima Hellendoorn	€ 1.000	€ 1.000
Het organiseren van inloopochtenden voor mensen met een beperkt inkomen en het bieden van een luisterend oor voor vragen. Daarnaast brengt de stichting een naslagwerk voor de doelgroep uit (Het Minimaatje) en werkt mee aan verschillende acties voor minima.		
Stichting BOOM	€ 21.000	€ 23.094
Het door goed opgeleide en gecertificeerde vrijwilligers begeleiden van inwoners met het op orde maken en houden van het budget. Er wordt jaarlijks bijscholing verzorgd. De bijscholing is een voorwaarde om gecertificeerd te blijven. Verder worden nieuwe vrijwilligers opgeleid om het aantal actieve vrijwilligers op peil te houden. De stichting BOOM levert een actieve bijdrage aan de vroegsignalering bij schulden en kortdurende trajecten van schuldhulpverlening.		
Stichting Hulpfonds	€ 36.000	€ 40.066
Het bieden van financiële steun aan inwoners met een laag inkomen waarbij andere voorliggende voorzieningen niet toereikend zijn.		
LETS Hellendoorn	€ 500	€ 557
Het onderling ruilen van diensten, via een afgesproken waardesysteem. De doelstellingen van de vereniging zijn het opbouwen van een sociaal netwerk (sociale activering), het delen en inzetten van vaardigheden, kennis, kunde en levenservaring (via ruilhandel), het bevorderen van milieubewust consumeren en produceren (waaronder hergebruik van goederen) en het verbeteren van de koopkracht van de deelnemers.		
Stichting de Huiskamer	€ 5.690	€ 5.815

De stichting zet zich in tegen eenzaamheid en exploiteert een inloopvoorziening in het centrum van Nijverdal. De subsidie stelt de stichting in staat om activiteiten te organiseren die te maken hebben met 'gezelligheidsbevordering' en 'het faciliteren van ontmoeting'. Het bedrag in 2025 was niet geïndexeerd t.o.v. 2024. Dat moet voor 2026 wel gebeuren.		
1.5 Overige taakvelden		
1.5.1 We bieden opvang aan ontheemden uit Oekraïne die een veilig heenkomen zoeken in ons land		
Stichting de Welle - opvang Oekraïense ontheemden	€ 39.228	€ 27.138
Uitvoeren van een sociale programmering voor ouderen in de opvang en organiseren van activiteiten voor de Oekraïense jeugd. Het aanbieden van taallessen in de bibliotheek of op locatie en de inzet van belastingconsulenten voor hulp bij het invullen van belastingformulieren. Het bieden van onafhankelijke informatieverlening richting inwoners en Oekraïners en het ondersteunen en werven van nieuwe vrijwilligers. Het bedrag voor 2025 is inmiddels flink verhoogd als gevolg van een compensatie voor de Z-route. Het gaat wel om een eenmalig bedrag, dus dat maakt voor 2026 niet meer uit. Indexatie: in principe wordt het bedrag geïndexeerd met het door De Welle aangeleverde percentage indexatie als gevolg van CAO-ontwikkelingen. Deze bedraagt voor volgend jaar 3,47%. De CAO Sociaal Werk is van toepassing.		
bedragen x € 1		
Programma 2: Jeugd en Wmo	2025	2026
2.1 Welzijn en Zorg		
2.1.3 We hebben een samenhangend en toekomstbestendig aanbod van preventie, welzijn en zorg		
Stichting Evenmens, informele zorg voor elkaar - dementievriendelijke gemeente	€ 25.000	€ 20.000
Het uitvoeren van activiteiten gericht op ondersteuning van mensen met dementie en hun naasten, met als doel hen zo volwaardig mogelijk mee te laten doen aan de maatschappij. Het bedrag voor 2026 is gebaseerd op de beschikbare bedragen in het collegeprogramma, dus zonder indexatie.		
Stichting Vizier	€ 10.000	€ 10.000
Doel van de subsidie is dat stichting Vizier de inwoners van de gemeente Hellendoorn toegang biedt tot de antidiscriminatievoorziening. Daarbij subsidieren we twee wettelijke taken, te weten (1) onafhankelijke bijstand verlenen aan personen bij de afwikkeling van hun discriminatieklachten en (2) registratie van klachten.		
Stichting de Instuif	€ 6.000	€ 6.168
Organiseren van activiteiten voor mensen vanaf 16 jaar met een verstandelijke beperking, zoals dansen, koken en soosactiviteiten		
Speel-O-Theek 't Duikelaartje	€ 5.215	€ 5.361
Ontwikkelen van een speciaal aanbod voor mensen met een beperking, uitlenen van speelgoed en het organiseren van groepsactiviteiten.		
Stichting De Klup Twente	€ 1.678	€ 1.725
Het verzorgen van activiteiten voor mensen met een beperking, met de focus op activiteiten die niet in Hellendoorn worden aangeboden.		
De Zonnebloem (afdeling Nijverdal)	€ 557	€ 573
Organiseren van ontmoetingen tussen mensen met een beperking en vrijwilligers.		
Stichting "BungaTandjung"	€ 15.197	€ 15.623
Het organiseren van activiteiten voor de Molukse gemeenschap en voor activiteiten die gericht zijn op integratie met de Nederlandse samenleving. Een gedeelte van de subsidie wordt gebruikt voor de rente en aflossing van een hypothecaire lening. Hiervoor geldt dat de laatste termijn in 2025 valt, de lening is in de loop van 2025 afgelost.		
Slachtofferhulp	€ 11.420	€ 12.150
Het doel van de subsidie is om slachtoffers van misdrijven, verkeersongelukken, rampen en calamiteiten adequaat op te vangen en te begeleiden teneinde de schade op materieel en immaterieel gebied zoveel mogelijk te beperken. Daarnaast is het doel om de belangen van slachtoffers van misdrijven, verkeersongelukken en calamiteiten op dusdanige wijze te behartigen dat de positie van deze slachtoffers de vereiste politieke en maatschappelijke aandacht krijgt en mogelijke knelpunten met betrekking tot deze positie worden opgelost.		
Stichting Mee Samen	€ 282.414	€ 296.789

1. Onafhankelijke cliëntondersteuning voor inwoners met als doel het meedoen mogelijk maken op het gebied van maatschappelijke ondersteuning, zorg, jeugdhulp, welzijn, wonen, werk en inkomen; 2. De inzet van een toekomstcoach ten behoeve van kwetsbare jongeren waarvoor het niet vanzelfsprekend is dat ze meedoen in de samenleving. De inzet is met name gericht op jongeren, zodat zij een soepele overgang naar volwassenheid (18-/18+) ondervinden; 3. Coördinatie van integrale vroeghulp die erop gericht is om (dreigende) ontwikkelingsachterstand bij kinderen van 0-7 jaar zo snel mogelijk te signaleren en op te pakken; 4. Ondersteunen en deelnemen aan externe netwerken, voorlichting en groepswerk; 5. Sociaaljuridische dienstverlening; 6. Psychodiagnostisch onderzoek.		
Stichting de Welle (reguliere subsidie)	€ 1.192.677	€ 1.234.063
1. Het bevorderen van de zelfredzaamheid van inwoners en hun sociale omgeving door middel van preventieve signalering, individuele ondersteuning en samenwerking met netwerkpartners. Activiteiten omvatten huisbezoeken aan kwetsbare senioren, uitleenservices voor hulpmiddelen, en het bieden van ondersteuning door de inzet van vrijwilligers met ondersteunende werkzaamheden. 2. Zorgen voor een stabiele basis voor het vrijwilligerswerk in de gemeente door het programma Hellendoorn Doet!, het ondersteunen van bewoners en organisaties bij vrijwilligerswerk, uitvoering Dorpsbudget Nijverdal en de organisatie van een vrijwilligersmarkt of beursvloer. 3. Het verminderen en voorkomen van eenzaamheid door middel van ontmoetingsactiviteiten in de socioruimtes en door samen te eten. Verder worden zelfstandige ontmoetingsactiviteiten ondersteund, is er de "Mooi Meegenomen Bus", het "Maatjesproject" en "Join Us". 4. Het bevorderen van een gezonde leefstijl door het promoten van een gezonde levensstijl onder de inwoners. Dit door samenwerkingen op te zetten met scholen, sportverenigingen en gezondheidsorganisaties. Er worden activiteiten georganiseerd om jongeren bewust te maken van de gevaren van alcohol en drugs en om sportdeelname te stimuleren. 5. Ondersteuning WMO- raad en Cliëntenplatform. Daarnaast zijn verenigingsbesturen, vrijwilligersorganisaties en scholen bekend met het aanbod van de Welle en weten zich daarmee ondersteund. Ook is er ondersteuning bij "Peuterspeelzalen in Beweging" en wordt het "Peuterfestijn" georganiseerd. 6. Bevorderen talentontwikkeling bij jongeren door hen kennis te laten maken met maatschappelijk relevante thema's en actief te betrekken bij maatschappelijke ontwikkelingen. Daarnaast worden jongeren ingezet als vrijwilliger in het jongerencentrum.		
7. Het jongerenwerk in Hellendoorn richt zich op het tijdig signaleren van jongeren met risico's op uitval en overlastgevend gedrag. Activiteiten omvatten straatcontacten (straathoekwerk), gesprekken op scholen en het aanbieden van een veilige omgeving in het jongerencentrum Place2Be. Er is speciale aandacht voor mentale gezondheid en middelengebruik. Het jongerenwerk organiseert voorlichtingen over relevante thema's en werkt samen met partners. 8. Het bieden van integratieondersteuning aan statushouders om het te helpen zelfstandig te worden in de Nederlandse samenleving. Deze ondersteuning richt zich op praktische hulp bij huisvesting, administratieve procedures en het dagelijks functioneren. 9. Een structurele subsidie van € 56.100,-- voor activiteiten vallend onder de Inburgeringswet 2021 is vanaf 2026 opgenomen in deze begrotingspost.		
Stichting de Welle (SPUK GALA - diverse onderwerpen)	€ 149.747	€ 130.000
Subsidie in het kader van SPUK Gala voor Aanpak overgewicht en obesitas, Valpreventie en Eén tegen eenzaamheid. Vanwege het aflopen of verminderen van Rijkssubsidie voor een aantal thema's is het budget voor 2026 lager dan in 2025.		
Stichting de Welle (SPUK GALA Welzijn op recept)	€ 53.786	€ 30.000
Subsidie in het kader van SPUK Gala voor Welzijn op recept. Vanwege het aflopen of verminderen van de Rijkssubsidie voor een aantal thema's, zal dit bedrag in 2026 lager worden.		
Stichting de Welle (Activiteiten onder de Inburgeringswet 2021)	€ 129.784	€ 133.418
Het bieden van integrale maatschappelijke begeleiding en ondersteuning aan statushouders, zodat zij succesvol kunnen inburgeren in de Nederlandse samenleving en worden ondersteund waar nodig. De vergoeding is per persoon op basis van normbedragen vanuit het Rijk. Deze subsidie wordt later vastgesteld op basis van daadwerkelijke aantallen. In geval dat de subsidie hoger wordt dan hier begroot, zal een voorstel tot bijstelling van het subsidiebedrag aan de gemeenteraad worden voorgelegd ter goedkeuring. Dit is afhankelijk van het aantal begeleide personen (€ 2.446,-- per inburgeraar prijspeil 2025).		
Avedan Maatschappelijk Werk	€ 482.840	€ 503.535

1. Versterken van zelfredzaamheid van inwoners 2. Voorkomen en verminderen van huiselijk geweld 3. Ondersteunen van kinderen en jongeren in hun sociale en emotionele ontwikkeling 4. Vergroten van zelfredzaamheid en sociale betrokkenheid via groepsaanbod 5. Preventie en begeleiding bij complexe scheidingen 6. Bevorderen van financiële zelfredzaamheid en voorkomen van schuldenproblematiek 7. Versterken van samenwerking en innovatie in het sociale domein 8. Vergroten van veerkracht bij jongeren en voorkomen van maatschappelijke uitval		
Stichting Evenmens, zorg voor elkaar (regulier)	€ 336.020	€ 347.781
1. Ondersteuning en ontlasten van mantelzorgers 2. Verzorgen van respijtzorg 3. Ondersteuning van jonge mantelzorgers 4. Begeleiding in de laatste levensfase 5. Bieden van brede gezinsondersteuning 6. Versterken van sociale netwerken en ontmoeting voor mensen met geheugenproblematiek		
Stichting Evenmens, zorg voor elkaar (mantelzorgcompliment)	€ 45.000	€ 45.000
Dit is bedoeld als waardering voor mantelzorgers van 18 jaar en ouder en kan worden uitgekeerd in de vorm van een jaarabonnement bij de ZINiN bibliotheek, een biosbon, een theaterbon, of een financiële tegemoetkoming van €50,-. Deze subsidie wordt later vastgesteld op basis van daadwerkelijke aantallen.		
Stichting Evenmens, zorg voor elkaar (SPUK-GALA)	€ 57.000	€ 25.030
Subsidie in het kader van SPUK Gala (voor Mantelzorg en Versterken sociale basis). Hiermee worden activiteiten uitgevoerd ter bevordering van gezonde leefstijl en actief leven. Op dit moment is er nog onduidelijkheid over het voortzetten van Spuk-Gala, onder meer op het onderdeel Versterken Sociale Basis. Het budget dat is opgenomen voor 2026 is de rijksbijdrage minus het bedrag dat vanuit 'Versterken sociale basis' is bestemd voor de pilot dorpsondersteuner Haarle.		
Stichting Dorpsondersteuner Haarle	€ 33.120	€ 33.120
Het doel van de subsidie is het uitvoeren van een pilot in Haarle. In deze pilot vervult de dorpsondersteuner een centrale rol. Hij of zij brengt inwoners en organisaties met elkaar in contact, stimuleert samenwerking en draagt bij aan het versterken van de leefbaarheid in het dorp.		
Stichting Ibbenbüren-Hellendoorn	€ 15.330	€ 15.759
Sinds 1968 heeft de gemeente Hellendoorn een partnerschap met Ibbenbüren in Duitsland. Niet alleen de bestuurders van de overheden onderhouden vriendschappelijke banden, maar juist ook de inwoners van Ibbenbüren en Hellendoorn. De Stichting Ibbenbüren-Hellendoorn ontvangt m.i.v. 2023 weer een subsidie.		
2.1.4 We versterken de mentale gezondheid van de jeugd en volwassenen		
Stichting WijZ	€ 25.000	€ 25.700
Subsidie voor Collectieve GGZ Preventie. De preventieprogramma's die worden gesubsidieerd zijn gebaseerd op wetenschappelijke onderbouwing, gericht op (risico) doelgroepen en de daarbij horende interventies zijn evidence-based en/of best practise. Dit met inbegrip van programma's voor de gezondheidsbevordering door het inzetten van o.a. voorlichtingsbijeenkomsten, informatie, advies, cursussen, individuele trajecten en trainingen op het vlak van preventie van mentale gezondheidsproblemen.		
2.3 Gezond en veilig samenleven		
2.3.1. We zetten in op gezondheidsbevordering en -bescherming zodat inwoners weten hoe ze gezond kunnen leven en daarin hun verantwoordelijkheid nemen		
Verloskundigenpraktijk Gemmare	€ 4.350	€ 4.472
De gemeente heeft de wettelijke taak om voorlichting aan (aanstaande) ouders te geven over zwangerschap, de bevalling en de periode daarna. Het doel is om de pre- en postnatale voorlichting op een laagdrempelige manier aan te bieden aan alle aanstaande Hellendoornse ouders. Hiermee kunnen eventuele problemen tevens vroegtijdig worden gesignaleerd en kan er samen gekeken worden naar passende oplossingen. In dit kader krijgt Verloskundigenpraktijk 'Wij Bevallende' (voorheen Gemmare) subsidie om groepsbijeenkomsten aan te bieden (bv. een Mamma- of Trotse Ouder Café). (Aanstaande) ouders kunnen in groepsverband binnen de eigen vertrouwde kring terecht voor pre- en postnatale informatie en advies. Bijkomend positief effect is dat zij elkaar ontmoeten, wat hun sociale netwerk ten goede komt.		
Verloskundigenpraktijk Zwanger en Zo	€ 5.227	€ 5.373

De gemeente heeft de wettelijke taak om voorlichting aan (aanstaande) ouders te geven over zwangerschap, de bevalling en de periode daarna. Het doel is om de pre- en postnatale voorlichting op een laagdrempelige manier aan te bieden aan alle aanstaande Hellendoornse ouders. Hiermee kunnen eventuele problemen tevens vroegtijdig worden gesignaleerd en kan er samen gekeken worden naar passende oplossingen. In dit kader krijgt Verloskundigenpraktijk Zwanger & Zo subsidie om groepsbijeenkomsten aan te bieden (bv. een Mamma- of Trotse Ouder Café). (Aanstaande) ouders kunnen in groepsverband binnen de eigen vertrouwde kring terecht voor pre- en postnatale informatie en advies. Bijkomend positief effect is dat zij elkaar ontmoeten, wat hun sociale netwerk ten goede komt.		
Samen Twente / GGD Twente	€ 45.000	€ 46.260
Subsidie voor maatwerkprogramma Jeugdgezondheidszorg		
Stichting de Welle (JOGG)	€ 32.760	€ 35.000
Eenjarige subsidie voor JOGG om uitvoering te geven aan (het vervolg) van het plan van aanpak van JOGG Hellendoorn: 'Gezonde jeugd – gezonde toekomst'. De subsidie is voor 10 uur JOGG-regisseur en een uitvoeringsbudget.		
Stichting de Welle (Kuier deur en Krachtkwartier)	€ 0	€ 15.000
De subsidie is bedoeld voor wandelgroepen en buitenfitness voor kwetsbare doelgroepen met achterliggende, complexe problematiek. Hierbij ingezet wordt op het vervullen van psychologische basisbehoeften (o.a. eenzaamheid, schulden, mentaal), met eventuele toeleiding naar bestaande ondersteuning. De bekostiging wordt gedekt vanuit GALA-budget gezondheidsachterstanden.		

bedragen x € 1

Programma 3: Cultuur, Onderwijs en Sport	2025	2026
3.1. Onderwijs		
3.1.4. We zetten in op het versterken van de basisvaardigheden		
Chr. Sociaal Pedagogische Zorg (avondschoon)	€ 1.447	€ 1.488
Doel van de subsidie is om oud-leerlingen van de Maat, de Johan Seckel en de Boslust die uit onze gemeente komen te helpen bij diverse dagelijkse bezigheden. De Stichting voor Christelijke, sociale en pedagogische zorg in het Raon Ommen-Hardenberg helpt en begeleidt de deelnemers op het gebied van zelfredzaamheid door ze te helpen bij invullen van allerlei formulieren op het terrein van financiële en sociale zaken. Daarnaast verzorgen zij onderwijs op allerlei uiteenlopende gebieden, afhankelijk van de vraag van de deelnemers. De stichting behandelt en bespreekt allerlei actuele en maatschappelijke zaken om de deelnemers het benodigde inzicht te verschaffen teneinde evenwichtig op te groeien, zodanig dat zij op een zo adequaat mogelijke wijze kunnen deelnemen aan de ingewikkelde maatschappij. Subsidieering vindt plaats als een bedrag per deelnemer.		
3.2. Cultuur		
3.2.2. Sociale cohesie door brede inzet op brede inzet op culturele activiteiten		
Stichting Platform Cultuureducatie	€ 33.726	€ 34.670
Het doel is dat het programma "Meer Muziek in de Klas" wordt geborgd op alle basisscholen in de gemeente Hellendoorn. Muziekonderwijs is daarmee een vast onderdeel van het curriculum. De subsidie wordt ingezet voor een fonds, zodat kinderen wekelijks muzieklles		
Stichting Platform Cultuureducatie	€ 20.170	€ 20.170
Voor het uitvoeren van het gemeentelijke cultuureducatieplan voor het primair en gespecialiseerd onderwijs en eventueel voortgezet onderwijs in de schooljaren waarvoor de subsidie wordt aangevraagd, waarbij het uitgangspunt is dat dit de jaren 2025/2026 tot en met 2028/2029 zijn. Dit betreft een provinciale subsidie die wij doorgeven.		
Historische Kring Hellendoorn-Nijverdal	€ 25.000	€ 27.000
Exploitatie van een informatiepunt in de pastorie van de RK kerk in Nijverdal, onderzoek door inwoners, samenwerking met scholen (lesbrieven) en samenwerking met andere organisaties.		
Stichting Marke Haarle	€ 0	€ 3.000
Continueren van activiteiten en behouden van lokaal erfgoed		
Vereniging de Sprengenberg	€ 9.526	€ 10.000

De subsidie wordt verleend voor het onderhouden van monument de Sprengenberg. Dit is geen gemeentelijk monument, maar een rijksmonument. De eigenaar zal in 2025 voor de periode 2026 t/m 2031 een nieuwe aanvraag voor rijkssubsidie indienen. De gemeente zal in dat geval ook weer gevraagd worden de rijkssubsidie aan te vullen. Dat verzoek zal dan beoordeeld worden. Vooralsnog is er voor 2026 € 10.000,-- opgenomen en met hetzelfde bedrag wordt de subsidie gemeentelijke monumenten (ad € 50.000,--) verlaagd.		
Stichting Plattelandscultuur Overijssel	€ 5.000	€ 5.000
Vorbereiding en uitvoering van het Zundewendefestival, een cultureel evenement van bovengemeentelijke betekenis.		
Stichting Promotie Dorp Hellendoorn	€ 5.000	€ 5.000
Vorbereiding en uitvoering van het Heksendorp, een cultureel evenement van bovengemeentelijke betekenis.		
Stichting Openbare Bibliotheek Hellendoorn-Nijverdal	€ 1.632.113	€ 1.667.913
De bibliotheek ontvangt jaarlijks een budgetsubsidie. Binnen deze subsidie heeft de bibliotheek de ruimte om het budget naar eigen inzicht te besteden, zolang de afgesproken activiteiten worden uitgevoerd. Deze activiteiten hebben betrekking op het aanbod, waaronder de vestigingen, openingstijden, het internet, de collecties en bijzondere activiteiten. Daarnaast gaat het om het gebruik, zoals het aantal individuele gebruikers en het aantal educatieve instellingen dat van de bibliotheek gebruikmaakt. Ook de hoogte van de contributie, de inlichtingen- en bemiddelingsfunctie en de uitleenfunctie maken deel uit van de gesubsidieerde activiteiten.		
Naast de budgetsubsidie ontvangt de bibliotheek ook een subsidie voor de integrale huurovereenkomst. Beiden zijn opgenomen in dit bedrag.		
Stichting Openbare Bibliotheek Hellendoorn-Nijverdal (Informatiepunt Digitale Overheid)	€ 35.850	€ 35.850
Het Informatiepunt Digitale Overheid (IDO) biedt laagdrempelige hulp in bibliotheken om inwoners te ondersteunen bij het gebruik van digitale (overheids)diensten. Sinds 2023 verloopt de financiering van het IDO via een (specifieke) uitkering van het Rijk aan de gemeente. Deze middelen worden in de vorm van een subsidie ingezet bij Stichting Openbare Bibliotheek Hellendoorn-Nijverdal voor de uitvoering van IDO.		
Stichting Culturele Organisatie Hellendoorn	€ 1.677.788	€ 1.734.588
Stichting Culturele Organisatie Hellendoorn heeft als doel het sociaal-culturele leven in de gemeente Hellendoorn in de breedste zin van het woord te stimuleren en te ondersteunen.		
ZINiN heeft bereikt dat inwoners en verenigingen het Huis voor Cultuur en Bestuur ervaren als een vanzelfsprekende plek om naartoe te gaan en elkaar te ontmoeten. Om dit verder te versterken, streeft ZINiN naar een samenhangend en gedifferentieerd aanbod van diensten op het gebied van kunst, cultuur en informatie. Daarbij werkt ZINiN samen met lokale en regionale partners.		
Het is de visie van ZINiN om haar maatschappelijke functie blijvend waar te maken binnen een voortdurend veranderende omgeving, en daarbij zichtbaar te maken waarom ZINiN van betekenis is voor bezoekers.		
Naast de budgetsubsidie ontvangt het theater ook een subsidie voor de integrale huurovereenkomst. Beiden zijn opgenomen in dit bedrag.		
Stichting Culturele Organisatie Hellendoorn (cultuurmakelaar)	€ 28.565	€ 29.365
Stichting Culturele Organisatie Hellendoorn ontvangt een subsidie voor de inzet van de cultuurmakelaar. De cultuurmakelaar vervult een verbindende rol en treedt op als adviseur, scout en voorlichter. tijdens en na schooltijd.		
Stichting Culturele Organisatie Hellendoorn (combinatiefuncties - cultuur en onderwijs)	€ 28.105	€ 28.892
Stichting Culturele Organisatie Hellendoorn ontvangt een subsidie in het kader van de Brede Regeling Combinatiefuncties voor de inzet van de Cultuurcoach en Onderwijs. Het doel hiervan is het bevorderen van cultuurparticipatie binnen het onderwijs, in de vrije tijd en in het sociale domein. Daarbij ligt de nadruk op het leggen van verbindingen tussen onderwijs, sport en cultuur, met aandacht voor de ontwikkeling van kinderen.		
Stichting Hellendoornse Omroep Interactief (HOi)	€ 23.434	€ 25.141
Ondersteuning van lokale omroepactiviteiten - de vergoeding is gebaseerd op het "richtsnoer lokale omroep"		

3.3. Sport

3.3.1. We stimuleren, continueren en optimaliseren de sport-en beweegmogelijkheden voor alle inwoners van de gemeente Hellendoorn		
Stichting Sportverkiezingen gemeente Hellendoorn	€ 2.000	€ 2.000
Organiseren van de jaarlijkse sportverkiezing in de gemeente Hellendoorn.		
bedragen x € 1		
Programma 4: Mobiliteit en bereikbaarheid	2025	2026
4.1. Mobiliteit		
4.1.5. Openbaar vervoer wordt een volwaardig alternatief voor autogebruik		
Buurtbusvereniging Hellendoorn	€ 4.500	€ 4.500
Het verzorgen van aanvullend openbaar vervoer in de dunbevolkte gebieden van onze gemeente, tussen dorpen en voorzieningen (zoals winkelcentra of treinstations), waar reguliere buslijnen ontbreken of zijn opgeheven.		
bedragen x € 1		
Programma 5: Woon- en leefomgeving	2025	2026
5.1. Milieu		
5.1.2 Een groen omgeving met aandacht voor biodiversiteit		
IVN	€ 1.495	€ 1.537
Het IVN vervult een educatieve functie en begeleidt natuur- en milieueducatieve activiteiten, zowel voor inwoners als bezoekers van de gemeente. Het doel van de subsidie is het instandhouden van de activiteiten van IVN op het gebied van natuur- en milieueducatie.		
Centrum voor Natuur- en Milieueducatie (CNME)	€ 9.612	€ 9.881
Het CNME voert natuur- en milieueducatieve taken uit voor basisscholen, die van de gemeente zijn overgenomen. Het doel van de subsidie is het ondersteunen van deze educatieve taken.		
Stichting Fairtrade Gemeente Hellendoorn	€ 3.000	€ 3.084
De stichting Fairtrade Gemeente Hellendoorn werkt aan het verbeteren van leefomstandigheden in ontwikkelingslanden Fairtrade heeft aangegeven per 2024 geen projectsubsidies meer aan te vragen (iedere twee jaar € 5.600,--), maar in plaats daarvan een hogere structurele subsidie voor organisatiekosten van € 3.000,-- per jaar. Vanaf 2026 wordt de subsidie ook geïndexeerd.		
Stichting Duurzaamheidscentrum gemeente Hellendoorn	€ 16.454	€ 16.915
Een onafhankelijke en laagdrempelige voorziening voor alle inwoners van de gemeente Hellendoorn; 'Het Duurzaamheidscentrum'. Het leveren van een concrete bijdrage aan de verduurzaming van onze samenleving door het RepairCafé en het organiseren van activiteiten met focus op bewust maken en activeren van inwoners.		
bedragen x € 1		
Programma 6: Bestuur, Veiligheid en Dienstverlening	2025	2026
6.3. Veiligheid		
6.3.1 We vergroten het veiligheidsgevoel van inwoners en ondernemingen		
Stichting Halt	€ 9.308	€ 11.385
Doel van de subsidie is om preventieactiviteiten in de gemeente uit te voeren op het gebied van jeugdcriminaliteit en jeugdoverlast. Daarbij kan Halt vanuit haar specifieke expertise een adviserende rol voor haar rekening nemen en antwoord bieden op diverse vraagstukken over jeugd en veiligheid door middel van voorlichtingen en interventies bij grensoverschrijdend gedrag.		
Avedan Maatschappelijk Werk - buurtbemiddeling	€ 0	€ 61.000
Buurtbemiddeling is een methode om burens of buurtgenoten in een conflictsituatie weer met elkaar in gesprek te brengen. De methode werkt het best in een vroeg stadium en bij niet al te ernstige problemen. Goed getrainde vrijwilligers (bemiddelaars) helpen de partijen om het contact te herstellen en oplossingen te bedenken voor hun conflict. Buurtbemiddeling is onafhankelijk en werkt met getrainde vrijwilligers. We zien een lacune in het aanbod en na gesprekken met Avedan ligt er nu een aanbod vanuit hun kant. De keuze voor Avedan is gemaakt op basis van het feit dat zij een subsidiepartner van ons zijn en de ervaringen met deze partij in naastgelegen gemeente goed zijn. Avedan ontvangt de subsidie voor een pilot die in de loop van 2028 wordt geëvalueerd. Reggewoon draagt 25% bij in de kosten van de pilot		

Bijlage 8

De 17 Global Goals

1. Geen armoede

Global Goal 1 gaat over het halveren van het aantal mensen dat onder de armoedegrens leeft, het zorgen voor gelijke toegang tot basisvoorzieningen en gelijke economische rechten en het vergroten van weerbaarheid van mensen in kwetsbare situaties.

2. Geen honger

Global Goal 2 draait om toegang voor iedereen tot veilig, voedzaam en voldoende voedsel en een einde aan ondervoeding.

3. Goede gezondheid en welzijn

Bij Global Goal 3 draait het om het zorgen voor toegang tot goede basis gezondheidszorg, het terugdringen van sterfte en ziekte als gevolg van verontreiniging, het beperken van het aantal verkeersdoden en gewonden en het zorgen voor toegang tot seksuele en reproductieve zorg.

4. Kwaliteitsonderwijs

Global Goal 4 is gericht op goed basis-, voortgezet en hoger onderwijs voor iedereen, toegang tot kinderdagverblijven en een toename van jongeren en volwassenen met relevante technische en beroepsvaardigheden. En ervoor zorgen dat alle leerlingen kennis en vaardigheden opdoen voor duurzame ontwikkeling, mensenrechten, culturele diversiteit, wereldburgerschap en zorgen voor kind- en handicapvriendelijke onderwijsfaciliteiten.

5. Gendergelijkheid

Global goal 5 richt zich op het stoppen van alle vormen van discriminatie, het tegengaan van alle vormen van geweld tegen vrouwen en meisjes, en het bereiken van volledige en effectieve participatie op alle niveaus van besluitvorming.

6. Schoon water en sanitair

Global Goal 6 gaat over veilig en betaalbaar drinkwater, vermindering van verontreiniging, verhogen efficiency waterverbruik, integraal waterbeheer, beschermen en herstellen ecosystemen, bewonersparticipatie.

7. Betaalbare en duurzame energie

Global Goal 7 richt zich op het vergroten van het aandeel hernieuwbare energie en het verhogen van energie-efficiëntie.

8. Eerlijk werk en economische groei

Global Goal 8 richt zich op economische productiviteit, ondernemerschap, creativiteit en innovatie ondersteunen, vooral voor MKB; productieve tewerkstelling; duurzaam toerisme.

9. Industrie, innovatie en infrastructuur

Global Goal 9 gaat over toegang tot ICT en internet.

10. Ongelijkheid verminderen

Global Goal 10 gaat over sociale, economische en politieke insluiting van iedereen; gelijke kansen scheppen, ordelijke, veilige en verantwoorde migratie en mobiliteit van mensen mogelijk maken.

11. Duurzame steden en gemeenschappen

Global Goal 11 gaat over verschillende onderwerpen: huisvesting voor iedereen, verkeersveiligheid en openbaar vervoer, integrale plannen voor duurzame verstedelijking, cultureel en natuurlijk erfgoed, rampenparaatheid, milieueffect steden, groene en openbare ruimtes, relatie stad en omgeving.

12. Verantwoorde consumptie en productie

Global Goal 12 richt zich op duurzaam beheer en efficiënt gebruik van natuurlijke hulpbronnen, duurzame praktijken bij overheidsopdrachten. En daarnaast op het tegengaan van voedselafval en -verspilling, beperken van afvalproductie via preventie en hergebruik, verantwoord beheer van afvalstoffen en terugdringen van verontreiniging.

13. Klimaatactie

Global Goal 13 gaat over het verhogen van de weerbaarheid en aanpassing aan klimaatrisico's, het verbeteren van menselijke en institutionele vaardigheden voor klimaatadaptie en mitigatie, ook in ontwikkelingslanden.

14. Leven in het water

Global Goal 14 houdt zich bezig met het tegengaan van verontreiniging veroorzaakt op land, duurzaam beheer kustecosystemen, duurzaam gebruik van maritieme hulpbronnen, en het tegengaan van overbevissing.

15. Leven op het land

Global Goal 15 gaat om het versterken van duurzaam gebruik van bossen, droge gebieden, biodiversiteit en het integreren van waarden van ecosystemen en biodiversiteit in nationale en lokale planning.

16. Vrede, veiligheid en sterke publieke diensten

Global Goal 16 richt zich op het verminderen van alle vormen van geweld, aanpak corruptie, zorgen voor effectieve, verantwoordelijke en transparante instellingen en voor responsieve, participatieve en representatieve besluitvorming, toegang tot informatie en bescherming van vrijheden.

17. Partnerschappen om doelstellingen te bereiken

Global Goal 17 richt zich op effectieve publieke, publiek-private en maatschappelijke samenwerkingsverbanden en op mondiale samenwerkingsverbanden voor duurzame ontwikkeling.

Bijlage 9

Investeringsen 2026-2029

Investerings 2026-2029	Begroting 2026	MJR 2027	MJR 2028	MJR 2029
Uitgaven				
03 Onderwijs Cultuur en sport				
Investerings in de Veenbrug - Daarlerveen 2023	- 2.063	-	-	-
IHP - Marijke 2025 OLP en eerste inrichting	-	- 166	-	-
IHP - De Es 2026 OLP en eerste inrichting	- 60	-	-	-
IHP - Uitbreiding de Es 2026	- 1.088	-	-	-
IHP - Nieuwbouw Pr. Marijke 2027	- 3.454	- 2.389	-	-
IHP - Nieuwbouw VSO Elimschool 2027	- 335	- 6.102	-	-
Integraal huisvestingsplan onderwijs/calamiteitenbudget - jaarbudgetten	- 150	- 70	- 70	- 70
Renovatie natuurgrasvelden	- 40	- 40	- 35	- 35
Vervanging beluchting schudfrees sport -2026	-	- 50	-	-
Vervanging veeg/verticuteermachine sport -2026	- 35	-	-	-
Verv. maaiunit tractor 28 (buitensport) 2025	-	-	-	- 100
Renovatie dakbedekking sporthal Bachlaan 2027	-	- 175	-	-
Uitbreiding beregeningsinstallatie Ravijn 2027	-	- 30	-	-
Ravijn - Vervanging zwembadlift voor mindervaliden	-	- 30	-	-
Theatertechniek - fase 1 geluid en licht (2025)	- 125	-	-	-
Theatertechniek - afstopping en tribune (2026)	- 185	-	-	-
Theatertechniek - fase 2 licht (2028)	- 125	-	-	-
Theatertechniek - trekkenwand (2027)	-	- 300	-	-
Theaterfoyer - Vervanging meubilair 2026	- 150	-	-	-
Theatertechniek audio (geluid) (2025)	-	-	- 100	-
Subtotaal programma 3	- 7.810	- 9.352	- 205	- 205
04 Mobiliteit en bereikbaarheid				
Aanleg fietspad Helmkruidlaan Noordzijde 2022/2023	- 150	- 1.214	-	-
Aansluiting Stationsweg met N35 Haarle	- 500	- 3.519	-	-
RW35 Wijkthmen-N'dal maatr.24-fiets/voetverbinding	- 100	- 2.666	-	-
Fietssnelweg F35 Oost (naar Wierden)	-	- 50	-	-
Aanpassen fietsinfrastructuur RW35-Haarle & VRI's	-	- 272	-	-
Reconstr. Bergleidingweg Oost (wegen) 2021	-	- 173	-	-
Reconstructie toegang Avonturenpark 2022	- 442	-	-	-
Reconstructie Joncheerelaan (voorbereiding)	-	- 150	-	-
Mobiliteits- en fietsvisie - regulier jaarlijks investeringsbudget	- 400	- 400	- 400	- 500
Investeringsprogramma wegen - regulier jaarlijks investeringsbudget	- 456	- 460	- 460	- 600
Ontwikkeling Noordwand 2022 (wegen)	-	- 35	-	-
Ontwikkeling Noordwand 2022 (riolering)	-	- 18	-	-
VRI Van der Muelenweg - Armaturen 2021	-	- 90	-	-
VRI Van der Muelenweg - Masten 2021	-	- 10	-	-
Groen-Blauw Kuperserf 2024 (wegen)	- 125	-	-	-
Groen-Blauw Kuperserf 2024 (klimaat)	- 563	-	-	-
Reconstr. Holterweg-Nrd -Korenweg 2025 (wegen)	-	- 227	-	-
Reconstructie Wierdensestraat Nijverdal 2028	- 100	-	-	- 3.240
Vervanging pick-up met veegvuilopbouw 2027	-	- 65	-	-
Vervanging veegmachine voor straatreiniging	-	-	- 215	-
Reconstr. Bergleidingweg Oost (Riolering) 2022	-	- 909	-	-
Rioolrenovatie - regulier jaarlijks investeringsbudget	- 500	- 491	- 246	- 245
Klimaatadaptieve maatregelen - regulier jaarlijks investeringsbudget	- 200	- 686	- 536	- 536
Vervanging en renovatie gemalen	- 210	- 44	- 44	- 174
Vervanging riolering	- 100	- 1.982	- 853	- 852
Reconstr. Holterweg-Nrd -Korenweg 2025 (riolering)	-	- 727	-	-
Vervangen technische installaties drukriool	-	- 106	- 106	-
Vervanging veegmachine Ravo (straatreiniging) 2026	- 215	-	-	-
Vervanging veegmachine (straatreiniging) 2029	-	-	-	- 130
Vervanging hogedrukreiniger	-	- 35	-	-
Vervanging Pick-Up met veegvuilopbouw 2026 (straatreiniging)	- 65	-	-	-
Vervanging landmeetapparatuur 2027	-	- 48	-	-
Subtotaal programma 4	- 4.127	- 14.375	- 2.859	- 6.277

Investerings 2026-2029	Begroting 2026	MJR 2027	MJR 2028	MJR 2029
05 Woon en leefomgeving				
Speelruimtevisie - investeringen	- 259	- 259	- 259	- 259
Vervanging Liebherr graafmachine voor 2 midi's	-	-	- 90	-
Vervanging behuizing verzamelcocons hoogbouw 2024	- 108	-	-	-
Vervanging containers op huisvuilwagens	-	- 144	-	-
Uitbreiding volumecontainers afvalbrengpunt 2026	- 100	-	-	-
Verv. 7 perscontainers ABP (96.03 t/m 96.09) 2020	- 31	-	-	-
Vervanging glas- en puincontainers ABP 2022	- 20	-	-	-
Vervanging 3x huisvuilauto (zijklader) 2027	-	- 900	-	-
Vervanging containers op huisv.w. zijladers 2027	-	- 100	-	-
Aansch. afvalinzamelvoertuig met combibelading 2026	- 490	-	-	-
Verv. 7 perscontainers stationaire afvalpers ABP	-	-	- 140	-
Revisie stationaire pers Afvalbrengpunt 2028	-	-	- 80	-
Vervanging deklaag asfalt en renov. Afvoergoot ABP 2029	-	-	-	- 300
Aanleg woonwagenstandplaatsen	- 144	- 92	-	-
Asfaltpaden 2e fase begr.pl. Mr. Ponsteenlaan 2021	-	-	- 118	-
Renovatie parkeerpl. begraafpl. Ninaberlaan 2027	-	- 216	-	-
Renovatie asfaltpaden Begraafpl. Ninaberlaan 2027	-	- 54	-	-
Renovatie urnentuin begraafpl. Ninaberlaan 2027	-	-	-	- 30
Vervanging tractiebudget vh Soweco	-	- 150	-	-
Subtotaal programma 5	- 1.152	- 1.915	- 687	- 589
06 Bestuur, veiligheid en dienstverlening				
Begrote uren investeringen - jaarlijkse stelpost	- 1.159	- 1.107	- 1.052	- 969
Subtotaal programma 6	- 1.159	- 1.107	- 1.052	- 969
99 Overhead				
Investeringsbudgetten ICT	- 360	- 613	- 466	- 400
Digitalisering archief bouwvergunningen -2023	- 100	-	-	-
Vervanging centrale noodverlichting HvCB 2027	-	- 30	-	-
Vervanging Gebouwenbeheersysteem (GBS) 2026	- 100	-	-	-
Vervanging toegangscontrolesysteem (2025)	- 80	-	-	-
Vervanging binnenzonwering HvCB 2027	-	- 85	-	-
Raadzaal - verv. Audio Visuele Middelen (AVM) 2027	-	- 250	-	-
Raadzaal - vervanging meubilair 2027	-	- 250	-	-
Lounge - vervanging meubilair 2026	- 75	-	-	-
Renovatie archiefruimte HvCB 2026	- 30	-	-	-
Calamiteitenbudget investeringen gem. acc.	- 65	- 65	- 65	- 65
Renovatie/verduurz.dienstgebouw Vrugteveen (2027)	-	- 100	-	-
Vervanging tractiemiddelen	- 355	- 355	- 355	- 375
Aanschaf 2e hands Heftruck 2024	-	-	-	-
Subtotaal programma Overhead	- 1.165	- 1.748	- 886	- 840
Subtotaal uitgaven	- 15.412	- 28.496	- 5.689	- 8.880
Inkomsten				
04 Mobiliteit en bereikbaarheid				
Aanleg fietspad Helmkruidlaan Noordzijde 2022/2023	-	469	-	-
Aansluiting Stationsweg met N35 Haarle	-	4.252	-	-
Fietssnelweg F35 Oost (naar Wierden)	-	25	-	-
Reconstructie toegang Avonturenpark 2022	20	-	-	-
RW35 Wijkthmen-N'dal maatr.24-fiets/voetverbinding	-	3.102	-	-
Groen-Blauw Kuperserf 2024 (klimaat)	416	-	-	-
Subtotaal inkomsten programma 4	436	7.848	-	-
Subtotaal inkomsten	436	7.848	-	-
Totaal	- 14.976	- 20.648	- 5.689	- 8.880

